

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

—●—
14'üncü Toplantı
10 Kasım 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 84'üncü yıl dönümünde rahmet ve minnetle yâd ettiğine, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Merkez Bankasının Komisyona sunum yapıp yapmamasına ilişkin görüşmeler

IV.-KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleeri

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Gelir İdaresi Başkanlığı

c) Türkiye İstatistik Kurumu

ç) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

d) Sermaye Piyasası Kurulu

- e) *Kamu İhale Kurumu*
f) *Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu*
g) *Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu*
ğ) *Özelleştirme İdaresi Başkanlığı*
h) *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*
ı) *Yatırımcı Tazmin Merkezi*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

14'üncü Toplantı

10 Kasım 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.35'te açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 84'üncü yıl dönümünde rahmet ve minnetle yâd ettiğine, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Merkez Bankasının Komisyona sunum yapıp yapmamasına ilişkin görüşmeler yapıldı.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Hazine ve Maliye Bakanlığının,

Gelir İdaresi Başkanlığının,

Türkiye İstatistik Kurumunun,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Sermaye Piyasası Kurulunun,

Kamu İhale Kurumunun,

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun,

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının,

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının,

Yatırımcı Tazmin Merkezinin,

Görüşmeleri tamamlandı;

Hazine ve Maliye Bakanlığının,

Gelir İdaresi Başkanlığının,

Türkiye İstatistik Kurumunun,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Sermaye Piyasası Kurulunun,

Kamu İhale Kurumunun,

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun,

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının,
2023 yılı bütçeleri ve 2021 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 11 Kasım 2022 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere saat 20.32'de toplantıya son verildi.

10 Kasım 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.35

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 14’üncü Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz’ın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü vefatının 84’üncü yıl dönümünde rahmet ve minnetle yâd ettiğine, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bugün, hepinizin malumları olduğu üzere 10 Kasım. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının seneidevriyesi. Vefatının 84’üncü yıl dönümünde, cumhuriyetimizin kurucusu ve Meclisimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları ile vatanımız uğruna fedakârca şehit ve gazi olan tüm kahramanlarımızı bir kez daha rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Bugün “en büyük eserim” dediği cumhuriyetin 100’üncü yılının bütçesini tartışıyoruz. Aslında cumhuriyetin ne kadar sağlam temeller üzerinde kurulduğunun da en güzel göstergelerinden bir tanesi bu diye düşünüyorum. Bu vesileyle, tekrar, tüm kahramanlarımızı ve cumhuriyetimize katkıda bulunan herkesi rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Gündemimizde Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Kamu İhale Kurumu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçe ve kesin hesabı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Yatırımcı Tazmin Merkezinin Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sunumları için Sayın Bakanımıza söz vereceğim ama öncesinde, mutat olduğu üzere, Bakan Yardımcılarımızdan başlayarak, gelen bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica edeceğim.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, usul hakkında galiba buyurun.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Merkez Bankasının Komisyona sunum yapıp yapmamasına ilişkin görüşmeler

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, biliyorsunuz, burada, yakın zamanda bir torba yasa görüştük ve torba yasada kur garantili mevduatın bir yıl daha uzatılmasını görüştük. Bununla ilgili teşekkür ediyorum Cengiz Bey'e; geldi, kur garantili mevduatın hazineye maliyetini bize açıkladı ama biliyorsunuz, bunun bir ayağı daha var, Merkez Bankası ayağı. Merkez Bankasının bir temsilcisi yoktu, Merkez Bankasının temsilcisi apar topar uçağa bindi, geldi ama milletin vekillerine "Yoksulun hakkından kaç paranın zengine aktarıldığına dair bilgi veremem." dedi. Sayın Başkan, burada...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle söylemedi de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle dedi, aynen böyle söyledi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi çarpıtmayalım lütfen, öyle söylemedi, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynen böyle söyledi, aynen öyle söyledi. "Bilgi veremem." dedi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle şey olur mu? "Bilgi vermedi." diyebilirsiniz ama diğer ifade doğru bir ifade olmamıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müsaade edin, bitireyim.

"Biz bu bilgiyi şu anda açıklayamayız." dedi Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam öyle söyledi, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama milletin vekilleri, bu bilgiyi alamadıkları hâlde, bir yıl daha yoksulun vergisinin zengine aktarılması konusunda bu iktidara cevaz verdi. Sayın Başkan, bu görüşmelere başlamadan önce milletin vekillerinin bu kur garantili mevduat üzerinden, Merkez Bankasından kaç paranın zenginlere aktarıldığını bilmesi gerekir. Bu açıdan, bu bilgiyi alarak bu görüşmelere başlayalım ki doğru yorumlar yapalım. Bakın, şeffaflığın olmadığı yerde dedikodu dolaşır. Biz maliyet 50 milyar mı, 300 milyar mı bilmiyoruz. Neyin üzerine yorum yapacağız, neyin üzerine Sayın Bakana eleştirilerimizi sunacağız. Bu açıdan, bu bilgiyi oturuma başlamadan Merkez Bankasından almanızı -Başkan Yardımcısı da burada- talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, üyemiz olmayanlara usul hakkında, usulümüz gereği söz veremiyoruz. Herhâlde yanlışlıkla basıldı arkadan.

Cemal Bey'e söz veriyorum usul hakkında, buyurun lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İç Tüzük'te böyle bir şey yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, bugün, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bütçesini ve kesin hesap kanunu tekliflerini görüşeceğiz.

Merkez Bankası bağımsız bir kurum. Merkez Bankası da bize, Plan ve Bütçe Komisyonuna dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine önümüzdeki haftalarda gelip bilgilendirme yapacak.

CAVİT ARI (Antalya) – Gelsin, konuşsun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Dolayısıyla bugün Merkez Bankasının bütçesini ya da kur korumalı mevzuatla ilgili ne kadar ödediğiyle ilgili konuyu gündem yapmamız bence usule aykırı. Hazinesinin şeyini sorabilirsiniz, biraz sonra Sayın Bakan açıklayacaktır muhtemelen. Dolayısıyla usul yönünden bir eksiklik olmadığını düşünüyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun, usul hakkında.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Benim söz talebim olmadı.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Ben istedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özür diliyorum.

Rıdvan Bey, siz mi istediniz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben Başkan, ben istemiştim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, üyemiz olmayanlara usul hakkında söz veremiyoruz. Bu, yerleşik kuralımız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İç tüzükte böyle bir hüküm yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rıdvan Bey, buyurun.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, Burada anlaşılması gereken mesele şu; şimdi, Komisyonunda biz bunu konuştuk, siz daha sonra şöyle bir açıklama yaptınız Başkan, hatırlayacaksınız: “Aralığın ilk haftası gibi Merkez Bankası Başkanı bu konuda bilgi...”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söyleyeceğim biraz sonra.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Bu, şu anlama geliyor: Koskoca bir bütçeyi, bütçe büyüklüklerini biz, kur korumalı mevduatın Merkez Bankasına maliyetinin ne olduğunu bilmeden geçirmiş olacağız yani karanlık bir yolda fenersiz biçimde gidiyoruz bu maliyeti bilmeden. Yani Meclis, Merkez Bankasına yetkisini veren kurum ama Merkez Bankası “Ben bir anonim şirketim kardeşim.” deyip gelip Meclise hesabını vermiyor, bunun kabul edilebilir bir tarafı yok, mutlaka açıklama yapılmalı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, daha önce bu konuyu zaten etraflıca tartışmıştık, bu konuyla ilgili daha önce de açıkladığım gibi 2 Aralık tarihinde Merkez Bankasıyla anlaştık, Başkanla. Bu Komisyon çalışmalarımız bittikten sonra, Genel Kurula geçmeden önce, 2 Aralıkta Merkez Bankamız gelecek ve Komisyonumuza sunum yapacak, orada herkes sorularını sorabilir, eleştirilerini yöneltebilir, Merkez Bankası da cevaplarını verecektir diye düşünüyorum. Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız geldiğinde de bu tartışma yaşandı, kendisi de bir bilgi verdi, idare olarak, Hükûmet olarak -siz tatmin olursunuz olmazsınız ona bir şey diyemem- tahminini ortaya koydu. Hazine ve Maliye Bakanlığımız zaten çok şeffaf bir şekilde maliyetini paylaştı, bugün de gün boyu herhâlde bu konuları tartışacağız diye düşünüyorum.

Şimdi, sadece Bakanımızın sunumu yok, çok sayıda düzenleyici kurulun da sunumu var, müsaade ederseniz sunumları dinleyelim; gün boyu bu konuları zaten tartışacağız.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun lütfen.

IV.-KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (*)

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Gelir İdaresi Başkanlığı

c) Türkiye İstatistik Kurumu

(*) (1/286) ve (1/285) esas numaralı Kanun Teklifleri 21/10/2022 tarihli 3'üncü Toplantı tutanağı'na eklidir.

- c) *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu*
d) *Sermaye Piyasası Kurulu*
e) *Kamu İhale Kurumu*
f) *Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu*
g) *Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu*
ğ) *Özelleştirme İdaresi Başkanlığı*
h) *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*
ı) *Yatırımcı Tazmin Merkezi*

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ebediyete irtihalinin 84'üncü yıl dönümünde Millî Mücadele'mizin Başkomutanı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları ile vatanımız uğruna fedakârca savaşmış gazi ve şehit olan tüm kahramanlarımızı bir kez daha saygı, rahmet ve minnetle anıyorum. Cumhuriyetimizi yaşatacak, gelecek kuşaklara daha müreffeh, güçlü ve itibarlı bir ülke bırakmak için çalışmalarımız aralıksız devam edecek, içinde bulunduğumuz asrın Türkiye Yüzyılı olarak tarihe altın harflerle yazılmasını sağlayacağız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bugün sizlere genel makroekonomik görünüm, Bakanlığımızın faaliyetleri, 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu ve Bakanlığımızın, Gelir İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının ve Türkiye İstatistik Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı ve 2023 yılı gider bütçeleri hakkında özet bilgiler sunacağım. Ardından, Bakanlığımızın ilgili ve ilişkili kurumlarının başkanları da kendi bütçelerine ilişkin söz alıp sizleri bilgilendirecektir.

2020 yılının ilk aylarından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan salgının yıkıcı sonuçlarının artık çok büyük ölçüde geride kaldığını görüyoruz. Aşılama ve genişletici politikaların etkisiyle 2021 yılında küresel düzeyde canlanan ekonomik aktivite, 2022 yılında kademeli olarak yavaşlamaktadır. Jeopolitik gerginliklerin tırmanması, artan enerji maliyetleri, yükselen enflasyon ve sıkılaştırıcı para politikaları nedeniyle bugün küresel büyümeye ilişkin beklentiler sürekli olarak aşağı yönlü güncellenmektedir. Uluslararası Para Fonu IMF 2022 yılı küresel büyüme beklentisini bu yılın başındaki yüzde 4,4 seviyesinden yüzde 3,2'ye düşürdü. 2023 yılı beklentisini de yüzde 2,7 seviyesine indirmiş durumda.

Dünya ticaret hacmindeki artış da giderek yavaşlıyor. 2021'de yüzde 10 artan ticaret hacminin 2022 yılında yüzde 4,3 artması bekleniyor. Yüksek enflasyona karşı dünyada uygulanan parasal sıkılaştırmanın etkisiyle talebin daralmaya başladığını, küresel resesyon riskinin ciddi anlamda arttığını görüyoruz. IMF 2023 yılında Almanya ve İtalya ekonomilerinin daralmasını bekliyor. Euro bölgesinin 2023 yılı büyüme tahmini, bu yılın başında yüzde 2,5 iken şu anda yüzde 0,5 seviyesine düşmüş durumda.

Dünyada artan faiz oranları bir taraftan talebi düşürürken diğer taraftan da borçlanma maliyetlerini yükselterek bütçeler üzerindeki yükü ağırlştırıyor. Tüm dünyada doların değer kazandığı, varlık fiyatlarının düştüğü, piyasalardaki oynaklığın arttığı ve gelişmekte olan ülkelerden portföy çıkışının gerçekleştiği bir süreç yaşanıyor. Yüksek faiz artışlarına gitmenin çözüm yerine felaket getirebileceği, uluslararası kuruluşlar ve önde gelen ekonomistler tarafından da son dönemde defaatle ifade ediliyor.

Finansal koşulların bu denli sıkılaştığı, üretici ve tüketici enflasyonunun tarihi rekor seviyelere geldiği söz konusu küresel ekonomik konjonktürde, para ve maliye politikaları arasındaki uyum ve dengenin her zamankinden daha önemli hâle geldiğini görmekteyiz.

2022 yılı önemli jeopolitik gerginliklere de sahne olmuştur. Rusya-Ukrayna savaşı, gıdada ve enerjide kritik tedarik yollarının tıkanmasına ve dolayısıyla da emtia fiyatlarında ilave artışlara yol açmıştır. Batılı ülkelerin Rusya'ya uyguladığı yaptırımlar ve Rusya'nın karşı yanıtlarıyla, bugün, Avrupa ciddi bir enerji kriziyle karşı karşıyadır. Hızla artan elektrik ve doğal gaz fiyatları enflasyonu daha da yükseltirken hane halkı satın alma gücünü de azaltıyor. Öyle ki Avrupa'da enerji destekleri 2021 yılı Eylül ayından bugüne kadar toplam 674 milyar avroya ulaşmıştır. Avrupa'da birçok şirket yüksek enerji maliyetleri nedeniyle üretimini azaltmakta ya da durdurmaktadır.

2021 yılına 50 dolar, 2022 yılına ise 80 dolardan başlayan petrol fiyatları Rusya-Ukrayna savaşıyla 130 dolar seviyelerine kadar yükselmiştir. Benzer şekilde, 2021 yılı başında bin metreküpü 200 dolar olan Avrupa spot doğal gaz fiyatları neredeyse 18 kat artarak 26 Ağustosta 3.500 doların üstüne çıkmış ve tarihi zirveleri görmüştür. Bugün, enerji fiyatları bir miktar gerilemiş olsa da hâlâ geçmiş yılların üzerinde seyretmektedir.

Salgın öncesinde 1.500 dolar seviyelerinde olan navlun fiyatları, salgın ve 2021 yılında güçlenen küresel ekonomik aktivite nedeniyle 11.000 dolara kadar yükselmiştir. Bu yıl yavaşlayan küresel ticaret nedeniyle, navlun fiyatları yaklaşık yüzde 70 düşerek 3.300 dolar seviyelerine gerilemiştir.

Emtia fiyatlarındaki artışların yanı sıra tedarik zincirlerindeki bozulma ve ham madde sıkıntılarıyla, dünyada tarihi yüksek enflasyon oranları tecrübe edilmektedir. Daha önce birçok konuşmamda da belirttiğim gibi, ABD ve Birleşik Krallık'ta son kırk yılın, Almanya'da ise son yetmiş yılın en yüksek enflasyonu yaşanmaktadır. Küresel düzeyde enflasyon tahminlerinin sürekli olarak yukarı yönlü güncellendiğini de görüyoruz.

Zorlu küresel şartların yaşandığı ve küresel konjonktürün hızla değiştiği böyle bir dönemde, ülkemizde makroekonomik ve finansal istikrar ile fiyat istikrarını eş zamanlı olarak sağlamak, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmek, tedarik zincirlerindeki değişimi fırsata çevirmek ve cari işlemler açığı sorununu kalıcı olarak çözmek amacıyla "Türkiye ekonomi modeli"ni devreye aldık. Geldiğimiz noktada, modelimizin hedefleriyle uyumlu olarak; sanayinin millî gelir içindeki payı artış eğilimine girmiş, turizm sektörünün dünyadan aldığı pay artmış, enerji dışı cari işlemler dengesinde önemli bir iyileşme kaydedilmiş; yatırım, istihdam, üretim ve ihracatta önemli kazanımlar elde edilmiştir. Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülke için resesyona riskinin arttığı bu dönemde, modelimiz sayesinde Türkiye ekonomisi güçlü biçimde büyümeye devam ederken, büyümenin kompozisyonu da dengeli bir görünüm sergilemektedir.

2021 yılında yüzde 11,4 oranındaki gayrisafi yurt içi hasıla büyümesiyle G20 ülkeleri içerisinde en hızlı büyüyen ülke olmuş ve son elli yılın en yüksek büyüme oranını kaydetmiş durumdayız. Bu büyümenin 6,6 puanı yurt içi talepten, 4,8 puanı ise net dış talepten gelmektedir ki net dış talebin büyümeye olan katkısı 2001'den sonra ulaşılan en yüksek rakam olmuş durumdur.

Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın neden olduğu belirsizlik ortamına ve zayıflayan küresel ekonomiye rağmen gayrisafi yurtiçi hasılamız reel olarak 2022 yılının ilk yarısında yüzde 7,5 büyüme kaydetmiştir. İkinci çeyrek itibarıyla yüzde 7,6'lık büyüme oranıyla Türkiye OECD'de en hızlı büyüyen ülkeler arasında yer almıştır. Yılın ilk yarısında ekonomimiz, sürdürülebilir ve sağlıklı büyüme hedefimiz doğrultusunda dengeli görünümünü korumuştur. Büyümeye net dış talebin katkısı ilk çeyrekte 3 puan, ikinci çeyrekte ise 2,7 puan olmuştur. Ayrıca, 2022 yılının 2'nci çeyreği itibarıyla kesintisiz ve güçlü büyüme sürecini 11'inci çeyreğe taşıyan makine ve teçhizat yatırımları ekonomimizin sağlam bir temel

üzerinde ilerlediğine de işaret etmektedir. 2022 yılının ilk yarısına ilişkin öncü göstergeler küresel yavaşlamanın etkisiyle ılımlı bir büyümeye işaret etmektedir. Yıl geneli için yüzde 5 oranında bir büyümenin de gerçekleşmesini öngörüyoruz. 2023 yılında da dengeli görünümünü koruması beklenen ekonomik büyümenin yüzde 5 olması da hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; toplam istihdam salgın öncesi dönemin üzerine çıkarak tarihî yüksek seviyelere ulaşmıştır. Böylece, işsizlik oranı tek haneye düşmüş durumda. Geride bıraktığımız son yirmi yıllık dönemde Türkiye ekonomisi bir yandan üretirken bunun karşılığında istihdam sağlayabilen bir yapıya bürünmüş bulunmaktadır. Güçlü büyümenin bir yansıması olarak salgın öncesi döneme kıyasla toplam istihdam yaklaşık 2,6 milyon kişi artmış ve böylece 2022 yılı 2'nci çeyrek itibarıyla Türkiye, yeni iş imkânları oluşturmada OECD ülkeleri arasında açık ara ilk sırada yer almayı başarmıştır. Toplam istihdam seviyesi eylül ayı itibarıyla 31,4 milyon kişiyle tüm zamanların zirvesine ulaşmış durumda. Böylece, istihdam oranı 2021 yılı sonuna göre 0,9 puan artarak yüzde 47,6'ya yükselmiştir. Güçlü istihdam büyümesinin iş gücü artışının üzerinde seyretmesi sonucunda işsizlik oranı tek haneye düşmüştür. Eylül ayı itibarıyla işsizlik oranı son sekiz yılın en düşük seviyelerine gerileyerek yüzde 9,9 olmuştur. Orta vadeli program çerçevesinde, güçlü istihdam artışının devamı ve işsizlik oranının düşüş eğilimini sürdürmesi öngörülmektedir.

Değerli Başkan, sayın üyeler; ihracatımız tarihî rekorlar kırdığını hep beraber müşahade ediyoruz. Türkiye ekonomi modeli (TEM) kapsamında attığımız adımlarla ihracatçılarımız küresel tedarik zincirlerindeki aksaklıkları fırsata çevirmeyi başarmış ve ihracatımızı büyümenin lokomotifi hâline getirmiştir. İhracatımız 2022 yılının her ayında rekor kırmış ve ekim ayında yıllıklandırılmış, 253 milyar doları aşarak cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bugün Türkiye, 228 ülke ve bölgeye ihracat yapan ve dünya ihracatından aldığı payı yüzde 1'in üzerine çıkaran güçlü bir ekonomi konumundadır. Orta vadeli program dönemi sonunda ihracatın 305 milyar dolara ulaşmasını hedefliyoruz.

Artan küresel enerji fiyatlarına bağlı olarak yüksek seyreden enerji ithalatıyla toplam ithalatımız da yükselmiştir. 2021 yılında toplam 50,7 milyar dolar olan enerji ithalatı ekim ayında yıllıklandırılmış olarak 94,4 milyar dolara yükselmiştir. 2022 yılı Ekim ayında ithalat yıllıklandırılmış olarak 356,5 milyar dolar olmuştur. Yıllık ihracatın ithalatı karşılama oranı ekim ayı itibarıyla yüzde 71 iken, enerji hariç bu oran yüzde 91 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Turizm, dünya ortalamasının üzerinde bir hızda büyüyerek salgın öncesi seviyelerinin üzerinde bir performans göstermiştir. Toplam ziyaretçi sayısı bu yılın ilk çeyreğinde yıllık yüzde 94 artarak 39,4 milyon kişi olarak gerçekleşirken, aynı dönemde toplam turizm gelirleri ise yüzde 68 artarak 35 milyar dolara yükselmiştir. Yılın geri kalanında da turizmdeki seyrin devam etmesi ve rekor gelir elde ettiğimiz 2019 yılının da oldukça üzerinde performans göstermesini bekliyoruz.

Cari işlemler dengesi enerji ithalatı kaynaklı açık verirken, enerji hariç cari denge fazla verme eğilimini sürdürmektedir. Ayrıca, vurgulamak isterim ki enerji faturası geçen yılın aynı seviyesinde kalsaydı şu an cari işlemler açığını konuşmuyor olacaktık. Şöyle ki: İhracattaki güçlü görünüm ve turizm gelirlerindeki toparlanmaya rağmen başta enerji olmak üzere yüksek emtia fiyatlarının etkisiyle cari işlemler açığı ağustos itibarıyla yıllıklandırılmış olarak 40,9 milyar dolar seviyesine gelmiştir. Enerji ve altın hariç değerlendirildiğinde, cari işlemler dengesi ağustos ayında yıllıklandırılmış olarak 41,2 milyar dolar fazla veriyor olacaktır. Bu yılın ilk yarısındaki yüzde 7,5'lük güçlü büyümeye rağmen altın ve enerji hariç cari işlemler dengesinde 2019 yılından sonraki en iyi yıllık seviyeye ulaşılmıştır. Ekonomik büyümede güçlü performansın görüldüğü bir dönemde sağlanan bu iyileşme, Türkiye ekonomi modelinin önemli bir başarısıdır. Uyguladığımız politikalarla cari işlemler dengesini orta ve

uzun vadede kalıcı olarak iyileştirmeyi planlıyoruz. Bu kapsamda, katma değerli üretimi arttırmak, yenilenebilir enerjinin payını daha da yükseltirken enerji teknolojilerini yerli ve milli imkânlarla geliştirmek, elektrik motorlu araç endüstrisi ve mobilite ekosistemini hayata geçirmek, dijital dönüşümü hızlandırmak ve iş gücünün niteliklerini iyileştirmek için kapsamlı politikalar uyguluyoruz. Diğer yandan, 2023 yılında Karadeniz'deki doğal gaz çalışmalarının tamamlanması ve yeni rezervlerin keşfiyle enerjide dışa bağımlılığımızı azaltmayı ve cari işlemler dengesiyle dış finansman ihtiyacı üzerindeki baskıyı daha da aşağı çekmeyi hedefliyoruz.

Dış finansman üzerindeki baskıyı azaltmayı amaçlayan yaklaşımımız, reel sektörün döviz pozisyonuna da olumlu yansımaktadır. Finansal kesim dışındaki firmaların net döviz pozisyon açığı, 2017'den itibaren 98,5 milyar dolar iyileşerek, 2022 yılı Ağustos ayında 2010 yılından bu yana en düşük seviyesi olan 89 milyar dolara gerilemiştir. Ayrıca, sektör, kısa vadeli net döviz pozisyonunda ağustos ayı itibarıyla 69 milyar dolar fazladır. Diğer yandan, uluslararası rezerv pozisyonumuzu güçlü tutmak önceliklerimiz arasında yer almaktadır. Merkez Bankası brüt rezervleri yılbaşına göre 3 milyar doların üzerinde artarak 28 Ekim itibarıyla 114,2 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

Sayın başkan, değerli üyeler; elbette enflasyon istisnasız tüm dünyada bir sorun hâline gelmiş durumda. Bu gelişmede birçok faktör belirleyici olurken yakın coğrafyamızda yaşanan Rusya-Ukrayna savaşı da küresel koşulların daha da zorlayıcı hâle gelmesine sebep olmuştur. Kolay kolay tahayyül edilemeyecek birçok riskin aynı anda gerçekleşmesi ülkemizde de enflasyon görünümünü bozmuştur. Uluslararası piyasa gelişmelerine duyarlılığı yüksek olan enerji, ulaştırma, gıda ve dayanıklı tüketim malları gibi kalemlerde yüksek fiyat artışları kaydedilmiştir. Buna bağlı olarak, yıllık tüketici enflasyonu ekim ayı itibarıyla yüzde 85,5'e yükselmiş durumdadır. TEM modelimiz kapsamında enflasyonla mücadeleyi birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkenin yaptığı gibi, tüketim, üretim ve yatırım daralmasına neden olacak faiz artışları yoluyla değil; ekonomimizin üretim kapasitesini artırarak, arz yönlü politikaları geliştirerek sürdürüyoruz. Hedefimiz, ülkemizi güçlü bir üretim ekonomisi hâline getirmektir. Böylece, durgunluk, yüksek işsizlik ve istikrarsızlık sorunlarını yaşamak yerine, insan odaklı bir yaklaşımla kalıcı fiyat istikrarını sağlamayı hedefliyoruz. Bununla birlikte, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de artan hayat pahalılığı nedeniyle vatandaşlarımızın karşılaştığı sıkıntıların elbette farkındayız. Alım güçlerinde gerçekleşen kaybın önüne geçmek için Hükümet olarak üzerimize düşen hiçbir sorumluluktan kaçmıyoruz. Vatandaşlarımızı, çalışanlarımızı, emeklilerimizi, esnaf ve çiftçilerimizi enflasyona karşı ezdirmemek için gelir ve harcama politikalarını etkin bir şekilde kullanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bankacılık sektörümüz, güçlü sermaye yapısı ve yüksek aktif kalitesiyle KOBİ'ler başta olmak üzere, reel sektörümüze üretken alanlarda kaynak sağlamaya devam etmektedir.

2022 yılı Eylül ayı itibarıyla sektörün sermaye yeterlilik rasyosu yüzde 18,8'le yüzde 8 olan yasal asgari oranın 2 katının üzerinde gerçekleşirken, tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 2,3'le oldukça düşük seviyelerde seyretmektedir ve bankalarımız aracılık faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde sürdürmektedir. Sektör dengeli görünümü ve güçlü sermaye yapısı sayesinde olası şoklara karşı dirençli bir konumdadır.

Finansal istikrarımızı tahkim etmek amacıyla da Kur Korunmalı TL Mevduat ve katılma hesapları (KKM) uygulamasını da devreye aldığımızı ifade etmek istiyorum. Millî para birimimizde istikrar güçlendirilmiş ve TL'ye güven KKM sayesinde artmış durumdadır. 9 Kasım itibarıyla 2,3 milyon mudinin yaklaşık 1,5 trilyon TL'lik tasarrufu bu hesaplarda değerlendirilmektedir. Hazine tarafından desteklenen KKM hesaplarına bugüne kadar yaklaşık 91,6 milyar lira destek ödemesi gerçekleştirmiş bulunmaktayız. Hazine destekli hesaplarda yenileme oranı yaklaşık yüzde 70 seviyesindedir. KKM

hesaplarının toplam vadeli mevduatlar içindeki payı ise yüzde 27'dir. Altını çizmek isterim ki KKM uygulaması, olumsuz jeopolitik gelişmeler, küresel finansal koşullardaki sıkılaşma, avro-dolar paritesindeki gelişmeler ve arz güvenliğine ilişkin yaşanan tüm sorunlara rağmen finansal istikrarın sürdürülmesinde etkin bir rol oynamıştır. KKM uygulamasıyla birlikte TL mevduatın ortalama vadesi 2 katına yükselmiş, sektörün en önemli risklerinden olan vade uyumsuzluğunda çok önemli bir iyileşme sağlanmıştır. Ayrıca, döviz tevdiat hesaplarının toplam mevduatlarındaki payı yaklaşık 17 puan düşüş göstererek 52,3'e gerilemiştir. Küresel finansal piyasalarda öngörülebilirliğin azaldığı, dolar karşısında avronun dahi sene başına göre yüzde 12; Japon yeninin ise yüzde 27 değer kaybettiği böyle bir ortamda TL'de stabilite sağlanmıştır. Reel kur ise sene başına göre yüzde 16,7 değer kazanmıştır. Bu uygulamanın döviz kuru dalgalanması ve diğer makroekonomik göstergeler üzerindeki olumlu etkileri dikkate alındığında maliyet sınırlı kalmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılması amacıyla TEM kapsamında Çeyrek Altın Sistemi'ni hayata geçirdik. Altın toplama ekosistemi içerisinde yer alan bu sistemde, tasarruf sahipleri fiziki altınlarını, adet fark etmeksizin, Darphane Kazandıran Çeyrek Hesap Sistemi'ne dâhil bankalar ve katılım bankalarında açacakları hesaplarda değerlendirmektedir. Finansal istikrarın güçlendirilmesinin yanı sıra, TEM önceliklerini yerine getirmemizdeki reel sektörün finansmana kesintisiz ve sorunsuz bir şekilde erişimi oldukça elzemdir. Bu bağlamda, kredilerinin tüketim yerine üretken alanlara yönlendirilmesi ve amacına uygun şekilde iktisadi faaliyetle buluşması selektif kredi politikamızın odağını oluşturmaktadır. Hazine Destekli Kredi Kefalet Sistemi'ni etkin olarak kullanmaya devam ediyoruz. Bu çerçevede, işletmelerimizin harcamalarının karşılanması, firmaların yatırım ve ihracat faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla yakın dönemde 3 adet kredi paketini uygulamaya aldık. Sektörlerin taleplerine yönelik olarak, tarım ve inşaat özelinde yeni kredi paketlerini de uygulamaya koyduk. 2022 yılında yaklaşık 7 bin ticari işletmemize 54 bin kredi işlemi ile 71 milyar lira kredi ve 61 milyar liralık kefalet kullandırdık. Buna ilave olarak, ülkemizin üretim kapasitesini ve ihracat potansiyelini artırmak için ihracatçılara ve turizm sektörüne, uygun faizli, uzun vadeli, toplam 150 milyar liralık kredi imkânı sağladık. Selektif kredi yaklaşımımızın katkısıyla, bankacılık sektörü toplam kredi hacminde 2022 yılında gerçekleşen yaklaşık 2 trilyon liralık artışta, imalat sanayi öncülüğünde kullanılan ticari nitelikli krediler belirleyici olmuştur. Ülkemizin büyümesi ve kalkınmasında önemli bir rol üstlenen KOBİ'lerin bankacılık sektöründen kullandıkları kredi hacmi ekim ayı itibarıyla 1,7 trilyon TL'yi aşmıştır. KOBİ kredilerinin tarihsel ortalamasının 3 katı üzerinde büyümüş olması, modelimizin çıktılılarıyla da ne kadar uyumlu olduğunu gösteriyor. KOBİ kredisi kullanan müşteri sayısı eylül ayı itibarıyla 4,3 milyonu geçmiştir. Yakın dönemde devreye aldığımız ilave makro ihtiyati tedbirlerin olumlu yansımalarını son dönemde kayda değer biçimde azalış gösteren politika faizi ile kredi faizi makasında rahat bir şekilde görebiliyoruz. İlerleyen zamanlarda da kredi politikamızda selektif yaklaşımımızı sürdürerek yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı kredi kullandırımı önceliklendirmeye devam edeceğiz.

Çiftçi ve esnafımıza yönelik finansman imkânlarını da genişleterek üretime olan desteğimizi sürdürüyoruz. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla, 2022 yılında 923 bin üreticiye yaklaşık 116 milyar liralık hazine faiz destekli kredi kullandırdık. Bu kredilerden doğan faizin ortalama yüzde 70'ini biz karşıladık. Böylece, üreticilere bütçeden 6,4 milyar TL faiz desteği sağlamış olduk. Bu tutarın yıl sonunda 10,5 milyar liraya ulaşmasını da bekliyoruz. Yıl içinde tarımsal üreticiler için hazine faiz destekli kredilerinin tamamında üst limitlerini yükselttik. Tarımsal sulama birliklerine güneş enerjisi yatırımları için 7,5 milyon liraya kadar olan yatırımlarda yüzde 100'e kadar faiz desteği uygulamasını başlattık. Ayrıca, sulama kooperatifleri, sulama birlikleri ile tarımsal üreticilerin 10 milyon liraya kadar olan geçmiş dönem ve cari dönem elektrik faturaları için kullanılan kredilerin faiz yükünün

tamamını karşılamaktayız. Tarımsal sulama projeleri kapsamında DSİ-TOKİ iş birliğimizle, 50 milyar lira maliyetli projelerin finansman maliyetini karşılıyoruz. Borçları aciz vesikasına bağlanmış tarımsal üreticilerimizin 664 milyon liralık faiz borcunu sildik.

Halk Bankası aracılığıyla 2022'de 1 milyon esnaf ve sanatkâra yaklaşık 46 milyar liralık hazine faiz destekli kredi kullandırdık. Bu kredilerden doğan faizin de yaklaşık yüzde 50'sini karşılıyoruz. Esnafımızın 2021 yılından önce kullandığı Hazine destekli kredilerinin faizlerinin ortalama yüzde 75'ini karşılamaya devam ediyoruz. Uygulamanın başından bu yana esnafımıza düşen ilave 2,5 milyar TL'lik faiz yükünü karşıladık. Esnafımıza verilen faiz desteğinin yıl sonuna kadar 9,8 milyar liraya ulaşmasını öngörüyoruz.

Bunlara ilaveten Halk Bankası aracılığıyla esnaf ve sanatkârlara 100 milyar liralık hazine faiz destekli kredi kullandırımını başlattık.

Finansmana erişimde sıkıntı yaşayan erken aşama şirketlerini alternatif finansal araçlarla desteklemeye ve girişimcilik ekosistemini geliştirmeye devam ediyoruz. Bu amaçla, Melek Yatırımcılık Sistemi'ni, üst fonlara ve girişim sermayesi fonlarına doğrudan kaynak aktarım mekanizmalarını finansmana erişimin artırılması kapsamında kullanmayı sürdürüyoruz. Genç girişimcilere Halk Bankası aracılığıyla kullanılan hazine faiz destekli kredilerdeki sıfır faizli kredi limitini 100 bin liradan 300 bin liraya, bu kredilerde aranan yaş sınırını da 30'dan 35'e çıkardık.

Hükümetlerimizin döneminde attığımız güçlü adımlarla kamu maliyesini de sağlam temeller üzerinde inşa ediyoruz. Bütçe disiplini kalıcı hâle getirirken elde ettiğimiz kazanımları vatandaşlarımızın hizmetine sunuyoruz. Küresel ekonomik krizlerin, jeopolitik gerginliklerin ve salgın koşullarının yaşandığı olağanüstü durumlarda vatandaşlarımıza ve ekonomiye sağladığımız teşvik ve desteklere rağmen bütçe disiplininin asla taviz vermedik, vermiyoruz, vermeyeceğiz.

2021 yılında merkezî yönetim bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasıladaki oranını yüzde 2,5'la sınırlı tuttuk. 2022 yılında da olumlu seyreden ekonomik aktiviteyle birlikte, ağırlıklı olarak gelir ve kazançlardan alınan dolaysız vergilerin katkısıyla bütçe gelirlerimiz de güçlü bir artış göstermektedir. Bu yıl doğal gaz ve elektrik tüketimine yönelik sübvansiyonlara, sosyal kesimlere sağladığımız ilave desteklere, çalışanlara ve emeklilerimize yaptığımız ücret ve maaş artışlarına ve vazgeçtiğimiz vergi gelirlerine rağmen merkezî yönetim bütçe açığının GSYH'ye oranının yüzde 3,4 olarak gerçekleşmesini bekliyoruz.

Aynı dönemde, genel bütçe açığının milli gelire oranının Japonya'da yüzde 7,9; Fransa'da yüzde 5,1; İngiltere'de 4,3; Hindistan'da 9,9 ve Çin'de yüzde 8,9 olması öngörülmektedir. Görüldüğü üzere, ülkemiz, bütçe performansıyla, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden pozitif olarak ayrılmaya her alanda olduğu gibi bu alanda da devam ediyor.

2023 yılı bütçesi de önceki bütçelerde olduğu gibi, mali disiplin anlayışıyla hazırlanmıştır. OVP döneminde Türkiye ekonomi modeli kapsamında kamu mali yapısının da güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bütçe politikalarımızın bir parçası olan gelir politika ve uygulamalarımız Türkiye ekonomi modelinin bir diğer önemli ayağını oluşturmaktadır. Vatandaşlarımızı, esnafımızı, çiftçimizi ve ihtiyaç duyulan tüm alanları destekliyor, gelir ve vergi politikalarımızı etkin ve verimli bir şekilde kullanıyoruz. Bu kapsamda, 2022 yılı başından itibaren, asgari ücrete kadar olan tutarları tüm çalışanlar için vergi dışı bıraktık ve sadece 2022 yılında bu uygulamayla 90,6 milyar liralık vergi gelirinden vazgeçtik.

İşçilere verilen günlük yemek bedeli ve günlük yol bedeli istisna tutarlarını artırdık. Yemek bedeli olarak yapılan nakit ödemelerini doğrudan gelir vergisi istisnası kapsamına aldık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, normal süreniz bitmiştir.

On beş dakika ek süre veriyorum sunumunuzu tamamlamanız için.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İşverenlerin elektrik, doğal gaz ve ısınma giderleri için çalışanlarına yapacakları bin liralık ödemeleri gelir vergisine istisna ettik. Bu ödemelerin sigorta prim kesintisine tabi tutulmamasını sağladık. 850 bin esnafımızın basit usulde vergilendirilmesini de gelir vergisinden istisna ettük.

Tarımsal destekleme ödemelerinde gelir vergisini kaldırdık. Sertifikalı tüm tohumluk fide ve fidanların KDV oranını yüzde 1'e düşürdük. Evlerinde imal edilen malları internet üzerinden satanlar ile çatı ve cephelerindeki tesislerinden elde ettikleri elektriği sisteme satan vatandaşlarımızın kazançlarını esnaf muafiyetinin kapsamına dâhil ettik. Tarım makinelerinde yüzde 8 oranına tabi olan kapsamı genişlettik. Tıbbi cihazlarda KDV oranını 18'den 8'e düşürdük. Enflasyonla mücadele kapsamında bu yıl 276,8 milyar lira vergi gelirinden vazgeçmiş oluyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; vatandaşlarımızın alım güçlerini ve refahını artırmaya devam ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hangi vatandaşın?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Tüketim vergilerinde önemli ölçüde indirim ve sadeleştirmeler yaptık. Bu kapsamda, gıda ürünlerindeki KDV'yi yüzde 1'e indirdik. Gıda ürünlerinin toplam perakende satışlarında KDV oran farklılığını ortadan kaldırdık. Yeme içme hizmetlerinde, temel temizlik ürünlerinde, meskenlerde kullanılan ve çiftçimizin kullandığı elektrikte KDV oranını yüzde 8'e indirdik. Arsa ve arazi teslimlerinde KDV oranını yüzde 18'den 8'e indirdik. Konut teslimlerinde KDV uygulamasını kademeli hâle getirdik.

Yine, vatandaşlarımızın en temel harcamalarında desteklerimizi vermeye devam ediyoruz. Bu amaçla, vatandaşlarımızın hanelerde kullandığı doğal gazda yüzde 80, elektrikte ise birinci kademede yaklaşık yüzde 50 sübvansiyon sağlıyoruz. Yani maliyeti 3 lira olan bir elektrik sarfiyatının vatandaşımıza faturalanan kısmı sadece 150 lira, kalan 150 lirası ise Hükümetimiz tarafından sübvansiyon edilmektedir. Doğal gaz için ise bu tutarlar daha çarpıcı olup... Örneğin; maliyeti 500 lira olan gaz tüketiminin sadece 100 lirası vatandaşlarımıza fatura olarak yansırken 400 liralık kısmını Hükümetimiz karşılamaktadır. 2,1 milyon haneye 150 kilovatsaate kadar elektrik tüketim desteğini sağlıyoruz. Hedefimiz, bu desteğin 4 milyon haneye çıkarılmasıdır. Bu kapsamda, 2023 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'na 4,8 milyar lira tutarında kaynak ayrılması da planlanmıştır.

Benzer bir uygulamayı 2022 yılında doğal gazda da hayata geçirdik. Hâlihazırda ihtiyaç sahibi 331 bin haneye 900 lira ile 2.500 lira arasında bir tutarda, yılda 2 kez ödenecek şekilde fatura desteği sağlıyoruz. Bu kapsamda, 2023 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan 1,8 milyar lirayı kaynak olarak ayırdık.

Sosyal Konut Projesi'ni başlattık ki bu, cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesidir.

Hükümetlerimiz döneminde, çalışanlarımızın ve emeklilerimizin her zaman yanında olduk, aylık ve ücretlerinde önemli iyileştirmeler sağlarken enflasyonun oldukça üstünde artışlar yaptık.

Asgari ücret 2022 yılında yüzde 95 arttı.

2022 yılında gene kamu görevlileri ile memur emeklilerimizin aylık ve ücretlerinde yüzde 85,5; SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarında yüzde 78,6 oranında artış gerçekleştirdik.

Yaklaşık 5,3 milyon memur ve memur emeklimizi kapsayan ek gösterge düzenlemesiyle mali haklarda önemli artış sağladık.

Kariyer basamaklarına bağlı olarak öğretmenlerimizin mali haklarını önemli ölçüde iyileştirdik.

Sağlık çalışanlarımızın maaşlarında ve doktorlarımızın emekli aylıklarında ciddi artışlar yaptık, intern eğitimi alan öğrencilerimizin ücretlerini de net asgari ücret seviyesine yükselttik.

Muhtarlarımızın ödeneklerini net asgari ücret seviyesine yükselttik.

Yani topladığımız verginin her lirasının vatandaşlarımıza tekrar hizmet olarak dönmesini sağlamak ve alın terinin karşılığını verebilmek için gece gündüz çalışarak işlerimizi yapmaya gayret ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama veremediniz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yatırıma, istihdama, üretime ve ihracata yönelik büyüme odaklı vergisel desteklerimizi güçlü bir şekilde sunmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda, ihracatçı şirketlerimiz ile sanayi sicil belgesini haiz imalatçı şirketlerimiz için kurumlar vergisini 1 puan indirdik. Payları Borsa İstanbul’da ilk defa işlem görmek üzere olan en az yüzde 20 oranında halka arz edilen şirketlere ilişkin kurumların beş hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi oranının 2 puan indirimli uygulanmasına imkân tanıdık. Yatırım teşvik belgesi olmasa dahi sanayicilerin yeni makine ve teçhizat alımlarına KDV istisnası tanıdık. 2023 yılı sonuna kadar alınacak yeni makine ve teçhizatın amortisman sürelerini yarıya indirdik. Yatırım teşvik sisteminde hak edilen yatırıma katkı tutarının kurumlar vergisi haricindeki diğer vergi ödemelerinden de belli oranda indirilmesine imkân sağladık. Öz kaynakların kullanımını teşvik eden çok sayıda düzenleme yaptık. İstanbul’un bölgesel ve küresel bir finans merkezi olabilmesi için İstanbul Finans Merkezi Kanunu’nu çıkardık. İstanbul Finans Merkezinin hukuki, fiziki, beşerî ve vergisel altyapısını sağlayacak düzenlemeleri hayata geçirmiş olduk.

Değerli Başkanım, değerli üyeler; vergiye uyumu güçlendiriyor, kayıt dışı ekonomiyle güçlü mücadelemizi sürdürüyoruz. Bu kapsamda, geçici vergi beyanname sayısını 4’ten 3’e indirdik. Vergiye uyumlu mükelleflere uygulanan vergi indiriminin koşullarında değişiklik yaparak uygulamanın kapsamını genişlettik. İdare ile mükellefler arasında ortaya çıkan ihtilafların sonlandırılması amacıyla “kanun yolundan vazgeçme” müessesesini ihdas ettik. KDV’de “isteğe bağlı tam tevkiyat” uygulamasını hayata geçirdik. Rekabet ortamını bozan, kaynak dağılımını zedeleyen ve ekonomik potansiyelimize zarar veren kayıt dışı ekonomiyle mücadele kapsamında; kayıt dışılığın yoğun olduğu akaryakıt sektöründe teminat uygulamasını getirdik, vergi kaçakçılığı suçlarında hapis cezalarının üst sınırını artırdık, konut sektöründe kayıt dışılık ve haksız oluşumlarıyla mücadele kapsamında internet ilan sitelerine bilgi verme zorunluluğunu getirdik, vergi incelemelerinde sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma modeline geçerek, yenilikçi denetim teknikleriyle, mükellef haklarını önceleyen bir yaklaşımla denetimlerimizi sürdürüyoruz. 2023-2025 dönemini kapsayan Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı’nı hayata geçireceğiz ve RADAR Sistemi’mizin de katkısıyla kayıt dışı ekonomiyle mücadelede etkinliği de artırıyoruz.

Bu söylediğim çalışmalar özet çalışmalar Sayın Başkanım. “Mümkün olduğunca azaltın.” dedim ama görüldüğü üzere, bir yıl içerisinde sığdıramıyoruz yaptığımız çalışmaları.

Bu anlamda, vergi uygulamalar ile muhasebe ve raporlama hizmetlerinde dijitalleşmeyi yaygınlaştırıyoruz. Başta 6,9 milyon vergi mükellefimiz olmak üzere, tüm vatandaşlarımıza yedi gün yirmi dört saat hizmet veriyoruz. Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi’yle tüm süreçleri elektronik ortamda yürütüyoruz, kâğıt belge kullanımını tamamen ortadan kaldırmayı hedefliyor ve bu konuda adımlarımızı sıkılaştırıyoruz.

Kamu harcamalarında tasarruf sağlanması ve kamu alımlarının rasyonel bir temelde gerçekleştirilmesi bir diğer hedefimiz olmuştur. Sağlık Market uygulamasını genişleterek, bu anlamda Devlet Malzeme Ofisinin bünyesinde politikalarımızı güçlendiriyoruz.

Dünyanın en güvenli pasaportunu üretir hâle geldik.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Pasaportun bir karşılığı yok, kimse gidemiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ve dünyanın... Madem öyle, bu cümleyi tekrar etmek istiyorum. Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü yürüttüğü AR-GE çalışmalarıyla birlikte dünyanın en değerli pasaportunu üretir hâle gelmiştir.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Vatandaş vize alamıyor, vize; vizeler reddediliyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum... Sunumlardan sonra size söz vereceğim, o zaman görüşlerinizi ifade edersiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bunun için de yurt dışından farklı ülkelerden çeşitli talepler geliyor ve Darphane Genel Müdürlüğümüz ilgili ülkelerle de görüşmeler yaparak bu konuda şu anda iletişim hâlindedir.

Kamu maliyesindeki disiplinli duruş ve uygulanan etkin borçlanma politikaları neticesinde Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun milli gelire oranı 2021 yılında yüzde 41,8 iken -bu kadar zorlu koşullar ve enerji fiyatlarının bu kadar artmış olmasına, geçen yıla göre 2 katına artmış olmasına rağmen- 2022 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 39,3'e gerilemiştir. AB üyesi ülkelerde ise bu oran ikinci çeyrek itibarıyla ortalama yüzde 86 seviyesinde olup 2022 yılı sonunda Fransa'da yüzde 112, Almanya'da yüzde 71 ve İtalya'da yüzde 147 olması beklenmektedir.

Anlaşılması için tekrar etmek istiyorum. Değerli Başkan, değerli üyeler; AB üyesi ülkelerde ikinci çeyrek itibarıyla ortalama yüzde 86, Türkiye'de yüzde 39,3 ve geçen yıldan da düşerek geliyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, Suriye ve Afganistan'dan sonra en çok iltica eden Türkiye; her şey güzelse niye millet gidiyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum, gün boyu konuşacağız. Lütfen, rica ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başkan, milletvekili haklarını koru; hep Bakanı koruyorsun!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok, lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Millî gelire oran olarak borç stokunun gerilemeye devam etmesinin ve program döneminin sonunda yüzde 32,1 olmasını öngörüyoruz, stratejik ölçütlere dayalı ve makroekonomik dengeleri gözetken bir borçlanma programı uyguluyoruz. Borçlanmanın vadesi, maliyeti ve kompozisyonu alanlarında ciddi kazanımlar elde edilmiştir. 2020 yılı sonunda otuz dört ay, 2021 yılı sonunda elli dört ay olan iç borçlanmanın ortalama vadesi 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla altmış dokuz aya yükselmiştir. 2022 yılı başında yüzde 24,6 olan sabit gelirli TL cinsi iç borçlanmanın ortalama maliyeti 2022 yılı Ekim ayına gelindiğinde yüzde 10,9'a gerilemiştir. Borç stokunun faiz oranlarına karşı duyarlılığımı azaltmak amacıyla sabit faizli borçlanma araçları tercih edilerek, değişken faizli borçların payı azaltılmıştır. 2019-2021 döneminde toplam iç borçlanmanın yüzde 38'i sabit getirili TL cinsi senetlerle sağlanmışken, bu yılın ocak-ekim döneminde sabit getirili TL cinsi senetlerin payı yüzde 58'e yükseltilmiştir. Borç stokunun yapısını iyileştirmek için yurt içi borçlanmada döviz cinsi senetlerin payı azaltılmıştır. Bu çerçevede, 2022 yılında yurt içi

döviz cinsi borçlanmalar azaltılmış, Türk lirası cinsi borçlanmaya ağırlık verilmiştir. Piyasa koşullarına bağlı olmakla birlikte önümüzdeki yıl da yurt içinde döviz cinsi borçlanmanın payını azaltmaya devam edeceğiz.

2022 yılı, küresel ekonomiye ilişkin olumsuz görünüm ve yaşanan jeopolitik gelişmeler çerçevesinde, özellikle gelişmekte olan ülkeler için finansal koşulların ve finansmana erişim imkânlarının önceki yıllara göre son derece sıkılaştığı bir dönem olmuştur. Buna rağmen şubat ve ekim aylarında 2 kira sertifikası, mart ve kasım aylarında ise 2 tahvil ihracı sonunda, uluslararası sermaye piyasalarında toplam 9 milyar dolar dış finansman sağlanmıştır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Faiz kaçtı, faiz; faiz ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak gerek doğrudan gerek garanti sağlayarak uygun koşullarda dış finansman olanaklarını da değerlendiriyoruz. 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla, hazine geri ödeme garantisi altında 1,2 milyar dolar ve 1 milyar doları tahsisli olmak üzere proje finansmanı amacıyla, toplam 2,2 milyar dolar tutarında dış finansman sağladık. Sağlanan finansman sağlık, tarım ve enerji sektörlerindeki projelerinin desteklenmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Tek Hazine Kurumlar Hesabı Uygulaması'yla hazine nakit rezervi güçlendirilmiş ve bütçeye katkı sağlanmıştır. Uygulama sayesinde, toplamda 50 milyar lirayı aşan bir kaynak büyüklüğüne herhangi bir maliyet olmaksızın ulaşılmış ve 12 milyar lirayı aşan nema geliriyle merkezî yönetim bütçesine katkı sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hızlıca, Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nu arz etmek isterim. Konuşmamın bu bölümünde, Sayıştay tarafından yüce Meclise sunulan Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 yılı Denetim Raporu'na ilişkin değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. 2021 yılı Denetim Raporu'nda, Bakanlığımıza yönelik olarak toplam 18 denetim bulgusuna yer verilmiştir. Söz konusu bulgularla ilgili olarak 6 bulgunun gereği Bakanlığımız birimlerince yerine getirilmiştir. 3 bulguyla ilgili olarak gerekli mevzuat çalışmaları yapılmış olup mevzuatların yayınlanmasına yönelik süreç devam etmektedir. 4 bulguyla ilgili çalışmalarımız devam ediyor. Bulguların gereğinin yerine getirilmesini sağlayacağız. 5 bulguyla ilgili olarak Bakanlığımız tarafından yapılan işlemlerin hâlihazırda mevcut mevzuata uygun olarak yürütüldüğü değerlendirilmekte olup bu hususları Sayıştayla bir araya gelerek sonuçlandıracağız. Bakanlık olarak diğer kurumlara ait Sayıştay bulgularına yönelik de çözümler geliştiriyor ve kurumlara da teknik destek sağlıyoruz. Mali işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesine ilişkin yasal düzenlemeleri Sayıştayın uygun görüşüyle hayata geçiriyoruz. Kurduğumuz sistemleri Sayıştayın erişimine açıyor, muhasebe ve diğer bilişim sistemlerimiz aracılığıyla kurumların mali verilerinin ve raporlarının elektronik ortamda gönderilmesini sağlıyoruz. Dış denetimleri önemsiyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli Bakanım...

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Hemen toparlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şöyle bir tavsiyede bulunacağım, uygun görürseniz: Şimdi, kesin hesaplarla ilgili birkaç sayfa, epeyce bir rakam var, üyelerimize dağıtıldı. Rakamsal kısmı atlarsanız bence daha hızlı bir şekilde sunumu tamamlamış oluruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen, beş dakika daha süre veriyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Saygısızlık olmaması için...

Bu izni verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi de Bakanlığımız, Gelir İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının ve Türkiye İstatistik Kurumunun gelecek yıl bütçe tekliflerine ilişkin bilgi vermek istiyorum. 2023 yılı bütçe teklifinde, Bakanlığımız ana hizmetlerine ilişkin olarak, Finansal Sistemin Geliştirilmesi ve Sigortacılık Programı, Hazine Varlıklarının ve Yükümlülüklerinin Yönetimi Programı, Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Programı ile Stratejik Yönetim ve Kaynak Tahsisi Programı yer almaktadır. Bakanlığımızın 2023 yılı toplam bütçe teklifi 2,2 trilyon liradır. Faiz hariç tutulduğunda bütçe teklifi 1,6 trilyon TL olmaktadır. Bu teklifin yaklaşık yüzde 1'ine tekabül eden 15,5 milyar lira Bakanlığımız hizmetleri için kullanılacaktır. Bu kapsamda, personel ve sosyal güvenlik giderleri için 7,1 milyar lira, mal ve hizmet giderleri için 7,4 milyar lira, cari transferler için 146 milyon lira, sermaye giderleri için 894,5 milyon lira teklif edilmiştir. Bakanlığımız 2023 yılı bütçesinin faiz hariç yaklaşık yüzde 99'lük kısmı olan 1,6 trilyon lirasını ise diğer kamu idarelerinin hizmetlerinin finansmanı için ayırmıştır. Bu kapsamda, SGK için 405 milyar lira, mahallî idarelere 375,4 milyar lira, fon paylarına 117,4, yükseköğretim kurumlarına 127,9 milyar lira, kaldırılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün devredilen personeli için 6,2 milyar lira, su kanalizasyon ve altyapı desteklerine yönelik 1,5 milyar lira, KİT'lere ve diğer kamu sermayeli kuruluşlara 489,9 milyar lira, Bireysel Emeklilik Sistemi devlet katkısı ödemelerine 13,6 milyar lira, Kredi Garanti Fonu'na 7 milyar lira, diğer giderlere 85 milyar lira aktarılacak şekilde kullanılacaktır. Faiz harcamaları için ayrılan kaynak tutarı ise 565,6 milyar liradır.

Gelir İdaresi Başkanlığı için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 13 milyar liradır. 13 milyar liranın 10 milyar lirası personel ve sosyal güvenlik giderleri, 1,1 milyar lirası mal ve hizmet alım giderleri, 70 milyon lirası cari transferler, 1,8 milyar lirası sermaye giderleri için öngörülmüştür.

Özelleştirme İdaresi 2023 yılı bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek 115,7 milyon liradır. Bu tutarın 92,8 milyon lirası personel ve sosyal güvenlik giderleri, 9,8 milyon lirası mal ve hizmet alım giderleri, 9,7 milyon lirası cari transferler, 3,4 milyon lirası sermaye giderleri için ayrılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu için 2023 yılı ödeneği 1,2 milyar liradır. 1 milyar lirası personel ve sosyal güvenlik giderleri, 132,1 milyon lirası mal ve hizmet alım giderleri, 5,6 milyon lirası cari transferler; 76,7 milyon lirası sermaye giderleridir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamı sonlandırırken görüşmelere yapacağınız katkı ve destekleriniz için şimdiden teşekkür ediyorum.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlayacağımız 2023 yılı için hazırladığımız bütçenin ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, kapsamlı sunumunuz için ben de teşekkür ediyorum Komisyonumuz adına.

Hazine ve Maliye Bakanlığımızla ilişkili çok sayıda düzenleyici, denetleyici kuruluş var; onlara da kısa kısa söz vereceğim.

Adını okuduğumuz arkadaşlarımızın ön sıraya gelmelerini rica edeceğim.

BDDK'den başlayacağız. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanımızın bir sağlık problemi var, kendisine Allah'tan şifalar diliyorum.

BDDK İkinci Başkanı Yakup Asarkaya Komisyonumuza bugün BDDK'yle ilgili sunum yapacak.

Süreniz beş dakikadır, kısa bir sunum rica ediyorum.

Yakup Bey, buyurun.

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, sözlerime başlarken şahsım ve Kurumum adına hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Malumları olduğu üzere, vatandaşlarımızın birikimlerini güven içerisinde değerlendirebileceği bir finansal sistemin varlığı, ulusal tasarruf düzeyinin artırılması ve ekonomik gelişime katkı sağlanması bakımından kritik önemdedir. Bu kapsamda düzenleyici ve denetleyici bir kuruluş olan Kurumumuz kredi piyasasının etkin bir şekilde çalışması, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve finansal sistemin istikrarının sağlanması bakımından kritik bir öneme sahiptir.

2022 Ekim ayı itibarıyla Kurumumuzun doğrudan düzenleme ve denetleme alanında 32’si mevduat, 16’ı kalkınma ve yatırım, 6’sı katılım ve 3’ü TMSF bünyesindeki banka olmak üzere toplam 57 adet banka, 21 adet finansal kiralama şirketi, 49 adet faktoring şirketi ve 20 adet finansman şirketi, 23 adet varlık yönetim şirketi, 6 adet tasarruf finansman şirketi, 41 adet yabancı bankaların Türkiye temsilciliği, 32 adet bağımsız denetim şirketi, 150 adet bankalara değerlendirme hizmeti vermeye yetkili kuruluş, 1 adet yetkili derecelendirme kuruluşu ve 4 adet Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında faaliyet izni verilen kuruluş olmak üzere toplam 404 kuruluş bulunmaktadır.

2022 yılında 3 adet dijital katılım bankasına, 1 adet dijital mevduat bankasına, 2 adet kalkınma ve yatırım bankasına kuruluş izni ve 2 adet varlık yönetim şirketine, 3 adet finansman şirketine, 6 adet tasarruf finansman şirketine faaliyet izni verilmiştir. Özellikle yatırım bankacılığı sektöründeki genişlemenin desteklenmesine yönelik olarak 2021 yılında 4 adet yatırım bankasına kuruluş izni verilmiş olup bu bankaların faaliyet izni işlemlerine yönelik işlemlere devam edilmektedir.

Ağustos 2022 itibarıyla sektörde faaliyet gösteren 57 banka bünyesinde toplam 204.519 personel ve 11.102 şube bulunmaktadır. Türk bankacılık sektörü küresel belirsizliklere rağmen son bir yıllık dönemde yaklaşık yüzde 87 oranında büyüme kaydederek finansal sisteme ve ekonomimize katkısını sürdürmüştür.

Kredi hacminin artışı ve reel sektörün fonlanmasının ön plana çıkmasıyla birlikte aracılık fonksiyonunu daha etkin bir şekilde yerine getiren sektörde 2022 yılında 49 milyar TL olan krediler, Eylül 2022 itibarıyla 6,8 trilyon TL seviyesine yükselmiştir. Aynı dönemde 138 milyar TL olan mevduat 8 trilyon TL, 26 milyar TL olan öz kaynak 1,2 trilyon TL, 213 milyar lira olan aktif büyüklüğü ise 13,1 trilyon TL seviyesine yükselmiştir. Artan kredi hacmi ülke ekonomisinin sağlıklı bir şekilde finanse edilebilmesi ve ekonomik büyümenin desteklenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Öte yandan, kredi hacmindeki artışın yanı sıra, söz konusu kredilerin kalitesi de sektörün sağlığına işaret eden en önemli göstergelerdendir. Geline noktada, büyüyen kredi hacminin yanı sıra kredi kalitesi de olumlu yönde gelişmiştir. Nitekim 2001 krizinin ardından Aralık 2002’de bankacılık sektöründe takibe dönüşüm oranı yüzde 17,6 gibi oldukça yüksek bir seviyeden Eylül 2022 itibarıyla yüzde 2,3’e gerilemiş bulunmaktadır. 21 Ekim 2022 tarihi itibarıyla ticari ve KOBİ kredilerindeki yıllık büyüme oranları değerlendirildiğinde, kur ve parite etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesinin yüzde 40 seviyesinde olduğu, aynı dönemde KOBİ kredilerinin ise yüzde 68 oranında büyüdüğü gözlenmektedir.

Uluslararası bankacılık ve risk yönetimi standartları açısından, kaliteli unsurlardan oluşan öz kaynaklar, güçlü bir sermaye yapısına işaret etmektedir. Sektörün Ağustos 2022 yılı itibarıyla sermaye yeterliliği oranı yüzde 18,7; çekirdek sermaye yeterliliği oranı yüzde 14,4’le oldukça yüksek seviyelerde gerçekleşmiştir. Aynı zamanda, likidite göstergeleri, yabancı para pozisyonu ve kaldıraç oranı da uluslararası standartların öngördüğü asgari düzeylere göre oldukça yüksek seviyelerde bulunmaktadır.

2022 yılında Kurumumuz tarafından selektif kredi politikasıyla uyumlu olarak, yurt içi kaynaklarımızın ihracatı, yatırımı, üretimi ve istihdamı teşvik eden alanlara yönlendirilmesine ve böylece kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına yönelik olarak ilgili paydaşlarla koordineli bir dizi makroihtiyati tedbir alınmıştır. Bu tedbirler sayesinde, bankaların elinde bulundurduğu Türk lirası ve yabancı para kaynaklarıyla finansman ihtiyacı bulunan kesimlerin finansman ihtiyacını karşılaması sağlanmış ve nihai olarak finansal istikrarın güçlendirilmesine katkıda bulunulmuştur.

Uluslararası standartlara uygun bir şekilde faaliyetlerini sürdürmekte olan bankacılık sektörünün düzenleme ve denetim çerçevesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar 2023 yılında da sürdürülecektir. Bu kapsamda, Basel Komitesi'nin 2023 yılı başında uygulamaya koymayı planladığı Basel III nihai düzenlemesine uyum sağlanması için bankacılık mevzuatında gerekli değişiklikler yapılacak ve Avrupa Birliğine paralel olarak 2025 yılında tam uygulamaya geçilecektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlayalım.

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – Diğer taraftan, her alanda etkisini gün geçtikçe artıran dijitalleşme süreci, etkisini en çok finans ve ticaret alanında göstermektedir. Kurumumuz da söz konusu gelişmeleri gözeterek dijital finansal hizmetler konusunda önemli düzenlemeleri hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'le bankaların tamamen dijital ortamda müşteri edinmeleri imkânı getirilmiştir. Söz konusu yönetmelikle, ilk etapta gerçek kişilerin uzaktan müşteri olabilmesi, ardından, yurt dışında yaşayan vatandaşların kur korumalı mevduat hesabı açabilmesi sağlanmıştır. Türkiye Bankalar Birliği ile Türkiye Katılım Bankaları Birliği verileri itibarıyla yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten 2022 yılı Temmuz ayına kadar bankalar yaklaşık 2,8 milyon gerçek kişiyi uzaktan müşteri edinmiştir. Anılan yönetmelikte yapılacak değişikliklerle, tüzel kişilere de 2023 yılında uzaktan müşteri olabilme imkânı getirilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok aştınız, bir iki cümleyle toparlayın lütfen; dağıtıldı zaten dokümanınız.

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – Sayın Başkanım, hızlıca bütçemize geliyorum.

Malumlarınız olduğu üzere, Kurumumuza genel bütçeden ödenek tahsisi söz konusu değildir. Kurumumuzun giderleri sorumlu olduğumuz finansal kuruluşların bilançoları üzerinden hesaplanan katılma paylarıyla karşılanmaktadır. Bu kapsamda, Kurumumuzun bütçe büyüklüğü 2023 yılı için 1 milyar 888 milyon TL olarak öngörülmüştür; söz konusu bütçenin yüzde 99,9'u katılma paylarından oluşmaktadır.

2021 yılına ait Sayıştay Denetim Raporu'nda mevzuat değişikliği gereksinimi ve muhasebe hesap kodlarının kullanımına ilişkin teknik detaylarla ilgili toplam 4 bulguya yer verilmiştir. Bu bulgulardan 3'ü hakkında ilgili kurumlar nezdinde koordinasyon sağlanarak gerekli işlemler tesis edilmiştir. Diğer bulgu hakkında ise kanuni düzenleme yapılması gerekmektedir; mevzuat çalışmalarında yer alması için de gerekli hazırlıklar yapılmıştır.

Kurumumuzda 26'sı yönetici, 14'ü müşavir, 387'si meslek personeli, 68'i idari personel ve 112'si işçi olmak üzere toplam 650 kişi görev yapmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, son cümlelerinizi alalım, uzadı bayağı.

Buyurun.

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – Sözlerime son verirken, 2023 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bundan sonra söz vereceklerim de en önemli gördükleri hususların altını çizerlerse sevinirim çünkü süremiz kısıtlı, daha gün boyu tartışmalarımız olacak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yarım dakika verebilir misiniz Başkanım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sunumlardan sonra vereceğim; sunumlar bir bitsin, size hızlı hızlı söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi sunumlarını yapmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Sayın İbrahim Ömer Gönül'e söz vereceğim.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun sayın üyeleri; sözlerime başlamadan önce şahsım ve kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Son yıllarda sermaye piyasalarımızda olumlu gelişmeler kaydedilmiş, yatırımcıların piyasalarımıza olan talebi artmış, pay senetlerinde 2,8 milyon, yatırım fonlarında 3,4 milyon yatırımcıyla birlikte tahvil, bono, bireysel emeklilik sistemi ve benzer araçlar yoluyla da sayısı yaklaşık 20,7 milyonu aşan vatandaşımız doğrudan veya dolaylı olarak sermaye piyasalarımızda yatırımcı olmuştur. Piyasamızda arz tarafında olumlu gelişmeler de kayda değerdir. Şirketlerin piyasaya olan ilgisi artmış, halka arzlarda büyük hareketlilik yaşanmıştır. 2021 yılında 52 şirketin toplam 21,6 milyar TL tutarında halka arz gerçekleştirmesinden sonra 2022 yılının ilk dokuz ayında da 30 şirket toplam 12,7 milyar TL tutarında pay ihracıyla halka açılmıştır. Girişim sermayesi yatırım fonlarının büyüklüğü 25,1 milyar TL'ye çıkmış, girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının portföy büyüklüğü de 6,2 milyar TL'ye yükselmiştir. Fon portföy büyüklüklerinde kaydedilen artış trendi ve yeni fon talepleri göz önünde bulundurulduğunda girişim sermayesi alanında çok daha büyük rakamlara ulaşılması beklenmektedir.

SPK görev ve sorumluluk alanında 590 adet şirket bulunmaktadır. Bunların 476'sı borsada işlem görmekte olup bu şirketlerin piyasa değeri 4,8 trilyon TL'ye ulaşmıştır. 2021 sonu itibarıyla menkul kıymet yatırım fonları tarafından yönetilen varlık miktarı 267 milyar TL iken bu rakam yüzde 60 oranında artarak 425 milyar TL'yi aşmıştır.

Çalışmalarımızın ana gündem maddelerinden birisi de yeşil finansman konusudur. Küresel ölçekte atılan adımlar, yeşil standartlara uygun bir biçimde çalışmanın, sağlayacağı faydaların yanı sıra bir zorunluluk hâline geleceğini göstermektedir. Bu kapsamda hazırladığımız yeşil borçlanma aracı, Sürdürülebilir Borçlanma Aracı, Yeşil Kira Sertifikası, Sürdürülebilir Kira Sertifikası Rehberi 2022 yılında yayımlanmıştır. Kurulumuzun gözetim ve denetimi altında 340 milyar TL portföy büyüklüğüyle 383 adet emeklilik yatırım fonu, 992 adet menkul kıymet yatırım fonu, 7 adet girişim sermayesi yatırım ortaklığı, 9 adet menkul kıymet yatırım ortaklığı, yönettikleri 988 milyar TL portföyle 59 adet portföy yönetim şirketi, 72 adet aracı kurum, 109 adet bağımsız denetim şirketi, 152 adet gayrimenkul değerlendirme şirketi, 9 adet derecelendirme kuruluşu, büyüklüğü 153 milyar TL'ye ulaşmış 38 adet gayrimenkul yatırım ortaklığı, 120 adet gayrimenkul yatırım fonu ve 200 adet girişim sermayesi yatırım fonu bulunmaktadır.

Kurulumuzun gelir ve gider yapısıyla ilgili olarak kısaca bilgi arz etmek istiyorum. 2021 Yılı Kesin Hesap Raporu'na göre Kurulumuzca 462 milyon 527 bin 969 TL gelir tahsilatı ve 438 milyon 570 bin 929 TL tutarında gider kaydı yapılmıştır. Yapılan giderlerin 272 milyon 568 bin 994 TL'lik kısmı 2021 yılı içerisinde genel bütçeye yapılan aktarımlardan oluşmaktadır.

Kurulumuzun 2022 yılı bütçe ödeneği 527 milyon TL'dir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Anlaşıldı.

Sermaye Piyasası Kurulunun 2023 yılı faaliyetleri için 900 milyon TL ödenek teklifinde bulunulmuş olup bu ödeneğin 349 milyon TL'si hazineye aktarılacak "Genel Bütçeye Verilen Paylar" kaleminde yer almaktadır.

Sözlerime son verirken 2023 yılı bütçemizin hayırlı olmasını temenni eden, saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumlarını yapmak üzere Kamu İhale Kurumu Başkanı Sayın Hamdi Güleç'e söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri; Kurumum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu İhale Kurumunun 2023 yılı bütçesi ile faaliyet ve hedefleri hakkında bilgi sunmak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu İhale Kurumu uyuşmazlıkların çözümü, ikincil mevzuatın hazırlanması, uygulamanın yönlendirilmesi ve paydaşların eğitilmesi başta olmak üzere kamu alımları alanında düzenleme ve denetleme görevlerini yirmi yılı aşkın süreyle yerine getirmektedir.

Son yıllarda, dijitalleşme çalışmalarına önem veren Kurumumuz; e-doküman, e-ihale, e-eksiltme, e-şikâyet gibi yenilikçi uygulamalarıyla kamunun satın alma süreçlerinin teknolojik dönüşümüne öncülük etmiştir. Bu doğrultuda Kurumumuzca son olarak, 3 Ekim 2022 tarihi itibarıyla tüm ihalelerde e-ihale yönteminin kullanılması zorunlu hâle getirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde gayrisafi yurt içi hasılanın yaklaşık yüzde 5'ini oluşturan kamu alımları, 2021 yılında 300 milyar liraya ulaşmıştır; 2022 yılının ilk dokuz ayında ise bu tutar 421 milyar lira olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılında Kamu İhale Kanunu kapsamında 66 bin ihale yapılmış, yaklaşık 2 bin ihale için Kurumumuza 2.343 adet itirazın şikâyet başvurusunda bulunulmuştur. 2022 yılının ilk dokuz ayında yapılan itirazın şikâyet başvurusu sayısı 1.164 olmuştur. Bu başvurular ortalama on yedi gün içinde karara bağlanarak uyuşmazlıklar hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; coronavirus salgınının tedarik zincirlerinde bozulmalar ve emtia fiyatlarında artışlar gibi ekonomik hayatı etkileyen pek çok olumsuz sonucu olmuştur. Kamuya iş yapan yükleniciler de bu olumsuz sonuçlardan etkilenerek girdi maliyetlerinde öngörülemeyen artışlarla karşı karşıya kalmışlardır. Sözleşme uygulamalarında yaşanan sorunların çözümü ve kamu hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi amacıyla bu yıl ocak ve nisan aylarında yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda, kamu ihale sözleşmelerine Temmuz 2021-Aralık 2023 dönemleri için ilave fiyat farkı verilmiş, ayrıca sözleşmelerin devri, feshi ve süresinin uzatılması imkânı da getirilmiştir. Kurumumuz bu yasal düzenlemelerin doğru bir şekilde uygulanması ve herhangi bir mağduriyet

yaşanmaması için uygulamayı yönlendirme görevini etkin bir şekilde yerine getirmiştir. Bu dönemde yaşanan tereddütleri gidermek üzere 19 adet düzenleyici karar alınmış, binin üzerinde yazılı görüş cevaplandırılmış ve bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. Mevcut sözleşmelerin uygulanabilirliğini güçlendiren bu düzenlemelere ilave olarak, yeni yapılacak ihaleler sonucunda imzalanacak sözleşmeler için de fiyat farkı mekanizması daha etkin hâle getirilmiştir. Şubat ayında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla, uzun süreli sözleşmelerde fiyat farkı verilmesi zorunlu hâle getirilmiş, hesaplamalarda kullanılacak endeksler yeniden belirlenmiştir.

20 Ekim tarihinde Meclisimize sunularak Komisyonunuzca kabul edilen Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde yer alan düzenlemeler, Kurumumuzun önümüzdeki döneme ilişkin hedeflerini de belirlemiştir. Teklifin yasalaşması durumunda, ihale işlemlerine ilişkin Kurumumuza yapılan itirazın şikâyet başvuruları sonucunda alınan başvuru bedeli belirli hâllerde iade edilecektir. Bu düzenlemenin, suistimalleri engelleyeceğini, hak arama yollarını güçlendireceğini değerlendirmekteyiz.

Yine aynı teklifle, Kurumumuzca işletilen Elektronik Kamu Alımları Platformu'nun kullanım alanının genişletilmesi öngörülmektedir. Hâlihazırda Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihalelerin tüm süreçleri EKAP üzerinden yürütülmekteyken önümüzdeki dönemde doğrudan temin alımlarıyla istisna kapsamındaki alımların ve sözleşme işlemlerinin de Platform üzerinden yürütülmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımızca yürütülen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi Projesi'yle entegre şekilde yeni uygulamaların hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kurumumuzla ilgili 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda denetim görüşü olarak, Kurumun mali rapor ve tablolarının tüm yönleriyle doğru ve güvenilir bilgiler içerdiği belirtilmiştir. Denetim raporunda bu yıl sadece kamu ihale sözleşmelerinin feshedildiği durumlarda bu sözleşmelerden alınan kurum payının iade edilip edilmeyeceği hususunda yasal düzenleme yapılması gerektiği tespitine yer verilmiştir. Nitekim, biraz önce bahsetmiş olduğum kanun teklifinde de bu konuda düzenleme yer almıştır.

Kurumumuzun kesin hesap ve bütçe bilgilerine bakıldığında; 2021 yılı bütçemizde 150 milyon lira gelir ve ödenek öngörülmüşken, 233,1 milyon lira gelir elde edildiği, 225,3 milyon lira harcama gerçekleştiği görülmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, son cümlelerinizi alalım.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – 2023 yılı bütçesinde ise gelir ve ödenek 410 milyon lira olarak planlanmaktadır.

Tahsis edilen bu bütçe, büyük bir sorumluluk anlayışı içinde, dijitalleşen kamu alım sistemimizin tüm unsurlarıyla güçlendirilmesi için kullanılacak ve Kurumumuza verilen görevler yirmi yıl boyunca olduğu gibi hassasiyetle yürütülmeye devam edilecektir.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sunularını yapmak üzere Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Kurul üyesi Ahmet Pelit'e söz veriyorum. Kurul Başkanımız Covid'den dolayı katılamadı, bir rahatsızlığı var, kendisine de şifalar diliyoruz.

Buyurun lütfen.

KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU KURUL ÜYESİ AHMET PELİT – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; öncelikle heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurumumuzun 2023 yılı bütçesinin görüşülmesi münasebetiyle heyetinize bütçemiz ve faaliyetlerimiz hakkında kısaca bilgi arz etmek istiyorum: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun temel fonksiyonları şu şekilde özetlenebilir: Türkiye muhasebe ve denetim standartlarının yayımlanması ve güncellenmesi, bağımsız denetçi ve denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesi, bağımsız denetçilerin sürekli eğitiminin sağlanması, şirketler için bağımsız denetime tabi olma kriterlerinin belirlenmesi, bağımsız denetime tabi şirketlerin denetimlerinin yaptırılmasının takibi, bağımsız denetim kuruluşlarının ve bağımsız denetçilerin kurum tarafından gözetim ve denetime tabi tutulmasıdır.

Kurumumuzun temel amacı, kısaca: İşletmelerin finansal tablolarıyla paydaşlarına tam, doğru, gerçeğe ve ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir finansal bilgi sunmasını sağlamak, piyasaların temel gereksinimi olan güveni pekiştirmek ve ekonomik büyümeyi desteklemektir.

Kurumumuzun 2023 yılı için gider bütçesi teklifi 180 milyon 824 bin TL olup bu tutarın 168 milyon 374 bin TL'sinin hazine yardımıyla, kalanının ise kurum gelirleriyle finanse edilmesi planlanmıştır.

Kurumumuzda hâlen 8 kurul üyesi, 12 yönetici, 78 meslek personeli, 49 memur ve 63 sürekli işçi olmak üzere toplam 210 personel görev yapmaktadır.

Gerçekleştirilen başlıca faaliyetlerimiz: Türk Ticaret Kanunu'nun kurumumuza verdiği yetki çerçevesinde uluslararası standartlara uyumlu Türkiye sürdürülebilirlik raporlama standartlarının belirlenmesi ve yayımlanması çalışmalarına başlanmıştır. Kurumumuzun teşkilat ve görevlerine ilişkin 666 sayılı KHK, Bağımsız Denetim Yönetmeliği, Türkiye muhasebe standartları, Türkiye denetim standartları değişiklik çalışmaları tamamlanmıştır. Diğer taraftan, katılım esaslı faaliyet gösteren sigorta ve bireysel emeklilik şirketlerinin finansal tablolarında genel sunum ve açıklama standardı yayımlanmıştır. Uluslararası finansal raporlama standardı taksonomisinin 2022 versiyonu kullanıma sunulmuştur. Yeni uluslararası kalite yönetim standartları ve küçük ve mikroişletmeler için finansal raporlama standardı çalışmaları tamamlanarak yayıma hazır hâle getirilmiştir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin finansal raporlama standardı hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. Bağımsız denetim standardı 315 revize edilerek “Önemli Yanlılık Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi” başlığı altında yeniden yayımlanmış ve söz konusu değişiklikten etkilenen 20 adet standart güncellenmiştir. Bağımsız denetime tabi olma ölçütlerinin Avrupa Birliği tarafından belirlenen ölçütlerle uyumlaştırılmasını sağlamak amacıyla gerekli değişiklik çalışmaları yapılmıştır.

Ayrıca, 2022 hesap dönemi için Türk Ticaret Kanunu uyarınca yaklaşık 14.600 şirketin zorunlu olarak bağımsız denetime tabi olacağı değerlendirilmekte olup bunların bağımsız denetimlerini yapmak üzere ilave 143 denetçi ve 14 denetim kuruluşu yetkilendirme işlemlerinde son aşamaya gelinmiştir.

Bağımsız denetçilerin mesleki yetkinliklerini en üst seviyede tutulması amacıyla 2022 yılında 33 kuruluşa 563 adet sürekli eğitim programı gerçekleştirildi. Gözetim faaliyetleri kapsamında yaklaşık 13 bin sözleşme, 12 bin denetim raporuyla çeşitli birimlerin kontrolleri yapılarak tespit edilen aykırılıklarla ilgili gözetim raporları hazırlandı. İnceleme faaliyetleri kapsamında 2022 yılında 90 adet inceleme gerçekleştirildi. Kurumumuzca yürütülen gözetim ve inceleme faaliyetleri neticesinde 119 bağımsız denetim kuruluşu ve 25 bağımsız denetçiye çeşitli idari yaptırımlar ve idari para cezaları uygulandı. Bağımsız denetim istatistikleri Kurumumuzun internet sitesi üzerinden anlık olarak yayımlanmaya başlandı. İlk defa bağımsız denetime tabi olacak şirketler için hesaplama modülü

hazırlanarak Kurumumuz internet sitesinde kullanıma açıldı. 2022 hesap döneminde denetime tabi olduğu değerlendirilen şirketler vergi kimlik numarası üzerinden sorgulama yapılabilecek şekilde Kurumumuz internet sitesinde yayımlandı.

Önümüzdeki döneme ilişkin öncelik ve hedeflerimiz: Türkiye sürdürülebilirlik raporlama standartlarını, bilgi teknolojilerinin denetimine yönelik standardı, kalite yönetim standartlarıyla ilgili uygulama rehberlerini, daha az karmaşık işletmeler için bağımsız denetim standardını, küçük ve mikro işletmeler için finansal raporlama standardını, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin finansal raporlama standardını mevzuatımıza kazandırmaya yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; finansal raporlama ve bağımsız denetim sisteminin geliştirilmesine yönelik çalışmalarımızla, uluslararası finansal raporlama uygulamalarıyla tutarlılığın sağlanması, tüm paydaşlara gerçeğe ve ihtiyaca uygun karşılaştırılabilir bilgi sağlanması, yatırımcıların ve paydaşların daha sağlıklı kararlar alması hedeflenmektedir. Bu sayede, şirketlerin yerli ve yabancı finansmana erişim kolaylığı, kurumsal yapılarının güçlendirilmesi, marka değerlerinin artırılması, küresel rekabet güçlerinin korunması ve artırılması, sürdürülebilirlik raporlaması ile çevre, sosyal ve yönetim konularındaki politika ve etkinliklerinin kamuoyuyla paylaşılması sağlanacaktır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son birkaç cümle alalım.

KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU KURUL ÜYESİ AHMET PELİT – Bu duygu ve düşüncelerle, yapılacak görüşmeler ve katkılarınız için teşekkür eder, heyetinize saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, son olarak, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Sayın Mehmet Akif Eroğlu'na söz veriyorum.

Sayın Eroğlu, süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI MEHMET AKİF EROĞLU – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce ben de şahsım ve Kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kurumumuz, 2020 yılı Haziran ayından bu yana, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerini istikrarlı, güvenilir ve uluslararası piyasalara entegre bir şekilde konumlandırma vizyonu ile sigortalıların ve katılımcıların hak ve menfaatlerinin korunması, sektörün derinleşmesi ve tabana yayılması, faaliyetlerin etkin şekilde yürütülmesini sağlayacak sağlıklı bir rekabetin var olduğu güvenli piyasa düzeninin tesis edilmesi ve böylelikle, ülke ekonomisine katkı sağlanması misyonuyla yurt içi ve yurt dışı tüm paydaşlarımızla iş birliği hâlinde faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

Vizyonumuz ve misyonumuz hakkındaki bu kısa bilgilendirmeden sonra, sigortacılık ve özel emeklilik sektör verileri ile bazı bilgileri arz etmek istiyorum.

Ülkemiz ekonomisinde teminat sunma ve tasarruf sağlama işlevlerini yerine getiren sigortacılık ve özel emeklilik sektörümüz, finansal piyasalarımız içinde önemli bir yer tutmakta ve her geçen yıl istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. 70 şirketin faaliyet gösterdiği, doğrudan ve dolaylı olarak 200 bin kişiye istihdam sağlayan sektörümüz; verdiği teminatlarla yatırımları güvence altına almakta ve sürekliliğini sağlamaktadır. Nitekim, sektörümüz, Türkiye ekonomisine yaklaşık 230

trilyon TL tutarında, diğerk bir ifadeyle, gayrisafi milli hasılanın 32 katı değerinde teminat sunmuş olup ağustos ayı itibarıyla ise 126 milyar TL prim üretimi gerçekteşirmiştir. 2022 yılı sonunda 200 milyar TL prim üretimi beklenmektedir.

20'nci yılını doldurmaya hazırlanan özel emeklilikte ise eylül ayı sonu verilerine göre, gönüllü bireysel emeklilikte yaklaşık 7,6 milyon katılımcı, Otomatik Katılım Sistemi'nde yaklaşık 6,5 milyon çalışan, sistem dâhilinde tasarruf etmektedir. Gönüllü BES ve OKS'de biriken fon tutarı, devlet katkısı dâhil 347 milyar TL'dir. BES sayesinde, şu ana kadar 191.074 vatandaşımız sistemden emekli olmuştur. Bireysel Emeklilik Sistemi altyapısı aracılığıyla vatandaşlarımızın tasarruflarının, böylelikle, emeklilik dönemindeki refah düzeylerinin artırılmasını teminen, 2022 yılında devlet katkısı oranının yüzde 30'a yükseltilmesi, toplu para yatırılması hâlinde, devlet katkısının sonraki yıllara yayılmış olarak alınabilmesine imkân tanınması, 45 yaş üstü çalışanların da talepleri halinde Otomatik Katılım Sistemi'ne katılabilmelerine imkân sağlanması gibi bazı yapısal reformlar gerçekteşirdik. Bunlarla birlikte, BES'teki katılımcıların nakit ihtiyaçlarını sistemden çıkmadan karşılayabilmeleri için katılımcılara kısmi çekiş imkânı ile BES birikimlerini teminat göstererek kredi kullanabilmeleri imkânları sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; tüm dünya gündemini ilgilendiren son derece önemli konulardan biri, hepimizin bildiği üzere, iklim değişikliği ve dolayısıyla gerçekteşen doğal afetlerdir. Bu kapsamda, iklim değişikliğinin üreticilerimiz üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek gayesiyle devlet destekli tarım sigortalarının teminat kapsamı genişletilmiştir. Yine, tarım sektöründe iklim değişikliğinden kaynaklı risk ve belirsizliğin azaltılması amacıyla, üreticileri verim düşüşlerinin yanı sıra fiyat dalgalanmalarından doğan zararlara karşı da koruyan Devlet Destekli Gelir Koruma Sigortası pilot uygulama olarak başlatılmıştır. Doğal afetlerden kaynaklanabilecek mağduriyetlere karşı vatandaşlarımızı korumak ve kamu yükünü hafifletmek için bütüncül bir afet sigortası ürünü olarak tasarlanan Zorunlu Afet Sigortası da 2023 yılında konut sahiplerine sunulmaya başlanacaktır.

Bunlarla birlikte; sigortacılık ve özel emeklilik sektörünün tabana yayılması misyonumuz kapsamında, ürün çeşitliliğinin artırılmasını teminen bu tip uygulamalar geliştirilmiştir. Faize duyarlı vatandaşlarımızın da sigortacılık ve emeklilik sisteminin getirdiği avantajlardan yararlanabilmeleri için yeni ürün ve hizmetler devreye sokulmuştur.

Dijitalleşmenin ve teknolojinin getirdiği yeniliklere uyum sağlanması ve tüketicilerin sigortaya erişiminin kolaylaştırılması amacıyla ilgili mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır.

Sigorta ve reasürans teminatı bulunamayan riskler ile özellik arz eden riskler için daha hızlı çözüm üretilebilmesi amacıyla Özel Riskler Yönetim Merkezi kurulmuştur. Bu sayede, Rusya-Ukrayna krizinin neden olduğu gıda tedariki sorununun ülkemiz bakımından çözümüne de önemli bir katkı sağlanmıştır.

SEDDK olarak bizler vatandaşlarımızın, reel sektörün ve finansal sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek ürün çeşitliliği, teminat kapasitesi ve hizmet kalitesine sahip bir sigortacılık ve emeklilik sektörünü hedefliyoruz. Bu hedefi gerçekteşirmek için çalışmalarımızı sürdürmeye devam ediyoruz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri, konuşmamızın son bölümünde Kurumumuzun gelir ve gider yapısıyla ilgili kısaca bilgi vermek istiyorum. Malumlarımız olduğu üzere, Kurumumuzun giderleri, sorumlu olduğumuz finansal kuruluşların bilançoları üzerinden hesaplanan katılma paylarıyla karşılanmaktadır. Kurumumuza genel bütçeden ödenek tahsisi bulunmamaktadır. Bu kapsamda Kurumumuz bütçe büyüklüğü 2023 yılı için 141 milyon 400 bin TL olarak öngörülmüştür; söz konusu bütçenin yüzde 100'ü sigortacılık ve özel emeklilik katılma payları gelirlerinden oluşmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Birkaç cümleyle tamamlayalım.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI MEHMET AKİF EROĞLU – Kurumumuzun gider bütçesinin yüzde 39'u personel giderleri, yüzde 6'sı Sosyal Güvenlik Kurumu ve devlet prim giderleri, yüzde 21'i mal ve hizmet alım giderleri, yüzde 7'si cari transfer ödemeleri ve yüzde 27'si Kurumumuz teşkilatlanma sürecinde gerekli olan yatırım harcamalarına ilişkin olarak bütçeye konulan sermaye giderlerinden oluşmaktadır.

Kurumumuzun beşeri sermayesine bakıldığında, Kurumda 18'i yönetici olmak üzere toplam 130 kişi görev yapmaktadır.

Sözlerime son verirken 2023 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Böylece gündemimizdeki bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Gruplara söz vermeden önce... Sayın Mahmut Tanal çok kısa bir söz talebinde bulundu bir uyarı anlamında.

Buyurun, size söz veriyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Değerli Bakanım, değerli bürokratlar, basın mensupları; saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkanım, dört dönemdir ben milletvekiliyim ama bu bütçe kadar ciddiyetsiz bir bütçe sunumunu görmedim. “Neden?” diyeceksiniz. Mesela benim elimde Sermaye Piyasası Kurulu Başkanının konuşması: Kaç satır? 52 satır. Bu 52 satırın 9 satırı 5 kelimeden ibaret. Bu kadar gayriciddi bir bütçe olamaz, bir.

İkincisi, burada Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu... Bir fotokopi dağıtıldı. Ne başında, ne sonunda... Bu konuşmanın sahibi kim? Kim bunu dağıttı? Böyle gayriciddi, böyle bir...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Son söz şu Sayın Başkanım: Gerek Kamu İhale Kurumunun gerek diğerlerinin burada mevcut olan ne kadar... Bu faaliyetlerinin ne olduğu, Kamu İhale Kurumuna ne kadar şikâyet için başvurulduğu, ne kadarının sonuçlandığı ve hangi konuyla ilgili şikâyetlerin yapıldığı hususunda hiçbir açıklama yok, kaçamak cevap veriliyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim sizden istirhamım Başkanım, özellikle sizden istirhamım, bu kamu kurumlarının uyarılması ve bir dahaki bütçelerde bu şekilde ciddiyetsiz bir sunum yapılmaması, doğru düzgün faaliyetleri belirten raporlarla birlikte yasama organına dağıtılmasını istirham eder, teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi kitapçıları biz dağıttırıyoruz. Belli bir özet olmasını da biz de istiyoruz doğrusu daha kolay hani okunsun, hızlı bir şekilde değerlendirilsin diye ama bir konuda Sayın Tanal'a katılıyorum doğrusu. Şu Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartlarının sunumu gerçekten benim de hiçbir şekilde tasvip etmediğim bir şekilde geldi. Başkanı Covid olabilir ama bu mazeret değil. Başkan Covid olabilir ama başka vekil arkadaşlarımız var; onların çok daha özenli bir şekilde

bu sunumu hazırlayıp Komisyonumuza takdim etmesi gerekirdi. Ben de bu anlamda uyarımı yapmış olayım. Bir daha böyle bir sunum görmek istemiyoruz doğrusu. Hem çok geç geldi hem de hangi kuruma ait olduğu bile belli olmayan bir formatta. Tamam, Başkanımız Covid olabilir ama koca bir kurum var. Dolayısıyla bu kurumun daha özenli bir şekilde bu işe bakması gerektiğine ben de katılıyorum. Tabii, bütün kurumlarımızın da aynı şekilde.

Ayrıca, SPK'nın detaylı raporları Komisyonumuza sunuldu, bunu da dağıtıyoruz. Yani buradaki sadece kısa bir sunum Sayın Tanal, o anlamda hani biz rica ediyoruz kısa olmasını ama detaylı raporları ayrıca alıyoruz ve dağıtıyoruz. İsteyen bütün o detaylara bakabilir. Size de isterseniz SPK'nın sunumlarını, arkadaşlarımız, detaylı raporlarını iletebilirler. Orada bir problem yok. Onu ifade etmiş olayım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, gruplar adına konuşmalara geçeceğiz.

Ben isimleri okumak istiyorum: CHP'den Sayın Bülent Kuşoğlu, HDP'den Sayın Garo Paylan, İYİ Partiden Sayın Erhan Usta, MHP'den Sayın İsmail Faruk Aksu, AK PARTİ'den Sayın Uğur Aydemir grup sözcüleri olarak konuşacaklardır. Sıralama olarak bir değişiklik yapacağız, anlaştı arkadaşlarımız. Öncelikle, CHP'den Sayın Bülent Kuşoğlu'na söz vereceğim, ardından İYİ Parti'den Sayın Erhan Usta'ya, sonra Sayın Garo Paylan ve devam edeceğiz normal her günkü sıralamamıza.

Grup sözcülerimiz yirmişer dakika söz hakkı kullanacaklar. Ardından, Komisyon üyelerimiz öncelikli olmak üzere milletvekillerimize söz vereceğim. Komisyon üyelerimize onar dakika, diğer arkadaşlarımıza beş dakika olmak üzere söz vereceğim her zaman yaptığımız gibi.

Şimdi Sayın Bülent Kuşoğlu'yla başlamak istiyorum.

Süreniz yirmi dakikadır Sayın Kuşoğlu.

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 84'üncü yılında onu ve silah arkadaşlarını rahmet ve minnetle anıyorum öncelikle.

Sayın Bakanım, sunumunuzda birkaç konu tespit ettim. Tabii, hemen takip edemedik ama öncelikle, onları unutmadan dikkatinize sunmak istiyorum. Şimdi “İhracatımız tarihi rekorlar kırmaya devam ediyor.” demişsiniz ama bu sene dış ticaret açığı rekor kırıyor. Biliyorsunuz, şu anda ekim ayı itibarıyla 90 milyar doları aştığını, 100 milyar doları aşacak yıl sonuna kadar öyle görünüyor. En kötü yıllarından biri yani bu dış ticaret açığı yönünden. Cari açık da 60 milyar doları bulacak diye tahmin ediliyor. Bu, bir eksiklik. Bir de şimdi “Enflasyonla mücadeleyi birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkenin yaptığı gibi tüketim, üretim ve yatırım daralmasına neden olacak faiz artışları yoluyla değil, ekonominin üretim kapasitesini artıracak arz yönlü politikaları geliştirerek sürdürüyoruz.” Bu, güzel ancak arz yönlü politikaları sürdürmek nedir bununla ilgili hiç bir açıklamanız yok. Şimdi, arz yönlü politikalar üretimi artıran politikalar. Şu anda bizde üretimin artması söz konusu değil. Üretimi artıracak politikalar aslında yapısal reformlardır. Yapısal reformları gerçekleştirirsiniz, ondan sonra arz yönlü politikalar gelişir; üretim artar, üretim odaklı bir ekonomi oluşur. Bu yıllardan beri yapılmadı, seçim öncesi hiç yapılamaz. Onun için “Bu arz yönlü politikaları geliştirerek sürdürüyoruz.” sözü doğru değil, kusura bakmayın.

Bir konu da uzun vadeli konut problemini çözmek. Gerçekten de çok büyük bir problem varmış yani farkındaydık ama bu kadar büyük olduğunun farkında değiliz. 8 milyona yakın müracaat oldu bu sosyal konut projesi için. 250.000 konut yapılacak, onun haricinde dükkânlar vesaire de var. Şimdi, böyle bir konut projesini başlattık diyorsunuz. Dün, biz, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesini görüştük; 10-11 milyar konulmuş bütçesine yani bu, neyi karşılar? Böyle cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesine para konulmaması; bu, ödeneğin olmaması demektir. Ödenek konulmaması ne anlama geliyor acaba? Yani burada siz de yazmışsınız “Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesini başlattık.” İyi de ödeneği yok.

Bugün, değerli arkadaşlar, ekonomimizle ilgili çok önemli kurumları görüşüyoruz, çok önemli yani Hazine ve Maliye Bakanlığı dev bir kurum, onun haricinde -biraz önce sunum yaptılar- Gelir İdaresi Başkanlığı da var ilaveten. TÜİK var, sunum yapmayan. TÜİK, ekonomimizin önemli bir kurumu ama maalesef hiç inandırıcı değil, devlet adına maalesef yüz kızartıcı bir kurum oldu. SPK, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, BDDK... Bunlar, özellikle son dönemlerdeki uygulamaları sıkıntılı olan, yolsuzluk kokuları gelen kurumlar maalesef, özellikle SPK'dan bahsediyorum, diğerlerini söylemeyeyim de. Kamu İhale Kurumu, Kamu Gözetimi Kurumu, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Kurumu, Yatırımcı Tazmin Merkezi; bunlar önemli kurumlar. Yani bugünkü kurumlarla beraber ekonomimizi bir değerlendirmiş olacağız ama bu kadar kısa zamanda bu işi yapmak da biraz zor takdir edersiniz ki.

Sayın Bakanım, ben Mülkiyeliyim. Bizim dönemimizde bir maliye hocamız vardı, Profesör Doktor Bedri Gürsoy, rahmetli oldu, Allah rahmet etsin. Bedri Gürsoy Hoca, Maliye Bakanlığı da yapmıştı, iyi bir Maliye Bakanıydı yani hem akademisyen olarak hem Bakan olarak tecrübesi vardı yani uygulamacıydı. O şöyle derdi: “Maliye Bakanları çatık kaşlı olur, az konuşur, borç vermez, tasarrufa yönlendirir, kimseye de para vermez; böyle sert adamlar olur.” Ben de şey yapmıyorum yani bu bir tarz meselesi, o öyle söylerdi, Allah rahmet etsin. Şimdi siz, farklı bir Bakan profili çizdiniz; güler yüzlüsünüz, açık sözlüsünüz, az konuşmuyor, çok konuşuyorsunuz. Bu bir tarz meselesi, bunu eleştirmiyorum, belki sizin tarzınız doğrudur, bunu da kabul ediyorum ancak şu heterodoks, nöroiktisat falan bunlar nereden çıkıyor, milleti perişan ettiniz hakikaten. Yani bu tarzınız tamam ama bu söylemler, bu uygulamalar, bu politika perperişan oldu millet hakikaten bu yüzden, hele o epistemolojiyi de anlamadılar. Şimdi, şöyle söyleniyor arkadaşlarımız tarafından, sizi destekleyen Mecliste birinci parti durumunda olan partinin milletvekilleri tarafından: “Ya, öyle böyle ama çarklar dönüyor, bu seçime kadar gider.” Bunu söyleyen iş adamları da var. Sayın Bakan, bu çarklar dönüyor, seçime kadar bu iş gider -belki gider, bilmiyorum tabii- ama seçimden sonra Türkiye bir felakete karşı karşıya gelir bu politikalarla. Her şeyi öteliyoruz, her şeyi seçim sonrasına bırakıyoruz yani seçim ekonomisi olur, dünyada bu kabul edilebilir gerçektir ancak her şeyin bu kadar geriye doğru ertelendiği, ötelendiği, sorunların çözülmediği bir ekonomi olmaz. Bu, gerçekten Türkiye'yi çok büyük bir felakete doğru götürüyor, çok büyük endişelerimiz var. Seçim sonrası kim kazanırsa kazansın, Türkiye kazansın ama bu şekilde Türkiye kazanamaz. Gerçekten, politikalar çözümsüz ve geriye doğru ertelemeyi, ötelemeyi getiren politikalar maalesef.

Şimdi, bununla ilgili somut bir şey söyleyeyim. Şimdi, geçen yıl yaptığımız bütçede, bu zamanki bütçede, ek bütçe öncesi 1,2 trilyon liralık bir vergi geliri beklentisi vardı. Ek bütçeyle bu 900 daha arttı, 2,1 trilyon liraya çıkardık. Şimdi, 1 trilyona yakın bir artış oldu vergi gelirlerinde. Nasıl oldu bu, nereden karşılandı bu artış? 1 trilyon liralık bir vergi artışı nereden karşılandı? Vatandaşın. Enflasyon dolayısıyla vatandaşın 1 trilyon lira ilave vergi alıyor bu sene. Bu enflasyondan kaynaklanıyor işte, enflasyon, vatandaşın ezme. Vatandaş ekmek alırken, taşıt aracına binerken, elektriğini yakarken, su içerken harcadığı vergilerle, dolaylı vergilerle, harcamalar üzerinden alınan vergilerle vergi ödüyor,

tabii enflasyon arttığı için bunlarla daha yüksek bedeller ödüyor. Bu arada ödediği bu vergilerle siz vergi gelirlerini finanse ettiniz, arttırdınız. İşte, bu, vatandaşın vergilendirilmesidir, enflasyon yoluyla vatandaşın, toplumun öldürülmesidir. Bu, sadece ekonomik olarak vatandaşın ezilmesi değil sosyal anlamda da toplumun bozulmasına sebep oluyor, ahlaki çöküşe de sebep oluyor. Onun için öncelikle enflasyonla mücadele etmeniz gerekiyor. Önceliğin enflasyonla mücadelede olması lazım. Büyüme, böyle bir zamanda büyüme değil öncelikle enflasyonla mücadele edin. Enflasyonla mücadele ediyorsak da bütçe açığı böyle olmaz. Geçen yıl yine ilk dönemde 200 küsur -244 müydü?- bütçe açığı öngörülmüştü, şimdi yıl sonu için 600 öngörülüyor. Bu bütçe açığıyla, bu para politikasıyla, böyle bir para politikasıyla, bütçe açığıyla gelirlerin geleceğe endekslenmemesiyle yani geçmişe endekli politikalarla bununla mücadele edemeyiz, onun için önceliği enflasyona vermek zorundasınız.

Şimdi, elinizde büyük bir meblağ Türk lirası olsa Hazine ve Maliye Bakanısınız, nereye yatırırsınız, paranızın değerini nasıl korursunuz, Türk liranızın değerini nasıl korursunuz? Soruyorum. Ben bakıyorum, bu işlerle de uğraşıyorum, partimin de Hazededen aldığı yardımı -Vedat Bey gibi- değerlendirmek zorundayım. Türk lirası olarak aldığımız bu yardımla yıl sonunu nasıl getireceğimizi ben bilemiyorum. İnanın, Türk lirası olarak tutmak istiyorum, tutamıyorum; döviz almak istemiyorum, almadım da şimdiye kadar. Fonlara falan yatırmaya çalışıyorum, Türk lirası tutamıyorum. Resmî olarak yüzde 85'in üzerinde bir enflasyon var, bana bankaların vereceği nema 15-16. Ben gelirim Türk lirası olarak nasıl koruyacağım? Yabancı fonlara, başka kaynaklara dövizle başvuracaksınız; başka yolu yok bunun. Kur korumalı mevduat hesabı: Kur Korumalı Mevduat, zaten biz ona giremiyoruz ama vatandaş girse bile o da koruyamıyor tasarruflarını; servetini ya da tasarruflarını devam ettiremiyor. Hiç bir alan bırakmadınız, Türk lirası olarak tasarrufu devam ettirmek için hiç alan bırakmadınız. Tabii, Türk lirası yoksa enflasyonla da mücadele edemezsiniz. Yani Türk lirasıyla tasarruf yapılamıyorsa enflasyonla mücadele etmek de mümkün değildir.

Sayın Bakanım, biraz önce söyledim ya, sizin tarzınız güler yüzlü olmak. Bu tarz sizin tabii ki, öyle olmasını ben de tasvip ediyorum. Bu tarzı devam ettirin ancak bir konu var ki o çok çok önemlidir. İster çatık kaşlı olun ister güler yüzlü, sonuç olarak bir devlet duruşu olmak zorunda Maliye Bakanlarında. Bu devlet duruşu da güven vermekle olur, güven vereceksiniz ve sürpriz yapmayacaksınız, öngörülebilir olacaksınız.

Şimdi, bunu daha önce de söyledim, tam cevap vermediniz, onun için bir daha söylüyorum. Mesela 9 Haziranda 21 Aralıkta yaptığımız gibi tuttunuz, dediniz ki akşam saat altıda: “Bu akşam -on gibi mi, dokuz gibi mi?- bir açıklama yapacağız.” Millet zaten ne yapacağını bilmiyor, dövizde mi kalsın, Türk lirasında mı, altında mı? Böyle bir vaziyetteyken herkes sıkıntılı, gergin bir ortamda. Akşam saatlerinde öyle bir açıklama yapınca “Daha sonra açıklama yapacağız.” diye, herkes yine 21 Aralıkta gibi sürprizlerin gelebileceğini düşündü. O arada elindekini satanlar, döviz, şunu bunu satanlar ve zarar edenler ve kâr edenler vesaire oldu. Akşam “Gelir ortaklığı senedi, GES çıkarılacak.” diye bir açıklama yaptınız. Bunların mesai saati sonrasında yapılması doğru değil, bunlar bir anlamda manipülasyondur. Devletin manipülasyon yapması, piyasayı şaşırtması bunlar doğru şeyler değil. Merkez Bankası mesela, en son PPK kararıyla 1,5 daha düşürüleceği ifade edildi ve ondan sonra duracağı ifade edildi ama ondan önce net duracak mı faiz artışları, düşecek mi, ne kadar olacak hiçbirisiyle ilgili bir açıklamaya yoktu, hep sürpriz bekledik. Devlette bu sürpriz olmaz, devlet vatandaşını, yatırımcısını şaşırtmaz; öngörülebilir olur devlet.

Peki, bu noktaya nasıl geldik? Benim anlattığım, sizin anlattığınız farklı ama bana göre şu anda ekonomide, maliyede geldiğimiz nokta bir çöküş öncesi; hızla çöküşe doğru gidiyoruz maalesef. Size bağlı burada ekonomi kurumları var; bunların birçoğuyla ilgili olarak da sorunlar var. Bunlar nasıl başladı? Bir kere kurumları tahrip ettik Sayın Bakanım. Değerli arkadaşlar, önce kurumlarda tahribat oldu, mevzuatta da beraberinde tahribatlar geldi.

Şimdi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla ilgili birçok değişiklik yaptık, anormal değişiklikler, hâlbuki iyi bir kanundu, uygulanamaz hâle getirdik neredeyse; şu anda çok eksikleri var. Sayıştay Kanunu'nda değişiklikler yaptık. Kamu İhale Kanunu'nda 200'e yakın değişiklik yapıldı, Kamu İhale Kanunu'nda. Hem Kamu İhale Kanunu'nda hem de kendi kanunlarında ihaleyle ilgili yapılan değişikliklerle 200'e yakın değişiklik yapıldı. Vergi kanunlarında keza, benzeri şekilde birçok değişiklik yapıldı.

Sonuç olarak, 9 da vergi affı çıkarıldı, 9 vergi affı, 8 de servet affı çıkarıldı. Tüm bunların sonucunda mevzuatımız ve kurumlarımız altüst oldu. Atamalara vesaire onlara da bu sınırlı sürede girmeyeyim.

Şimdi, ben soruyorum: 8 servet affı oldu, 8 servet affı oldu. Sayın Bakanım, geçen sefer de cevap vermediniz. 8 servet affıyla ne kadar döviz girdi Türkiye'ye dışarıdan, ne kadar altın girdi, ne kadar servet unsuru kazandı? 8 servet affı yaptık, bunu bilmiyoruz, bilmeniz lazım. Ama ben söyleyeyim, Türkiye bu 8 servet affı sonucunda gri listeye girdi. Evet... Bu konuyla ilgili başka şeyler de söylerim, burada herkesin önünde söylemek istemiyorum, kayıtlara geçsin istemiyorum. Ama bu konuda yapılan önemli yanlışlar var, mevzuatta yapılan önemli yanlışlar var; öyle gri listeye girdik. Şimdi, iki seneyi aşkın bir süreden beri gri listedeyiz ve bu konuda hiçbir şey yapmıyoruz. Geçen Dışişleri Bakanlığıyla da konuştuk, Bakan "Bu, siyasi bir karardır." dedi ama siyasi karar olmadan önce bunun somut sebepleri var; hukuki sebepleri var, ekonomik sebepleri var. Çok ağır bir şekilde bir suçlama var FATF tarafından bize yönelik.

Şimdi, deniyor ki yine: "Ya, kara paranın nemasını hep Amerika yiyecek değil ya, biz de tabii ki yiyeceğiz, onun için, sonuçta yapıyoruz böyle şeyler." Bunun bir hayrı yok Sayın Bakanım. Bu servet aflarıyla gelen hangi para yatırıma dönüşmüştür? Ben miktarını sordum size, inşallah cevap verirsiniz.

Bir de şunu soruyorum bununla bağlantılı olarak: Giden para ne kadardır? Yurt dışında Türk vatandaşlarına ait ne kadar para vardır, bir de onunla ilgili cevap verebilir misiniz? En son 2014'te, 2015'te Maliye Bakanımız bu konuyla ilgili bilgi vermiş, 150 milyar dolara yakın Merkez Bankası ve Maliye Bakanlığı kaynaklarından edindiğimiz bilgiye göre: "150 milyar dolara yakın -135 miydi-birisinde 135, birisinde 150 milyar dolarlık yurt dışında Türk vatandaşlarına ait servetler var." demiş. Ancak daha sonra çıkışlar çok daha fazla arttı, şu anda 300 milyarın altında olmaması gerekir diye tahmin ediyoruz. Bir de yurt dışındaki Türk vatandaşlarına ait servet miktarını söyler misiniz?

Vergi harcamasından bahsettiniz, "276 milyar" dediniz ama 335 öngörülmüştü, bu sene 994 milyar; 1 trilyon vergi harcaması öngörüyorsunuz. Vergi harcaması, alınması gereken verginin alınmaması demektir. Bunun ne kadarı sermaye gelirlerinden, ne kadar emek gelirlerinden oluşuyor biliyor musunuz? O 1 trilyonun, aşağı yukarı 1 trilyonun 170 milyar, 180 milyar; 200 milyar diyelim emek gelirleriyle ilgili, geri kalanı sermaye gelirleriyle ilgili. Yani vergi harcamasında da bir anormallik var.

Kur korumalı mevduat hesabıyla ilgili, onun getirdiği anormalliklerle ilgili de vaktim olsa detayına girecektim ama ayrıca bahsedeceğim. Orada bir hukuksuzluk da var. Merkez Bankasının, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 56'ncı maddesine aykırı işlem yapılıyor kur korumalı mevduat hesabıyla; ona tekrar baktırın, o, önemli bir konu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ayrıca, şu vergi dilimleri meselesi var. “Ezdirmiyoruz.” dediniz. Sayın Bakanım, şu anda bir ücretli, kurumlar vergisi mükelleflerinden daha fazla ortalama vergi ödüyor. Niye bu, bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle --bildiğim kadarıyla Cumhurbaşkanının yetkisi var-- düzeltilmiyor. Bu sene için bir ücretli, bir ortalama memur yüzde 27 kadar vergi ödüyor. Hâlbuki bunun çok daha aşağıda olması lazım, biliyorsunuz gerekçesini.

Gelir dağılımından bahsetmediniz. Gini katsayısını geçen yanlış vermişsiniz, o konuda da cevap verebilirseniz memnun olurum.

Sayıştay raporlarına çok kısa Sayın Başkanım, müsaade ederseniz değineceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok kısa olursa sevinirim, çok sayıda söz talebi var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, bir Hazine ve Maliye Bakanlığının Sayıştay raporu böyle olmaz. İzlemede olan 10 konu var, 6 konu değil. Bu 10 konu izlemede devam ediyor ve yıllardan beri aynı konular hemen hemen devam ettiriliyor Sayın Bakanım ve çok önemli konular; iç kontrol sistemi hallolmamış. Onun haricinde, enteresan bulgular var. Bu, özellikle kamu iktisadi teşebbüslerinden elde edilen kâr paylarının mali tablolara yansıtılmaması gibi. Bu başka tabloları da etkiliyor, borçlanmayı vesaireyi de etkileyen konular yani bunların Maliye Bakanlığında olmaması lazım. 7 milyar 498 milyon liralık hata söz konusu olmuş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsterseniz, raporu verirsiniz detaylarını incelerler. Süremizi aştık epeyce.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunun haricinde, Merkez Bankası raporuna da değineyim, bu Maliye Bakanlığının raporu önemli ama. Şu özel sağlık sigortası, bütçeden ödenmekte olan Merkez Bankası personelinin özel sağlık sigortası senelerden beri bu Sayıştay raporlarında eleştiri olarak yer alıyor, hâlâ çözülmedi. Neden bütçeden ödensin özel sağlık sigortası Sayın Bakanım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu Merkez Bankası şirket midir, kurum mudur? Bu anlamda da netleşmesi lazım, bir karar verilmesi lazım. Yıllardan beri bu eleştiri yapılıyor, cevap verilemiyor.

Aslında şu Fiyat İstikrar Fonu’na da değinecektim, bugün Genel Kurulda görüşüyoruz. Merkez Bankası Kanunu’yla çelişen, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği, hâlâ da ısrar ettiğiniz bir konu, gereğini anlamak mümkün değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kuşoğlu, çok aştık süremizi, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, Bakanlığınızın ve kurumların bütçeleri hayırlı olsun.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım anlayışınız için.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erhan Usta, süreniz yirmi dakikadır.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlarım.

Bütçe değerlendirmeme geçmeden önce, vefatının 84’üncü yıl dönümünde cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ve silah arkadaşlarını saygıyla, minnetle, rahmetle anıyorum; ruhları şad olsun, mekânları cennet olsun.

Sayın Bakan, bütçenin geneli üzerinde yaptığım değerlendirmede bu bütçenin bir veda bütçesi olduğunu, artık yirmi yılın sonunda 21'inci bütçenizin bir veda bütçesi olduğunu ifade etmiştim. Şimdi onun gerekçelerine çok fazla girmeyeceğim ama çok kısa bir şekilde söyleyecek olursak, 2022 yılındaki bütçe uygulamaları yani bütçenin ilk sekiz ayda fazla verip sonradan astronomik bir açığa doğru gitmesi, kontrolsüz bir şekilde bir seçim ekonomisinin uygulanacağına yönelik 2022 bütçesinin ciddi sinyalleri var. Bir enkaz bırakıyorsunuz, birazdan gerekçelerini söyleyeceğim. Hep ileriye doğru yükler ve sıkıntılar atılmış, yapısal hiçbir tedbir içermiyor bu bütçe ve hatta baktığınızda, mesela yatırımların filan düşük tutulduğu bir bütçe. Dolayısıyla bu bütçe artık bir veda bütçesi, bu çok net bir şekilde ortaya çıkıyor.

Şimdi, değerlendirmelerin detayına geçmeden önce hep yaptığım şu eleştiriyi yapmak istiyorum: Bu yeni sistemden sonra yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra ekonomiye ilişkin bakanlıkların bir koordinasyon problemi var yani bunun doğru yerinin de bir Cumhurbaşkanı yardımcısı olduğunu hep söyledim. Şu anda, işte, mevcut uygulama gereği Hazine ve Maliye Bakanları bu koordinasyonu yapıyor gibi görünüyor ama sadece yapıyor gibi. Yani sizin kanuni olarak, bir defa kanundaki görevleriniz bunun için yeterli değil, bir. İkincisi, yani Bakanlığın altyapısı buna müsait değil yani uzmanlık altyapısı, birikimi buna müsait değil, bu makroekonomik koordinasyonun yapılmasına. Dolayısıyla, şimdi, belki de temel sıkıntılardan bir tanesi de 2018 sonrasındaki özellikle kötüleşmenin nedenlerinden bir tanesi de bu olabilir. Ben yine bu ikazımı yapmak istiyorum.

Şimdi sunuşları dinledik, hem sizin sunuşunuzun hem de kurum başkanlarının sunuşlarının son derece yetersiz olduğunu ve dengeli olmadığını ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, şimdi sizin sunuşunuz... Yani sizin, Hazine ve Maliye Bakanının iki tane temel görevi var. Bir defa bana göre makroekonomi filan değil, tamam hadi fiili olarak onu yapıyorsunuz, oradan bir miktar bahsettiniz, o da dengeli bahsetmediniz. Yani dünyadaki enflasyonun yükselmesine ağıtlar yakıyorsunuz, Türkiye'deki enflasyondan hiç bahsetmiyorsunuz. Anlatabildim mi? Şimdi, fırsatımız olursa onun detaylarına birazdan geleceğiz, burada böyle bir dengesizlik var. Ama daha önemlisi sizin esas yapmanız gereken iki tane göreviniz var. Bir, bütçe uygulaması. Mesela 2022 bütçe değerlendirmesi hiç yok ya! Astronomik bir şekilde Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ikinci defa böyle bir şey oluyor, bütçede böyle bir sapma oluyor, buna ilişkin bir tane Allah rızası için değerlendirme yapmıyorsunuz. Gerekçeleri nedir, şudur budur yani nasıl bir şey oldu, ne oldu, ne bitti? Bunları söylemiyorsunuz mesela. Yani bunu bütçe uygulaması anlamında söylüyorum yani biz Hazine ve Maliye Bakanlığında bunun vergi detaylarında, şunlarda bunlarda her birinde bunu bekleriz.

Şimdi, ikincisi ne? E, borç yönetimi. Yani borç yönetiminde sadece bir net borç stokunu, kamu borç stokunu 2021'le değerlendirdiniz. Hadi, 2015, 2016, 2017'yle değerlendirin ne oluyor? Yani şimdi, en son borçlanmanızda yüzde 10 borçlandınız, yüzde 10'la Eurobond borçlandınız Sayın Bakan. Yani bu bir realite, bunun gizlenecek bir yanı yok ama bunun... Biz sizden bunun bir analizini bekleriz. Mazeret söyleyebilirsiniz, şunu söylersiniz, bunu söylersiniz, bunların düşeceğini söylersiniz ama yani Türkiye dolar cinsinden, euro cinsinden bugün yüzde 10'la borçlanıyorsa bu işleri nasıl sürdüreceğiz? Biz sizden bir -hani "ışık" diyorsunuz, "pırlıltı" filan diyorsunuz ya- ışık görmek istiyoruz, yatırımcı ışık görmek istiyor, piyasa ışık görmek istiyor. Ha, tamam, evet, bu kötü ama önümüzdeki dönem şu şu şu gerekçelerle ama sağlam bir gerekçe söylemek... Hani böyle şaka yapmak filan değil de sağlam gerekçeler söylerseniz, yatırımcı ona göre ayağını denk alır veya işine bakar, gücüne bakar. Ha, tabii, belki bunlar çaresizlikten, yapacak bir şeyiniz olmadığı için bunları söyleyemiyorsunuz ama ne olursa olsun, biz bunları sizin bütçenizde bekleriz. Zaten kurum bütçelerinde filan söyleyemiyorum yani kurumun vazifesini anlatmak, burada kurum bütçesini anlatmak değil, beş dakika süre verilmiş. Biz

de bürokratik yaptık değerli arkadaşlar yani beş dakikalık bu süre bütçe performansınızı, size tahsis edilen kaynağı nasıl kullandığınızı en iyi şekilde anlatmanız için size veriliyor. Yani siz başka şeylerle vakti geçiriyorsunuz.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanında da aynı hâl var, sizde de aynı hâl var. Az önce de ifade ettim, dünyadaki enflasyona üzüldüğünüz kadar Türkiye'deki enflasyona üzülmüyorsunuz. Keşke biraz da buna üzülseydiniz. Ya, bu enflasyonun ne kadar yıkıcı, ne kadar bozucu bir şey olduğunu yani görmek gerekir. Ha, tabii niye söylüyorsunuz bunu? Mazeret uyduruyorsunuz, dünyada kırk yılın en yüksek enflasyonu. Ne olmuş dünyadaki enflasyon? Tamam, bu problem, evet, ciddi problem. Yani ortalama yüzde 8,5 dünya enflasyonu, bu problem. Ama TÜİK rakamıyla yüzde 85 -inanırsanız yüzde 85- Türkiye'deki enflasyon problem değil mi, bundan daha büyük problem değil mi? Yani niye dünyadaki enflasyonun 10 katı enflasyonumuz olsun? 1 katı, 1 puan bile fazla olmasın, ben Türkiye'ye yakıştıramam. Yani gelişmiş ülkelerde enflasyon problemi var, gelişmekte olan ülkelerde ortalama enflasyon dünya enflasyonunun da altında veya gelişmiş ülke Japonya'da yüzde 3, Çin'de yüzde 3, İsviçre'de yüzde 3 enflasyon var. "G20" ülkesiyiz diyoruz. G20 ülkelerinden ilk 14 ülkenin enflasyonunu üst üste toplayın, bizim enflasyonumuz 14 ülkenin enflasyonundan daha yüksek, 15 ülkenin enflasyonu kadar enflasyonumuz var; onu da yüzde 85,5 üzerinden söylüyorum. Ona da zaten hiç kimsenin inanmadığını biliyoruz. Dolayısıyla, yani buralarda sizden analiz bekleriz, bunları nasıl aşağı çekeceğinize ilişkin bir şeyler söylemenizi bekliyoruz; bunları söylemiyorsunuz. Dünyadaki gelişmelerden bahsediyorsunuz, bunlar güzel yani bu tür sunumlarda olması gereken bir şey, beklediğimiz bir şey. Ama buradan çıkacak sonuç şu: İşte finansal koşullar sıkılaşacak, büyüme oranları aşağı geliyor, dünyada enflasyon oluyor. Biz buna karşı ne tedbir alıyoruz, biz buna karşı hangi politika setini ortaya koyup onu uygulayacağız? Biz sizden bunu bekliyoruz ama sizin bütün şeyiniz mazeret. Yani dünya kötü gidiyor, biz de kötü gidiyoruz. Değil, yani dünyadan kopuk bir kötü gidişimizin olduğunu kabul etmezseniz zaten hiçbir sorunu çözemezsiniz. Yani dünyadan bahsetmenizin nedeni hani buraları biz görüyoruz ve buna göre tedbirlerimizi alıyoruz değil de mazeret, buradaki başarısızlığa mazeret bulmak için dünyadan bahsetmenizi de ben çok yanlış buluyorum.

Şimdi, çok net bir şekilde soruyorum. Vaktimiz çok sınırlı, on üç dakikam kaldı, dünya kadar mesele var. Yani bir Türkiye ekonomi modeli diye hiçbir şekilde modeli olmayan, hiçbir teorik altyapısı olmayan... Bunları defalarca anlattık, eleştirdik, ihtiyaç duyulursa ikili olarak da anlatırız yani hakikaten düşüncelerimizi almak isterseniz. Yani bunun bir enflasyonla mücadele modeli olmadığı zaten çok ortada. İlk biliyorsunuz Merkez Bankası Başkanı şunu söyledi: "Biz para politikasını kullanmayacağız." Bunu sonradan siz de itiraf ettiniz "Para politikasını etkili bir silah olmaktan çıkardık." dediniz. Yani işte "Cari fazla vereceğiz, cari fazla üzerinden döviz bollaşacak; döviz bollaşacak, enflasyon düşecek -hani Nasrettin Hoca'nın çalı hikâyesi var ya- ondan sonra enflasyonu böyle düşüreceğiz." dediniz. "Cari fazla vereceğiz." dediniz. Şimdi, hani, enerji hariç, altın hariç cari işlemleri hesabını söylüyorsunuz. Bakın, bunlar analiz olarak kullanılabilir ama bunlar model kurgularken onu alamazsınız, model kurgularken cari açığın neyse onu alacaksınız çünkü senin paraya ihtiyacın o. "Efendim, biz enerjiyi öngöremedik." Böyle bir şey olabilir mi ya? Bu savaş bağıra bağıra geldi, Rusya-Ukrayna Savaşı. Adamlar bir yıl öncesinden, savaşın başlamasından bir yıl öncesinden beri yığınak yapıyorlar, herkes, bütün dünya bekliyor bunu. Bunlar tedbir alırken biz niye bu tedbirlerimizi almadık?

Şimdi, dolayısıyla, enflasyonu hakikaten nasıl düşüreceksiniz? Bize bunu söyleyin. "Cari fazla vereceğiz." dediniz, buradan bas bas bağırarak geçen sene Ticaret Bakanlığının bütçesinde yani ağustos, eylül, ekimde üç ay cari fazla verdi, bu bir kriz karakteristiğidir. Türkiye'nin daha önceki yıllarda on dört ay üst üste cari açık verdiği dönemler de olmuştur fakat bunlar kalıcı değildir, bunlar kriz yılları, kriz meselesidir, kriz kaynaklı hususlardır. Dolayısıyla, bunu kalıcı zannederek "Cari fazla vereceğiz

demeyin, veremezsiniz.” dedik. E, şimdi gördük işte, 40 milyar dolar ocak-ağustos cari açığınız var, nedeni ne olursa olsun. Bakalım, “47” diyorsunuz yıl sonu için yani 50’yi muhtemelen geçecek. E, şimdi cari fazla vereceğim diye model yapıyorsun, ondan sonra cari açık veriyorsun. E, bu model tutar mı? Tutmuyor işte. Her ay düşecek dediğiniz enflasyon en son 85,5’a kadar geldi. Şimdi, baz etkisine güvenerek “Yıl sonunda 65 olacak.” diyorsunuz. Cari açığı nasıl düşüreceksiniz? Ya, buna ilişkin bir şey söyleyin, yapıcı, kalıcı bir tedbir söyleyin Sayın Bakanım. Yani şimdi, enerji fiyatları düşerse cari açığımız düşecek, bunlar falan değil, enerji fiyatları düşmezse ne yapacağız? Bu kadar cari açığı sürdüreceğiz miyiz? Kamu açığını nasıl düşüreceğiz?

Bakın, Türkiye çok ciddi bir şekilde ikiz açık yaşıyor “giriyor” filan değil. Giriyor diye ben geçen yıl burada Plan Bütçe Komisyonu üyesi olarak bas bas bağurdım “Türkiye ikiz açığa gidiyor, ikiz açığı hiçbir ekonomi kaldıramaz, ikiz açık tüm ekonomiyi tahrip eder, bütün göstergelerini bozar.” dedik. E, biz bunu söylerken enflasyon daha yüzde 15’ti, 16’ydi, 17’ydi. E, şimdi geldiğimiz noktada yüzde 85, inanırsan(!) “Yüzde 185.” diyor ENAG. Yüzde 157 Üretici Fiyat Endeksi’imiz var, işte görüldü. Buna ilişkin ya, sunuşta Allah rızası için bir tane bir şey söyleyin bize. “İhracatta rekor kırıyoruz.” İyi ki kırıyoruz ya. İthalatta kırdığımız rekor ne olacak? 20 puan daha üzerinde ithalat artışı var. Ya, bundan hiç bahsetmeyen... Hadi, Ticaret Bakanları bahsetmiyor, “onların makro altyapısı yok” diyelim ama sizin Bakanlık, siz makroekonomiden sorumlu bir Bakan olarak rol oynuyorsunuz Sayın Bakanım. Yani bakın, hakikaten içimiz yanıyor. Yani milletin nasıl fakirleştiğini birazdan size anlatacağım. E, bunlarda hiçbir şey yok. Yani 5,9 cari açık, 6,4 kamu açığı, değerli arkadaşlar, millî gelire oran olarak Türkiye bu kadar büyük sıkıntıyı inanın hiç yaşamadı. Yani elinizdeki şu medya olmazsa ortalık burada yangın yerine dönecek, orayla algıyı bir miktar yönetiyorsunuz, korku imparatorluğu; kimse ağzını açamıyor, zengini korkuyor, fakiri korkuyor, çocuğu çalışan korkuyor, bilmem ne korkuyor, böyle gidiyor ama tahrip oluyor, her şey gün geçtikçe tahrip oluyor.

Şimdi, bizim Özhan Uluatam -ben de Mülkiye mezunuyum- derdi ki: “Enflasyon o kadar kötü bir şey ki her şeyi bozar, kanunları dahi bozar.” Kanunda işte bir cezayı 500 lira yazarsın, bir sene sonra o 500 lira anlamsız hâle gelir. Bakın, şimdi, gelir dağılımının bozulduğunu birazdan vaktim olursa anlatacağım. Çok acımasız bir vergidir bu enflasyon. Yani harcama yapısını bozar, her tarafı hakikaten bozar. E, şimdi, “kur” dedik... Bakın, “Rekabetçi kur, kur artsa bir şey olmaz” dediniz, hatırlayın geçen yılı. Siz Bakan değildiniz o zaman ama meslektaşlarınız, Merkez Bankası Başkanı, partinizin yöneticileri dedi. “Rekabetçi kur, rekabetçi kur.” falan denildi. Ya, bakın, şu kurdaki artışın -şunu az önce çıkardım- sadece şu maliyetine bakalım. Kur korumalı mevduattan bu yılki maliyet 300 milyar lira bizim hesabımız çünkü siz hesap vermiyorsunuz. Sadece “90 küsur milyar lira hazine.” dediniz. E, vergi indirimleri var, o ne kadar? O sizin sorumluluğunuzda, mesela onu söyleyin. Merkez Bankası ne kadar? Hiç kimse bilmiyor, muhtemelen siz de bilmiyorsunuz. Siz bilmeden bu ekonomiyi nasıl yönetiyorsunuz? Siz biliyorsanız bize niye söylenmiyor? Biz milletin vekilleriyiz, burası Bütçe Komisyonu, burası Parlamento. Parlamento, bütçeyi yapan yer. Merkez Bankasının anonim şirket olması filan bir şey değiştirmez, kamu kaynağı kullanan bir yer arkadaşlar. Sizin de talep etmeniz lazım bunu. Eğer Bakan da bilmiyorsa hakikaten çok acı. Siz biliyorsanız, sizin bürokratınız biliyorsa, sizin daire başkanınız biliyor; biz bilmiyorsak bu daha da acı. Bu da sizin demokrasi anlayışımız.

Bakın, şimdi, kur korumalı mevduat 300 milyar lira, düşürülen vergiler... Ya, vergi düşürülerek enflasyonla mücadelenin yapıldığı tek ülke burası ve bununla iftihar ediyorsunuz Sayın Bakanım, yapmayın gözünüzü seveyim ya. Ya, verginin etkisi bir defadır, o da yansıtılırsa. O ortamda zaten hiçbir vergi düşüşü yansıtılmadı fiyatlara. Hani şimdi “Biraz alım gücünü artırmaya çalışıyoruz vergiyi

aşağıya çekerek.” Deseniz, anlarım. “Vergi düşüşüyle enflasyonla mücadele ediyorum.” demek ne demek ya? Böyle bir şey enflasyonla mücadelede dünyanın neresinde var? Anlatabiliyor muyum yani? Orada bir “trick” var, onu söylemek lazım.

Şimdi, 275 milyar lira buradan, bak borçlar, sadece iç borçlardaki artış. Birazdan vaktim olursa detayını söyleyeceğim. Geçen yılın aralık ayına göre iç borç anapara ve faiz ödemelerindeki... Hani, dediniz ya “Kontrol altına alıyoruz, duyarlılığına bakıyoruz.” bilmem ne. Ne bakıyorsunuz duyarlılığına ya? 700 milyar liradan 2,4 trilyon liraya gelmiş sadece faiz. Cumhuriyet tarihinde bir ilki yaşattınız bu memlekette Sayın Bakanım. Ne yaptınız? İlk kez, faiz, anaparayı geçti ya. Ya, tefecinin eline düşürdünüz hazineyi; ya, bu kadar büyük tefecilik de yok. Bakın, 1,955; 2 trilyon lira da oradan, artan faiz oranı 90; 2,7 trilyon lira, şu sizin “rekabetçi kur” deyip “Kur artsın, iyi olur.” dediğiniz şeyin sadece bu yıl için az önce 4 kalemde çıkardığım maliyeti 2,7 trilyon lira yani artık kalanını siz hesap edin.

İkiz açık meselesini söyledik, bu çok tehlikeli. Sayın Bakan, bakın, geçen yıl bakıyorsunuz cari açık 1,7; kamudaki açığı 2,5. Bakın 1,7 olan 5,9’a çıkıyor. 2,5 olan 6,4’e çıkıyor yani bakın, bunlar Türkiye’nin kendi yanlışları. Eğer buradan başka bir yere mazeret ararsanız söylersiniz; radyonuz var, televizyonunuz var, her yerde anlatırsınız ama doğru bir şey yapmış olmazsanız ve sonuç alamazsınız, alamadığınız da ortaya çıkıyor. Şimdi, buralar kötü.

E, rezervler... Rezerv hâlen yok yani brüt rezerv anlatıyorsunuz ya, net rezervdir esası veya kullanılabilir... Ne kadarını kullanabilirsin? Oraya baktığın zaman Türkiye’nin parası filan yok, para politikası yok, rezervi yok. Türk lirasının değerini nasıl koruyacaksınız? Kur korumalı mevduat aşırı bir maliyet getiriyor. Kur korumalı mevduattan çıkış stratejiniz nedir Sayın Bakan, şunu bize söyleyin. Nasıl çıkacak Türkiye bundan? Tamam, bu felaket başımıza geldi. “Uzaya gideceğiz.” derken elli yıl öncesine gittiniz, bir enstrümanı getirdiniz yeniden de nasıl çıkacağız kur korumalı mevduattan? Şu “exit” stratejinizi bize bir söyleyin, bunu bir görelim, bilelim. Reform yapmıyorsunuz. Bunların hiçbiri yapılmadan Türkiye nasıl para bulacak? 28,3 milyar dolar var, bununla ilgili elbette siz bir şey söylemezseniz spekülasyon olur. Ya, Türkiye’ye ocak-ağustos döneminde 28,3 milyar dolar net hata ve noksan giriş var. Ya, o zaman bunun anlamı ne? “Ben bunu bir yere kaydedemedim, kaynağı belirsiz para girişi ve istatistiksel hata.” diyoruz ama buna bir açıklama yapın o zaman yani açıklama yapmazsanız bununla ilgili spekülasyonun önüne geçemezsiniz.

Şimdi, Sefalet Endeksi’ne bakıyoruz. Türkiye’ye Sefalet Endeksi’nde bir 1’incilik yaşattınız Allah’a çok şükür; arkadaşlar, Sefalet Endeksi’nde dünyada 1’inci sırada Türkiye. Bu ne? Hayat pahalılığı ve işsizlikten oluşuyor; 93,3 puanla, peşimizde Arjantin var, Arjantin’e de fark attık yani bizden sonrakine de, böyle bir şey.

Türkiye, Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde son yıllarda 56 basamak, Yolsuzluk Algı Endeksi’nde 43 basamak, Yönetişim Endeksi’nde 60 basamak kötüleşmiş. İşte, bunlar sebepsiz değil. Hani, ikiz açık dedik de bütçe açığı, cari açık ama tabii, bunlardan daha önemli Türkiye’nin bir demokrasi açığı var, Türkiye’nin bir hukuk açığı var, Türkiye’nin bir güven açığı var. Bunları telafi etmeniz lazım. Bunların hepsi atbaşı gidiyor, birbirleriyle paralel giden meseleler. Buralarda her gün geriye gidersek, işte, sansür yapma peşinde, derdinde olursanız, demokrasiyi biraz daha baltalamak derdinde olursanız ekonomiyi düzeltme imkânınız zaten yok.

Şimdi, önemli konulardan bir tanesi... Bir sürü hakikaten çok eğlenceli yani benim hoşuma gidiyor, millet adına üzülüyorum ama sıkıntılı dönemlerimizde sizin konuşmalarınız iyi geliyor bize. Bir sürü şeyler söylediniz, hele şu şey muhteşemdi o gece: “Ya, arkadaşlar biz bir şey yaptık mı?” “Lan, nasıl...” filan diye bu medyaya yansıdı. Medyaya yansıdığı için söylüyorum, tabii, biz orada değildik,

medyaya yansıyanı söylüyorum ama şu var, en son bir şey söylediniz: “Hiç ama hiç kimseyi -o kadar da kuvvetli ve kararlı söylüyorsunuz ki- enflasyona ezdirmedik.” Yani “hiç kimseyi” deseniz anlayacağız; “hiç ama hiç kimseyi enflasyona...” Ya, Sayın Bakanım, Allah aşkına ya, Allah aşkına ya...

Bakın, şimdi size bir tane grafik göstereceğim. Bakın, buradan anlaşılabilir mi? Arkadaşlar burayı bir “zoom”larsa... Şimdi, bu ne biliyor musunuz? Mavi olan mal ve hizmet sepeti Sayın Bakanım yani bunun başı 31 Aralık 2021’i hepsinde 0 alıyorsun veya 100 alıyorsun, 100 olduğunu kabul ediyoruz çünkü endeks bu. Bir sepet var, bu 100 lira. Burada kullandığım enflasyon rakamı, İstatistiğin açıkladığı yüzde 85,5 olan TÜFE rakamı; yıl sonu tahminini de son 3,5; 3,5 daha koyduk, yıl sonunu da yüzde 69 aldım, sizin 65’inizi 69’a düşürdüm, olacağını tahmin etmiyorum ama sizinkine yakın olsun diye aldım. Yıl sonu şeyi de o, tamam mı? Turuncu olan da maaşlar yani maaş şeyleri... Şimdi, şurada baktığınız zaman ocakta yüzde 7,5 artış veriyorsunuz; diğer verdiğiniz enflasyon farkı, o geçen yıllla ilgili, yüzde 11 enflasyon gelmiş. Buradan devam ediyoruz, ondan sonra altı ay boyunca maaş sabit ama enflasyon devam ediyor. Temmuzda telafi ediyorsunuz hatta biraz üzerine çıkıyor, bir refah veriyorsunuz bir aylık, ondan sonra kayıp tekrar devam ediyor. Bu yılın sonunda da yani 1 Ocak 2023’te bu kayıp telafi edilecek. Şimdi, siz şunu söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: “Ya, enflasyonu telafi ediyoruz işte, en azından enflasyonun altında değil.” Şimdi, bu söylediğiniz şeye yani on iki aylık enflasyon olarak filan bakınca, on iki aylık artış olarak bakınca böyle bir şey olabilir ama bakın, şu çizgili alan refah kaybıdır Sayın Bakan. Hâlâ bu ortadayken -hakikaten millet çok sıkıntıda- milletle dalga geçer gibi “Enflasyona ezdirmedik.” filan demeyin.

Bakın, daha ben burada gıda enflasyonunu alabilirim çünkü gıda enflasyonu dar gelirlide -onun sepetinde- çok daha fazla, hatta ENAG enflasyonunu alırsam burası zaten bambaşka bir şey olur yani manşet enflasyonu ve TÜİK rakamını aldığım hâlde benim hesabıma göre bir yılda yüzde 8,1’lik refah kaybı var. Bunu görmezden gelmek mümkün değil; bu, ortada bir realite olarak dururken “Biz hiç ama hiç kimseyi enflasyona ezdirmedik.” diye nasıl diyebilirsiniz?

Şimdi, vergi dilimleri meselesiyle vakit kaybetmeyeceğimiz söylendi; tamam, bunun bir şeyi var ama bu, Cumhurbaşkanının elinde. Arkadaşlar, yüzde 30 civarında artırıldı bütün vergi dilimleri kademe kademe, şu anda yaşadığımız enflasyon yüzde 85. Benim hesaplarıma göre yüzde 11-12 civarında fazla vergi alıyoruz çalışanlardan, almamız gerekenden daha fazla vergi alıyoruz; o da bunun içerisinde yok. Bu, artışlar üzerinden yapıldığı için, oradan da ayrıca...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yüzde 122 yeniden değerlendirme var orada.

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii.

Şimdi, bakalım bu seneki yüzde 123’ü vergi dilimlerine yansıtabileceğiz. Madem öyle yansıtmamız lazım yani yansıtılmayacak -ben bunu biliyorum- “yarısı oranında” filan, bilmem ne denilecek.

Hoş, yeri gelmişken de söyleyeyim -bunu defalarca söyledim, arkadaşlara da anlattım- bu yeniden değerlendirme oranı tanımının mutlak surette gözden geçirilmesi lazım, on iki aylık Üretici Fiyat Endeksi rakamı hele hele bizim gibi ülkelerde yeniden değerlendirme için esas alınmamalı; detaylarını sorarsanız daha sonra size anlatmaya çalışırım.

Şimdi, kim kaybediyor başka? Bunun sonucu ne biliyor musunuz Sayın Bakanım? Bunun sonucu şu: İkinci çeyrekte ücretlerin millî gelir içerisindeki payı -bunu geneli üzerinde anlattım ama yeri geldiği için tekrar söylemek durumundayım- yaklaşık 10 puan, 10 puanın da üzerinde -mevsimsel düzeltmişti

diğer yarısında- 10 puan düşmüş Sayın Bakan, ücretlerin millî gelir içerisinde... Hani diyorsunuz ya "Büyüme, dengeli büyüme." diye. Büyümenin dengelenmesine sadece harcama tarafından yani talep tarafından bakılmaz, işte, buradan bak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, son bir dakikanız.

ERHAN USTA (Samsun) – İki dakika ilave veriyorsunuz herhâlde.

Tamam, bitirmeye çalışayım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – İlave veremiyoruz ama sözünüzü kesmem tabii ki.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii, peki. Teşekkür ederim.

Şimdi, yani 10 puan... Bakın, 1 puanlık düşüş -arkadaşlar lütfen kontrol etsinler, böyle bir altyapınızın olması lazım- ücretlerin millî gelir payındaki 1 puanlık düşüşün ücretlilerin ceplerinden 125 milyar liranın çalınması anlamına gelir. 10 puan düşürdüğünüze göre, ücretlilerin millî gelirden aldığı payı -küsurlarıyla birlikte- 1,3 trilyon lira azalttınız bu yıl ikinci çeyrekte Sayın Bakan, yıllık bazda. O yüzden, seriye bakın, ikinci çeyreklere Allah rızası için bakın ya; 98 yılından beri serisi var, hiç ücretlilerin payının 21'e düştüğü, 22'ye düştüğü -mevsimsel düzeltilmiş değil; 21, diğeri de 22,7- bir yıl olmuş mu? Olmamış böyle bir yıl.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen toparlar mısınız Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam Sayın Başkanım.

Şimdi, tarımsal destekleme konusuna geliyorum. Çiftçiyi enflasyona karşı korudunuz mu? "Hiç ama hiç kimseyi..." filan diyorsunuz da korumadınız. Ya, sadece son bir yıla baktığımızda 2022 enflasyonu... Burada da aldığım şey Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi yani üreticilerin maliyetlerini alıyorum yani sadece "Mazot 3 kat artmış, gübre 5 kat artmış."ı filan almıyorum, en son yüzde 135 geneli üzerinde yaptığı...

Bakın, sadece 2020'yi esas almış olsak 2022 yılında 35 milyar lira tarımsal destekleme ödemeniz reel olarak azalmış yani daha fazla olmalıydı; 35 milyar lirasını çiftçinin cebinden almışsınız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, çok teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, hemen bitiriyorum.

KYK burslarına bakıyorsunuz, burslar yüzde...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Faiz desteklerine de baktınız mı?

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Faiz destekleri var ya, onları yazdınız mı? Hazine tarafından...

ERHAN USTA (Samsun) – Dur, sizinle sonra konuşuruz.

Şimdi, bursları yüzde 30 artırmışsınız, yüzde 85 enflasyon var; öğrenciler şeyin başında ezilmiş. Dolayısıyla, baktığımız zaman -şimdi, tabii, ben de şeye fırsat bulamadım- 2022 bütçesi... Bakın, sadece şu kadarını söyleyeyim: Başlangıç ödeneğinden sapma yüzde 179'u bulmuş. Bu hangi yılda olmuş biliyor musunuz? En son 1943 yılında olmuş; yetmiş dokuz yıl önce olan bir meseleyi, İkinci Dünya Savaşı ortamında olan bir meseleyi Türkiye'ye tekrar yaşattınız. Yine, başlangıç ödenekleri bağlamında baktığımızda -bütün bütçelere öyle bakıyorum- 2023 ödenekleri 2022 ödeneklerine göre yüzde 155 artıyor; bu da yüz yıllık bütçe tarihimizde bir defa olmuş, 1996'da.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, çok teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, hemen bir temennide bulunarak bitiriyorum.

Ben bütçenin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Ancak şunu mutlak surette söylememiz lazım: Enkaz ileride, borçlar ileride, aylık borçlar... Bakın, mayıstan sonraki iç borç anapara faiz ödemeleri patlıyor; bilmiyorum farkında mısınız? O vakte kadar kontrollü gidiyor, seçim sonrasında patlatıyorsunuz. 112 milyar lira ödemenin olduğu ay var -şu anda 30 milyar lira olan şeyler- veya yıllık olarak faiz ödemeleri önümüzdeki yıllarda müthiş bir şekilde artıyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, lütfen tamamlar mısınız, rica ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Bunlara dikkat ederek bir bütçe uygulamasının yapılması bizim en büyük temennimizdir.

Kamu-özel iş birliği projeleri, görev zararları... KİT açıklarına mutlaka bakın yani onunla ilgili çok kapsamlı şey yapmıştım ama fırsatım olmadı. KİT yeni bir bela hâline geliyor; sizin rakamlarınıza göre KİT açıklarının millî gelirdeki payı 3,1.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu da üzerinde mutlak suretle durulması gereken bir şeydir. Bu kadar yüksek doğal gaz zamlarına rağmen bu kadar KİT açığının nasıl olduğunu inşallah bize izah edersiniz. Bir cümleleniz yok bununla ilgili. Hâlbuki KİT Genel Müdürlüğü var sizde.

Teşekkür ediyorum. Hayırlı uğurlu olsun

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Usta, teşekkür ederim.

Söz sırası, Halkların Demokratik Partisinden Sayın Garo Paylan'da.

Sayın Paylan, süreniz yirmi dakika.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim...

Sayın Bakan, kapitalist bir düzende adaletten bahsedemezsiniz. Dünyada da kapitalizmin bir hegemonyası var ve dünya ekonomik düzeni yüzde 1'e doğru çalışıyor. Ancak bazı kapitalist düzenlerde Sayın Bakan, maliye politikalarıyla bu adaletsizlikler kısmen azaltılabilir yani memlekette bir tane Adalet Bakanı var, orada adaletten bahsedemiyoruz ama ekonomik düzenin de Adalet Bakanı sizsiniz Sayın Bakan.

Sayın Bakan, siz adil bir Maliye Bakanı olduğunuzu söyleyebiliyor musunuz diye size net bir soru sorayım. Şimdi, biliyorsunuz, adaletli maliye bakanları ne yaparlar? Zenginden alıp yoksula aktarırlar, çok kazananadan alıp az kazananı, fakire fukaraya aktarırlar. Şimdi, siz ne yapıyorsunuz Sayın Bakan? Yaptığımız bütün uygulamalarla yoksuldan alıp zengine aktarıyorsunuz. Yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yaptınız Sayın Bakan. Vallahi, gözlerinizdeki ışıkla geldiniz o koltuğa. “Benim gözlerimde ışık var, ekonomiyi aydınlatacağım.” dediniz. Kimi aydınlattınız Sayın Bakan? Evet, siz yandaşlarınızı çok güzel aydınlattınız. Zenginlerin gözleri ışıltılı ama fakirin fukaranın gözündeki ışığın ferini söndürdünüz Sayın Bakan.

Bakın Sayın Bakan, mizah konusu oldunuz. Güzel; geçmişte de mizah vardı, bunu hatırlattınız yani sizin hakkımızda pek çok parodiler yapıldı. 90'lı yıllarda da yapılıyordu. Önemlidir, önemli bir şey siyasette mizah; siyaseti yumuşatır. Vallahi, gülüyoruz ama acı acı gülüyoruz. Vallahi, hiç de komik değil Sayın Bakan yani yapılanlar hiç komik değil. Çünkü bakın, size söyleyeyim: Çocuklarımız okula aç gidiyor, aç. Bakın, öğretmenler ne diyor biliyor musunuz? “Çocuk sınıfa geliyor, başı ağrıyor. Soruyorum, söylemiyor. En sonunda öğreniyorum ki karnı aç. Gidiyorum, nevale alıyorum ki çocuğun karnını doyurayım. Bir şeyler yiyince kendine geliyor çocuk.” Milyonlarca çocuk okula aç gidiyor. Biz burada önerge verdik, ne dedik biliyor musunuz? Gelin, okullarda -Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde- bir öğün ücretsiz yemek çıkaralım. Ne dedi arkadaşlar? “Kaynak nerede?” Kaynak yok. Sayın Bakan, 50 milyar TL'ye bütün çocuklarımıza bir öğün yemek çıkarabilirken bu meseleye “Kaynak yok.” diyorsunuz ama bütçeden 100 milyarca lirayı zenginlere aktarıyorsunuz. Bu nasıl bir vicdansızlıktır? Vallahi, ben sizi biraz vicdanı sızlayan bir insan olarak bilirdim ama son derece vicdansız ve adaletsiz politikaları sürdürüyorsunuz Sayın Bakanım. Bu anlamda sizi vicdanınızla hesaplaşmaya çağırıyorum.

Ben utanç duyuyorum Sayın Bakan. Çocuklarımız gelişim bozuklukları gösteriyor. Niye, biliyor musunuz? Et yiyemiyorlar, yumurta yiyemiyorlar. Bunlardan vicdanımızın sızlaması gerekir. Dar gelirliler aileler makarnayla, bulgurla hayatta kalmaya çalışıyorlar.

Sayın Bakan, uyguladığınız düzenin adı kapitalist düzen değil, vahşi kapitalist bir düzen. Vahşi kapitalist bir düzende yüzde 1 zenginleşir; geri kalan, sefalet içinde olur.

Bakın, Sayın Bakan, işçi kardeşlerimiz... Şimdi, siz diyorsunuz ki: “İstihdamı artırdık.” değil mi? Ya, işçi kardeşlerimiz kaç kuruşa çalışıyorlar Sayın Bakan? 5.500 TL'ye mahkûm ettiniz onları. Bakın Sayın Bakan, kiralar 3 katına, 5 katına çıkmış; büyükşehirlerde 5 bin liranın altında daire yok, bir barınma krizi var; 5.500 liraya mahkûm etmişsiniz işçi kardeşlerimizi. Bizim babalarımız... Siz de hatırlarsınız, bir kişi evde çalışırdı; 4 nüfusa, 5 nüfusa bakardı. Ya, şimdi yoksulluk sınırı 25 bin lira arkadaşlar, asgari ücret 5.500 lira. Bir evde 4 kişi çalışsa yoksulluk sınırını geçemiyor Sayın Bakan. Bu mu sizin adaletli düzeniniz?

Vallahi, sizi bir konuda takdir ediyorum Sayın Bakanım, özellikle bu takdimi de söyleyeceğim: Samimisiniz yani içinizden geçeni söylüyorsunuz, hakikati söylüyorsunuz. Bu konuda sizi takdir ediyorum. Niye? Çünkü siz bu “epistemolojik” “heterodoks” “nöro” ekonomi modelinin kime çalıştığını itiraf ettiniz. Dediniz ki: “Bu sistemden dar gelirliler hariç patronlar kazanıyor.” Dediniz ya, bunu. Vallahi, size teşekkür ediyorum, büyük bir itiraf, hakikati de söylediniz Sayın Bakan. Bakın, bu hakikatin zaten rakamları da burada Sayın Bakan. Bu rakamlara göre, bakın, sizin “epistemolojik” “nörolojik” “nöro” ekonomi programınız kime yararmış? Patronların gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı pay yüzde 50'yi geçmiş, yüzde 40'tan, emeğin aldığı pay yüzde 36'dan yüzde 24'e düşmüş. Hadi, buyurun. Kim kazanmış? Sayın Bakanın gözlerindeki ışık kimi aydınlatmış, kimi karartmış bugün, buyurun bakalım.

Bakın, Sayın Bakan, 1990'lı yılların başında gayrisafi yurt içi hasıladan emeğin aldığı pay yüzde 65'miş arkadaşlar. Hani “karanlık yıllar” olarak gösteriyordunuz ya, 90'lı yılların başında yüzde 60'ın üzerinde. Bugün yüzde kaç? Yüzde 25. Emeği sefaletle sürüklemişsiniz, patronların kârına kâr katmışsınız.

Sayın Bakan, bakın, ben en çok kime üzülüyorum biliyor musunuz? Emeklilere. 13 milyon emeklimiz var. Emeklilerin durumu nedir bilir misiniz? Hiçbir emekli kahvesine gittiniz mi? Emekli evde doğal gaz yakamıyor, kömür alamıyor, “Kahveye gidip ısınacağım.” diyor, doğal gaz faturasından korkuyor; doğal gaz faturası 1.000 lira, 1.500 lira gelecek, emeklinin aldığı para 3.500 lira. Ya, bundan

utanç duymamız lazım, hepimizin vicdanının sızlaması lazım Sayın Bakan. Bakın, sizin gözlerinizdeki ışık ışığı, emekçiyi, emekliyi aydınlatmıyor; onları büyük bir felakete sürüklediniz ama yandaşlarımızın vallahi gözleri ışıltılı.

Siz diyorsunuz ki: “Araba satışları patladı.” Hangi araba satışları patladı Sayın Bakan? Sizin buraya geldiğiniz Mercedes’te 10 kat arttı satışlar, biliyor musunuz, 10 kat ve altı ay sonrasına kuyruk var, altı ay sonrasına kuyruk var. Niye? Çünkü zenginler servetine servet kattı, Mercedes kuyruğundalar. Lüks lokantalarda kuyruk var biliyor musunuz? Lüks lokantalarda yer yok, yer yok Sayın Bakan, bakın, bu anlamda lüks lokantalarda yer yok ama gariban lokantalarına gidin, millet bir tas çorba içmeye çekiniyor Sayın Bakan. Bakın, bir işçi kardeşim ne dedi bana biliyor musunuz? “Çocukla sokağa çıkıyorum, çarşıya doğru yürümüyorum.” Niye? “Çocuğun canı bir çikolata çeker, ben onu alamam.” diyor emekçi kardeşim. “Ara sokaklara doğru yürüyorum çocuğumla.” diyor. Bak, birileri bu durumdayken, birileri yağda balda, börek çörekte.

Sayın Bakan, emeklilerimizin durumuyla ilgili, emekçilerimizin durumuyla ilgili bir kelime etmediniz sunumunuzda ya. Onlar umurunuzda değil ki, tek derdiniz patronlar, patronlar daha fazla servet sahibi olsun. Bak, patronlar bile, bir bölüm vicdanı sızlayan patronlar bile “Bu düzen böyle gitmez.” diyor ama sizin öyle bir vicdanınız kurmuş ki “Bu düzene devam diyorsunuz.” Bu vahşi kapitalist düzene “devam” diyorsunuz.

Bakın, Sayın Bakan, ya, Sefalet Endeksi’nde 1’inci olduk ya. Bu da sizin madalyanız oldu, bu dönemin madalyası. Sefalet Endeksi’nde Türkiye’yi 1’inci yaptınız Sayın Bakan.

Bir de, bir itirafınız daha var Sayın Bakan, onu da ben önemli buluyorum. “Bu sistemin acı verici olacağını biliyorduk.” Bakın Sayın Bakan, bakabiliyor musunuz bilmiyorum. “Bu sistemin acı verici olacağını biliyorduk.” Sayın Bakan, siz acı çekiyor musunuz, çekiyor musunuz gerçekten? Ben acı çekiyorum, vicdanım sızlıyor çünkü. Vallahi acıyı kim çekiyor arkadaşlar? Halkın yüzde 99’u çekiyor. Sefayı kim sürüyor? Yüzde 1 sürüyor. Yani siz itiraf ediyorsunuz: “Bu sistemin acı verici olacağını biliyorduk, bile bile bu yola girdik.” diyorsunuz Sayın Bakan. Ya, bu ne perhiz bu ne lahana turşusu! Sayın Bakan, acıyı nasıl çektiyorsunuz biliyor musunuz? Enflasyonla çektiyorsunuz. Bakın, pek çok vergi topluyorsunuz değil mi? KDV, ÖTV, damga vergisi, şu bu; bunlar adaletsiz vergiler zaten yani zenginden alıp yoksula veren bir düzen yok vergi düzeninizde ama en adaletsiz vergi nedir Sayın Bakan? En adaletsiz vergi nedir, size sorarım. Enflasyondur, enflasyon. Enflasyon dar gelirlinin cebindeki alım gücünü alıp götürür; siz de enflasyonla dar gelirlinin alım gücünü alıp götürdünüz. Peki, Sayın Bakan, enflasyon kaç, kaç enflasyon ya? Çarşıya pazara siz çıkmazsınız ama buyurun gidelim bir gariban pazarına, enflasyona bakalım. Enflasyonu TÜİK kaç açıklıyor? Yüzde 85 değil mi? Hadi, buyurun, bakalım, bugün Diyarbakır’ın TİGRİS gazetesinin manşeti. Seversiniz peyniri değil mi, bölge peyniri güzeldir, Diyarbakır’ın peynir pazarına beraber gidelim. Geçen yıl ben peyniri 30 TL’den alıyordum, bugün 130 TL. Hadi, buyurun, enflasyon kaç? Buna göre yüzde 350. Peki, TÜİK, enflasyonu, peynirde kaç veriyor? Buyurun, peynir burada, yüzde 99’muş peynirin enflasyonu. Diyarbakır pazarında yüzde 350 olan peynir enflasyonu TÜİK’te yüzde 99. Var mı 59 liraya, Sayın Bakan, peynir? Hadi, buyurun, gidelim Diyarbakır çarşısına; nasıl oluyormuş bu yüzde 99 peynir enflasyonu?

Bak, kira, TÜİK de düşük gösteriyor, gidin, kiralık bir ev tutun bakalım. İstanbul’da 2 bin lira olan mütevazı evler 7 bin liraya, 8 bin liraya fırladı. Kira enflasyonu yüzde 300’lere çıktı, siz diyorsunuz ki: “Kira enflasyonu yüzde 40, yüzde 50.”

Sayın Bakan, tabii ki enflasyonu bu şekilde düşük gösterirsiniz, “Enflasyon yüzde 85.” dersiniz ama ENAG doğruları söylüyor, ENAG çarşıdan, pazardan alıyor fiyatları ve yüzde 185 buluyor.

Şimdi, arada yüzde 100 fark var değil mi Sayın Bakan? Siz diyorsunuz ki: “TÜİK’e göre yüzde 85.” ENAG diyor: “Yüzde 185.” Arada olan fark ne oluyor Sayın Bakan biliyor musunuz? “Ya, ne olacak ki arkadaş düşük göstermişiz?” Ben size söylüyorum: Bu rakamlarla enflasyonu düşük göstererek Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük yolsuzluğunu yapıyorsunuz. Bakın, 3 milyar, 5 milyar yolsuzluk buluyoruz ya, “Büyük skandal!” diyoruz, siz enflasyonu düşük göstererek Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük yolsuzluğunu yapıyorsunuz ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük alım gücü hırsızlığını yapıyorsunuz. Sayın Bakan, bu bir emek hırsızlığıdır, alım gücü hırsızlığıdır.

Bak, 14 milyon emekli, dul, yetim var değil mi, maaşı var. Bunların ortalama maaşı 5 bin lira. Şimdi siz yılbaşında: “Ya, bu altı ayın enflasyonu yüzde 30 ama Sayın Cumhurbaşkanımız yüzde 40 veriyor.” diyeceksiniz değil mi? 5 bini 7 bin yaptım ortalama ve “Müjde!” diyeceksiniz. Ya, bu bir müjde mi Sayın Bakan? Bak, yüzde 100 çaldınız ya emeklinin hakkından, bu çerçevede ortalama emekli maaşını 12 bin TL’ye taşımanız lazım. Emekli başına ortalama 5 bin TL emekliden çalışıyorsunuz alım gücünden ve bunun toplam rakamı 750 milyar lira yapıyor. Ya, 750 milyar TL’yi emekliden alıyorsunuz, yandaşlarınıza aktarıyorsunuz, ya, bu bir vicdansızlık değil mi?

Bak, kamu emekçileri, 5 milyon kişi, ortalama maaşları 10 bin lira diyelim. Sayın Cumhurbaşkanı diyecek ki: “Enflasyon altı aylık yüzde 30 ama ben size yüzde 40 veriyorum.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, bu “Çaldınız ve hırsızlık yaptınız.” cümlelerini düzeltirsiniz değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, “emek hırsızlığı” diyorum, “emek hırsızlığı” diyorum efendim, “alım gücü hırsızlığı” diyorum; bu da hırsızlıktır.

Şimdi, 5 milyon kamu emekçisi var, ortalama maaşı 10 bin lira. Sayın Cumhurbaşkanı “13 bin lira yerine 14 bin lira yapıyorum ortalama maaşı.” diyecek. Bak, burada kamu görevlileri var. Ya, size sorarım, kamu emekçilerine, arkanıza bir dönüp sorsanız. Onların alım gücü ne kadar erimiş? Yarı yarıya gitmiş. Ne yapmanız lazım? 24 bin lira yapmanız lazım ortalama kamu emekçi maaşını ama 14 bin lira yapacaksınız, emekçi başına ortalama 10 bin lira alım gücü hırsızlığı yapacaksınız; bunun da toplam rakamı 600 milyar lira yapacak. Bak, 1,4 trilyon lira emekliden, kamu emekçilerinden alım gücü anlamında çalışıyorsunuz.

Sayın Bakan, özel sektörde de trilyonlarca lira sizin bu düşük gösterdiğiniz enflasyon üzerinden zam yapılacak. Ne olacak? Emekçi daha sefil olacak, patron daha zengin olacak; ya, bu mudur sizin adaletiniz sayın Bakan?

Bakın, size söyleyeyim, buradaki trilyonlarca lirayı patronlara aktarıyorsunuz. Nasıl aktarıyorsunuz Sayın Bakan? Hazineye hepimiz vergi veriyoruz değil mi? Şuradaki emekçi kardeşlerim, size çay getiren emekçi kardeşlerim, en çok onlar vergi veriyorlar, yoksullar vergi veriyorlar. Damla damla o kazana aktarıyoruz vergilerimizi, siz hazinenin altına 2 tane hortum açtınız Sayın Bakan. Hani, faize karşıydınız ya, aha, böyle bir tane kanalizasyon hortumu gibi hortum konmuş oraya, “kur garantili mevduat ve faiz” adı altında zenginlere para aktarıyorsunuz oradan Sayın Bakan. Bak, bütçeye 565 milyar lira faiz koymuşsunuz, Sayın Bakan, hani siz faize karşıydınız ya. Ama turpun büyüğü heybede, değerli arkadaşlar, turpun büyüğü heybede. Kur garantili mevduat üzerinden bu yıl 250-300 milyar lira, gelecek sene dolar kaç para olursa ona göre trilyon liraya kadar para aktarılacak. Peki, Sayın Bakan -buraya bir bakar mısınız ya- bütçenize kaç para koymuşsunuz kur garantili mevduat üzerine biliyor musunuz, kaç para koymuşsunuz bütçenize? Arkadaşlar, biliyor musunuz, 25 milyar koymuş Sayın Bakan 2023 bütçesine; 25 milyar liracık koymuş. Allah Allah! “Hane halkına yapılan ödemeler.” Ne hane halkıysa artık? Yandaşlar. Yani ne öngörüyor biliyor musunuz? “Dolar 18.60’a sabit tutulacak.”

Diyor. Bakın, bir aydır, kırk beş gündür sabit tutmak için dolar yakılıyor değil mi? Ve bunun 18,60-18,80’de kalacağını öngörüyor çünkü 25 milyar liralık ödeyeceğini düşünüyor yani bütçe açığını buna göre hesap etmiş.

Peki, size sorarım: Bakın, ihracat durdu değil mi Sayın Bakan? İhracat artışı durdu; ihracatçılar bağırıyorsa, isyan etmeye başladılar: “Rekabet edemiyoruz.” diyorlar. Yılbaşında zamları yapacaksınız, sonra, bu akan kara paralar durduğunda, Sayın Bakan, dolar patlamayacak mı, doları enflasyon kadar artırmak zorunda kalmayacak mısınız veya kendi kendine patlamayacak mı? Bunun sonucunda ne olacak? Dolar kuru en azından 30 TL’ye çıkacak ve kur garantili mevduat üzerinden 1 trilyon TL’nin üzerinde parayı zenginlere aktaracaksınız. Ne olacak sonra Sayın Bakan? Bakın, bir saatli bombanın üzerinde oturuyorsunuz Sayın Bakan. O tik tak seslerini duyuyor musunuz Sayın Bakan, tik tak, yaklaşıyor tik taklar. Damat Bakan da üç yıl önce “Kuru sabit tutacağım.” dedi, faizi suni olarak düşük tuttu. Eninde sonunda, doları 6,85’te aylarca sabit tuttunuz, sonra dolar patladı. Geçtiğimiz yıl Lütfi Bey’i de uyardım: “Gidin Tayyip Bey’e söyleyin, bu sistem patlayacak.” dedim. Herhâlde söyledi; bütçe görüşmelerinde buradaydı, Genel Kurulda siz geldiniz göreve. Niye? Çünkü “Bu sistemi ben sürdürürüm.” dediniz, ama sonucunda ne oldu Sayın Bakan? Yine dolar patladı. Şimdi “18,60’ta sabit tutacağım.” diyorsunuz ama saatli bomba altınızda, bütçenin altında, ülkenin altında, hepimizin ekmeğinin altında. O saatli bomba üç vakte kadar patlayacak ve çocuklarımızın, geleceğimizin, alım gücümüzün en büyük tehdidi olarak duruyor Sayın Bakan.

Bakın, Kredi Yurtlar Kurumuna borçlu milyonlarca genç var değil mi? Bu milletin Meclisi vicdanlı vekillerden oluşur; faizini sildik -yıllardır mücadele ediyoruz- ya, 27 milyar liralık ana parasını sildirmediniz; 27 milyar faizi silindi, 27 milyar liralık anaparasını sildirmediniz. Bakın, yüz milyarlarca lirayı yandaşınıza aktarıyorsunuz. Niye biz bunu gençlerimizden esirgiyoruz?

Bakın, çiftçiler destek bekliyor; bütçede 54 milyar kaynak var. Bütçenin hakkı, gayrisafı hasılanın yüzde 1’i; 200 milyar TL para aktarmamız lazım. Ne diyorsunuz? “Kaynak yok.” diyorsunuz. Bakın, çiftçi tarlasına gübre atamıyor Sayın Bakan.

Ya, “Faiz sebep enflasyon sonuç.” dediniz, enflasyonu patlattınız Sayın Bakan ve bunun sonucunda neler uçtu size söyleyeyim, hani “Türkiye’yi uçurduk.” diyorsunuz ya. Millet perişan ya; aç sefil. Neleri uçurdunuz? Borsa uçtu. Ya, Sayın Bakan, borsadaki varlıklar tabana mı yayılmış? Hayır, 50 bin-100 bin kişi arasında paylaşılan bir borsa var ve borsada servetler arttı değil mi? Başka neyi uçurdunuz? Doları uçurdunuz; dolar sahiplerinin keyfi yerinde. Başka? Gayrimenkülü uçurdunuz; evet, gayrimenkul sahiplerinin de keyfi yerinde ama Sayın Bakan, bu ülkede büyük çoğunluğun 5 kuruşluk serveti yok. Paradan para kazananların serveti uçtu, garibanların borcu büyüdü Sayın Bakan.

Bakın, size söyleyeyim: Uyguladığımız faiz politikası çerçevesinde servet transferi yapılıyor Sayın Bakan, servet transferi. Nasıl oluyor, biliyor musunuz? Bir soygun çarkı daha var. Şimdi, bankaya gidin arkadaşlar, deyin ki: “Benim kredi ihtiyacım var.” Kobiler gitsin, “Ya, vallahi dükkân sizin ama mal yok.” diyorlar, “Kredi yok.” diyorlar. Allah Allah! Sayın Bakan “Yüzde 15’le kredi var.” diyor, millet gidiyor; kredi yok, KOBİ’lere yok. Vatandaş ihtiyaç kredisi almaya gidiyor, “Kredi yok.” diyorlar. Bu neye benziyor biliyor musunuz Sayın Bakanım? Hani, şeftali çarşıda 40 lira, siz diyorsunuz ki: “Şeftali 15 lira.” Şimdi, şeftalileri ne yapıyor bankalar? Tezgâhın altına koyuyorlar, gelene “Yok.” çekiyorlar ama arka kapıdan o şeftalileri götürülenler var; sizin yandaşlarınıza o şeftaliler akıtılıyor ve tatlı tatlı yiyorlar ama ihtiyacı olanlara o şeftaliler gitmiyor Sayın Bakan ve burada bir servet transferi yapılıyor. Bakın, diyelim ki, geçen sene demiri, bakırı stoklasa bir üretici, 10 lira olan malı 30-40 liraya çıktı. Ne oldu? Trilyonlarına trilyon kattı ve ödediği faiz 3 kuruş. Yani siz, bu anlamda, zengine krediyi aktararak, yandaşınıza krediyi aktararak bir servet transferi yapıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Paylan, lütfen toparlar mısınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bu sistem, sizin dediğiniz gibi, dar gelirliler hariç patronlara yarıyor ve bu sistemi bir yıldır sürdürüyorsunuz, büyük bir vicdansızlıkla sürdürüyorsunuz. Sizi, ya bu sistemden vazgeçmeye ya da istifa etmeye çağırıyorum. Biliyorum ki Tayyip Erdoğan'ın baskısıyla bu sistemi sürdürüyorsunuz. Siz de inanmıyorsunuz bu sistemin bu şekilde yürüyeceğine çünkü aynı sınıflarda okuduk, aynı dersleri gördük, aynı iktisat derslerini gördük. “Ben doçentim.” diyorsunuz, “Doktorum.” diyorsunuz ama bilim literatüründe böyle bir sistem yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu sistemin adı “vahşi kapitalizm”dir, “emek sömürüsü”dür, “doğa sömürüsü”dür, zengini zengin, yoksulu yoksul eden bir sistemdir. O açıdan, ya bu düzenden vazgeçin ya da baskı altındaysanız, istifa edin Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın İsmail Faruk Aksu'da.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakika.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcıları, bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, kapsamlı sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Konuşmamın başında, aramızdan ayrılışının 84'üncü yıl dönümünde cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, minnet ve hürmetle yâd ediyorum, ruhu şad, مکانı cennet olsun. Tüm kurucu kahramanlarımıza, aziz şehit ve gazilerimize, muhterem ceddimize Allah'tan rahmetler diliyorum.

Sayın milletvekilleri, içerisinden geçilen küresel zorlu süreçte Türkiye, yerinde ve zamanında aldığı tedbirlerle üretim çarklarını döndüren, büyüyen, istihdam yaratan, terörün belini kıran, diplomatik ve siyasi başarılarıyla güven duyulan bir ülke olmuştur; ekonomik büyümenin yanı sıra, kalkınmanın temel unsurlarından olan insani gelişmede de öne çıkmıştır. Türkiye hâlen en çok büyüyen, en fazla istihdam yaratan, en az borçlu, gıda ve enerji gibi gelişmiş ülkeleri dahi sıkıntıya sokan mal ve hizmetlere yönelik önemli destek ve yardımlarla pozitif yönlü ayrılmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı etkin icra kapasitesi, ekonomi politikalarını koordinasyon içinde yürütmeyi mümkün kılan bakanlık yapılanması kuşkusuz bunda etkili olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, ekonomi politikalarının merkezine insanı koyan, eşitlik, ahlak ve adalet ilkelerini gözetten bir anlayışla toplumsal refahın artırılmasını öngörüyoruz. İstikrarlı bir ekonomik büyüme ve güçlü üretim ekonomisi tesis edilmek suretiyle üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden her kesimin adil pay almasını sağlayan, muhtaçların sosyal koruma programlarıyla desteklenmelerini öngören bir sosyal refah düzeni oluşturulmasını hedefliyoruz.

Geriyeye doğru bakıldığında, küresel finans krizinin ardından maruz kaldığımız hain darbe girişimi, sonrasında yaygınlaşan terör olayları, ekonomik operasyonlar, 2019 yılı sonunda tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını ve 2022'nin başından itibaren başlayan Ukrayna-Rusya savaşı küresel ekonomi gibi Türkiye ekonomisini de olumsuz etkilemiştir. 2020 yılında salgının etkisiyle daralanan küresel ekonomi 2021 yılında toparlanarak yüzde 6 oranında büyümüştür. 2022 yılında Rusya ve

Ukrayna arasında başlayan savaş, ABD-Çin gerilimi tedarik zinciri ve ticaret kanalları aracılığıyla enerji ve gıda sektörleri başta olmak üzere küresel ekonomi üzerindeki belirsizlikleri artırarak olumsuz etkilemiştir.

2022 başından itibaren jeopolitik risklerin dünya genelinde iktisadi faaliyet üzerindeki zayıflatıcı etkisi artarak sürmekte, küresel düzeyde gözlenen enflasyon artışı hane halklarının yaşam standartlarını olumsuz etkilemektedir. Birçok gelişmiş ülkede merkez bankalarının parasal sıkılaştırmaya gitmesi küresel ekonomik aktivitede istenmeyen dalgalanmalara neden olmuş, ABD ve Avrupa ülkelerinde otuz-kırk yılın en yüksek enflasyon oranları görülürken aynı zamanda bu, ülke ekonomilerini durgunluk riskiyle karşı karşıya getirmiştir. ABD Merkez Bankası FED 2022 yılı Ocak ayında 0,25 olan politika faizini kasım ayına kadar toplamda 375 baz puan artırarak 3,75-4 aralığına yükseltmiştir. Buna karşılık, yılın başında 7,5 olan enflasyon oranı eylül ayına gelindiğinde yüzde 8,2'ye yükselmiştir. Benzer bir tablo Avrupa'da da görülmektedir. Avrupa Merkez Bankası yılın başında sıfır olan politika faizini toplamda 200 baz puan artırarak ekim ayında yüzde 2'ye çıkarmış, yılın başında yüzde 5,1 olan enflasyon oranı ekim ayında yüzde 10,7'ye yükselmiştir. Başta ABD ve Avrupa olmak üzere, 2022 yılı içerisinde birçok gelişmiş ekonomide görülen daralma küresel büyüme üzerinde baskı oluşturmaya devam etmiş, önümüzdeki döneme ilişkin küresel büyüme tahminleri aşağı yönlü güncellenmiş, resesyonun kaçınılmaz bir risk faktörü olduğu değerlendirilmeleri yaygınlaşmıştır. Nitekim, Uluslararası Para Fonunun 2022 Yılı Ekim Ayı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'na göre dünya ekonomisinin, 2021 yılındaki yüzde 6'lık büyümesinin ardından 2022 yılında yüzde 3,2 ve 2023 yılında yüzde 2,7 gibi daha ılımlı büyümesi öngörülmektedir. Benzer şekilde OECD'nin 2022 Yılı Eylül Ayı Ekonomik Görünüm Raporu'na göre de küresel büyümenin 2022 yılı için yüzde 3, 2023 yılı için yüzde 2,2 olması beklenmektedir.

Türkiye ise mevcut dönemdeki zorlu sınamalara rağmen hedeflerine ulaşma kararlılığını sürdürmektedir. Yatırım, üretim, ihracat ve istihdamı artırma; cari fazla verme hedefleri, büyüme esasına dayanan ekonomi programı kararlılıkla uygulanmaktadır. Küresel düzeyde ekonomik durgunluk belirtilerine rağmen 2022 yılı genelinde Türkiye ekonomisinin yüzde 5 civarında büyümesi öngörülmektedir. Bu öngörü, yaklaşık yarısı dış talepten kaynaklanan dengeli bir büyümeye işaret etmektedir. 2021 yılında yüzde 11,4 oranında büyümeyle son elli yılın en yüksek büyümesini kaydeden Türkiye ekonomisi, on iki yıldır kesintisiz büyüme sürecini sürdürerek emsal ülkelere oranla olumlu yönde ayrılmıştır. 2022 yılı başında da güçlü büyüme eğilimini devam ettiren Türkiye ekonomisi, yılın ilk yarısında yüzde 7,5 oranında büyümeyi başarmıştır. Türkiye, bu büyüme rakamlarıyla salgın öncesi dönemden bugüne G20 ülkeleri içerisinde en iyi performans gösteren ülkelere biri konumundadır.

İstihdam kazanımları da benzer ekonomilere göre daha olumlu seyretmektedir. Özellikle istihdam artışına katkı veren sektörler dikkate alındığında büyüme dinamiklerinin yapısal kazanımlarla desteklenmekte olduğu görülmektedir. Ülkemiz, OECD üyeleri arasında salgın öncesi döneme göre istihdamını en fazla arttıran ülke olmayı başarmış; salgın öncesi döneme göre toplam istihdam 2,5 milyondan fazla artış göstermiştir. Ocak 2021'de yüzde 12,6 olan işsizlik oranı, Ocak 2022'de 11,2'ye gerilemiş; ağustos ayında yüzde 9,6'ya kadar düştükten sonra, bugün açıklanan verilere göre eylül ayında yüzde 10,1 olmuştur. TÜİK'in 2022 Mayıs ayında 2021 yılı verilerine göre hesaplanarak açıkladığı gelir ve yaşam koşulları araştırması sonuçlarına göre 2020 yılında 14,6 olan toplumun en yüksek gelire sahip yüzde 10'unun elde ettiği gelirin en düşük gelire sahip yüzde 10'unun elde ettiği gelire oranı 13,7'ye gerilemiş; en yüksek gelir ile en düşük gelir arasındaki makas daralmış. Bu veriye göre gelir dağılımı daha adaletli hâle gelmiştir.

Tüketici fiyatları ekim ayında yüzde 3,54 oranında artmış, yıllık enflasyon yüzde 85,51 olmuştur. Enflasyonda gözlenen yükselişte küresel enerji, gıda ve tarımsal emtia fiyatlarındaki artışların oluşturduğu güçlü negatif arz şokları etkili olmaya devam etmiştir. Vergi indirimleri ve sübvansiyonlar aracılığıyla temel ürünlere erişimin kolaylaştırılması, dış ticaret tedbirleriyle arz kısıtlarının hafifletilmesi ve kira artışlarına tavan uygulanması gibi önlemler sayesinde TÜFE artış hızını sınırlandırmaya yönelik mücadele tedbirleri uygulanmaya devam edilmektedir. Enflasyonla mücadeleye katkı sağlamak amacıyla, 2021 yılında 154,2 milyar lira vergi gelirinden vazgeçilirken 2022 yılında 276,8 milyar liralık vergi gelirinden vazgeçilmesi öngörülmüştür. Enflasyondaki tırmanışın engellenmesi amacıyla tedbirler alınırken vatandaşlarımızın enflasyona ezdirilmemesi ve refah seviyelerinde meydana gelen kaybı önlemek için gelir artırıcı politikalar da devreye konulmuştur. Bu doğrultuda, asgari ücretle memur ve emekli maaşlarında ciddi artışlar yapılmış, tarım ürünleri taban fiyatları enflasyonun üzerinde belirlenmiştir. Tarımsal desteklerle çiftçilerimiz güçlendirilmiş, esnaf ve sanatkârlarımıza yönelik olarak nakit, hibe desteği, kredi, kira ve benzeri birçok destek tedbirleri uygulanmıştır. Tüm bunların yanı sıra, ailelere yapılan sosyal destek ödemelerinin miktarlarında önemli artışlar yapılmış, kapsamı da genişletilmiştir.

Ayrıca, konut ve kira fiyat artışlarının önüne kalıcı bir şekilde geçmek için cumhuriyet tarihinin en geniş, en kapsamlı sosyal konut kampanyası başlatılmıştır. Son yıllarda önemli başarı gösteren alanlardan olan ihracatımız 2021 yılında yüzde 32,8 artışla dünya ortalamasının hayli üzerinde bir performans sağlamayı başarmış, 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde yüzde 17 artarak 188,1 milyar dolar olmuş ve daralan ekonomilere ilişkin konjonktüre rağmen oldukça güçlü bir performans göstermiştir. İhracatımızdaki gelişmede dış talebin yılın ilk yarısında güçlü seyrini koruması ve ihracat fiyatlarındaki görece yüksek seyir reel sektör ve ihracatçı firmaların ürün ve pazar çeşitliliği bakımından dinamik ve esnek yapısı etkili olmuştur. Aynı dönem için, ithalatta da daha yüksek seviyelerde gözlenen artışın ana nedeni küresel ölçekte enerji emtiaları başta olmak üzere, emtia fiyatlarındaki artış eğiliminin hızlanarak ithalat fiyatlarına yansımaları olmuştur. Bu nedenle, ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ocak-Eylül döneminde yüzde 83,2 iken, 2022 yılının aynı döneminde yüzde 69,4'e gerilemiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı, altın ve enerji hariç tutulduğunda ise yüzde 90'ın üzerine çıkmaktadır. İktisadi faaliyetteki güçlü toparlanmaya karşın özellikle enerji fiyatlarındaki yüksek artış cari dengemizde bir miktar bozulmaya yol açmış, cari işlemler açığındaki 2021 yılı performansının devam ettirilerek iyileşmenin sürmesini geciktirmiştir. Ağustos ayında cari işlemler açığı 3 milyar 112 milyon dolar olurken, altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı 6,2 milyar dolar fazla vermiştir. On iki aylık açık ise 40 milyar doları aşmıştır.

Turizm gelirlerimiz rekor düzeyde artmakta, bu yıl hedeflenen 37 milyar doların aşarak 40 milyar doları bulan bir turizm gelirinin elde edileceği tahmin edilmektedir. Harcamalarda ortaya konulan ihtiyatlı duruş kamu maliyesinde birçok gelişmiş ülkeden daha iyi performans gösterilmesini sağlamıştır. Yılın ilk dokuz ayında 45,5 buçuk milyar lira bütçe açığı oluşurken, 161,1 milyar lira faiz dışı fazla verilmiştir. Bütçe açığının gayrisafı yurt içi hasılaya oranı 2021 yılında yüzde 2,8 olurken, 2022 yılında yüzde 3,5 civarında olması öngörülmektedir.

Öte yandan, ülkemiz düşük kamu borç stokuyla diğer ülkelerden olumlu ayrılmaya devam etmektedir. Avrupa Birliği Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku'nun millî gelire oranı 2022 yılı ikinci çeyrekte yüzde 39,3 iken, aynı dönemde AB ülkeleri ortalaması yaklaşık yüzde 87'dir. Hane halkı ve reel sektör borçluluğu bakımından da ülkemiz düşük bir riskliliğe sahiptir. Uluslararası Ödemeler Bankası veri tabanına göre, 2022 yılı ilk çeyreği itibarıyla Türkiye'nin hane halkı borcunun gayrisafı yurt içi

hasılaya oranı yüzde 13,3 iken, gelişmekte olan ülke ağırlıklı ortalaması yüzde 50,7'dir. Finansal kesim dışındaki firma borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranında da Türkiye aynı dönemde yüzde 72,6'yla düşük riskliliğe sahiptir. Gelişmekte olan ülke ağırlıklı ortalaması ise aynı dönemde yüzde 112,6'dır.

Bankacılık sektörümüz sağlam bir bünyeye sahiptir. Eylül ayı itibarıyla yüzde 18,8 olan sermaye yeterlilik oranı standart oranların üzerinde, yüksek bir düzeydedir. Eylül ayı itibarıyla kredilerin takibe düşme oranı ise yüzde 2,3'le oldukça düşük bir riskliliğe işaret etmektedir.

Gıda arz güvenliği konusunda küresel düzeyde yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen ülkemizde temel gıda ürünleri tedarikinde ve sevki zincirinde bir sorun yaşanmamaktadır.

Avrupa dâhil birçok ülkede enerji kriziyle karşı karşıya kalınırken ülkemizde enerji alanında yapılan önemli yatırımlar, yerli kaynaklarımız ve ithal ülke çeşitliliğiyle sağlanan arz güvenliği sayesinde önümüzdeki kış enerji sorunu yaşanması beklenmemektedir. Devletimiz küresel enerji piyasalarındaki anormal yükselişleri vatandaşlarımıza yansıtılmak için doğal gazda yüzde 80, elektrikte ise birinci kademede yüzde 50 sübvansiyon sağlamaktadır. Karadeniz'de keşfedilen 540 milyar metreküp doğal gaz rezervinin 2023 yılının ilk yarısından itibaren halkımızın kullanımına sunulacak olması inanıyoruz ki bu alanda ülkemizi daha güçlü hâle getirecektir.

Değerli milletvekilleri, şüphesiz ekonomik değerlendirmelerin dünya ekonomisiyle birlikte Türkiye ekonomisini de etkileyen olumsuzlukların dikkate alınarak yapılması gerekmektedir. Konuşmamın başında vurguladığım gelişmeleri göz önünde bulundurmeyen bir değerlendirme hem olguları yok sayacak hem de hakkaniyete uygun olmayacaktır.

Bu doğrultuda, küresel ölçekteki gelişmeler ve mukayeseli değerlendirmeler Türkiye ekonomisinin giderek güçlendiğini ve güven kazandığını göstermektedir.

Bununla birlikte, kalıcı olarak istihdam dostu, sürdürülebilir bir büyüme ortamını tesis etmek, işsizliği azaltmak, gelir dağılımını daha adil hâle getirmek, enflasyonu kalıcı şekilde aşağı çekmek, üretim ve ihracatın ithalat bağımlılığını azaltarak rekabet gücü yüksek bir üretim ekonomisi tesis etmek, dünyada Türk malı markalı ve patentli ürünleri daha yaygınlaştırmak öncelikli hedef ve beklentimizdir. Reel ekonominin ihtiyaçlarını karşılamak için, büyümeyi finanse edecek her türlü finansal aracın ihraç edilebildiği, etkin bir biçimde denetlenen, yenilikçi ve şeffaf bir mali piyasa yapısı oluşturulmalıdır. Hukuk normlarında, vergilemede ve bürokratik işlemlerde yatırım için her bakımdan öngörülebilir, istikrarlı ve güvenilir bir ortam oluşturulması yerli ve yabancı yatırımcı için bütünüyle kurumsal hâle gelmiş bir yatırım ortamının teşekkül ettirilmesi arzumuzdur.

Türkiye, kuşkusuz tüm bu alanlarda önemli adımlar atmış, önemli başarılar elde etmiştir. Konjonktürel gelişmelerin olumsuz etkilerinin ortadan kalkmasıyla da bu kazanımlar daha belirgin hâle gelecektir. Türkiye, bu süreçte enerji, ulaştırma, savunma sanayisi, sağlık, eğitim ve diğer birçok alanda yaptığı dünya çapındaki yatırımlarla pozitif yönlü ayrılmış, rekabet üstünlüğü sağlamıştır.

81 il ve 966 ilçemizde yaptığımız "Adım Adım 2023" programları sırasında, ülkemizin her yerinde sanayicimizin ve ticaret erbabımızın kapasite genişleme ihtiyacını dile getirmesi ülkemizin kalkınması, milletimizin refahı için sevindirici, geleceğimiz için ümit verici olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı etkin icra kabiliyetiyle Türkiye, kim ne derse desin ekonomik ve sosyal olarak yükselen ülkelerden biri, diplomasinin merkezi, güven duyulan küresel önemli bir aktördür.

Tüm bunlar dikkate alındığında Türkiye'nin önü açık, Türk milletinin geleceği aydınlıktır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemiyle siyasi ve ekonomik istikrar korunacak, adaletli paylaşım, hakkaniyetli bölüşüm, insanca yaşam ortak kaderimiz olacak diyor, 2023 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize ve kurumlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Yemek arasından önce son konuşmacı, Adalet ve Kalkınma Partisinden Sayın Uğur Aydemir.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakika.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Çok Kıymetli Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 84'üncü seneidevriyesinde silah arkadaşlarıyla birlikte ecdadımızı rahmetle ve minnetle bir kez daha anıyorum.

Evet, Sayın Başkanım, her bütçede sözlerime başlarken, yine bu bütçede de aynı sözlerimi tekrarlamak istiyorum: Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçemizin her kuruluşunun bereketli olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, Türkiye ekonomisini değerlendirirken ülkemizin dününe, bugününe ve hatta küresel ekonomideki konjonktüre bakarak değerlendirmemiz gerektiğini ifade etmek istiyorum. Bunun için, konuşmama öncelikle küresel ekonomideki gelişmelerden başlamak istiyorum: 2020 yılında Covid-19 salgınının başlamasıyla öncelikle herkes kendi canının derdine düşmüştü. Bu süreçte, ülkeler salgından korunmak için kapanma kararları almış, sağlık alanında tüm dünya ülkeleri salgınla mücadele konusunda âdeta sınıfta kalmıştı. Hamdolsun, biz, yirmi yıldır oluşturduğumuz güçlü sağlık altyapımız sayesinde vatandaşlarımızı mağdur etmedik, devletimiz ve Hükümetimiz tüm imkânlarını seferber ederek bu süreci en iyi şekilde yönettik; dünyaya âdeta örnek bir ülke olduk. Ama bugün konuşmacı arkadaşlarımıza baktığımızda hiçbir milletvekili arkadaşımızın buna değinmediğini maalesef gördük.

Evet, salgın, sağlık sisteminin yanı sıra küresel ekonomiye de çok büyük darbe vurmuştur. Salgın sürecinde dünya genelinde tedarik zinciri bozulmuş, arz talep dengesinde sapmalar meydana gelmiş, başta gıda ve enerji fiyatları olmak üzere, emtia fiyatlarında tarihî yüksek artışlar görülmüştür. Bunun neticesinde de küresel ekonomi 2020 yılında yüzde 3,5 daralmıştır.

Dünya genelinde etkisini gösteren salgınla birlikte, küresel iklim değişikliğiyle birlikte yaşanan kuraklık, sel baskınları, yangın gibi afetler de tarım sektörü başta olmak üzere, birçok sektörü ve ekonomileri olumsuz yönde etkilemiştir. Tüm dünya, pandemi ve küresel iklim değişikliği sorununun olumsuz etkilerini minimize etmeye çalışırken 2022 yılının başında Rusya-Ukrayna savaşı patlak vermiş, mevcut sorunlar daha da artmıştır. Son üç yılda yaşanan bütün bu gelişmeler sonucunda dünya genelinde hayat pahalılığıyla enflasyon sorunu meydana gelmiştir. 2022 yılında, ABD başta olmak üzere, Avrupa ülkelerinde ve birçok gelişmiş ülkelerde son kırk-elli yılın en enflasyonist dönemi yaşanmıştır. Örneğin, ABD'de 2020 yılında yüzde 1,40 olan enflasyon bugün 8,20 seviyelerine yükselmiştir. Euro bölgesinde 2020 yılında -0,30 olan enflasyon bugün yüzde 10 seviyelerine yükselmiştir. Üst üste iki dönemde enflasyondaki artışlarla birlikte ekonomik daralma yaşayan dünyanın süper gücü ABD, teknik olarak resesyona girmiştir. Dünya ekonomilerinde yaşanan sorunlar nedeniyle uluslararası derecelendirme kuruluşları tarafından ülkelerin 2022 ve 2023 yılı ekonomik büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmiştir, küresel resesyon beklentileri ağırlık kazanmıştır. Örneğin, IMF, ABD'nin 2022 yılı sonu ekonomik büyüme beklentisini yüzde 3,7'den yüzde 2,3'e; 2023 yılı için de yüzde 2,3'ten yüzde 1'e indirmiştir.

Evet, arkadaşlar, dünyada bu gelişmeler yaşanırken Türkiye ekonomisine değinmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uçuyor, uçuyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tabii, Türkiye ekonomisine değinmeden önce, ülkemizin son on yılda karşılaştığı birçok badireyi atlatarak, kurulan tuzakları bir bir bertaraf ederek bugünlere nasıl geldiğini hep birlikte hatırlamamız lazım: Özellikle, 2013 yılından başlayan olaylara baktığımızda Gezi olaylarını unutmamamız lazım. 17-25 Aralık yargısal darbe teşebbüsünü unutmamamız lazım. MİT tırları operasyonunu, 2014’te, unutmamamız lazım. Çukur eylemlerini hep birlikte hatırlamamız lazım. 15 Temmuz 2016 yılında, FETÖ hain darbe kalkışmasını hafızalarımızdan silmememiz lazım. Kur saldırılarını unutmamamız lazım. Tüm bu gelişmelerin akabinde, 2020 yılında tüm dünyayla bizler de ne yaptık? Pandemiyle karşılaştık. Yani bunları niye ifade etmek istedim? Bütün dünya pandemiye hazır beklerken biz ters ayakla âdeta yakandık? Niye? 2013 yılından başlayarak her yıl biz bir Covid 19 salgınına atlattırcasına olaylarla karşılaşarak bugünlere geldik değerli arkadaşlarım.

Evet, baktığımızda örneğin, mesela, Türkiye bu sorunları yaşamasına rağmen, IMF, ülkemiz ekonomisi büyüme oranını tekrar ne yapmış? Yukarı yönlü, pozitif yönde revize etmek zorunda kalmış ve yüzde 5 seviyesine kadar yükseltmiştir. Ayrıca, 2002-2021 döneminde ülkemiz gayrisafi yurt içi hasılası bakımından reel olarak yüzde 172,4; dolar bazında ise yüzde 238,9 büyüme kaydetmiştir. Gayrisafi millî hasılamızı inşallah yıl sonu itibarıyla 13,5 milyar liraya çıkarmayı hedefliyoruz. Dolar bazında baktığımızda; 2002’de kaç dolarlardan geldik gayrisafi millî hasılaya? 236 milyar dolarlardan geldik. Bugün kaç paraya geldik? 808 milyar dolarlar seviyesine inşallah çıkartacağız.

Kişi başına millî gelire baktığımızda da, kişi başına millî gelirimiz 3.600 dolarlardan bugün 9.592 dolarlar seviyesine yükseldi. Hatta ve hatta şunu da ifade etmek istiyorum: Arkadaşlarımız birçok dünya endeksine hep bakıyorlar, satın alma gücü paritesini niye kimse söylemiyor. Satın alma gücü paritesine baktığımızda da, hamdolsun 2021 yılında dünyanın en büyük 11’inci ekonomisi oluyoruz ve Avrupa’nın da 4’üncü büyük ekonomisi inşallah oluyoruz.

Yoksullukla mücadeleye baktığımızda arkadaşlar, bakınız, Dünya Bankası verilerine değinmek istiyorum, yine verilerle gidelim: Ülkemizde günlük 2,15 doların altında kazanan kişi sayısının toplam nüfusa oranı 2002 yılında yüzde kaçmış? 2,1. 2019 yılında 0,4; bugünlerde de artık sıfırlandığını biliyoruz.

Değerli arkadaşlar, Gini katsayısına da baktığımızda, 2002’de 0,44’ten 2021 yılında 0,39’a kadar gerilediğimizi ifade etmek istiyorum.

İstihdam noktasına geldiğimizde, yirmi yıldır oluşturduğumuz güçlü altyapı sayesinde istihdamda da önemli artışlar sağladık. Salgın öncesi döneme göre 3,4 milyonun üzerinde ilave istihdam sağlayarak istihdamımızı 31 milyonun üzerine çıkarmayı başardık. Arkadaşlar, baktığımızda, yılbaşından bu yana da 1 milyon 100 binin üzerinde istihdam oluşturduk. TÜİK verilerine göre 2022 Ağustos ayında işsizliği yüzde 9,8 seviyesine düşürdük.

Bu oranlar değerli arkadaşlar, hepimizin övünmesi gereken olaylar. Dünya ekonomileri küçülürken biz ekonomimizi büyüttümüz. Dünyada salgın sürecinde hastane kapılarında vatandaşlarını ölüme terk eden ülkeler, sözüm ona gelişmiş ülkelerde gördüklerimizin hiçbiri ülkemizde yaşanmadı. Bunları, tabii, takdir etmek, teşekkür etmek istemeyebilirsiniz ama 85 milyon vatandaşımız her şeyi net bir şekilde görüyor ve biliyor.

İhracat rakamlarına gelmek istiyorum buradan da. 2002 yılında 36 milyar dolar olan ihracatımızı hamdolsun 250 milyar dolarların üzerine çıkarmayı başardık. Burada, tabii, ithalata da değinmek lazım.

İthalata baktığımızda, ithalatın tabii ki bayağı bir yüksek olduğunu, hatta ve hatta cari açığımızın bu sene iyice arttığını söyleyen arkadaşlarımız oldu. Doğrudur, cari açığımız arttı ama gerek Sayın Bakanımız olsun gerek bizler konuşmalarımızın her defasında şunu ifade ediyoruz arkadaşlar: Cari açığımızın en büyük sebebi enerji maliyetleri diyoruz ama enerji maliyetlerini unutarak direkt ithalata değinirsek biraz ülkemize haksızlık yaparız diye düşünüyorum. Cari açığın en büyük sebebi enerji maliyetleri. Şimdi, Türkiye enerji çıkarıcı bir ülke mi? Hayır, değil. Enerjiyi nereden alıyoruz? Mecburen dışarıdan alıyoruz. “Bu cari açığı nasıl kapatacağısınız?” Cari açığı kapatmak için var gücümüzle çalışıyoruz. “Türkiye ekonomi modeli” dediğimizde sizler her ne kadar üzülmeye baksanız, kızarak baksanız da biz ne diyoruz? Türkiye’yi faiz sarmalından kurtaracağız, yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı, inşallah, ekonomik modelimizle cari açığımızı düşüreceğiz, üretimimizi arttıracacağız, istihdamımızı arttıracacağız. Niye? Faize giden paraları faize göndermeyeceğiz, inşallah, iş adamlarımızı yatırıma teşvik etmek yönünde adımlar atmaya devam edeceğiz.

Bakınız, tabii ki küresel ekonomideki sıkıntıları hep ifade etmişim, enerji maliyetlerinden bahsettik. Bu yüksek enerji maliyetleri sonuçta neyi getirdi arkadaşlar? Pahalılığı ve enflasyonu getirdi. Türkiye’de de bir enflasyon var. “Türkiye’de enflasyon yok.” demiyoruz “Türkiye’de hayat pahalılığı yok.” demiyoruz ama biz diyoruz ki her defasında; enflasyonun altında vatandaşlarımızı ezdirmeyeceğiz, enflasyona vatandaşlarımızı yem etmeyeceğiz. Bütçemizin elverdiğince, gücümüzle ne yaptık? Vatandaşlarımızı enflasyona ezdirmedik.

Bakınız değerli arkadaşlar, enerji maliyetlerinde doğal gazın değinmek istiyorum. Şimdi, konutlarda hane başına doğal gaz tüketimine baktığımızda doğal gazın yüzde 80 maliyetini devletimiz karşılıyor, rakamlarla Sayın Nureddin Nebati Bakanım açıkladı, rakamlar verdi. 500 liralık maliyetli faturanın yüzde kaçını vatandaşlara hissettiriyoruz, yansıtıyoruz dedi, 500 liralık faturanın sadece 100 TL’sini değerli arkadaşlar; sosyal devlet bu. Yani sözüm ona diğer ülkelerin ben doğal gaz maliyetlerini ifade etmek istiyorum. Diğer ülkelerin doğal gaz maliyetlerine baktığımızda Hollanda’da mesela doğal gaz kaç para? 4,47 euro. Danimarka’da ne kadar? 4,25 euro. Yunanistan’da ne kadar? 2,95 euro. Sayın Paylan, sana da ifade etmek istiyorum, dar gelirliyi söylüyorum burada. Dar gelirliyi dinle ki bir daha aynı şeyi ifade etme Sayın Paylan yani bunlara bakarsan, dinlersen aklında kalır inşallah. İspanya’da kaç Euro? 2,1 euro. E, Türkiye’de kaç para doğal gaz? Doğal gaz 0,31 euro, işte doğal...

Değerli arkadaşlar, bu en güzel örnek değil mi, dar gelirli vatandaşımızın yanında olduğunu gösteren bir örnek değil mi? Hastanede vatandaşımızın yanındayız, doğal gazda vatandaşımızın yanındayız tüketimde. Elektrikte ne yaptık 1’inci kademedeyiz? Yüzde 50 vatandaşlarımıza hazine destek sağladık değerli arkadaşlar. İşte, bunları göz ardı ederek siz vatandaşları ezdiriyorsunuz. “Yüzde 1’lik bir dilimin, bir kesimin iktidarımız.” demek Türkiye’ye yapılabilecek, Hükümetimize yapılabilecek en büyük haksızlık diye düşünüyorum. Bizler yüzde 1’in değil, yüzde 100, tüm 85 milyon Hükümetiyiz, herkesin yanındayız. Kaldı ki 85 milyonla da sınırlı değil, bütün mazlumların da hamisi olmaya Allah’ın izniyle devam ediyoruz. Bütün dünyanın, mazlumların, mağdurların gözü Türkiye’de değerli arkadaşlarım, onlara da yardım elimizi uzatıyoruz. Kaldı ki şunu da ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlar: Bakınız, en pahalı şey ulaşamamaktır. Bugün baktığımızda Avrupa’da Avrupa ülkeleri doğal gazı nasıl ulaşabileceğini kara kara düşünürken hamdolsun, Türkiye, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde... Dünya lideri dediğimizde bazıları bize bıyık altından gülse de şimdi hepsi kabul ediyor hem Türkiye’deki muhaliflerimiz hem de Avrupa’daki ve dünya liderleri kabul ediyorlar dünya lideri olduğunu, niye? Tahıl koridorunu açan... Evet, dedik ya en pahalı şey ulaşamamaktır. Bugün Avrupa’ya ve Afrika’ya tahıl koridorunu hangi ülke açmıştır? Türkiye. Rusya

ile Ukrayna -arasındaki- ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden, NATO Genel Sekreterine kadar hepsi Türkiye'yi takdir ederken, Cumhurbaşkanımızı takdir ederken bugün burada bir cümle dahi Cumhurbaşkanımızdan söz edilmemesini ben yadırgadığımı ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlar.

Ben buradan bir de bütçe büyüklüğüne gelmek istiyorum. Bazı arkadaşlarımız “Bu bütçe sizin veda bütçeniz.” diye ifade ettiler. Her bütçede bunu duyuyoruz, sizin bu bütçe bir aylık bütçe, iki aylık bütçe, üç aylık bütçe... 21'inci bütçeyi yapıyoruz, ben 2011'den beri milletvekiliyim, her bütçede bunu duyuyorum. Öyle zannediyorum ki 2002'den beri belki söyleniyordur, o bütçelerde ben yoktum. Şimdi, bakınız, bu bütçeyle arkadaşlar bütçe açığının astronomik rakamlara ulaştığını ifade eden arkadaşlarımız oldu, konuşmalar oldu. Ben size şunu ifade edeyim: Bütçe açığı rakamlarına baktığımızda bütçe açığı 2002 yılında kaç paraymış? 41,5 milyar, bütçenin yüzde kaç? Yüzde 34,8'i. Şu anda bütçe açığı ne kadar? 659,4 milyar, bütçenin yüzde kaç? Yüzde 14,8'i değerli arkadaşlar. Bütçeyi biz bu şekilde 119 milyardan 4,5 trilyona yükseltmişiz, bütçe açığını yüzde 34,8'den yüzde 14,8'e düşürmüşüz. Hâlâ bütçe açığına astronomik rakamlar diyorlar, nominal rakamlara baktığımızda öyle olabilir. 650 milyar lira diyebilirsiniz ama dünyanın hiçbir yerinde sadece nominal rakamlarla bu değerlendirmeler yapılmaz arkadaşlar ve gerçekçi olmaz, kendinizi kandırırsınız. E, kendinizi kandırmak istiyorsanız kendinizi kandırmaya devam edin ama ben size söylüyorum; kendinizi de kandırmayın, milleti de kandırmayın, gelin, doğru rakamlarla konuşalım. Mesela, işte bütçeden faize ayrılan miktarlara, rakamlara değindiniz. Evet, bütçemizde 565,6 milyar lira faize para ayırdık, bütçenin yüzde kaç bu? Yüzde 12,6'sı. Evet, 2002'de ne kadarmış? 51,7 milyar lira. Bütçe faize gitme oranı yüzde kaç? Yüzde 43,2. Yüzde 43,2 mi büyük, yüzde 12,6 mı büyük. Türkiye'yi nereden nereye getirdiğimizin arkadaşlar, en büyük göstergesi bunlar. Ama bu rakamları vermeyip de sadece “565 milyar faize para gidiyor, işte siz borç çeviremezsiniz, anapara faizi geçti, faiz anaparayı geçti.” diyerek vatandaşlarımızı yanıltmayın değerli arkadaşlar. Bir defa bir, gayrisafı millî hasılanın yüzde kaç faize gidiyor? Toplanan vergilerin yüzde kaç faize gidiyor değerli arkadaşlar? Bunlara bakmak lazım, kamu borç stokuna bakmak lazım. Kamu borç stokuna baktığımız zaman, az önce Sayın Bakanım kamu borç stoklarını anlatırken Avrupa ülkelerini verdi, gelişmekte olan ülkelerin rakamlarını verdi, gelişmiş ülkelerin rakamlarını verdi. Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin AB tanımlı kamu borç stoku ne kadar? 2002'de yüzde 71,5. Bugün yüzde kaç? Yüzde 39,3. “Faizi ana paraya gitti, ana parayı ödeyemedik, faizini ödedik, faizi ana parayı geçti.” bu lafları bırakın, gelin rakamlarla konuşun. Türkiye'nin kamu borç stoku ne kadar arkadaşlar? Borcumuz arttı mı azaldı mı? Bunlarla konuşun, bunları, bu rakamları verin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye'nin gayrisafı millî hasılası 13,5 trilyona geliyor, e, borcumuzu da yüzde 39,3'e düşürmüşüz, siz kalkıp da bunu görmeyip de 13,5 trilyondan kamu borç stokunu yüzde 39,3'e düşürmüşken bunu görmeyip de “Türkiye borç batağında.” demek bence kendinizi, öz güveninizi kandırmak, milletimizden ziyade kendinizi kandırmayın, bunu ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kamu özelleştirmelerini katmıyorsunuz. Kamu özelleştirmelerini katıyor musun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İç borçlanma vadelerine bakalım. 2002'de borçlanma vadesi ne kadardı? Aylık olarak 9,4 aydan 69 aya çıkarmışız borçlanma vadelerini arkadaşlar; 9,4 aydan 69 aya çıkarmışız. İç borçlanma senet faizi ne kadarmış? Yüzde 62,7'den yüzde 18,59'a düşürmüşüz. E, şimdi bunları ifade etmiyorsunuz “Yandım anam, yandım.” ve “Sizin son bütçeniz.” diyorsunuz daha sonra da. Arkadaşlar, doğru rakamları verin de Türkiye'de karamsar tablo çizmeyin, içinizi karartmayın, daha doğrusu, o siyah gözlüklerinizi çıkartarak Türkiye'nin ne kadar aydınlık bir günde olduğunu görün.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Efendim, “İkinci Dünya Savaşı’ndan beri Türkiye bu kadar zorluk çekmedi.” Biz Türkiye’de her şey güllük gülistanlık demiyoruz ki. “Küresel ekonomi krizde.” diyoruz, “İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra dünya böyle badireler atlattı.” diyoruz, “En büyük badireleri anlatıyor.” diyoruz. Sadece Türkiye mi? Dünya zaten krizde. Dünyanın krizde olduğu bir noktada Türkiye’yi... “E, madem Cumhurbaşkanı dünya lideri, Cumhurbaşkanı Türkiye’yi ayırsın, bunlarla Türkiye’yi hiç karşılaştırmazsın.”ı talep etmeniz gayet güzel, bunu takdir ediyorum ama arkadaşlar, biz de küresel ekonominin parçasıyız biz de etkileniyoruz. Bugün Türkiye, Allah’a hamdolsun, hem kamu borç stoku yönünden hem de faize ayırdığımız paralardan baktığımızda, Türkiye’nin ne kadar iyi bir durumda olduğunu net bir şekilde siz de görürsünüz, bizler ise bir kez daha ifade edelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uçuyoruz, uçuyoruz(!)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız değerli arkadaşlar, bazı arkadaşlarımız işte “Dar gelirliilerin yanında değilsiniz.” diyordu, “Dar gelirliinin yanında değilsiniz.” Türkiye 85 milyonun da, dar gelirliinin de yanında, zengin de yanında; 85 milyon vatandaşımızın yanındayız. Bakın, ben size eğitime ayrılan bütçeyi söyleyeyim bu rakamlardan: 2002 yılında eğitime ayrılan para ne kadarmış değerli arkadaşlar? 11,8 milyar lira. Şimdi ne kadar? 650 milyar lira. Bunun içerisinde öğrencilerimize yemek de var, yemek de çıkartıyoruz, artık bütün öğrencilerimize, taşınmalı sistemle bütün öğrencilerin öğlen yemeklerini devletimiz karşılıyor Sayın Paylan. Şimdi üniversitedeki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok öyle bir şey, hiç yok öyle bir şey.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Nasıl yok?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, gider okulları gezersen görürsün.

Sağlıktaki, ben size sağlığa ayırdığımız kaynağı ifade etmek istiyorum: Sağlıkta da 2002 yılında 13,5 milyar liradan 696,8 milyar liraya sağlıktaki bütçemizi çıkardığımızı ifade etmek istiyorum.

Sosyal yardım harcamalarına bakalım, sosyal yardım harcamaları 2002 yılında kaç paraymış? 1,6 milyar lira. Şimdi ne kadar değerli arkadaşlar? 2013 yılında 250 milyar lira sosyal yardım harcamaları. Dar gelirliinin yanında değil mi bu Sayın Paylan, bu rakamları görmediniz mi? Bağdırmaktan veya başka işler düşünmekten Nebati Bakanımı dinlemediniz. Sosyal yardım malzemelerini bütçeden ayrılan pay 2002 yılında 1,30; 2023 yılında 5,5 seviyesine geldi.

Ben buradan Gelir İdaresine değinmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, Gelir İdaremize huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Gelir İdaresi Başkanlığı kaliteli teknolojik altyapısıyla yıllardır hem kamu hem de özel sektörümüze hem eğitici hem öğretici olmuştur, öncü kurumlarımızdan bir tanesidir, her yerde Gelir İdaremiz var. Buradan Gelir İdaremize huzurunuzda teşekkürü borç biliyorum değerli arkadaşlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız, iktidara geldiğimiz günden itibaren vergi dilimlerindeki oranları düşüren, yüzde 22’den ilk oranı yüzde 22- yüzde 15’e düşüren hükümet hangi hükümet? Bizim hükümetimiz. Basit usuldeki vergiyi kaldıran, beyannameyi kaldıran hangi hükümet? İktidarımız. Asgari ücretteki vergiyi kaldıran, asgari ücret kadarki gelirlerde vergiyi kaldıran hangi hükümet Sayın Paylan? Bunu niye ifade etmedin? Hayalin bile değildi bu senin. Bağdırmaktan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Aydemir, lütfen toparlar mısınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet Sayın Başkan, toparlıyorum.

Baktığımızda değerli arkadaşlar, bunların her birine tek tek değinmeniz lazım, teşekkür etmeniz lazım. Bu iktidar ülkemizin iktidarı, sadece AK PARTİ'nin iktidarı değil. Dün, 2002'den önce Türkiye'de enflasyon yok muydu? Enflasyon yok muydu Sayın Paylan?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2002 öncesini görmeden... Terazinin bir kefesine Türkiye'nin 2002 öncesini koyacaksınız, 2002 sonrasında da terazinin diğer kefesine koyacaksınız; hangisinin ağır bastığını milletimiz çok iyi ölçüyor ve görüyor, hangi kefenin daha ağır geldiğini milletimiz görüyor. Bir şunu söyleyeyim Sayın Başkanım; memur ve BAĞ-KUR emeklisini söyleyeyim, kapatıyorum.

2002 yılında BAĞ-KUR emekli aylığı 66 lira, bugün baktığımızda arkadaşlar, 2022 yılında 3.500 lira; reel artışı söyleyeyim: Yüzde 347 Sayın Paylan. Dar gelirlinin yanında olmak bu demek. Evet, bakın, reel rakamlarla. Burada rakamlar var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – TÜİK'e göre mi hesaplıyorsunuz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zamanım yetmedi, sana fotokopisini çekeyim veya WhatsApp'tan göndereyim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayalım Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Dolayısıyla bu bütçe 85 milyonumuzun bütçesidir, bu bütçe bütün dünyadaki mazlumların, fakirin fukaranın bütçesidir. Dolayısıyla Cenab-ı Allah'tan bu bütçenin her kuruşunun bereketlenmesini niyaz ediyor, hayırlı uğurlu olmasını ve Nureddin Nebati Bakanımıza da olduğu gibi görüldüğü konuşmasından dolayı da çok teşekkür ediyorum. Birileri gibi sadece eleştirilen kısmı alıp da diğer yönlerine teşekkür etmeden eleştirmesini de burada huzurunuzda yadırgıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben de size teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ve tekrar teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ağzına sağlık.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli Komisyon üyelerimiz, görüşmelere saat 14.40'a kadar ara veriyorum.

Kapanma saati: 13.57

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.43****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 14'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Öğleden önce gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştı. Şimdi, üyelerimiz öncelikli olmak üzere sizlere söz vereceğim.

Sayın Süleyman Girgin, hazırsanız sizden başlayalım.

Buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bir soğan üreticisi şöyle demişti: “Ben kral değil kural istiyorum.” Hayatın içinden bir tespit bu, ne kadar yalın ve doğru çünkü kuralın olmadığı yerde, adaletin olmadığı yerde güven de olmuyor, yatırım da olmuyor, üretim de olmuyor, bereket de olmuyor, huzur da olmuyor. Tek adam rejiminin bütün kuralları altüst etmesi, bütün sistemi tek adamın iki dudağına hapsedmesi sonucunda, bugün cumhuriyet tarihinin en kapsamlı ekonomik kriziyle karşı karşıyayız. Tek adam rejiminin inşasıyla, ülkemizde güven ve huzur iklimi yok oldu, demokrasi ve hukuk devleti hızla yıprandı. Ülkenin tüm kaynak ve enerjisi bu ucube rejimin inşası ve tahkimi amacıyla kullanıldı. Devlette ciddi bir yönetim krizi yaşanmaya başlandı.

Diğer taraftan, Türkiye’de izlenen sıcak parayla büyüme modeli 2007’den itibaren tıkanmaya başladı. 2013’te, Amerikan Merkez Bankasının “Artık ucuz para dönemini bitiriyorum.” mesajıyla Türkiye en kırılgan ekonomiler arasında anılır oldu ama iktidar ülkemizin rekabet gücünü artıracak, sanayi alt yapısını güçlendirecek, cari açığı azaltacak kapsamlı bir kalkınma ve reform programı uygulamadı; popülist, günübirlik kararlara başvurdu. 2018’de Cumhurbaşkanlığı seçimleri, 2019’da da yerel seçimler öncesinde ekonomide sahte bir istikrar algısı yaratmak için halka ait olan 128 milyar doların Merkez Bankasının arka kapısından kurlsız bir şekilde satılması buna en iyi örnektir. Devlet yönetimindeki kriz ve kalkınma stratejisinin iflası milletin cebini hızla boşaltmıştır. 2013’te 958 milyar dolar olan millî gelir 2021’de 800 milyar dolara kadar düşmüştür. 2013’te yüzde 7,4 olan resmî enflasyon 2022’de yüzde 70’leri geçmiştir. Geniş tanımlı işsiz sayısı 7 milyonun üzerindedir.

Ucube tek adam rejiminin inşa ve tahkim süreciyle başlayan, devlette yönetim krizi ve büyüme modelinin tıkanmasıyla etkisini gösteren ekonomik kriz, 2020’de başlayan Covid-19 salgınıyla birleşerek ağır bir buhrana dönüşmüştür. İktidar sözcüleri, kendi sorumluluklarını örtbas etmek amacıyla ekonomik krizi dış güçlerin komplosu olarak sunmaya başlamışlardır. Sormak lazım, son yıllarda Merkez Bankasının kasasını dış güçler mi boşalttı? Hayır, emri Sayın Erdoğan verdi, damadı da 128 milyar doları sattı. Sonuçta, Merkez Bankasının rezerv silahını elinden aldı. Sayın Erdoğan’a “Faiz

sebebe, enflasyon sonuç." dediikten hangi dış gt, ikide bir Merkez Bankası Başkanını kovduran hangi dış güçtür; bunun sonucunda, Merkez Bankasının faiz silahını elinden alan dış g m? Hayır, bunları yapan "Ekonominin kitabını yazdım." diyen Sayın Erdoğan'dır.

Değerli milletvekilleri, 20 Aralık 2021 gecesi bu ülkede acımasız bir servet transferine, görülmemiş bir finansal kumpasa şahit olduk. Doların 8 lira 31 kuruşlardan 10 liraya gelmesi kırk dokuz gün sürdü, aynı doların 10 liradan 18 liraya gelmesi sadece yirmi dört gün sürdü. Sadece yirmi dört günde yüzde 44 devalüasyon. Dolar 10 lirayı geçti. Buradan soruyoruz: 18 liradan doları kim sattı, 11 liradan doları kim topladı? Kamu bankalarının sattığı, tüyü bitmedik yetimin hakkı olan 20 milyar doları kimler ucuz ucuz topladı, milletin dövizleriyle millet nasıl çarpıldı? 20 Aralık gecesi, vatandaşın uykuda olmasını, yurt içi piyasaların kapalı olmasını, Noel tatili nedeniyle yurt dışı piyasalarda da işlem hacminin sığ olmasını fırsat bilerek 20 Aralık kumpası uygulamaya konuldu. Doları kprten iktidar, milletin alın terini, emeğini, yılların birikimini "Köpük." deyip bir gecede hprdetti. Ortada bir komplo, kumpas, tuzak varsa hepsinin ardında iktidar var çünkü ülkemizde kural diye bir şey bırakmadı. lke yönetilmiyor, oradan oraya savruluyor.

Sayın Bakan, sizi tebrik etmek istiyorum. Başka ülkelerde olmayan önemli mukayeseli üstünlüklere sahip, geç ve dinamik bir nüfusa sahip, olağanüstü coğrafi avantajıyla dört buçuk saat uçuş mesafesinde 58 ülkeye; 1,5 milyar nüfusa, 22 trilyon dolarlık bir pazara erişim imkn olan bir ülkeyi buhrana sürükleme becerisini gösterdiniz. Bu, gerçekten, meziyet ister. Hakkınızı bir konuda verelim, bir konuda çok iyisiniz: Zengini daha zengin etme. Süper zenginlerimizin servetleri pandemide, 2020'de ulusal gelirin yüzde 5'i civarındayken 2021'de yüzde 8'e çıkmış.

Yeni ekonomi modelini tarif ederken "Dar gelirliler hariç, ihracatlar kr ediyor, çarklar dönüyor." dediniz. Yani yüzünüz kızarmadan, çarkların dar gelirliler hariç, yalnızca patronlar için döndüğünü itiraf ettiniz, yani "Zengini daha zengin yapmak için fakiri enflasyona ezdiriyoruz." dediniz. Erdoğan politikaları, zenginlik faizini fakire açıklıkla detiyor. Ülkede eğitim kmş, ekonomik buhranda, alım gücü erimiş, işsizlik arşa varmış, dolar tarihi zirvelerini görüyor, esnaf kepenk kapatıyor, ift borç batağında, geler çareyi yurt dışına gitmekte buluyor ama ülke ekonomisi büyüyor, öyle mi? Vay be! Milletimizin diliyle söyleyelim: Kr etmeyen o dar gelirliler var ya Sayın Bakan, onlar iktidarınızı götürecektir. Sayın Bakan, "Kimse beni enflasyona ezdirdiler diyemez." dediniz, bunu dediğiniz gün bankalar kaban ve montlar için otuz altı aya kadar varan taksitlerle alişveriş kredisi kullandırmaya başladılar, bunu da gördük, millet zamlar sonrası otuz altı ay taksitle mont almaya başladı. Ezdirmek ne kelime, vatandaşı enflasyona silindir gibi ezdirdiniz, kura ezdirdiniz, yirmi yılını yediniz, 9 kat fakirleştirdiniz, elli sene geriye götürdünüz; zamlar vatandaşı ezdi, yere yapıştırdı, markete gitmeye korkar oldu, sunumunuzda da "Vatandaşların alım gücünü ve refahını arttırıyoruz." dediniz. Sürekli vatandaşın içindeyiz Sayın Bakan. Vatandaş daha bir yıl önce aralık ayındaki asgari ücretin 2.825 lira olduğu dönemdeki alım gücünü arıyor, siz "Vatandaşın refahını arttırıyoruz." diyorsunuz da kimlerin refahı arttı Sayın Bakan? Bari milletle dalga geçmeyin.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, bu, sizi uğurladığımız bir bt; en geç haziran ayında iktidara geleceğiz ve kamucu, halkı politikalarla vatandaşın derdine derman olacak bir ekonomi modelini hayata geçireceğiz. "3 Yeni K" ve "Dört Ayaklı Bir Strateji"yle ülkemizi buhrandan çıkartacağız. "3 Yeni K"yle formüle ettiğimiz: Yeni kadrolar, yeni kurallar, yeni kurumlar. Ekonomi yönetiminde ehliyet tek lt olacak, bu ülkenin insan kaynaklarını liyakat düsturuyla seferber edeceğiz, kimse tekleştirilmeyecek, "Senden, benden." diye ayırım yapılmayacak. Gelelim dört ayaklı stratejimize: Gömleğin iliklenecek ilk düğmesi ülkemizde can ve mal güvenliğini sağlamak olacak. Gclendirilmiş demokratik parlamenter sistem bu çerçevede en kuvvetli yeni kurallarımızdan biri olacak. Stratejimizin

ikinci sütununda ise borçla şişirilen değil, üreterek zenginleşen Türkiye olacak. İç ve dış tasarrufların üretime ve döviz kazandırıcı faaliyetlere yapılacak yatırımlara yönlendirilmesini teşvik edeceğiz; yatırım ikilemini kalıcı bir biçimde düzelteceğiz; teknoloji kullanımı ile istihdam arasındaki dengeyi sağlayacağız; yeni ve güçlü hak temelli bir sosyal devleti hayata geçireceğiz; çalışma hayatına ilişkin normları uluslararası standartlara getireceğiz; emeklimizin büyümeden pay almasını sağlayacağız; aile destekleri sigortasıyla kimseyi arkada, geride bırakmayacağız; bu ülkede hiçbir çocuk bizim yönetimimizde yatağa aç girmeyecek. Stratejimizin dördüncü ve son ayağında ise bozmadan, yok etmeden kesintisiz kalkınma yani sürdürülebilirlik var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Ekosistem hakkı bizim yönetimimizde anayasal bir hak olacak. Biz cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında ülkemizi yönetmeye hazırız. İlk yüzyılda cumhuriyeti kurduk, ülkemize çok partili hayatı getirdik, sosyal devleti kurduk, ikinci yüzyılda da devletimizi gerçek demokrasiyle taçlandıracağız.

Bitirmeden... Sayın Bakan, özellikle birçok vatandaşımız yemek arasında bizi aradı, muhtemelen sizleri de aramıştır. Sunumumuzdan sonra basında şöyle bir haber yer aldı: “EYT’lilerin 15 Ocağa kadar çalışmalarının tamamlanacağı...” şeklinde, sizin isminize atfen. Bu sorular bize sorulmaya başlandı, biz dedik ki: “Sayın Bakanın tutanaklarında da sunumunda da böyle bir şey duymadık ama eğer kuliste basına veyahut da herhangi bir yerde böyle bir konuşma yapmışsa kendisine sorarız.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Son sözüm: Ateş olsa donardı, su olsa yanardı EYT’linin yerinde olsa. Onlar lütuf değil, kazanılmış haklarını istiyor. Bu konuda bize bir tarih verebiliyor musunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, HDP Grubundan Kemal Peköz Bey’e söz vereceğim, İYİ Partiden şu an itibarıyla talep yok, daha sonra Ümit Yılmaz Bey’e söz vereceğim.

Buyurun Kemal Bey.

Süreniz beş dakikadır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, kurum temsilcileri; bütçe dediğimiz zaman öncelikle gelirlerin ve giderlerin dengesinin karşılanması söz konusu olur. Eskiden, bize öğrettikleri zaman eski dille “Devlette gayri muamelatını, yıllık varidatını, gelir ve giderini dengeleyen ve gösteren cetvele bütçe denir.” diye bütçe tarif ediliyordu. Tabii, bütçe söz konusu olunca bütçenin geliri kadar giderlerinin de nerelere harcandığı ve nasıl kullanıldığı önem arz etmektedir. O nedenle, 1980’li yıllardan itibaren kamu-özel iş birliğiyle ilgili projelere başlandı, yapıldı ama o zamanlar genel bütçeden bunlar yapılıyordu ve merkezî olarak planlanıyordu. Daha sonraki dönemlerde, özellikle 2000’li yıllardan sonra bunların önemli bir kısmı -2010’dan sonra daha da fazla olmak üzere- ilgili kurumlara bağlandı yani Karayolları bir proje yapmak istiyorsa Karayolları, işte, Devlet Su İşleri yapmak istiyorsa Devlet Su İşleri ya da başka bir kurum, hangisi yapmak istiyorsa, Enerji Bakanlığı yapacaksa Enerji Bakanlığı gibi bir şekilde bunlar gündeme geldi ve oralarda projeler verildi. Daha doğrusu, projeye göre insanlar aranmaya başlandı; eskiden insana göre proje aranmazdı, projeye göre insan aranırdı, son dönemlerde ise projeye göre insan aranır duruma geldi.

Kamu idareleri, şehir hastaneleri örneğinde olduğu gibi... Daha önce tabii, bu, sadece enerji yatırımları için ve ulaşım yatırımları için daha çok kullanılıyordu, daha sonra buna şehir hastaneleri de ilave oldu ve şehir hastanelerinin ne kadar büyük bir kara delikten kapkara bir deliğe dönüştüğünü

hep beraber görüyoruz çünkü projeler açıklanmıyor, sözleşmeler açıklanmıyor, ticari sır muamelesi görüyor, o bakımdan da çok ciddi sorunlar yaşanıyor. Dolayısıyla bütçe gelirleri Türk lirası cinsinden elde edilirken bu projelere verilen garantiler de genellikle dolar veya euro olarak veriliyor, hem Türkiye'deki enflasyon hem de dolar ve eurodaki enflasyon nedeniyle yük her gün biraz daha artmakta ve gayrisafı milli hasılanın yüzde 22'sine de ulaşmış durumda bu giderler. Dolayısıyla da 2021 itibarıyla kamu-özel iş birliği sözleşmelerinin tutarı 160 milyar dolar seviyesine ulaşmış durumda, 2002 öncesi hayata geçirilen projelere Hazine tarafından yatırım garantisi verilmişken şimdi ilgili Bakanlık ya da kurumlar tarafından verilmekte. Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan bütçe yasa teklifine göre ise şehir hastanelerine önümüzdeki yıl 18 milyar 954 milyon lira hizmet bedeli, 27 milyar 684 milyon lira kira bedeli olmak üzere toplam 46 milyar 638 milyon lira ödeme yapılacak; yine önümüzdeki yıl köprü, otoyol ve tünellerin işletilmesine ve müteahhitlik firmalarına 53 milyar 650 milyon lira garanti ödemesi yapılacak. Pahalı olduğu gerekçesiyle tepki çeken bu otoyol ve tünellere bu yıl ise 20 milyar 378 milyon lira ödeme yapılacak, dolayısıyla önümüzdeki üç yıl içinde 373 milyar lira gibi bir ödeme söz konusu olacak. Peki, bunlar için ne yapılmalıydı ya da ne olmalıydı? Bunlar için öncelikle bir şeffaflık söz konusu olmalıydı, bu projeler herkese açık ve herkesin görebileceği şekilde olmalıydı. Kurumlar ya da bakanlıklar tarafından değil, merkezî olarak bunların planlanması ve verilmesi gerekirdi, bunlar yapılmadı. Yasal düzenlemesinin ona göre yapılması ve projelerde işleyenlerin işlemesi ama işlemesi söz konusu olmayan ya da feshetme durumu söz konusu olanların da feshedilmesi için de bir çalışmanın yapılması gerekiyor.

Şimdi, bazı projeler var: Mesela, işte, Zafer Havaalanı bunlardan bir tanesi, yine, Osmangazi Köprüsü bir tanesi, Çanakkale Köprüsü bir tanesi. Cumhurbaşkanı ya da Bakanlık açıklama yaparken sürekli diyorlar ki: "5 kuruş çıkmadan cebimizden bu projeleri yapıyoruz." ama öyle olmadığı görülüyor. Örneğin, Zafer Havaalanı'nda 1 milyon 695 bin nüfusu olan 3 şehir için 1 milyon 317 bin garanti verilebilecek kadar bir garabet söz konusu oldu ve burada kullanan insan sayısı 1 milyon 317 bin yerine 11 bin 196, sapma yüzde 99. Şimdiye kadar 51 milyon 93 bin euro ödeme yapılmış, bunun karşılığı da Türk parası olarak 950 milyon 329 bin ediyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Tamam.

Yine, Osmangazi Köprüsü'nde 40 bin araç geçişi verildi, 35 dolar artı KDV; şimdi şu andaki son duruma göre de artışlarla beraber 47,55 dolara yükseldi bu; geçen araçlar için 678 lira, geçmeyenler için ise 862 lira Hazine tarafından karşılanmakta. Dolayısıyla "5 kuruş cebimizden çıkmıyor." dediğiniz projelere milyarlarca lira akıtılmaya devam ediliyor ve önümüzdeki dönem bu eğer böyle devam ederse bunun çekilemez bir yük olduğunu, bırakın çocuklarımızı, torunlarımızın çocuklarının bile bu yükün altında ezileceğini hep beraber görmüş olacağız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Ümit Yılmaz'a söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır Sayın Yılmaz.

Buyurun.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri ve Bakanlığımızın çok değerli bürokratları; ben de 2023 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, Sayın Bakanım, sunumunuzu izledim, çok geniş kapsamlı bir sunumdu ve gerçekten tatmin edici de bir sunumdu. Baktığınız zaman, Bakanlığınız, işte, sanayiden turizme kadar bütün hayatımızı etkileyen her kurumun, kuruluşun neticede bütçesini oluşturan, kaynağını sağlayan Bakanlık ve bu nedenle de çok önemsiyoruz.

Tabii, Bakanlığımızın vermiş olduğu destekleri, sizin sunumunuzdan işaretlediğim yerlerden zamanım yettiğince anlatmak istiyorum. Doğal gazda yüzde 80 oranında destek veriyoruz, elektrikte yüzde 50 oranında destek veriyoruz; bunun yanı sıra, işte, durumu olmayan hanelere verdiğimiz yine 150 kilovata kadar destek... Hatta onun -elektrik desteklerinin- rakamı biraz daha artırıldı bildiğim kadarıyla. Bunlar gerçekten vatandaşlarımızı oldukça sevindiriyor, biz de yaptığımız saha çalışmalarında vatandaşlarımızdan bunlarla, bu konularla alakalı çok güzel geri dönüşler alıyoruz; inşallah, bunların, desteklerin, ihtiyacı olan insanlarımıza daha fazla artırılarak verilmesini bekliyorlar da. Ama doğal gaz desteği verilirken Sayın Bakanım, siz de takdir edersiniz ki kömür fiyatlarında bütün dünyada çok ciddi yükselişler oldu ve doğal gaza erişim imkânı olmayan özellikle kırsalda yaşayan, köylerimizde yaşayan insanlarımız bu nedenle şehirlere göç etmeyi düşünüyorlar, özellikle kış aylarında çok ciddi oranda şehirlere göç etmeyi düşünüyorlar. Bu, zaten tarımsal üretimle alakalı sıkıntımız olduğu bir dönemde özellikle hayvancılığa, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığa çok ciddi sekte vuracaktır diye tahmin ediyoruz. Biz diyoruz ki köyde yaşayan, kırsalda yaşayan ve tarımla uğraşan, ÇKS belgeleri olan vatandaşlarımıza en azından yakıt desteğini, yakacak desteğini bir şekilde verebilir miyiz, bunu geliştirebilir miyiz? Hatta, bunu geliştirirsek en azından oradaki insanlarımızın bırakın köyden kente inmeyi, kentten köye dönüşünü de teşvik edebiliriz diye düşünüyoruz.

Bunun yanında, tarımsal desteklemelerde çok ciddi artışlar oldu, bunları da sevinçle karşıladı tarımla uğraşan kesimdeki insanlarımız. Ama siz de takdir edersiniz ki bütün dünyada artan gübre ve enerji fiyatlarının, orada da zirai üretimde de yine çok ciddi gerilemelere sebep olduğunu görüyoruz. Özellikle son 5 kaleme verilen, 5 ürüne verilen 3 milyar dolar artı destek gerçekten buğday üreticisini, arpa üreticisini, tritikale üreticisini, bunları sevindirdi ama bunların yanında, biz Karadeniz Bölgesi'ndeyiz, Karadeniz Bölgesi zirai üretim açısından baktığınız zaman çok dar kapsamda değerlendiriliyor ve bizim alabildiğimiz destek sadece fındık üreticisine destek oluyor. Fındık üreticisine maalesef yeterince destek verilemedi ve bu sene gerçekten rekor bazında da ciddi kayıplar olduğunu görüyoruz. Avrupa'da yaşanan gelişmeler neticesinde fındık üreticisinin şu anda bu desteklerle ayakta kalabileceğini düşünüyoruz. Ama yine de TMO'ya vermiş olduğunuz destekle beraber, TMO'nun 120 bin tona yakın fındık aldığını biliyoruz. Bu yüzden de teşekkür ediyoruz, gerçekten fındık üreticisinin en azından büyük bir kısmını tüccarın elinde bırakmamış olduk. Bu konuda da size teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) - Bir diğer söylemek istediğim şey de asgari ücretteki artış. Asgari ücretteki artış Sayın Bakanım, en çok hizmet sektöründe faaliyet gösteren küçük esnafımızı etkiliyor. Yani burada geçmiş dönemlerde bu vergilerden birtakım feragatte bulundunuz asgari ücret konusunda ama siz de takdir edersiniz ki ülkemizde asgari ücretle çalışanların hemen hemen yüzde 70'e yakını hizmet sektöründe faaliyet gösteriyorlar. Sanayiciler bu dünya konjonktüründen faydalandı, döviz kurunun artmasından ama hizmet sektöründe faaliyet gösteren özellikle küçük esnafımız gerçekten bu konuda istediğimiz faydayı sağlayamadı. Bunun yanında, artan elektrik fiyatları, işte BAĞ-KUR primleri, gerçekten küçük esnafımıza her ne kadar 100 milyar destek...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz geçmiştir, son bir cümleyle rica ediyorum.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

100 milyar desteği çok önemsiyoruz, gerçekten bu da esnafımızı oldukça çok sevindirdi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Bunun önümüzdeki dönemlerde artırılmasını istiyorum.

Söylenecek çok şey var ama ben yine de Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi üyelerimizden önce AK PARTİ’den Sayın Yaşar Kırkpınar, CHP’den Sayın Mehmet Bekaroğlu, İYİ Partiden Sayın Naci Cinisli, sonra da HDP’den Sezai Temelli Bey’e söz vereceğim.

Sayın Yaşar Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, çok Değerli Bakanım, kıymetli Bakan Yardımcılarımız, çok kıymetli basın mensuplarımız, değerli emekçiler; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Tabii, arkadaşlar -özellikle muhalefetten- çok kara tablo çizdiler, öteden beri bunu yapıyorlar. Muhalefetin böyle bir hakkı var, eleştirme hakkı, biz de bunu anlayışla karşılıyoruz.

Bu sürece nasıl geldik? Bunu bir iki cümleyle ifade etmek istiyorum. Özellikle iklim kriziyle başlayan, dünyada ticaret savaşlarıyla devam eden -özellikle Çin ile Amerika Birleşik Devletleri arasında- daha sonra pandemiyle birlikte bu sistemlerin tamamen altüst olduğu, dünyanın yüz yılda yaşadığı bir sürece geldik hep birlikte, bunu yaşadık; arkasından dünya bu yaraları sarmaya çalışırken, bu işin üstesinden gelmeye çalışırken Ukrayna-Rusya savaşı patlak verdi. Tabii, bununla birlikte, gerek emtia fiyatları, enerji fiyatları ve tüm üretim maliyetlerinin çok ciddi manada arttığını bütün dünyada gördük. Tabii bunun ötesinde, bir de rezerv parayı elinde bulunduranların da bunu hoyratça kullanma arzuları, dünyada hem gelişmekte olan ülkeleri hem de gelişmiş ülkeleri çok ciddi manada hayat pahalılığıyla ilgili, enflasyonla ilgili karşı karşıya bırakmış oldu. Tabii, ülkemiz de ister istemez böyle bir durum karşısında etkilenmiş oldu.

Öteden beri biz, pandemiden sonra, özellikle bir iki ülkeyle birlikte pozitif ayrışan bir ülke olduğumuzu ifade etmiştik. Bütün dünya ülkeleri eksi büyürken Türkiye 1,8 oranında büyüyerek pozitif bir ayrışma yaşamıştı. Daha sonra, yine, dünyadan farklı bir model uyguladık, Türkiye’ye özgü bir ekonomik model. Tabii, bu modelimizin temel amacı; yatırım, istihdam, üretim ve akabinde büyüme. Bununla birlikte, yine düşük faiz politikası uygulamamızın en önemli göstergesi, nedeni de hem finansman maliyetini düşürmek hem de bu ifade etmiş olduğumuz büyüme hedeflerine ulaşmak, cari fazla verebilmek adına yapmış olduğumuz bir modeldi; bu düşük faiz politikası, Türkiye’nin tercihiydi. Ve nihayet, o günlerde, geçmişte eleştirilmiş olmasına rağmen, bugün gelmiş olduğumuz noktaya baktığımızda; İhracatıyla, işsizliği tek haneli rakama indirmiş olmasıyla ve makro verilerine de baktığımızda, Türkiye’nin yapmış olduğu bu tercihin çok isabetli bir tercih olduğu bir kere daha yine ortaya çıkmış oldu. Tabii, bu modeli Türkiye gibi uygulayan birkaç ülke var, sonradan hem Dünya Bankası hem IMF de Türkiye’nin uyguladığı bu politikalara paralel açıklamalarda bulundular. İşte, faizleri bu kadar yükseltmenin dünya ekonomisi için, dünya ticareti için çok büyük bir risk olacağını ifade ettiler. Bizim burada ne kadar doğru bir yolda olduğumuzu göstermesi açısından da

önemli bir model. Dolayısıyla tabii, burada, özellikle geçmişten bugüne kadar kısa bir perspektifle durumu ifade etmeye, arz etmeye çalıştım çünkü Türkiye'nin nereden nereye geldiğini ve dünyayla birlikte nereden nereye geldiğimizi anlamak açısından.

2018'den bu yana maruz kaldığımız salgın ve savaş gibi küresel krizlerin yıkıcı etkilerinden korunmak için tahkim ettiğimiz ekonomi programımızla inşallah ekonomimiz daha güçlü bir hâle gelecek. Uyguladığımız ekonomik politika ve özellikle, daha önemlisi, bu modelin hem iktisat ilminde yeri hem de dünyada örnekleri de mevcuttur. Ülkemiz gerçekleriyle ve sahip olduğumuz potansiyelle en üst düzeyde uyumlu bir politika. Dolayısıyla kendimize, neresinden bakarsanız bakın, ülkemize eşsiz kazançlar sağlayacak da bir yol seçtiğimizin altını bir kere daha çizmek istiyorum. Ülkemiz açık bir ekonomik saldırıyla karşı karşıya kalınca sınırlarımızı korumak için ne yaptysak, darbelere nasıl karşı çıktysak buna da aynı tavrı sergilemiş olduk. Küresel gelişmelerin önümüze çıkardığı fırsatları da değerlendirerek yönümüzü geleceğe çevirmiş olduk. Dünyanın ve ülkemizin tecrübelerinden en üst düzeyde istifadeye kendimize özgü modelimizle birlikte ulaştığımız olduk. Evvela, maruz kaldığımız saldırıların önünü kesecek tedbirleri aldık, mekanizmaları oluşturduk ve gerekli kaynaklarımızı da bulmuş olduk. Bununla birlikte kısa, orta ve uzun vade programlarımızı yeni ekonomi yaklaşımımızla ve buna uygun bir şekilde süratle güncelleyerek tutarlı bir yapı ortaya çıkarmış olduk. Her aşamada bu modelin teorik çerçevesini de uygulamalarının sonuçlarını da hedeflerimizi de milletimizle paylaştık ve paylaşmayı da sürdürüyoruz.

Kendi yolunuzu çizerken dünyayı da ihmal etmedik; salgın döneminde yaşanan trajedileri ve onu takip eden Rusya-Ukrayna savaşının tetiklediği krizleri dikkatli bir şekilde takip ettik. Her küresel gelişme, ülkemizin kendini klasik kabullerden ayırıştırarak oluşturduğu bu özgün modelin doğruluğunu ve isabetini teyit ettiğini gösteriyor bize. Türkiye Ekonomi Modeli'nin başarısında ve kabul görmesinde geçtiğimiz yirmi yılda ülkemize kazandırdığımız altyapı sayesinde sahip olduğumuz üretim, istihdam gücünün de çok büyük katkısı olmuştur çünkü bizim “yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve cari fazla yoluyla ülkemizi büyütme” olarak özetlediğimiz ekonomi modelimizin merkezinde insan vardır ve insanımız vardır. Modeli her bir vatandaşımızın iş ve aş sahibi olarak geleceğine güvenle bakmasını sağlamak, bunu da yatırımı, üretimi, ihracatı geliştirerek yapacak bir şekilde kurguladık. Önceleri bu tercihimiz yüzünden bizi şiddetle eleştiren çevrelerin enerji, emtia ve gıda krizi tehditlerinin ardından bizimle aynı noktaya gelmiş olmalarını ibretle takip ediyoruz. Gelişmiş ülkelerin zahirde beyan ettikleri politikaların ötesinde örtülü olarak istihdamı koruma odaklı bir yaklaşıma yönelmelerinin sebebi de zaten budur. Aksi takdirde ortaya çıkacak sosyal sorunların ve beraberinde getireceği siyasi istikrarsızlıkların da altından bu şekilde kimse kalkamaz. Bizim farkımız, bu gerçeği herkesten önce görüp pozisyonumuzu da erken almamızdır. Tabii, bunları söylerken yaşanan sıkıntıları, sorunları, dalgalanmaları asla görmezden gelmiyoruz; ülkemizin, milletimizin ve vatandaşlarımızın döviz kurundaki dengesiz yükselişten ve enflasyondaki fahiş artıştan kaynaklı refah kayıplarını, endişelerini, beklentilerini gayet iyi biliyoruz. Milletimizin bunların önüne geçecek tedbirleri ilk günden itibaren almaya başladık. Hatırlarsanız, geçtiğimiz aralık ayında döviz kurunda dengesiz bir yükseliş yaşanmaya başladığında...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – ...aralarında kur korumalı mevduatın da olduğu bir dizi tedbirle paniğin önünü kesmiştik. Enflasyondaki artışın insanlarımızın refah seviyelerinde yol açtığı kaybı önlemek için asgari ücreti, memur maaşlarını, emekli maaşlarını, sosyal yardım rakamlarını yılbaşında

ciddi oranda artırdık; temmuz ayındaki ilave düzenlemelerle de bu artışları daha da ileriye taşımış olduk. Hep söylediğimiz gibi hiçbir vatandaşımızı imkânlarımız çerçevesinde enflasyona ezdirmeyeceğimizi söylüyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm devletlerin en büyük sorunu olan enflasyonun yol açtığı kayıpları telafi konusunda da inşallah, bizler dünyaya örnek olacağız diyor, bütçemizin tekrar hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, iktidar partisi milletvekillerini, üyelerimizi anlıyorum tabii ama böyle kelimelere takla attırarak gerçekleri; olmayan şeyleri varmış gibi... “Dışarıdan saldırı var, işte ülkemizi nasıl savunduysak ekonomik saldırıya karşı da öyle savunduk.” Ne savundunuz? Bir Trump saldırı size bir kere, o zaman da papazı hemen verdiniz ertesi gün yani savunduğunuz mavunduğunuz hiçbir şey yok. Ya, IMF ve Dünya Bankası bize “Ne güzelmiş sizin modeliniz.” filan, onlar da anlamışlar, ya, öyle bir şey yok. IMF geldi, yıllık araç şeyini yaptı ve Türkiye’ye faiz yükseltmesini önerdi, yükseltin anlamında söylemiyorum. IMF ve Dünya Bankası Amerika’ya, Avrupa’ya “Bu kadar hızlı bir şekilde faizi artırmayın, problem oluyor.” dedi ve buradan ne çıkarıyorsunuz, şaşıyorum.

Bak, Sayın Bakanım, sizi gerçekten kutluyorum, Sayın Bakanım, sizi kutluyorum; çok önemli bir laf ettiniz, büyük bir laf: “Dar gelirliilerin dışında herkes kârlı.” Uygulamakta olduğunuz TEM yani Türkiye Ekonomi Modeli’ni bu kadar güzel anlatan başka bir cümle yoktur, sizi tebrik ediyorum. Bakın, arkadaşlar, enflasyon, “Türkiye Ekonomi Modeli” dediğimiz model bir şekilde farklı yönlerden ele alınabilir ama esasen “enflasyonla büyüme” dediğimiz modeldir. “Düşük faiz” dediğimiz şey laftır, yani düşük faiz, politika faizidir, göstermeliktir; esas faizler çok yüksek bunu biliyoruz. Şimdi, bu ekonomik modelin en temel şeyi enflasyondur. Nitekim Sayın Bakanımız anlatırken enflasyona gelince, işte, biraz yuvarlak, çok cesur konuşmadı yani daha önceki rakamlardan söz ederken büyüme falan çok öz güvenle... enflasyon çok kötü bir yerde. Nasıl kötü bir yerde? Öyle, pozitif ayrışma falan yok, negatifin negatifi bir ayrışma var, yüzde 95 TEFE’de resmî rakam ama ÜFE’de yüzde 157,69. Sayın Bakan sürekli diyor ki: “İşte, aralık ayından itibaren -sesini alçaltıyor- baz etkisinden bile olsa enflasyon düşmeye başlayacak.” Sayın Bakan, külahıma anlat, külah yok; kelime anlat, kelime anlat sen bunları. ÜFE yüzde 157,69. Nereden enflasyon düşecek? Nasıl düşecek? Başka ülkenin üretilen malları gelecek de ucuza mı satılacak? Gıda enflasyonu yüzde 99. Sizin “enflasyonla büyüme” dediğiniz şey değerli arkadaşlarım, zenginlerin zenginleşmesi, garibanların iyice çökmesi anlamına gelen bir şeydir; Bakan da zaten bunu itiraf etti. Niye garibanların çökmesi anlamına geliyor? Bakın, resmî açıklamalar... Şirketler var, isimleri versem mi bilmiyorum, birkaç tane vereyim mesela, SASA yüzde 757; Akbank yüzde 414; Şişecam yüzde 251. Bakın, bu kadar büyük kâr ettiler şirketler, bankalar, dünyanın kârını etti. Niye ettiler? Bu kurdan dolayı ve enflasyondan dolayı oldu, bir de sizin uyguladığınız olduğunuz haksız, adaletsiz kredi politikalarınızdan dolayı oldu; istediğinize kredi veriyorsunuz, durumları iyi olanlara kredi veriyorsunuz, garibanlara, çökmekte olan, sıkıntısı olanlara da bir tekme vurup batırıyorsunuz. Sizin “TEM” dediğiniz uygulama, “Erdoğanizm” dediğiniz büyük teori budur değerli arkadaşlarım, budur. “Efendim, biz verdik şeylere de, işte, asgari ücretlilere verdik.” Bir şey vermediniz. “Asgari ücreti vergi dışı bıraktık.” Bir şey bırakmadınız; evet, vergi dışı bıraktınız ama

vergi dilimleri duruyor, gariban memur, işçi, dar gelirli ikinci ayda, üçüncü ayda dilime girdiğinden dolayı bırak sabit gelirli olmayı geliri düşen şeye yazılıyor yani sizin uyguladığımız ekonomik politika budur değerli arkadaşlarım.

Bakın, işte, “Enflasyon şu kadar mı bu kadar mı arttı?” “Çok verdik geçen seneye göre.” artık karşılaştırıyorsunuz. Sizin bütçeleriniz aslında gerçek enflasyonu gösteriyor. Yani TÜİK neredeyse bir yalan söyleme makinasına döndü. Sizin bütçelerinize bir bakalım, yüzde 105, 160, 234, değişik kalemlerdeki bütçeleriniz. Bunlar ne anlama geliyor? Bunlar enflasyon. Yaa, o zaman ENAG’ı çağıracaksınız, enflasyonu ölçme işini ENAG’a vereceksiniz. Onun uyguladığı, söylediği şeyler gerçekten şey...

Şimdi, vergi politikaları çok önemli Sayın Bakanım, bu konuyla ilgili çok bir şey söylemediniz. İnsanların gelirleri azalıyor, şöyle böyle oluyor... Uygulamış olduğunuz politikalar, vergi politikaları insanları daha da çökertiyor. Dolaylı vergiler hâlâ en büyük kalem. Gelir dağılımı adaletinde çok ciddi bir problem var Türkiye’de. Hele hele bu problem daha ölçülmedi, ölçecekler önümüzdeki yıllarda, bu son zamanlarda, pandemide falan kat kat arttı, bunlardan dolayı insanlar eziliyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergiye biraz daha gir, vergiye.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, siz öyle konuşuyorsunuz arkadaşlar da dürtüst değilsiniz demeyeyim ama gerçeği söylemiyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergiye biraz daha gir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, müdahale etmeyelim hatibe.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gelin, beraber Dikmen Keklikpınarı Pazarı’na bir gidelim de insanların hâlini, dar gelirli olanların hâlini bir görelim, görmüyorsunuz. Bakın, onlar ilk seçimde sizi ciddi bir şekilde görecekler. Bakın, sizin uygulamış olduğunuz şeyin sonucunda... Bütçenizde 258 milyar sosyal yardımda bulunacaksınız, 581 milyar TL faiz ödeyeceksiniz, 994 milyar TL de vergiden vazgeçiyorsunuz yani gene iş adamına, zengine falan veriyorsunuz, garibanın vergisinden vazgeçtiğiniz hiçbir şey yok. KÖİ’lere yapacağınız ödeme 100 milyarı çoktan geçecek. Kur korumalı... Hâlâ bize 91,2 milyar TL’den söz ediyor, Merkez Bankasının verdiği şeyi söylemiyor ve Merkez Bankasının temsilcisi burada oturuyor. Bize yazıklar olsun ki -yani ben kendimi de koyuyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri filan, bütçe üyeleri- bilgi vermeyen Merkez Bankası burada otururken bu konuşmaları yapıyoruz. Yani “Ben bakmıyorum.” diyor. “Ben vermiyorum rakamı, siz neyle yaparsanız yapın bütçeyi. Zaten bizi de ilgilendirmiyor, bütçe saraydan geliyor, biz uyguluyoruz.” diyor. Ne kadar çikacak bilmiyoruz bu KKM. “KKM” dediğimiz şey de öyle bir noktaya... KKM bir tür dolar basmaktır değerli arkadaşlarım.

Sayın Bakan, sizi tebrik ediyorum, kendi dolarınızı bastınız; ikinci tebrik bak, Sayın Bakan’a. Önceki Bakan sayın damat, arka kapıdan 128 milyar dolar çıkararak bu dengelemeleri kurmaya çalıştı. Sayın Bakanımız da ne kadar çıkardı bilmiyoruz ama en az 80 milyar dolar arka kapıdan çıkmaya devam etti. Nerede Sayın Bakanım, bu 128 milyar artı 80 milyar, 90 milyar, 200 milyar dolar; nedir?

Bakın, Sayın Bakan, şöyle bir söylenti var İstanbul’da; akşamları Merkez Bankası görevlileri olduğunu sandığımız insanlar çantayla dolar topluyorlarmış. Nerede paraların satıldığı, dolarların satıldığı yer, İstanbul’daki semt neresi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tahtakale.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, Tahtakale’de. Bunlar doğru mu Sayın Bakan? Ve ondan sonra siz arka kapıdan bunları götürüyor musunuz? Ama ne zaman götürüleceğinizi de haber veriyor musunuz birilerine, onu bilmiyorum. Bakın, yüzde 12 faizden rahatsız duruyorsunuz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağzı olan konuşuyor, ağzı olan konuşuyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Faiz haramdır nassa göre, inanıyoruz. Ama 565 milyar dolar faiz ödeyeceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sırası gelince fikirlerinizi söylersiniz, rica ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, sürem bitti değerli arkadaşlarım.

Başka vahim bir durum... Neye göre büyüdük, ne pahasına büyüdük; bu da ayrı bir şey yani. Alt gelirde, aşağıda olan insanların ezilmesi, aç kalması pahasına büyüdük; bu da ayrı bir şey.

Bakın, değerli arkadaşlarım, borçlardan söz etti, “Şu kadar iyi borçlanıyoruz.” filan... Sayın Bakan, önceki gün yüzde 10 faizle dolarla borçlandınız mı 1,5 milyar? Ondan evvel de o civarda yüzde 10-11’le borçlanıyor muyuz? Dünyanın en yüksek faiziyle borçlanılıyor Sayın Bakan. Kimi kandırıyorsunuz, kimi kandırıyorsunuz Sayın Bakan? Neyi kandırıyorsunuz? Bu paralar gene bizden çıkacak. Ya, Türkiye’nin 189 milyar dolar kısa vadede yükümlülüğü var, kısa vadede ödenmesi gereken borcu var, 450 milyar dolara yaklaşmış dış borcu var; neden söz ediyorsunuz? Cari açık... İşte, “Cari açık, enerjiden dolayı.” Hayır, hesaplayalım, enerjiden dolayı değil. Cari açık önceden de devam ediyordu, enerji fiyatları arttı, daha devam etmedi. Ha, Sayın Bakanım, enerji fiyatlarının düşeceğine dair bir bilginiz mi var yani? Bir şey mi biliyorsunuz, böyle mi düşünüyorsunuz, önümüzdeki yıllarda enerji fiyatları yarı yarıya aşağı düşecek; hayır, burada kalacak, belki de daha da artacak.

Değerli arkadaşlar, cari açık çok ciddi bir problemdir. 50 milyar dolar bu sene, seneye ne olacağı bilinmiyor ve biz iddia ediyoruz, iddiamızı tekrar ediyoruz Sayın Bakan. Bu cari açık nasıl finanse ediliyor Sayın Bakan? 30 milyar dolara yaklaşan bu net hata noksan kalemi nedir Sayın Bakan? Bu varlık barışı nedir Sayın Bakan? Size defalarca sorular sorduk, cevap vermediniz. “Siteye bakın, şuraya bakın.” “Vergi gelirleri, bize, Gelir İdaresine yansımada.” diyor varlık barışından gelenler. Sayın Bakanım, son 3 varlık barışında vergi koydunuz. Bu vergi beyan olacak ve vergi dairelerine yansiyacak. Varlık barışından ne kadar geldiği olacak, onu mu yazıyorsunuz net hata noksana?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neye yazıyorsunuz? Peki, Sayın Bakanım, bir şey daha söyleyeyim; siz, 9 defa varlık barışı çıkardınız, OECD ülkeleri 1 defa çıkardılar. 9 defa varlık barışı, dünyada ne oluyor da bize geliyor? Bu para nasıl bir para Sayın Bakan? Vergiden karşılanan paralar gitti, bu hangi para? Bu, kara paradır Sayın Bakanım. Bu, eroinden, kokainden amfetaminden gelen paralardır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bekaroğlu, süreniz dolmuştur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunu tetkik etmiyorsunuz, çıkarmış olduğunuz kanunlarda. Hatta bir tanesini yazmıştınız “Bunlara hiç bakmayacağız.” diye, biz Plan Bütçede kıyameti kopardık da çıkardınız. Yani “Herhangi bir adli, idari soruşturma yapmayacağız.” diye... Bütün bunlar herkes tarafından biliniyor Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Onun için masal anlatmayın, kusura bakmayın.

Kolay gelsin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ ol.

Sezai Temelli Bey, süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Van) – Sayın Başkan, değerli hazurun, Sayın Bakan; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sizin bir ekonomi modeliniz var ama bunun bir adı yok. Bu model aslında bir kopuş modeli tıpkı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi gibi. Bu sistem nasıl cumhurdan kopuksa sizin modeliniz de toplumdaki kopuk. Bir bütçeniz var ama bütçe halktan kopuk. Dolayısıyla, şunu çok net bilmek gerekiyor ki: Bütçe, toplumun en önemli belgelerinden biridir. Bir ülkeyi ülke yapan, bir toplumun bir arada yaşamasını olanaklı kılan birkaç belge varsa biri de bütçedir. Ama böyle kopuk bir bütçeyle aslında Türkiye'nin hiçbir sorununu çözmek mümkün değildir. Yirmi yıldır bütçe yapıyorsunuz, yirmi yıldır kötü bütçe yapıyorsunuz, en kötüsünü de bu sene yaptınız. Geçen seneki bütçeniz altı ay dayandı, ek bütçe yaptınız. Bu sene altı ay dayanır mı? Şüpheli. Çünkü bütçede her şeyden önce bütçe hakkının ihlali söz konusu. Bütçe hakkını ihlal eden bir bütçenin zaten herhangi bir soruna çözüm üretemeyeceği gibi toplumun beklentilerini karşılaması da çok da mümkün değil. İkincisi, bize okuduğunuz rakamlar gerçekçi değil, ekonomideki gerçeklerle asla örtüşmüyor. Üçüncüsü, ülkenin hiçbir yapısal sorununa, gerçek anlamda yapısal sorununa bir çözüm sunmadınız.

Nedir bu yapısal sorunlar? 3 tanesini söylemek istiyorum. Birincisi; siyasi olarak Kürt meselesidir. Bugün, Kürt meselesi çözülmeden Türkiye'de birçok meselenin çözülemeyeceğini artık herkes idrak etmiş durumda. İkincisi; toplumsal meseledir, toplumsal olarak ortaya çıkan meseledir, bu da yoksulluktur. Yoksulluğu çözemediğiniz sürece toplumsal barışı da toplumsal gelişmeyi de sağlamak mümkün değildir. Üçüncüsü de iktisadi olarak açık meselesidir. Sayın Bakan, 3 tane açık var: Cari açık, bütçe açığı ve tasarruf açığı var. "Çoklu kriz" dediğimiz şey bu çoklu açıktan kaynaklanıyor. Ama bu bütçe, bu açıkları gidermek bir tarafa, daha da derinleştirici bir karaktere sahip.

Kredi tayinlaması, bize okuduğunuz bu. Sürekli olarak kredi tayinlamışsınız. Kredi tayinlamasıyla aslında sorunları geleceğe öteliyorsunuz, ileriye kaçıyorsunuz; bu mümkün değil. Bir de siz seversiniz, bir sözcük de ben kullanayım; bütçeyi nasıl finanse ediyorsunuz, bütçe neyi finanse ediyor? Yani düalistik bir problematikten bahsediyorum size. Bütçe neyi finanse ediyor? Bütçe, silah tüccarlarını finanse ediyor. Militarist bir bütçedir, o yüzden Kürt meselesini çözmeye şans yoktur. Bütçe neyi finanse ediyor? Bütçe, bankaları finanse ediyor; dolayısıyla, gelir ve servet uçurumu artıyor.

(Uğultular)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, biraz sessiz konuşursak, konuşmacıyı anlayamıyoruz.

SEZAI TEMELLİ (Van) – Yoksulluğu çözmeye şans yoktur. Dolayısıyla, ortaya çıkan emek dünyasındaki bu fakirleşmenin, yoksullaşmanın en temel nedeni, işte, bu finans baronlarını fonlamanızdır.

Üçüncüsü, bütçe neyi finanse ediyor? Enerji ve inşaat sektörü oligarklarını finanse ediyor dolayısıyla da bugün doğanın talanını, ekolojik sorunları ve ortaya çıkmış olan kuşaklar arası yükü tam da, işte, bu finansman aklında görürsünüz. Peki bütçe nasıl finanse ediliyor? Bütçenin finansmanına dönüp baktığımızda da artık "adaletsiz" sözcüğünün bile yetersiz kaldığı bir vergi sistemiyle finanse ediliyor. Böyle bir vergilemeyle aslında toplumun sorunlarını çözmek mümkün olmadığı gibi toplumu çok ciddi anlamda ayrıştıran, gelir ve servet adaletsizliğini derinleştiren bir yere doğru ülke sürükleniyor. Bir toplumda vergi adaleti yoksa hiçbir yerde adaleti bulma şansınız yoktur. Toplumları bir araya getiren ilk adım vergi almaktır; vergiyi adaletli, hakkaniyetli bir şekilde var etmektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

SEZAİ TEMELLİ (Van) – Sınıflarda, derslerde, kamu maliyesinde Sayın Bakan, bunları öğrettik; eski notlarınıza dönüp bakmakta yarar var. İkincisi, bütçeyi neyle finanse etmeye çalışıyorsunuz? Enflasyonla. Enflasyonist bir model aslında ekonomiyi ciddi anlamda çürüten bir modeldir. Son olarak borçlanmayla, borçsuz kimse kalmadı sayenizde. Ama topyekûn ülkenin borçları artık taşınamaz bir hâle geldi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Van) – Son bir söz Sayın Başkan, bitiriyorum.

Hani dedim ya bu modelinizin bir adı yok, onu da ben söyleyeyim, bundan sonra belki kullanırsınız. Bu modelin adı “Faşizmin Ekonomisi”dir, tarihte de çokça örneği vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz talep edenler salonda yok, salonda olanlar ise söz talep etmemiş durumdadır, biriniz talep edin de söz vereyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Soru-cevaba geçiyoruz arkadaşlar, soru-cevaba geçiyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Soru-cevap...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok, soru-cevaba geçemeyiz.

Baki Bey, buyurun.

Beş dakikadır süreniz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçenizin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabii, kim ne derse desin, özellikle son aylarda alınan kararlarımızın milletimizin menfaatine olduğu açık ve ortadadır. Öğrenci kredilerinin faizlerinin silinmesi, 2 bin liraya kadar olan cezaların affı, esnaf kredilerimizin 500 bin TL'ye çıkarılması, genç girişimci kredilerimizin 300 bin TL'ye çıkarılması, elektrikte yüzde 50 devlet desteği, doğal gazda yüzde 80'lere varan devlet desteği bazılarının kimyasını bozmuştur; son aylarda yapılan anketler de bunları göstermektedir.

Tarım ve hayvancılıkta verilen kredi miktarlarının yüzde 100 artırılması sektördeki temsilcilerin, sektörde çalışan insanların yüzünü güldürmüştür. Tabii, tarım ve hayvancılıkla ilgili desteklerin daha da artırılması gerekmektedir. Özellikle, benim seçim bölgem olan Mersin'de geçtiğimiz yıllarda narenciyeye verilen ihracattaki teşvikin ton başına yeniden bu yıl da mutlaka gündeme alınması gerekmektedir. Yem desteği için teşekkür ediyoruz, 5.250 lira gibi bir rakamla hayvancılarımıza arpa desteği veriliyor ama bu rakam... Piyasa şu anda 6.500 lira civarında, nakliyeyle beraber maliyeti 6 bin liraya yaklaşıyor. Özellikle küçükbaş hayvancılık yapıp Toros Dağları'nda bekçilik yapan, 100-200 keçi, koyunla hayatlarını idame ettiren insanlarımıza verilecek olan desteklerin mutlaka artırılması gerekmektedir, gerçekten bunlar sektörde sıkıntılı dönemler geçirmektedir.

Sayın Bakanım, taşeronlara kadro verildi, geçtiğimiz yıllarda bununla ilgili yasa çıkarıldı. Yalnız, özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyeler binlerce insanı kapının önüne koydular. Şimdi, bunlar mahkemelerden işe iade kararı alıyorlar, belediye keyfi olarak bunları işlerine iade etmiyor, tazminatlarını da ödemiyor. Bununla ilgili mutlaka yasal düzenleme yapılmalı ve taşeronla sadece kadroya alınanlar bu haklarıyla kalmamalı, iş güvencesi de mutlaka verilmeli, mahkemeden iade kararı alan her kim varsa taşerondan kadroya geçenlerden, mutlaka görevlerine iade edilmelidir.

Sayın Bakanım, bir de konut kredilerinde ilk defa konut alanlara mutlaka ayrıcalık tanınmalıdır. İlk defa cep telefonu alacak olan gençlerimize ilk telefonlarında mutlaka vergi indirimi, ÖTV indirimi yapılmalıdır. Yine, ilk defa araba alacak olanlara diğerlerinden ayrıcalıklı olarak -18 yaşını doldurmuş gençlerimiz için bunlar çok anlamlı olacaktır-mutlaka vergi ve faiz indirimi yapılmalıdır. Ehliyet affı mutlaka gündeme alınmalıdır. Yaklaşık 1 milyona yakın insanın alkollü araç kullanmaktan veya ceza puanından dolayı ehliyetlerine el konulmuştur. Bunların 300-400 bini şoförlükle geçimlerini temin etmektedir. Bunların çoğunun da ceza puanlarından dolayı ehliyetlerine el konulmuştur. Ölümlü kazaya sebebiyet vermemiş olanlara 1 defaya mahsus olarak mutlaka yılbaşından önce ehliyet affı çıkarılması talebimizdir Sayın Bakan, bunu mutlaka Bakanlar Kurulunda gündeme getirmenizi bekliyoruz.

Bir de geçtiğimiz Mart ayında Adana'da ve Mersin'de zirai don olayı oldu. Bununla ilgili tespitler il ve ilçe tarım müdürlükleri tarafından yapıldı. Cumhurbaşkanlığı tarafından Adana'daki üreticilerimizin zararı karşılandı. Yalnız Mersin'de bürokraside bir iletişimsizlik olmuş, bu talepler Cumhurbaşkanlığına ulaşmamış, Mersin'deki zirai dondan kaynaklanan 659 milyon liralık hasar ödenmedi. Şu anda Cumhurbaşkanlığına yazısı yazıldı, mutlaka bu zararın ödenmesi gerekmektedir, bunu da gündeme getirmenizi ben sizlerden talep ediyorum.

Ayrıca Mersin'de yapılan barajlarla ilgili vermiş olduğunuz desteklerden dolayı teşekkür ediyorum şahsım ve Mersinli hemşehrilerim adına. Mersin'de 5 tane büyük barajın yüzde 90 inşaatı tamamlanmıştır. Pamukluk Barajı, Aksıfat ve Sorgun Barajları, Değirmençay Barajı, Anamur Alaköprü Barajı olmak üzere, yüzde doksanlara gelmiştir. Burada artık son nokta olarak sulama suyu borularının döşenmesi ve toplanan suyun üretime katkı sunması kalmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bununla ilgili de 2023 yılında mutlaka bu 5 tane büyük barajın sulama suyu projeleriyle ilgili yoğun bir destek verilip Mersin halkının kullanımına sunulması gerekmektedir.

Ben bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ediyor; saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

CHP Grubundan Sayın Serkan Topal, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Sayın Bakan, yaptığınız sunumda ülkede yaşananları yine küçük ölçüde, küresel olaylara bağladınız ve malum gözlemlerinizle özdeşleşen ekonomik bir model anlattınız. Mesela diyorsunuz ki: “Faiz artışlarına girmenin çözüm yerine felaket getirebileceği uluslararası kuruluşlar ve önde gelen ekonomistler tarafından da son dönemde defaatle ifade edilmektedir.” Sayın Bakan, önde gelen bu ekonomist kim? Bildiğiniz malum ekonomist mi? Mesela aynı ekonomist kur korumalı mevduatın aslında bir felaket getireceğini zira yoksulun parasını zenginin dövizine faiz olarak verilmesinin ekonomide yeni bir kara delik oluşturabileceğini de söyledi mi? Yine, sayın ekonomist Merkez Bankasının politika faizleri 10,5 iken vatandaşları ilgilendiren tüketici kredisi faizlerinin yüzde 25 civarında olmasının bir felaketi doğuracağını da söyledi mi? Sayın ekonomist ekmeğin 7,5 liraya dayandığını, bunu söyleyenin içeri atıldığını da söyledi mi? Sayın Bakan, siz, bu sayın ekonomistin gözlerine bakarak mı bu ülkeyi yönetiyorsunuz, ekonomiyi yönetiyorsunuz?

Hani, diyorsunuz ya: “Benim gözlerime bakın.” Bakın, biz sizin gözlerinize baktığımızda neleri görüyoruz Sayın Bakan? Sizin gözlerinize baktığımızda biz yoksulluğu, yolsuzluğu, tükenmişliği görüyoruz. Sizin gözlerinize baktığımızda işsizliği, çaresizliği mağduriyeti görüyoruz. Sizin gözlerinize baktığımızda atanamayan öğretmenleri görüyoruz, intihar eden delikanlıları görüyoruz, çocuğunu bakmadığı için sokakta bırakan anneyi görüyoruz. Sizin gözlerinize baktığımızda pazardan artık toplayan işsizi görüyoruz, çöplerde yiyecek arayan kadınları görüyoruz, yatağa aç giren çocukları görüyoruz. Biz sizin gözlerinize baktığımızda markette zincire vurulan ayçiçeği yağlarını görüyoruz, kelepçelerle korunan çocuk mamalarını görüyoruz. Biz Sayın Nebati'nin gözlerine baktığımızda her gece istasyonların önünde uzayan benzin kuyruklarını görüyoruz. Biz sizin gözlerinize baktığımızda kuyruk olmasın diye zam yapılan et fiyatlarını görüyoruz, arayıp bulamadığımız TÜİK'in yalan etiketlerini, kilometrelerce uzayan halk ekmek kuyruklarını görüyoruz Sayın Nebati. Biz sizin gözlerinize baktığımızda tefecileri, içeride de ihale kovalayan çetecileri görüyoruz. Biz sizin gözlerinize baktığımızda yetimin hakkını yiyenleri, mazlumun hukukunu yok sayanları görüyoruz, beytümale el uzatanlara sessiz kaldığını görüyoruz. Biz sizin gözlerinize baktığımızda, ürününü çaresizlikten tarlada bırakan çiftçiyi, süt ineğini kesime gönderen köylüyü görüyoruz; hacedilen traktörü görüyoruz, icra gelen tarlayı görüyoruz. Bunun için siz ne yapıyorsunuz? Biz sizin gözlerinize baktığımızda, hakları verilmeyen sağlıkçıları, mülakatta elenen gençleri görüyoruz; yurtları hâlâ çıkmayan, sokakta yatan öğrencileri görüyoruz. Biz sizin gözlerinize baktığımızda, verilmeyen 3600 ek göstergeleri, emekli olmaktan korkan memurları görüyoruz. Sizin danışmanlarınız sizin gözlerinize baktıklarında görmüyorlar mı bunları? Elektrik faturasını ödeyemediği için mum ışığına muhtaç ettiğiniz emekli Ahmet amca'yı görüyoruz, tüp gazını alamadığı için tenceresini kaynatamayan Ayşe teyzeyi görüyoruz, yol parası bulamadığı için yürüyen öğrenciyi görüyoruz yani biz Sayın Nebati'nin gözlerine baktığımızda, zam görüyoruz, zulüm görüyoruz, tükenmişlik görüyoruz, yoksulluk görüyoruz. Bu yüzden, biz de milletimiz de artık sizin gözlerinize bakmak istemiyoruz çünkü sizin gözlerinizde umut yok, refah yok, huzur yok ve gerçekten işsizlik var.

Şimdi, biz size de şunu tavsiye ediyoruz: Gelin, bizim gözlerimize bakın, milletimizin gözlerine bakın, neler göreceksiniz? Dolmabağçe önlerine demirleyen düşman gemilerine “Geldikleri gibi giderler.” diyen kararlılığı göreceksiniz, Karadeniz'in çılgın dalgalarıyla boğuşarak bağımsızlık yolculuğuna başlayan Bandırma Vapurunu göreceksiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Samsun'a atılan ilk adımı, Amasya'da yayınlanan ilk tamimi, Erzurum'da toplanan ilk kongreyi göreceksiniz; Sivas'ta oluşan iradeyi, Ankara'ya ulaşan Heyet-i Temsiliye'yi, 23 Nisan 1920'de kurulan TBMM'yi göreceksiniz. Bizim gözlerimizde milletin makûs talihinin yenildiği İnönü Zaferi'ni, Sakarya'da destan yazan millî orduyu, “Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir.” diyen ebedî Başkomutanı göreceksiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bir dakika daha rica edeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veremem bir dakika daha, herkese eşit davranmak zorundayım.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bizim gözlerimizde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, gayet iyi anlattınız fikirlerinizi.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bitireyim, Sayın Başkan bitireyim, bir dakika...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, böyle bir uygulmamız yok.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Düyun-ı Umumiye’den kalan borçları göreceksiniz. Sayın Başkanım, bir çift mavi gözü göreceksiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Topal, son cümlelerinizi alalım, son cümle.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bir çift mavi gözü göreceksiniz; gözlerimizin ışığını, yolumuzun aydınlığını, milletimizin geleceğini, bir çift mavi gözü olan Mustafa Kemal Atatürk’ü göreceksiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

İYİ Partiden Sayın Naci Cinisli...

Süreniz on dakikadır.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli Hazine ve Maliye Bakanlığı bürokratları, sayın basın mensupları; ben de sizleri saygıyla selamlarım.

Bugün cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün 84’üncü ölüm yıl dönümü. Kendisini, büyük kurtarıcı ve cumhuriyetimizin kurucusunu rahmetle, minnetle anıyorum ben de.

Bu sabah Anıtkabir’deydik, görevimizi yerine getirdik, duamızı ettik, Allah rahmet eylesin. Ve orada ülkemizin neden bu hâle geldiğinin bir örneğini yaşadım maalesef. Sayın Bakanların, üst düzey yöneticilerin altlarına Mercedes arabalar yetmemiş, onun en üst modeli “Maybach”lar gördüm; ne büyük bir israftır diye çok çok üzüldüm. Bunlara bakarken memleketim Erzurum’daki insanlar aklıma geldi, Türkiye’nin dört bir yanını gezdiğimizdeki sefalet aklıma geldi, gençlerin durumu aklıma geldi; daha geçtiğimiz hafta “Faizleri silindi, KYK borçları silindi.” diye sevinen gençler aklıma geldi, şurada birkaç gün önce yine bu Komisyonunda “İlkokul ve lise çağındaki öğrencilerin sabah ve öğlen yemekleri verilsin.” diye verdiğimiz önerenin reddedilişi aklıma geldi. Bu örnekleri çoğaltabiliriz ve hakikaten üzüldüm ve yakıştıramadım. “Lüks araba olmasın.” demiyoruz, olsun bir parça yani tabii ki devletin prestiji de önemlidir ama bunu abartmanın anlamı yok. Yani o markanın en üst modelini, ultra zenginlerin ancak altına alabildiği arabaları her bakanın altına çekmenin hiçbir anlamı olmadığını... Ve hele ki bizim gibi bir ülkede, ekonominin bir millî güvenlik sorunu hâline geldiği, bir buhran yaşadığımız bir dönemde böylesine halktan kopuşun bir ibretlik örneğini yaşadım. Hakikaten çok üzüldüm Sayın Bakanım, keşke sizin gücünüz bunları önlemeye yetebilse.

Zatinalinizi takip ediyoruz, burada, Mecliste de zaman zaman bir araya geliyoruz. Mecliste milletvekilliği de yapmış bir siyasetçi olduğunuz için -her bakana ben siyasetçi demiyorum ama zatinaliniz siyasetçisiniz- anlayışlısınız, toleranslısınız, sempatiksiniz. Bunları takdirle ve hakikaten sevinerek görüyorum; böyle olmalı. Esprilisiniz, herkes söylüyor fakat Değerli Bakalım, ciddi bir Bakanlığın başındasınız. Bundan önce Dışişleri Bakanlığında da söyledim, Dışişleri Bakanlığının çok değerli, kıymetli, yetişmiş bürokratlarının da sizin çok değerli, yetişmiş, kıymetli bürokratlarınızın da dışında gelişen hadiseler var. Bu, dış politikada da böyle, ekonomide de böyle. Biliyoruz ki bugün altına imza atılan çok vahim hatalar sadece sizin eseriniz değil, hatta belki sizin eseriniz değil. Bu, saraydaki paralel yapının eseri, orada kurulmuş olan paralel ekonomik kurulların ve aklın eseri. Mecliste de yine ekonomi konusunda kalem oynatan AK PARTİ cenahında değerli milletvekilleriyle konuştuğumuzda, bu, özellikle politika faizinin düşürülme ihtimali olduğunda “Yok artık, herhâlde yapmazlar.” dediklerini biliyorum ama her seferinde bu oluyor ve bu, Türkiye’deki faizin düşmesine de sebep olmuyor. Burada biraz önce AK PARTİ’li değerli milletvekillerinin söylediği gibi bir duruma da maalesef sebep olmuyor, faizler yüksek kalıyor. Düşünün ki Türkiye’mizin politika faizi TL bazında yüzde 10,5 ama uzun zaman sonra aklı başında bir piyasadan borçlanabildik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teknik bir arıza oldu galiba arkadaşlar, mikrofon gitti, bir bakın lütfen.

Bu arada süreyi durduralım, gezici mikrofonumuz varsa hemen hızlıca...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Arıza işini de ihale edin, bir firma yapsın arızaya bakma işini Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum tavsiiyeniz için, sağ olun Mehmet Bey.

Mikrofonla oynayınca oluyor arkadaşlar, biraz... Geldi şimdi, tamam.

Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Düşününüz ki TL bazındaki sizin düşürdüğünüz politika faizi yüzde 10,5; döviz bazında yüzde 10’la ancak... Dolar bazında da neredeyse aynı miktarda, aynı düzeyde borçlanabiliyoruz; bu, akıl dışı bir şey; bu, olacak bir şey değil. Burada kimse lütfen ekonomimizin sağlıklı olduğunu söylemesin, bu örnek bile buna yeterli.

Ve buradan başka bir kaygım var Değerli Bakanım. Zatualiniz bence AK PARTİ yöneticileri, üst düzey yöneticileri tarafından paratoner olarak da biraz ön tarafa itilmiş durumdasınız. Sizin bu insancıl hâlinizden, toleranslı hâlinizden AK PARTİ biraz galiba istifade ediyor ve bütün şimşekler sizin üzerinize çekiliyor. Diğer taraftan, yanlış politikalar devam ediyor, kendinizi feda etmeyin lütfen.

Malumunuz, günlerdir biz bütçe konuşuyoruz ve çok teknik konular hep konuşuldu, her bütçede de aşağı yukarı aynı şeyler konuşuluyor. Özellikle Cumhurbaşkanlığı bütçesinde de bütçenin geneliyle ilgili çok detaylı konuşuldu. Tekrara girmek istemem, benden önceki değerli milletvekilleri de çok özel ve güzel, doğru tespitler yaptılar.

Bakanlığımızın içindeki bir mesele ama bu mesele, aslında geneli de ilgilendiriyor. Bütçede görüyoruz ki kurumlar vergisinden neredeyse vazgeçmişsiniz yani kurumlar vergisi oranları çok düşük. Dolaylı vergiler, enflasyonun da tabii sebebi. Enflasyonu AK PARTİ sevdi, enflasyon sayesinde finansman oluşturuyor, vergi topluyor ve benim tabirimle bu bütçe, enflasyonla şişirilmiş, gelirleri acımasızca faizcilere aktarılan bir seçim finansmanı bütçesi ve bu da enflasyon sayesinde oluşmuş bir bütçe.

İçinizde çok kıymetli vergi müfettişleri var ve bu vergi müfettişleri çok şikâyetçiler. Vergi müfettişlerinin bu şikâyetinden anlıyorum ki siz kurumlar vergisini zaten toplamaktan vazgeçmişsiniz. Bakın, ben size direkt bana gelen bir yazıyı burada okumak istiyorum, onların da hakkını yemek istemem. “Sayın Vekilim, bir diğer konu ise...” Size yazmış, özür dilerim. “Sayın Başkan, bir diğer konu ise Maliye Bakanlığımızda çalışan vergi müfettişlerinin özlük haklarıyla ilgili bir iyileştirmenin yapılıp yapılmayacağıyla ilgili olacaktır. Zira son bir yılda 553 vergi müfettişi meslekten istifa edip özel sektöre geçti ve her geçen gün istifa edenlerin sayısı artıyor. 29 ilde bulunan grup başkanlıklarını kapatıp tüm müfettişlikleri en büyük 9 ile topladınız ve bu illerde ortalama kiralar 8 bin liranın üzerinde. Aldıkları maaşın yarısını kiraya gidiyor. Müfettiş olmak için beş yıl emek verip müfettiş oluyorlar, sonra sırf bu özlük ve geçim sıkıntısı nedeniyle kamudan ayrılıyorlar. Bu nitelikli personeli kurumda tutmayı ve adalet müfettişleri ile HSYK müfettişlerine verilen denetim tazminatının vergi müfettişlerine neden verilmediğini sormak isteriz.” diyor vergi müfettişleri. Neden böyle bir uygulama yapıyorsunuz? Yani devlet olmanın 2 ana temeli var; bir ordu, bir de vergi. Bu vergiyi toplamak için gerekli olan bu dürüst, namuslu devlet insanlarını neden mağdur ediyorsunuz, bunu hakikaten merak ediyorum? Ama bunu buradan “Mum dibine ışık vermez.”le açıklayamayız; bu, hakikaten bir zihniyet meselesi. Siz vergi toplamaktan vazgeçmişsiniz demek ki, bunu anlıyorum ben, bundan da hicap duyuyorum.

Bütçeye gelirse, bütçeyle ilgili benim dikkatimi çeken bir durum, 2021 yılı kesin hesap raporlarında gördüm: Burada çok ciddi sapmalar var Sayın Bakanım, bu sapmaların nedenini öğrenmek isterim. Mesela “üretimle yönelik mal ve hizmetler” kalemi yılbaşında 190 milyon lira olarak öngörülmüşken yıl sonunda 740 milyon lira harcanmış. Sapmaya bakar mısınız? Bu, sapmadan öte bir şey. “Tüketimle yönelik mal ve hizmetler” kalemi de benzer; yılbaşında 213 milyon lira öngörülmüş fakat yıl sonu 530 milyon lira harcanmış. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara 513 milyon lira transfer edilmiş. Bu kâr amacı gütmeyen kuruluşlar her bakanlıkta var; bu da nedir, ne değildir, bilmek isteriz. Yurt içi borç verme kalemi 91 milyar 820 milyon lira; öngörülenin 3-3,5 katı neredeyse.

Başka bir ibretlik rakam engellilerle ilgili. Çok üzüldüm, bunu telafi etmemiz şart, hatta mümkünse biz burada bunu telafi edelim, engellilerin toplumsal hayata katılımının 2023 bütçesindeki durumunu da telafi edelim. Engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim programlarına 954 milyon lira başlangıç ödeneği konmuş, güzel; yıl sonunda 2 milyon 980 bin lira harcanmış. 954 milyon lira nerede, 2 milyon 980 bin lira nerede? Engellileri biz bu kadar mı ihmal ediyoruz? Yani, ben burada engelliler için öyle güzel sözler duyuyorum ki yani söz... Yani, bu, tam, klasik AK PARTİ yani ameli ile kelamı bambaşka. Aynı buna benzer hadiseleri biz başka bakanlıklarda da, başka pozisyonlarda da görüyoruz. Engellilere bu reva mıdır, bunu sizden öğrenmek isterim.

Denizyolu Ulaşımı Programı'nda başlangıç ödeneği yine öngörülmemiş, yıl sonunda 14 milyon lira harcanmış; bunun da sebebinin merak ettim, başta öngörülmemeyen bir ödenek yıl sonunda nasıl harcanıyor?

KKM meselesi var, pek çok farklı konu var. Bu KKM'nin süresinin uzatılmasına rağmen bütçede neredeyse ödenek ayrılmamasının da sebebinin bir önceki bütçede yaptığınız bir uygulamadan gördük. 5018 sayılı Kanun'a göre genel bütçe ödeneklerinin yüzde 2'sine kadar yedek ödenek konulabiliyor; bunu bir kararnameyle, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yüzde 10'a çıkarmışsınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Hemen bitiriyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir iki cümleyle, rica ediyorum...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bu kararname sayesinde de 62 milyar lira Millî Eğitim Bakanlığına, 19 milyar lira Emniyet Genel Müdürlüğüne, 11 milyar lira da Jandarma Genel Komutanlığına aktarıldıktan sonra bu paralar buralardan Hazine ve Maliye Bakanlığına, KKM'ye, Sağlık Bakanlığına, şehir hastanelerine, Karayolları Genel Müdürlüğüne, bu malum şirketlerin yaptığı yollara aktarılmış. Buna eliniz nasıl vardı? Yani, polisten, öğretmenden bu ödenekleri alıp da buralara aktarmaya eliniz nasıl vardı, bunu da merak ediyorum.

Çok teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hazırlanmanız bakımından 3 arkadaşımızın ismini okuyacağım: CHP'den Sayın İlhami Özcan Aygun, AK PARTİ'den Sayın Hasan Çilez, daha sonra HDP'den Sayın Mahmut Toğrul şeklinde söz vereceğim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi mi istiyorsunuz?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – 4'üncü olarak söz istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Daha sonra, ilk turda bakayım; olur.

İlhami Bey, buyurun lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle şunu söylemek istiyorum, bütün herkes diyor ki:” Hazine Bakanı para vermiyor.” Çiftçi perişan, emekli perişan, işçi perişan, herkes perişan. Ben ziraatla ilgili, tarımla ilgili ifade edeyim sorunu: Çiftçilerimiz, süt üreticileri perişan ve maalesef diyorlar ki: “Nebati Başkanın gözleri ışıldıyor, sadece doları görüyor ama çiftçiyi görmüyor.” Çiftçimizi perişan hâle getirdiniz, çiftçi bitmek üzere.

Bakınız, rakamlarla söyleyeyim: 2002’de iktidara geldiğinizde çiftçimizin 2 milyar lira olan borcu şu anda 244 milyar liraya gelmiş yani kaç kat arttığı ortada ve bu durumda da sizler ve Bakanlık, diğer Bakanlar... Tarım Bakanımız gidiyor, Venezuela’da; önceki bakanlar, işte, Sudan’da; dışarıda arıyorsunuz. Ya, dışarı gitmeye gerek yok; sizin, kendi potansiyeliniz olan çiftçilerinizi desteklemeniz lazım. Burada olay basit: Çiftçiyi, destekleme politikasıyla güçlendirebilirsiniz. Ama siz ne yaptınız? Kur korumalıya bugün itibarıyla 91,4 milyar lira ödeme yapıyorsunuz ama çiftçiye, ülkenin gıda güvenliğini sağlayan çiftçimize bir yılda vereceğiniz destek miktarı zar zor 54 milyar lira; yazıktır, günahtır! Ya, ama, kalkıyorsunuz, ithalatı destekliyorsunuz! İşte, geçtiğimiz dönemlerde de, her zaman çıkıyor arkadaşlar, diyor ki: “Paramız vardı, aldık.” Ya, neyi alıyorsunuz? Yabancınnın eline avucunuzu açtığımız zaman gideceğiniz nokta karanlık. Gıda güvenliğini sağlamak için çiftçimizi desteklemeniz gerekiyor.

Onunla beraber, Tekirdağ’a da gelmek istiyorum. Sayın Bakan, az önce de ifade ettim; geçen yıl burada yine bütçede size, arkadaşlara ifade etmişim: Tam bir yıldan beri -aslında öncesi de var- bir yatırım hâlâ daha kurumlar arasında gelip gidiyor. Ya, muhalefet partisinin belediyesi olmak suç mu diye buradan soruyorum? Hatta Sayın Şentop hocamıza da ifade ettik beraber, dedim: “Hocam, yardım edin.” Çünkü burada 21’inci yüzyılda yaşıyoruz Sayın Bakan. Bir ilimizin kanalizasyon olmayan ilçesi var ve buradaki belediye, Marmaraereğlisi Belediyesi AK PARTİ’li belediye olmasına rağmen Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi orada üç yıldan beri yatırım yapmak için çaba sarf ediyor. Daha önce verildi, sonra geri alındı, şimdi de zar zor Özelleştirme İdaresi, TDİ, Millî Emlak derken belli noktaya geldik ama bir yıl oldu, daha bu yeri teslim etmediniz. Bu ayıp bizim ayıbımız! 21’inci yüzyılda vatandaşlarımıza hâlâ vidanjörle çektiriyorsak bu, bizim ayıbımız diyorum. Bu projenin bir an evvel netleşmesi için sizden destek bekliyorum.

Sayın Bakan, ayrıca, Tekirdağ’a geldiğimiz zaman, vergi almada Tekirdağ’da kaplan gibisiniz. Tekirdağlı vatandaşlarımız merkezî bütçede 8’inci sırada ama hizmet almaya baktığımız zaman 56’larda, 58’lerde. İşte, biz veriyoruz ama geri almada Tekirdağ maalesef sınıfta kalmış.

Bunun için, okullarımız dertli, okullarımız deprensellik yüzünden yıkıldı veya kapatılanlar var ama pandemiden bu tarafa hiçbir şey yok ortada. Okullarda çocuklarımız 20-40-60-80 kişilik sınıflarda oturuyor.

Bitmedi. 2016’da temeli atıldı, bakanlar değişti, hâlâ daha Hayrabolu-Süleymanpaşa arasındaki yolun biteceği yok. 2016’da 2020’ydi, şimdi 2024’e gitmiş.

Yine, 2013’te başlayan, Süleymanpaşa’dan Muratlı’ya kadar olan yol maalesef bitmedi. Hani duble yollar yapıyorduk; yollarla avunuyorduk, seviniyorduk? Ama Tekirdağ’a geldiğiniz zaman, Trakya’ya geldiğiniz zaman maalesef yok.

Yine, Ergene... Ergene'ye para harcandı, emek harcandı ama dedik ki: "Yanlış yapıyorsunuz, yanlış para harcıyorsunuz." Sayın Cumhurbaşkanına da 13 Kasım 2020'de, Tekirdağ'ın kurtuluş tarihi olan 13 Kasım'da il kongresinde yanlış açıklama yaptırıldılar, yalancı çıkardılar Sayın Cumhurbaşkanımı çünkü daha Ergene kirli akıyor.

Yani, geldiğimiz noktada Tekirdağ'ımızın hem resmî kurumlar, hastaneler açısından da dertleri var. Devlet kurumları, devlet mekânlarıyla ilgili Tekirdağ, şu anda, öksüz kalmış ve birçok yatırımdan mağdurdur. Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak vergi toplama vergi denetmenleriyle beraber Tekirdağ'da ferîştah kesiliyorsunuz ama geri dönüşte, Tekirdağ'a olan yatırımlarda ise maalesef sınıfta kalmışsınız. Sayın Bakan, Tekirdağ'ı bir an evvel ön plana almanızı, vergi alırken sıralamada önde ama geri dönüşlerde geride olan Tekirdağ'ımızın ön plana çıkartılmasını talep ediyoruz.

Yine, bakınız, Türkiye'deki hayvancılık da aynı. Buğday üreticisi, arpa üreticisi sıkıntıda. Ya, yem üreticisine TMO destek... Hazine "Ben destek vereceğim." diyor. Kalkıyor, un sanayicisine 4.460 liraya buğday verirken yem üreticisine -yem üreticisine diyorum- çiftçimize; et, süt, bu ülkenin gıda güvenliğini sağlayan çiftçimize ise 5.250 liradan TMO...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum. Sürenizi aşmış durumdasınız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yine, bu da yetmez gibi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun, çok teşekkürler.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, bitiyor.

KDV'yle ilgili de sıkıntı var, bilginiz olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitti, süreniz bitti. Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Çilez'e söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 84'üncü yılında saygıyla, rahmetle anıyorum; ruhu şad olsun.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli milletvekillerimiz, değerli bürokratlarımız; 2023 yılı görüşmelerimiz hayırlı olsun.

Evet, AK PARTİ iktidarımızın 20'nci yılı geride kaldı. Yirmi yıldır ülkemize büyük hizmetler, büyük yatırımlar kazandırdık. 65 milyonluk Türkiye'de 3.600 dolar civarı olan kişi başına düşen millî geliri 85 milyonluk Türkiye'de 10 bin dolarlar seviyesine çıkarttık; hem büyüdük hem kalkındık. 2002'ye kadar on yıllardır düşürülemeyen kronik yüksek enflasyon milletimizi çok fazla yormuştur. Kurulan hükümetler âdeta kabullenilmiş bir çaresizlikle ülkemizi enflasyonla yönetmeye çalışmışlardır. Yüksek enflasyon, siyasi istikrarsızlıkları tetiklemiş ve sosyal problemler ülkemizi hırpalamıştır. Aziz ve asil, vefakâr Türk milleti hak etmediği şekilde yönetilir olmuştur. Yönetenleri de buna bir çare bulamıyordu, halkın refahı, hizmet standardı çok düşük seviyelerde idi. İşte, bu süreçte milletimiz Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kurulan AK PARTİ'yi işbaşına getirdi. "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." dedik ve milletimizin, insanımızın refahına odaklanan politikaları bir bir hayata geçirerek hızlı bir şekilde milletimizin nefes almasını, rahatlamasını sağladık. "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." düsturuyla bu süreçte her alanda büyük işler ve hizmetler milletimizin istifadesine sunulmuştur. Hızla enflasyonla mücadeleye başlanmış ve enflasyon tek haneli rakamlara düşürülmüştür. Üreten Türkiye'yle gayrisafi millî hasıla ve kişi başına düşen gelir artırılmıştır.

2018’de ekonomimize saldırı başlatan emperyal güçlerin etkisiyle dövizde artışlar başlamıştır. Bu süreci takiben başlayan pandemi süreci tüm dünyada ekonomik sistemi bozmuştur. Üretimde daralmalar başlarken tedarik zincirleri kırılmaya başlamıştır, arzdaki bu azalmalar ve artan maliyetler enflasyonist etki oluşturmuştur; ülkemiz de bu süreçten olumsuz etkilenmiştir. Emtia ve enerji fiyatlarında ani ve yüksek artışlar enflasyona sebep olmuştur. Petrol 50-55 dolarlardan 120 dolarlara çıkmış, ham ayçiçeği yağı 630 dolardan 2.100 dolara, gübre ham maddesi olan azot 250 dolardan 1.000 dolara, potas 200 dolardan 600 dolara, fosfat 40 dolardan 280 dolara, fosforik asit 400 dolardan 1.450 dolara, üre gübre 250 dolardan 1.000 dolara kadar çıkmıştır. Yine doğal gazda yüzde 800, kömürde yüzde 400, ahşap ürünlerinde ise yüzde 450 gibi bir artış meydana gelmiştir.

Pandemi sürecinde hazinemizden yapılan artan destekleme politikalarına paralel olarak bir de oluşan fiyat artışları ülkemizi tehdit etmiştir. Tüm bu süreçte ezberleri bozan bir yaklaşımla Türkiye ekonomi modeli olan yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve cari fazla yoluyla büyüme modeli uygulanmaya başlamıştır. Maliyet enflasyonunun ağırlıklı olduğu enflasyonla mücadele için faizler düşürülmüştür, düşen faizler yatırımları artırmış, üretim ve istihdam artışları bunu izlemiştir. İhracatta kırılan rekorlar moral ve motivasyonumuzu, Türkiye ekonomi modeline olan güveni artırmıştır.

Cari fazla hedefimize artan enerji maliyetleri sebebiyle ulaşamadık. 35 milyar ödediğimiz enerji bedeli, geçen yıl 50,7 milyar dolara, 2022’de ise 100 milyar dolar seviyelerine çıkmıştır; buna rağmen yönetebileceğimiz düzeydedir. Bulduğumuz coğrafyadaki siyasi istikrarsızlıklar, en çok bölgenin üreten gücü Türkiye’yi olumsuz yönde etkilemektedir. Rusya-Ukrayna savaşı tahıl, ham ayçiçeği yağı, demir-çelik, gübre, kömür, doğal gaz başta olmak üzere temel emtialarda fiyat artışlarını tetiklemiş ve kronikleştirmiştir. Krizin derinleşmesini engelleyen Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın gayretleri ve ürettiğimiz politikalar olmuştur. Tüm dünya bu konuda ülkemize ve Cumhurbaşkanımıza minnettardır.

Kur korumalı mevduatla dövize olan talep önlenmiş, artması muhtemel döviz fiyatlarının ekonomimize daha ağır yükler getirmesi engellenmiştir. Şu an ülkemizde tarımdan sanayiye her alanda üretim âdeta patlama yapmıştır; sanayicimiz memnun, çiftçimiz memnun, ücretli kesimler de yaptığımız iyileştirmelerden memnundur. Vatandaşlarımızın alım gücünü yükseltiyoruz. Milletimizin AK PARTİ iktidarından ümidi var, sürekli sahadayız, milletimizle iç içeyiz; eksiklikleri biliyoruz, bu eksikliklere müdahale edip düzeltiyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son on saniyeniz, iki cümleyle bitirelim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Enflasyon en büyük sıkıntımız, iktidara geldiğimizde enflasyonu nasıl düşürdüysek bugün de cumhurun gücü ile milletimizin desteği, Allah’ın izniyle bu süreçten ülkemizi çıkarıp enflasyonu düşüreceğiz.

Bütçemiz hayırlı bereketli olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi HDP’den Sayın Mahmut Toğrul’a söz vereceğim, sonra İYİ Parti’den Sayın İsmail Konuk’a, daha sonra CHP’den Sayın Emine Gülizar Emecan’a söz vereceğim.

Sayın Mahmut Toğrul, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Başkan.

Hazırnu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, atandığımız gündün bu yana -içi kıpır kıpır olan- sizin ekonomiye bir katkınız olmadıysa bile en azından ülkenin içinde bulunduğu ekonomiye trajikomik bir neşe getirdiğiniz açıktır. Gözlerinizdeki ışıltıyla başlayan eğlenceli söylem, her geçen gün yaptığımız enteresan açıklamalarla zirve yapmış durumda. Son olarak yapmış olduğunuz konuşmadaki “Neoklasik ekonomi, epistemolojik kopuş, heterodoks yaklaşım ve nöroekonomi” sözcüklerinden toplum hiçbir şey anlamadıysa da konunun uzmanları da maalesef konuyu şaşkınlıkla izlediler.

Sayın Bakan, bu konuşmalarla dalga geçenleri ise nöroloğlara havale ettiniz. Biz de gerçekten bu ortamda bunları söyleyebilmenizi patolojik bir durum olduğunu ifade etmek istiyoruz. Hani yabancı bir bakanla konuşurken size enflasyonun yüksekliğinden bahsetmiş, siz de ona “Ben, yüzde 80’li enflasyonla sokağa çıkabiliyorum ama siz, yüzde 10’la çıkamıyorsunuz.” demişsiniz ya, işte bundan dolayı gerçekten durumunuz patolojik.

“Enflasyon” demişken enflasyonu çözeceğinizi ve 2022 yılının tam bir dönüş, istikrar ve işlerin yoluna gireceği bir yıl olacağını söylemişsiniz. Bu konuda dürüst olmadınız, 2022 yılının geneline bakıyoruz, bitiriyoruz 2022 yılını ve tam bir fecaatle karşı karşıyayız. Enflasyona bakıyoruz: TÜİK’e göre enflasyon yüzde 85 -biliyorsunuz, TÜİK’e artık kimsenin bir güveni kalmamış- ENAG’a göre enflasyon ise yüzde 200’lere yaklaşmış durumda.

Sayın Bakan, bir diğer fiyasko açıklamanız ise “Çarklar dönüyor.” açıklamanız. “Bu sistemden dar gelirli hanehalkı hariç üretici firmalar, ihracatçılar kâr ediyor.” gerçekten yerinde bir itiraf. “Çarklar dönüyor.” demişsiniz ya, bu açıklamanız bize göre utanç verici bir durumu ortaya koyuyor. Yani gerçekten zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan, AKP iktidarının zenginden yana bir iktidar olduğunu açıkça itiraf ettiniz. Yoksul ise sadece yardımlarla yaşayan oy deposu olarak gördüğünüzü itiraf etmiş oldunuz. Kısacası Sayın Bakan, bu politikanızla zengin daha zengin oluyor, garibana ise gözlerinizdeki ışıltı kalıyor.

Yirmi yıllık iktidarınız döneminde yoksuldan alıp zengine aktaran anlayışımızın gereği olarak, merkezi bütçeleri planlıyorsunuz, bütçe gelirlerinin önemli bir bölümü vergilerle halktan toplanmasına rağmen yapılan kamu harcamalarında en az payı yoksul halk kesimleri ve emekçiler alıyor; en fazla payı ise sermaye almaya devam ediyor. Sermayeye yönelik getirilen vergi istisnaları ve sigorta prim destekleri iktidarın ekonomik politikalarının olmazsa olmazı olarak her yıl artarak yenileniyor. İnsanlar bir taraftan aç, yoksul, ekmeğe muhtaç; siz, onlardan kesiyorsunuz ve zengine veriyorsunuz. 2022’de 330 milyar lira öngörülen ve kur korumalı mevduat içermeyen faiz harcamalarının 2023’te 565 milyar liraya olması, iktidarın 2023’te de faiz lobisine çalışacağını bir somut göstergesi; halka gelince nas ama faize gelince her şey güzel oluyor sizin açımızdan.

Aynı zamanda, bize göre, şu anda Meclise sunduğunuz 2023 merkezi yönetim bütçesi, gerek büyüklüğü gerek harcama kalemlerinin niteliği bakımından bugüne kadar hazırlanmış en kapsamlı seçim bütçesi. Bu bütçeyle seçim için bütün vanaları sonuna kadar aştığımız görülüyor, seçim için vanalar sonuna kadar açılmış. Her gün bize başta AKP Genel Başkanının ve maliye politikası direksiyonunda oturan sizin pembe tablolar çizerek gerçeği çarpıtmak istemeniz... Gerçeğin aslında hiç de söylediğiniz gibi olmadığını halk biliyor, yurttaş büyük bir borç batağında ve büyük bir yoksullukla uğraşiyor. AKP’nin tek başına iktidara geldiği 2002 yılı sonunda 6,6 milyar lira olan hane halkı borcu, son yirmi yıl içinde yaklaşık 200 katla 1 trilyon 321 milyar lirayı aşmış.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) - Bu durumda son bir yıl içinde 2 milyona yakın insan borcunu ödeyemediği için icra takibine uğramış, icra takibine uğramayanların toplam borç miktarı ise 30 milyar lirayı aşmış durumda. DİSK'e göre, açlık sınırı 7.300 lira, yoksulluk sınırı 25.252 lira olarak açıklandı. Bu koşullarda size sormak istiyorum: Gerçekten siz, ekonomiyi yönetiyor musunuz yoksa yönetiliyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bu koşullarda gerçekten gözlerinizin ışıltısını neye borçlusunuz? Hâlâ nasıl gözleriniz ışıltıyor, anlamak zor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Sayın İsmail Koncuk, buyurun lütfen.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, kıymetli milletvekilleri; saygıyla selamlıyorum.

Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, minnet ve saygıyla yâd ediyorum.

Tabii, devlet yönetmek öyle bir şeydir ki önce iş, aş sağlayacaksınız. Şimdi, siz, yirmi bir yılın sonunda hâlâ milyonlarca genç işsizle; anne, baba olarak görevini yerine getiremeyen milyonlarca ebeveynle; umutsuzluğa sürüklenmiş milyonlarca gençle karşı karşıya iseniz yirmi bir yılı boşu boşuna geçirmişiniz demektir yani bunun dışında her şey lafûgüzaftır.

Sayın Bakan, olgun da bir Bakanımızdır, dilerdim ki gözlerinin ışıltısını gençlerimiz de görebilse, gençler de görebilse. Geçen Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde Sayın Bakana “Kaç öğretmen atayacaksınız?” diye soruldu burada. Sayın Bakan cevap veremedi. Bakın, 700 bin ataması yapılmayan öğretmen var, Hükûmetin bir planlaması yok; şu bütçede, 2023 yılında kaç öğretmen atanacağı belli değil. 550 bin iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu var, feryat ediyorlar, duyan yok; 450-500 bin sağlıkçı var, umutsuz yani milyonlarca genç işsizle “Türkiye’yi ben iyi yönettim, başarılı oldum.” diyebilme hakkına hiç kimse sahip değildir, önce bunları çözün. Ama bu bütçeye bakıyoruz, bu bütçede de gençlerimize, işsiz gençlerimize, yirmi bir yıldır umutsuz bıraktığımız, görmediğiniz, tedbirini almadığınız gençlerimize bir ışık yok Sayın Bakan, bir ışık yok. Bir söyleyin bakayım, kaç yüz bin genci istihdam edeceğimiz? Milyonlarca genç işsiz olduğu bu ülkede “Biz 2023 yılında 500 bin istihdam sağlayacağız.” diyebiliyor musunuz? Diyemiyorsunuz, yaptığımız ortada.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yaptığımız ortada.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Milletvekilim, yaptığımız ortada. Geldiğimiz yer burası, bundan ötesi yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sırası gelince konuşalım, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım, soru soruyor.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Dolayısıyla, sınıfta kaldınız, istihdam sağlayamadınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Cumhuriyetin rekoru...

İSMAİL KONCUK (Adana) – Cumhuriyetin rekorunu değil, cumhuriyetin işsizlik rekorunu kırdınız siz, işsizlik rekorunu kırdınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Cumhuriyetin istihdam rekorunu sağlıkta, eğitimde, tarımda...

İSMAİL KONCUK (Adana) – Yazık bu insanlara ya, yazık bu insanlara. Çocuğunu kahvaltı yaptırmadan okula göndermek zorunda bıraktığınız o annenin, babanın içine düştüğü durumu şöyle bir düşünün bakayım ya. Bir empati yapın bakayım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yol parasına kadar veriyoruz.

İSMAİL KONCUK (Adana) – İYİ Parti olarak teklif verdik, dedik ki: “Şu bütçeye bir rakam koyalım; ilkokul, ortaokul, lisedeki öğrencilerimize yemek verin, yemek.” Bir öğün yemek dahi vermeyi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Veriyoruz.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Vermiyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Veriyoruz, veriyoruz.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Vermiyorsunuz, lütfen aldatmayın, ben öğretmen kökenli bir milletvekiliyim, bana yapmayın bunu, bunu bana yapmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, herkes sırası geldiğinde konuşsun, rica ediyorum.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Bilmeyenlere yutturursunuz ama bana yutturamazsınız; vermiyorsunuz

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Veriyoruz.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Vermiyorsunuz. Yirmi bir yıldır neden vermiyorsunuz, yirmi bir yıldır neden vermiyorsunuz?

Sayın Başkanım, bir dakika istiyorum, bana müdahale ediyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir dakika değil de...

Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyin, lütfen.

İSMAİL KONCUK (Adana) – AK PARTİ'nin özelliği, işine gelmediği zaman böyle hıpluyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İşimize niye gelmesin?

İSMAİL KONCUK (Adana) – Ama matematik ortada ya. Neyi inkâr ediyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, herkes fikrini söyleyecek, katılmayabilirsiniz, sırası geldiğinde siz de söylersiniz fikrinizi.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Millet hâli meydanda, gençlerimizin hâli meydanda.

Sayın Bakanım, bir şey daha söyleyeceğim: Bu vergi dilimleri meselesi, yıllardır gündeme gelir. Memurun, işçinin, çalışanların yüzde 15'lik vergi diliminine sabitlenmesi lazım. Bakın, kaşıkla verip kepeyle alıyorsunuz. Bütün sendikalar feryat ediyor; işçi sendikaları, memur sendikaları ama bunu görmezden geliyorsunuz. Hatta geçen ek bütçe yapılırken ben sizin yanınıza gelip söylemiştim “Bu vergi dilimlerini çözelim.” diye. Siz “Üç kuruş, beş kuruş.” demiştiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir iki cümle ni alayım, bitti süreniz.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Üç kuruş, beş kuruş değil, bu vergi dilimleri meselesinin de mutlaka çözülmesi gerekir.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emine Gülizar Emecan, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli bürokratlarımız, değerli basın emekçilerimiz; öncelikle hepinizi selamlıyorum.

Evet, bugün Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Tabii, sözlerime başlarken öncelikle 2023 bütçesinin bir seçim bütçesi olduğunu belirterek başlamak istiyorum. Elbette ki burada bütçe harcama ve paylaşım tercihlerinizi değerlendireceğiz, sadece Bakanlık bütçesiyle ilgili değil.

Tabii, bu değerlendirmeyi yirmi yıldır sürdürmüş olduğunuz ekonomi ve maliye politikaları üzerinden yapmak gerekir ama biraz ben 2021 Eylül ayını da milat olarak almak istiyorum. Çünkü 2021 Eylül sonrası yeni bir ekonomi modeline geçtiniz, zaten bozuk olan ekonomik düzen bu yeni ekonomi modeliyle iyice altüst oldu ve bozuldu. Neredeyse tüm dünyada faizler yükseltilirken Merkez Bankası politika faizini son bir senede 6 kere düşürdü. Şimdi, dünyada neredeyse tüm merkez bankaları bunu yaparken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yine faizleri düşürmeye devam etti; şu anda 10,5 faiz oranıyla yürütüyorsunuz ve bu süreçte... Özellikle sunumunuzda da “Asgari ücreti yüzde 95 oranında artırdık.” dediniz. Aslında açıkladığınız yüzde 95 oranındaki bu rakam asgari ücretliyi enflasyona nasıl ezdirdiğinizi de gösteriyor çünkü gerçek enflasyon TÜİK’in açıkladığı enflasyon değil, halkın yaşadığı enflasyon.

Şimdi, bu yeni ekonomi modeliyle birlikte AKP döneminin en yüksek enflasyonunu yaşıyoruz -hadi yine TÜİK’inkini göz önüne alalım- en son geldiğimiz nokta yüzde 85,5. Tabii, doların nasıl fırladığını da biliyoruz, şu anda yüzde 18,6’ları konuşuyoruz.

Diğer yandan, ülkenin ekonomik görünümüne baktığımızda ülkelerin borçlanma risklerini, risk primlerini belirleyen CDS primine baktığımızda şu anda 840 puan civarında olduğunu görüyoruz; önce bir 900 puana yükseldi, bir düştü ama 900 civarında. Şimdi “Nedir bu CDS primi?” dediğimizde dış borçlanma maliyetinin ve ödemeler dengesi krizi riskinin ne kadar arttığına işaret ediyor Sayın Bakan, sizin de çok iyi bildiğiniz gibi.

Diğer bir derecelendirme kuruluşuyla ilgili bir veriyi de paylaşacak olursak kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings yayımladığı raporda Türkiye’nin kredi notunu “B+”dan “B”ye indirdiğini, görünümünü ise “negatif” olarak teyit ettiğini açıkladı. Ama siz öyle bir sunum yaptınız ki sanki her şey güllük gülistanlık, her şey çok yolunda, siz esnafa dağıtıyorsunuz, kredi dağıtıyorsunuz, çiftçiye dağıtıyorsunuz, sosyal destekler arttı ama bir taraftan da bakıyoruz; örneğin, Ziraat Bankasını ele alalım, çiftçiye kredi vermesi gereken Ziraat Bankası gidip maalesef sizin iktidarınızın borazanlığını yapan Demirören Holdinge kredi vermeyi tercih etti ve bugün bu tahsil edilemeyen kredi yüzünden aldığımız bu yanlış kararlarla şu anda İstanbul Göktürk’te başka bir krizin yaşanmasına sebep oldunuz Sayın Bakan yani birbirini tetikleyen zincirli bir sürü hata.

Gelelim, bu çok konuşulan kur korumalı mevduat meselesine. Hazineden ve Merkez Bankasından, kur korumalı mevduatın da şu anda ülkemize maliyetinin -her ne kadar Merkez Bankası verileri açıklanmamış olsa da tahminlere bakıldığında- yaklaşık 150 milyar TL civarında olduğu ifade ediliyor; tabii, bu rakamları en doğru Merkez Bankası ve siz bizlerle paylaşabilirsiniz. Şimdi, yine, sunumunuzda özellikle istihdamla ilgili çok güzel şeyler paylaştınız, dediniz ki: “Toplam istihdam seviyesi ağustos itibarıyla mevsimsel düzeltilmiş olarak 31 milyon kişiyle tüm zamanların zirvesine ulaşmıştır. 2021 yılı sonunda 1,2 puan artarak yüzde 47,9...” Evet, 2022 birinci çeyrekte yüzde 47,2 olarak açıklanmıştı ama DİSK-AR tarafından, yine, TÜİK verilerinden hareketle hesaplanan kayıtlı tam zamanlı istihdam

oranı yüzde 33,3 olarak gerçekleşmiş, kayıtlı tam zamanlı istihdam. Yani sizin verileriniz tam zamanlı istihdamı vermiyor Sayın Bakan, burada verileri de çarpıtıyorsunuz. Çalışma çağında yani 15 yaş üstü yaklaşık 64,5 milyon kişinin sadece 21,4 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda Sayın Bakan. O yüzden, bu verileri biraz daha tutarlı açıklamanızı rica ediyoruz sizden.

Yine, istihdam üzerinden gidecek olursak şöyle bir dördlünüz var, hem arkadaşlar bunu paylaşıyorlar hem siz ifade ediyorsunuz, işte, yatırım, istihdam, üretim ve büyüme 4'lüsünü ifade ediyorsunuz sürekli. Ama bu 4'lünün içerisinde tek gerçekleşme nerede Sayın Bakan? Büyümede gerçekleşiyor. Yatırım, istihdam ve üretimde yok. Zaten buralarda olmadığı için de işte büyümede de nereden kaynaklanıyor? İhracat rakamları. Sürekli ihracattaki artışı vurguluyorsunuz ama hiç ithalat rakamlarından bahsedilmiyor. Şu anda cari açık patlamış durumda. Sadece ekim ayındaki veriyi paylaşırsak ekim ayında, son bir yılda 103,2 milyar dolara çıktı dış ticaret açığı. Hiç bunları söylemiyorsunuz.

Peki, büyümeden kim, ne kadar pay alıyor Sayın Bakan? Yani hep bu "Büyüme, büyüme... Büyüdük, ülkenin ekonomisini büyüttük." diyorsunuz da "Kim büyüyor?" diye baktığımız zaman, yine, TÜİK verilerine göre, emeğin büyümeden aldığı pay trajik bir şekilde düşüyor Sayın Bakan. Bakın, iş gücü ödemelerinin payı iki yılda 11,4 azalırken sermaye kazançlarının payı 11,1 puan artmış yani 11,4 puan oradan bu tarafa geçmiş yani el değiştirmiş. Burada bir el değiştirme var. Yine, en zengin yüzde 5'in gelirden aldığı pay, nüfusun yarısının aldığı paya yaklaşıyor Sayın Bakan. Yani yoksullaştıran bir büyümeyi gerçekleştiriyorsunuz. Bunun altını özellikle birlikte çizelim, sizin büyümeniz yoksullaştıran bir büyüme. Dar gelirli kesimler yoksullaşırken sermaye büyüyor. Bu, sürdürülebilir bir durum değil. Sizin -asıl göreviniz- enflasyonla mücadele edip bu yoksulluğu önleyici politikalar geliştirmeniz gerekirdi ama yapmadınız. Bu saatten sonra da zaten yapmanızı açıkçası beklemiyoruz. Israrlı bir şekilde bu politikalarınızı sürdürürseniz yoksulluğun artmaya devam edeceğini maalesef görüyoruz.

Bugün ekmeğin 7,5 lira olduğundan bahsediyoruz. Belki gerçekleşmedi ama bunu ifade eden kişi şu anda hapiste; böyle bir durum da var, böyle bir şeyi de yaşıyoruz. Yani bu ülkede artık yoksulluk gittikçe artıyor. Halk, temel gıda maddelerini almakta güçlük çekiyor.

Burada TÜİK'le ilgili bir şeye geçmek istiyorum, bu noktada. Şimdi, Mayıs 2022 dönemine ait tüketici enflasyonu verilerinden önemli bir bilgiyi çıkarttı TÜİK hesaplamalarında. Neydi o? "Madde sepeti ve ortalama madde fiyatları" adlı liste; Mayıs 2022'de yenilenmedi Sayın Bakan. TÜİK yönetimi, sorular üzerine de bu veriyi açıklamayacağını söyledi. Yanlışsak lütfen, siz bunu düzeltin. Şimdi, TÜİK bu veri setini Ocak 2003'ten bu yana yani iki yüz otuz iki aydır düzenli olarak açıklamış, hatta bu uygulama yaklaşık 1933 yılından bu yana yayınlanıyor yani yayınlanan bir veri ama artık açıklanmıyor. "Ne var bu paketin içinde?" diye baktığımızda ekmeğin, peynirin, süt, yumurta ve daha birçok temel gıda maddesinin ortalama fiyatlarının kalem kalem açıklandığı bir veri bu ama artık bunu çıkardınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Aslında ne yapardı vatandaş? Pahalılığı ölçerken ekmeğin, peynirin, sütün fiyatına bakarak bu pahalılığı ölçerdi ama şimdi bu karşılaştırmayı yapamayacak. Siz, bu hakkını da vatandaşın elinden aldınız. Ayrıca da artık verilerin doğru bir şekilde analiz edilmesini istemiyorsunuz. Bunun için bunu yapıyorsunuz. Artık, TÜİK'in enflasyonu hangi fiyatlara göre derlediğini de bilemeyeceğiz gibi görünüyor. TÜİK artık gerçekten toplum açısından, bu devlet için görevini yerine getirmiyor. Sadece, Cumhurbaşkanı nasıl isterse, siz nasıl isterseniz kamuoyuyla bu verilerin paylaşılmasını sağlıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yarım dakika aştınız sürenizi.

Teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Gülizar Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben, yine de bu yetmeyen bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

HDP Grubundan, Serpil Kemalbay, hazırsanız size söz vereyim.

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanı, bürokratları, milletvekillerini selamlıyorum.

Sayın Bakan, belki başka kutlayan da olmuştur ama ben de sizi kutluyorum, Türkiye, Sefalet Endeksi'nde 1'inci oldu. Sonunda Türkiye bir şeyde 1'inci oldu, o da Sefalet Endeksi. Yeni ekonomik modeliniz yoksullaştıran bir büyüme getirdi ve bu yoksullaştıran büyüme her gün herkesin gözünü zamlarla açmasına sebep oluyor. Zamların arkasındaki temel güç enflasyon, politika faizini düşürünce gerçek faizlerin yükselmesi gibi enflasyon da dizginlerinden kurtulmuş ve resmen patlamıştır. TÜİK TÜFE'yi yüzde 85 ilan ederken ENAG yüzde 185 olarak açıkladı. Bir zamanlar paradan sağdaki sıfırı attığınız gibi bu sefer de soldaki 1'i atarak durumu kurtarmaya çalışıyorsunuz. Halkın mutfağına, sofrasına yağmur gibi yağın zamları durdurmadığınız gibi Dünya Sefalet Endeksi'nde 1'inciliği aldınız. Ayrıca, Üretici Fiyat Endeksi ÜFE ile TÜFE arasındaki büyük fark, sırada bekleyen zamların da habercisi.

Merkez Bankasına sürekli müdahale etmeniz, borsadaki o yarattığınız spekülasyonlar, gündeme gelen yolsuzluklar, TÜİK'e müdahale etmeniz, dezenformasyon aracına dönüştürmeniz, vergi adaleti diye bir şey bırakmamanız, yandaş şirketlerinize her türlü vergi aflarını, istisnaları çıkarırken maaşını alamadan vergisini ödeyen geniş kesimlere ise “dolaylı vergi” adı altında çifte vergilendirmeyi reva görmeniz, kamu-özel iş birliği projeleriyle 5 TL'lik işi 25 TL'ye yapmanız, ülkenin gelecek yirmi, otuz yılını bu çetelere ipotek etmeyi yerli ve millî adımlar olarak pazarlamanız... O kadar yerli ve millisiniz ki ihtilaf durumunda da Londra mahkemelerine gitmeniz hiç şaşırtmıyor.

Başka ne yapıyorsunuz? Sermayeyi ucuz faizle ihya etmek için halkı açlığa ve yoksulluğa mahkûm ediyorsunuz. 3 haneli enflasyon sayesinde işçi ücretlerini reel olarak geriletirsiniz. Ucuz iş gücü dışında hiçbir rekabet gücü yaratamazsınız. Kuru, sözüm ona kontrol altında tutmak için, yılbaşından bu yana ortalama her ay 9,5 milyar doları sattınız, yine birilerini zengin ettiniz. Kur korumalı mevduat hesaplarına yılbaşından bu yana 91,6 milyar TL ödeme yaptınız, halkın ödediği vergileri yine sermayeye peşkeş çektiniz. Sermaye partisi olduğunuz için sermaye için çalışıyorsunuz, işçinin işsizlik sigortasında biriken parasını dahi sermayeye peşkeş çektiniz.

Şirketler kâr patlaması yaşıyor, faizci bankalar kâr patlaması yaşıyor, halkımız ise sıkıntı patlaması yaşıyor. Korkunç bir pahalılık, korkunç bir açlık. Okula aç giden çocuklar sizin eseriniz. Kur korumalı mevduat sahibine aktaracak 91 milyar lirayı buluyorsunuz ancak okulda öğrenciye verilecek öğle yemeğine para bulamıyorsunuz. Bütçeyi halk için kullanmıyorsunuz. Attığınız adım için bile neredeyse vergi topluyorsunuz. Ancak bu kaynakları halk için kullanmıyorsunuz.

Sermaye semiriyor ancak kalkınma yok, refah yok. Ucuz emek sömürüsüne dayalı tekstil sektöründe Bangladeş'le yarışmıyorsunuz. Pandemi sürecinde dahi halka doğrudan gelir transferi gerçekleştirmediğiniz için bütçe fazla verdi. Oysa halkın gelir güvencesine, iş güvencesine ihtiyaç var; elektrik, su, doğal gazın kota dâhilinde, ücretsiz dağıtılmasına ihtiyaç var; okullarda ücretsiz

öğle yemeğine ihtiyaç var, işe gidip gelirken ücretsiz ulaşımaya ihtiyaç var, köylüye tohum ve mazot sübvansiyonlarına ihtiyaç var, kiracıların desteklenmesine ihtiyaç var; var da var ama bunu sizden beklemek tabii ki eşyanın tabiatına aykırı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Elbette ki halkı açlığa, yoksulluğa, yoksunluğa mahkûm edenler er ya da geç bunun bedelini ödeyecektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İYİ Partiden Sayın Zeki Hakan Sıdali.

Buyurun lütfen.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, bürokrasimizin değerli temsilcileri, çok kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yüce Meclisimizin ilk Başkanı ve cumhuriyetimizin kurucusu, liderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum. Atatürk, milletimizin ruhunda Türk Bayrağı gibi dalgalanmaya sonsuza kadar devam edecek. Onun fikirleri ve ilkeleri bir güneş gibi bugün olduğu gibi yarın da yolumuzu aydınlatacak; açtığı yolda, gösterdiği hedefe durmadan yürüyecek, ömrünü adadığı cumhuriyetimizin ilelebet payidar kalacağından emin olarak bize emanet eden Ata'mızın emanetine de sahip çıkacağız.

Kıymetli milletvekilleri, çok yönlü bir ekonomik tufanın içerisinde geçerken Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerine konuşuyoruz. Yürütülen ekonomik politikalar refahı değil, sıkıntıyı; kalkınmayı değil, yoksulluğu artırıyor. Bu yanlış politikalardaki ısrarınız yalnızca tutmayan hedefler, negatife dönen rakamlardan da ibaret değil. Sayın Bakanın “Sen maaş alıyorsun, en fazla neyini kaybedersin? Bu iş düzelmese ben her şeyimi kaybederim.” dediği günden beri neredeyse bir yıl geçmiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan hiçbir şeyini kaybetmemiş.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Peki, bu iş düzelmiş mi? Hayır, düzemedi. Sayın Bakan görevine ve yeni paket açıklamalarına devam ediyor ama maaşlı çalışanların vay hâline. Sayın Bakan söylediği gibi henüz boynu bükük dönmedi ama vatandaş pazardan evine boynu bükük dönüyor, yıllık gıda enflasyonu yüzde 134'lere dayanmışken zaten nasıl dönmesin ki. Yakın zamana kadar zenginlik ve sınıf atlama vadettiğiniz orta sınıfa şimdi “Alışmak zorundasınız.” diyorsunuz. Bir yıl önce yoksulluk sınırı 10.076 lira, şimdi 24.185 lira olmuş; vatandaşlarımız sizce neye alışacak? Alım gücünün sürekli düşmesine mi, adım adım yoksulluğa sürüklenmeye mi? Gerçeklikten kopuk politikalarınız devam ettiği sürece toplumun geniş bir kesimini oluşturan orta direk maalesef yoksulluğa devrilecek. Yapılan araştırmalar ortaya koyuyor: Her haneden yüzde 36'sı kazandığından daha fazlasını harcamak zorunda, yüzde 51'i ise geliriyle giderini ancak birbirine denkleştirebiliyor yani toplamda 51+36=87'si yani tasarruf yapmak bile artık lüks hâline gelmiş.

“Yoksulluğu bitireceğiz.” diye gelip halkın yüzde 90'ını yaşadığından, gördüğünden, aldığından geriye düşürüp derin yoksulluğun içine ittiniz ve ülkemizi “derin yoksulluk” diye bir kavramı tartışır hâle getirdiniz. Günümüzün çocukları ebeveynlerinden daha iyi bir hayat sürme imkânına sahibi olmayan cumhuriyetten sonraki ilk kuşağımız yani bugün 18 yaşındaki bir genç, annesinin 18 yaşındaki hâline göre çok daha kötü şartlarda yaşıyor ve belki de en kötüsü, geleceğe dair umutsuz bir şekilde yaşıyor. Çocuklar -çok itiraz ediyorsunuz ama- okula aç gidiyorlar, aç geliyorlar; bu, hem kronik

hastalıklara hem de öğrenme yoksunluğuna sebep oluyor. “2 öğün yemek verelim.” diyoruz, “Kaynak nerede?” “Yok öyle bir kaynak.” diyorsunuz, Demre Belediyemiz veriyor, engelliyorsunuz ama kur korumalı mevduat sahiplerine yalnızca hazineden yüzlerce milyar lira dağıtacak kaynak sıkıntısını da yaşamıyorsunuz. Bir de bunu bir yıl daha uzatıyorsunuz ki buradan sormak istiyorum: Kaynak kime yok, çocuklara mı yok sadece?

Kıymetli milletvekilleri, yoksulluğu geçtim, açlık sınırı 7.425 liraya fırlamışken hâlâ 3.500 lira emekli maaşı alanlar var. Yıllarca emeğiyle ülke ekonomisine katkı sağlayan, vergisini ödeyen emeklilere “Açlık sınırının yarısından az bir maaşla geçin.” diyorsunuz; bırakın ay sonunu, doğal olarak ay ortasını bile getiremiyorlar.

Evet, söyleyecek çok şeyler var; beş dakikaya Türkiye ekonomisini sığdırmak maalesef mümkün değil ama şimdi, en son “Tarımda başıboşluk bitecek.” diyordunuz, ben bunu yirmi senedir ülkeyi yöneten bir irade için çok samimi bir öz eleştiri olarak buluyorum. Haklısınız, seçim gelecek; tarımda, sanayide, eğitimde, ticarete başıboşluk bitecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur.

Teşekkür ediyorum.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Teşekkür ediyorum sabrımız için Başkanım, yedi saniyenizi kullanmışım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkürler, sağ olun.

Sayın Abdüllatif Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz. Görüşmelerimizin ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, ilk selamlaşmaları sırasında yapıcı eleştiriler beklediğini söylemişti; haklıdır, yapıcı eleştiriler her zaman faydalıdır ama şunu da bilmesi lazım Sayın Bakanın: Uyguladığı politika yıkıcı olduğu zaman yapıcı eleştiri yapmakta zorluk oluyor ama bununla birlikte biz sert eleştiri de yapsak siz onu yıkıcı eleştiri saymayın, biz yapıcı olmak amacıyla sertlik yapıyoruz.

Neden uygulanan politikalarda bir yıkıcılık vardır? Çünkü 2021’in sonlarına doğru yirmi yıllık bir iktidar döneminden sonra yeni bir politika keşfettiğini ilan etti Hükümet ve “Yeni bir politikaya geçiyoruz.” dedi ve politikasının ana ayaklarını ilan etti. Önce isim vermede biraz zorlandılar; bir ara “Çin modeli” dediler, bir süre de bunu sürdürdüler ama Çin modeliyle uyguladıkları bu politika arasında bir ilişki olmadığı anlaşılınca ve üstelik de daha sonradan Çin’de rüşvet alanları, yolsuzluk yapanları da idam ettikleri anlaşılınca Çin modelini unuttular, onun yerine “Türkiye ekonomi modeli” ismini koydular; neyse, yerli ve millî bir isim bulmuş olmalarına da sevindiğimi belirtmek isterim. Ama ne iddia ediyorlardı? Şimdi, Sayın Bakanın konuşmalarında da var, diyor ki: “Dünya büyüme sıkıntısı çekerken biz büyüzünüz.” yani bu modelle büyüdüğünü söylüyor Sayın Bakan. Ben şimdi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının yıllık programına bakıyorum ne büyümüş diye: Gayrisafi yurt içi hasıla 2021’de 816 milyar dolar, Cumhurbaşkanlığının 2022 sonu gerçekleşme tahmini 808 milyar dolar yani siz büyüzünüz da millî geliri kendi verdiğiniz rakamlara göre 8 milyar dolar azaltmışsınız. 2023 hedefine bakıyoruz, 2023 beklentisine: O da 867 milyar dolar gayrisafi yurt içi hasıla; bu, 867 milyar dolar 2022’ye ve 2021’e göre biraz büyüdü anlamına da gelmiyor ama tam sekiz yıl önceki -daha eski rakamlar önümde olmadığı için sekiz yıl önceyi söylüyorum- 2015 yılında da Türkiye’nin gayrisafi yurt içi hasılası 867 milyar dolarmış yani kuruluşuna kadar aynı, kuruluş değil

de sentine kadar aynı yani 867 dolarlık gayrisafi yurt içi hasılayı 2023 yılında, sekiz sene sonra aynen tekrar ediyorsunuz ama Sayın Bakan büyük büyüme başarılarından söz ediyor; demek ki bu iddialar çok gerçekçi değil, öyle gözüküyor.

Ama Sayın Bakanın yine bugünkü konuşmasında bir başka iddiası vardı: “İhracatımız artıyor. Yani ihracat konusunda bu yeni modelle önemli artışlar sağladık.” diyordu. Şimdi, bakıyorum ben, 2021’de ihracat 225 milyar dolar -kendi verdikleri rakamlar tabii bu, Cumhurbaşkanlığının verdiği rakam- 2022 yıl sonu gerçekleşme tahmini 255 milyar dolar; yani bir artış yok, yani 30 milyar dolarlık bir tahmin var, bunu “artış” diye anlatmak zor. Ama daha komiği “2023’te ihracatın gerçekleşme tahmini 265 milyar dolar.” diyorsunuz yani 10 milyar dolarcık bir kıpırdanma öngörüyorsunuz ama “İhracatta destan yazıyoruz!” diyorsunuz. Yani öyle 10 milyarcık dolarla böyle bir destan yazma filan olmaz Sayın Bakan, onun için bunu düzeltmek lazım.

Peki, bu yeni modele, kendi söyledikleri ve benim de beğendiğim “Türkiye ekonomi modeli”ne göre asıl hedef ne idi? Asıl hedef, dış ticaret açığını kapatacaktık ve cari fazla verecektik. Peki, öyle mi gerçekleşiyor yani gidiş oraya doğru mu gidiyor? Vallahi, baktığımız zaman, hiç de öyle bir gidiş yok. Yine rakamlara göre “Dış ticaret açığı yıl sonu itibarıyla 105 milyar dolar olacak.” diyorsunuz; bundan da öte “Cari işlemler açığı da 47 milyar dolar olacak yıl sonu itibarıyla.” demişsiniz. Geçen sene kaçtı? 13 milyar dolar. Ya, 13 milyar doları, 47 milyar dolara çıkarıyorsunuz, cari işlemler açığı; hâlbuki sizin ana hedefiniz, uyguladığınız politikayla ana hedefiniz, cari açığı kapatmaktı.

Peki, 2021’den 2022’ye ne kadar artmış cari açık? Tam 3,6 kat artırmışsınız; korkunç patlama var, “Cari açığı kapatacağız.” derken, patlatmışsınız. Diyeceksiniz ki: “Rakamlara bakmayın siz, gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payına bakın.” Ona bakıyorum, 2022’de cari açık, gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 5,9’u olmuş arkadaşlar, yüzde 5,9; tarihî rekor, tam bir tarihî rekor. Ya, o zaman iddialarınız tutmamış, tam tersine çıkmış. Peki, bu modeli niye sürdürüyorsunuz siz, niye devam ettirmeye çalışıyorsunuz? Niye sürdürüyorsunuz? “Faiz” diyorsunuz, gidiyorsunuz tefeci faiziyle dışarıdan borçlanıyorsunuz. Hani faizi düşürüyordunuz? Ve cumhuriyet tarihi boyunca faizlerin ana parayı geçtiği tek dönemi yaşıyor Türkiye sizin bu modelinizle. “Ooo, faizi düşürdük!” dediğiniz dönemde -cumhuriyet tarihinde hiç görülmemiş faizlerin ana parayı geçtiği- siz ana parayı geçen bir faizin içerisine girmişsiniz. Hatta, başka bir şey söyleyeyim: Bakın, Osmanlı da biliyorsunuz, 1876’da iflasını ilan etti, moratorium ilan etti Osmanlı Devleti, 81’de Düyun-ı Umumiye idaresi kuruldu, böyle büyük bir borç problemi vardı; o dönemde de faizlerin ana parayı geçtiği bir dönem yok ha. Yani Türk tarihinin en faizci Hükümeti, faizi düşürdüğünü iddia ediyor; burada da bir terslik var. “‘Hadi canım, bunlarda hedeflerimizi şaşırdık ama bir yerden bir şey tutturduk.’ diyebilirler mi?” diye bakıyorum ben, tutturabildikleri hiçbir şey yok. Enflasyon, TÜFE 86, “Ama dünyada var enflasyon.” diyor. Ya “Dünyada var enflasyon.” diyorsunuz ama bakın bu, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının bütçe sunuşu “Dünyada enflasyon ne kadar var?” diye 8’inci sayfada yazmış zaten. Diyor ki: Dünyada 2002 şu gün itibarıyla yıllık enflasyon 9,1; gelişmiş ülkelerde enflasyon yüzde 7 ama gelişmekte olan ülkelerde yani Türkiye gibi ülkelerde de enflasyon 10,6. Yani yüzde 10’luk bir enflasyon, bize benzeyen ülkelerde yüzde 10’luk bir enflasyon var. Yani bunların kullandıkları para da euro, dolar falan değil; Türkiye’ye benzer ülkeler, yüzde 10,6 enflasyon.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şener, süreniz dolmuştur, bir iki cümleyle bağlarsanız...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bizde yüzde 86 yani tam 8 kat fazlası. “Dünyada var da bizde var.” diyemeyiz bu durumda.

Ama ÜFE daha korkunç; üretici fiyatlarıyla enflasyon yüzde 158.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hem Türkiye tarihinin hem de dünya tarihinin rekorunu kıırıyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben iyi bir şey göremedim yani iyi bir şey keşke söyleyebilseydim, o zaman yapıcı bir eleştiri yapmış olurum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – AK PARTİ Grubundan Sayın Bekir Kuvvet Erim, buyurun lütfen.

Vakti tasarruflu kullanan bir arkadaşımızdır Bekir Bey.

Buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın değerli temsilcileri, bürokratları ve yöneticileri, kıymetli basın mensupları; sözlerime başlamadan Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; dünyada ve bölgemizde tarihi bir yeniden yapılanma sürecinin sancılarının yaşandığını hepimiz görmekteyiz. Siyasi ve ekonomik değişim dalgası, sınırları aşan sonuçlar doğurarak etki alanını ve gücünü artırmaktadır.

Türkiye’yi son yirmi yılda tarihinin en büyük demokrasi ve kalkınma reformlarıyla tanıştırmış bir yönetim olarak ülkemizi yeni döneme hazırlamanın da en başta gelen görevimiz olduğu inancıyla hareket ediyoruz.

Geçmişte devlet içine çöreklenmiş olan vesayetin ve kullandığı araçların tüm izleri gizli ajandalarıyla, paralel hatlarıyla, örgütsel aidiyetleriyle, ucu dışarıya kadar uzanan dayatmalarıyla artık tarih olmuştur.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde tüm engelleri aşarak gerçekleştirdiğimiz değişim ve reform başarılarımızı yirmi yıldır sürdürdük, sürdürüyoruz.

AK PARTİ olarak bugüne kadar hep “adalet” ile “kalkınma”yı, “hukuk” ile “ekonomi”yi, “özgürlük” ile “güvenlik”i birbirini tamamlayan 2 olgu olarak kabul eden bir anlayışla milletimizin huzurunda olduk. Bunun yanında, eğitimden sağlığa, adaletten emniyete, ulaşımdan enerjiye, tarımdan sanayiye, sosyal güvenlikle çevreye kadar her alanda tarihî reformlar hayata geçirdik. En önemlisi de iki yüzyılı bulan demokrasi arayışlarımızda doğrudan milletimizin iradesiyle hayata geçirilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemidir. Yeni sistemde demokrasinin sacayağı olan yürütme, yasama ve yargı organları arasındaki ilişkileri çok daha netleştirdik; böylece her erkin kendi alanında ülkeye ve millete en iyi hizmeti vermesini sağladık. Nitekim Türkiye, yeni sistemle birlikte, bölgesel ve küresel krizlere karşı daha etkin, daha hızlı ve daha kapsamlı refleksler verebilme imkânına kavuşmuştur.

Kıymetli Bakanım, değerli milletvekilleri; Bakanlığımız sürdürülebilir ekonomik büyümenin, istikrarın ve adaletli gelir dağılımının tesis edilmesine ve toplumsal refahın artırılmasına yönelik politikaları uygulamaktadır, bu politikaların sonuçlarını takip etmektedir. Kamu açıklarının tedricî olarak azaltılması ve mali disiplinin sürdürülmesi konularında orta vadeli politika çerçevesinde kararlılıkla bağlıdır. Gelir ve harcama politikalarını, mali disiplinden taviz vermeksizin, toplumumuzun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uygulamaktadır. İhtiyatlı borç yönetimiyle küresel

ölçekte kamu maliyesi kaynaklı risklerin arttığı böyle bir dönemde, ülkemizin olumlu yönde ayrışmasına katkıda bulunmaktadır. Finansal istikrarın sürdürülmesini, risklerin yönetilmesini ve piyasaların sağlıklı bir şekilde işlemlerini sağlamak üzere gerekli çalışmaları sürdürmektedir.

AK PARTİ Hükümetlerinin göreve başladığı 2002 yılından bugüne kadar Türkiye ekonomisi geçirdiği yapısal dönüşüm sürecinde; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme hedefleri doğrultusunda çok önemli mesafeler katetmiştir. Mali disipline verdiğimiz önem, ülkemizin uzun dönem makroekonomik istikrarına en büyük katkıyı sağlayan politikalarımızdan biri olmuş, bu sayede küresel ekonominin içinden geçtiği olumsuz koşullarda dahi ülkemiz, diğer ülkelere nazaran pozitif ayrılmış ve toplumun hiçbir kesimi zor koşullar altında yalnız bırakılmamıştır.

Bankacılık sektörü; güçlü sermaye yapısı, yüksek aktif kalitesi ve kârlılık oranlarıyla oldukça sağlıklı bir görünüme sahiptir. Sektörün sermaye yeterlilik oranı yüzde 18,8’le birçok ülkeden daha yüksektir. Sayın Cumhurbaşkanımızın 10 Ekimde gerçekleşen Kabine toplantısı sonrası açıkladığı üzere, Halk Bankası aracılığıyla esnaf ve sanatkârlara 100 milyar liralık kredi kullanılmasına yönelik süreç başlamış durumdadır; altmış ay vadeli olarak verilecek bu kredinin faizinin yarısı Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından karşılanmakta ve esnafa maliyeti yüzde 7,5 seviyesindedir. İlaveten banka tarafından kullanılan kredilerin üst limitleri 350 bin liradan 500 bin liraya, iş yeri edindirme ve taşıt kredisi limitleri de 1 milyon liradan 1,5 milyon liraya yükseltilmiştir. Ayrıca, genç esnaf girişimcilere kullanılan hazine faiz destekli kredilerdeki sıfır faizli kredi limiti de 100 bin liradan 300 bin liraya yükseltilmiş ve bu kredilerde aranan yaş sınırı da 30’dan 35’e çıkarılmıştır. Böylece, gerek vatandaşlarımıza gerek ekonomimizin uzun dönemli kapasitesine yönelik olarak hizmetler ve destekler sunulmaya devam edilirken aldığımız etkili önlemlerle birlikte yakaladığımız yüksek büyüme oranları bütçe politikamızdaki disiplinli yaklaşımla desteklenmeye devam edilecektir. Ayrıca, 2002 yılından bu yana uyguladığımız gelir politikalarıyla daha etkin, adil ve rekabetçi bir vergi sistemi oluşturarak kamu finansmanını sağlam temellere dayandırıp sürdürülebilir kalkınmayı destekledik. Vergilemede vatandaşlarımız ve reel sektörümüzün ihtiyaçlarını gözeten istikrarı ve öngörülebilirliği esas alan politika ve uygulamaları önceliklendirdik, kapsayıcı bir büyüme ve istihdam artışının rekabet ortamını geliştiren yatırım, üretim, nitelikli istihdam, ihracat ve yurt içi tasarrufların teşvikine yönelik pek çok vergi uygulamasını hayata geçirdik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bitiyor Sayın Başkanım.

Hazine ve Maliye Bakanlığımız 2023 yılında toplam 2,2 trilyon lira bütçe teklif etmiştir. Faiz harcamaları için ayrılan kaynak ayrı tutulduğunda kalan teklifin yüzde 57,8’lik kısmı olan 1,3 trilyon lirası cari transferler kalemi için ayrılmıştır, söz konusu kaleme en büyük payı Sosyal Güvenlik Kurumu, mahalli idareler, fonlar ve yükseköğretim kurumlarına aktarılacak için teklif edilen ödenekler oluşturmaktadır. Yüzde 1,1’lik kısmı olan 24,8 milyar lira sermaye transferleri kalemi için ayrılmıştır, söz konusu kalemlerde en büyük katkı payını yükseköğretim kurumlarına aktarılacak için teklif edilen ödenekler oluşturmaktadır. Yüzde 14,8’lik kısmı olan 326,8 milyar lira ise borç verme kalemi için ayrılmıştır, söz konusu kaleme en büyük payı KİT’ler ve diğer kamu sermayeli kuruluşlara aktarılacak için teklif edilen ödenekler oluşturmaktadır.

Ben bu vesileyle tekrar Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Cumhuriyet Halk Partisinden Orhan Sümer'e söz vereceğim; daha sonra HDP'den Rıdvan Turan Bey'e, sonra İYİ Partiden Metanet Çulhaoglu'na...

Buyurun Sayın Sümer.

Süreniz beş dakikadır.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan televizyon karşısına zaman zaman çıkıp “Yirmi yıldır bu ülkede hiç kimse beni enflasyonun altında ezdirdiler, beni doktorsuz bıraktılar, benim çocuğumu kitapsız bıraktılar.” diyemez diye açıklamalarda bulunuyor. Maalesef, TÜİK'e de talimatla veri açıklatıyor, açıklanan verilere maalesef halkımız güvenmiyor. TÜİK'in açıkladığı rakamları bile göz önünde bulundurursak Türkiye'de şu an enflasyon yüzde 85'e çıkmış. Sayın Bakan üzülmeden pembe tablolar çiziyor sürekli; ne zaman “Ekonomi kötüye gidiyor.” desek maalesef “Ezan susmayacak, bayrak inmeyecek, milletimiz bölünmeyecek.” diyerek millî değerlerimiz üzerinden gerçekleri kapatmaya çalışıyorlar. Bizim değerlerimizle hiçbir sorunumuz yok, aksine bizler değerlerimize sıkı sıkıya bağlıyız. Bizim, vatandaşları açlığa mahkûm eden, bu duruma getiren bu tek adam sistemiyle derdimiz var.

Sayın Bakan, Türk parası tarihinin en düşük seviyesinde “Daha da değer kaybetmez.” dediniz, siz bu açıklamayı yaptıktan sonra Türk lirası yüzde 20 daha değer kaybetti. “Borsa çok iyi gidiyor, küçük yatırımcı borsayı tercih etsin.” dediniz, borsa çöküşe geçti, maalesef borsada vurgun yapıldığı ortaya çıktı. Çiftçi gübre alamaz, üretim yapamaz noktaya geldi. Esnaf kepenk kapatıyor, memleketim Adana'da birçok iş yeri maalesef kapandı, Adana işsizlik sayısında Türkiye 1'incisi oldu. Şu an Türkiye genelinde de işsiz sayımız 10 milyonu aşmış durumda. Emekli üç kuruluş promosyon için maalesef banka banka dolaşmaya başladı. Sayın Bakan çıktı “İşler iyi gidiyor, tıkr tıkr işliyor.” dedi, saraydan bakınca farklı olabilir ancak milyonlarca öğrencimiz okula aç gidiyor, kaban ve mont almak için mağazalar artık otuz altı ay taksit yapmaya başladı. Başta peynir, süt, yumurta olmak üzere temel gıda ürünleri vatandaşımız için artık lüks olmuş durumda. Acilen israftan uzak ekonomik politikalar uygulamak gerek ama bunun için de tasarrufa saraydan başlamak gerek; günlük 10 milyon lira yani eski parayla 10 trilyon lira harcayan, bu sene ise günlük 18 milyon lira harcamak için tekrar bütçe isteyen... Sayın Bakan, buraya da bir şey demeyecek misiniz acaba? Birçok milletvekili arkadaşımızın ekonomik değerlere, piyasanın durumuna, yanlış ekonomik politikalara değindiği, vatandaşları perişan eden, zengini daha çok zenginleştiren bu sistem ne yazık ki sizin eseriniz.

Kısaca, ekonomik durumu anlatmak için şimdi bir örnek vermek istiyorum. Bakın, Sayın Bakan, bu elimde 2 kilo Türkiye Cumhuriyeti madenî parası var, bu poşetin içerisindeki madenî para 85 lira maalesef, bu poşeti hurdacıya götürdüğümüz zaman 242 lira ediyor yani paranın hurdacıdaki değeri maalesef kendisinden daha fazla; yazıktır günahtır. Şuraya bakın Sayın Bakan, bu poşet ekonomiyi hurdaya çevirdiğinizin göstergesidir. Onun için diyoruz ki: Türk parasını artık daha değersiz duruma getirmeden müdahale edin. Memleket batmış, ekonomi hurdaya çıkmış, siz hâlâ ıslıtı peşindesiniz; vatandaş ıslıtyı bıraktı Sayın Bakan, evindeki ışığı açamaz duruma geldi, siz gülmeye devam edin maalesef! Bu anlayıştan bir beklentimiz olmadığını söylüyoruz, sekiz ay sonunda kurulacak millet iktidarında vatandaşımız için gerekeni yapıp yandaş muslukları keseceğimizin sözünü veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Rıdvan Bey -ben yanlış görmüşüm- söz istememiş.

Sayın Musa Piroğlu'na Şimdi söz veriyorum.

Buyurun.

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, engellilerin sorunlarını zzmekle gvlelendirilmiŐ bakanlık Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ancak biz Şunu fark ettik ki engellilerle ilgili bu Bakanlık yani Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı etkisiz ve yetkisiz bir Bakanlık ve bu konuda en etkili ve yetkili Bakanlık sizsiniz çünkü engellilerin bu Meclisten temel talepleri ekonomik talepler olarak Őekilleniyor ve biz ne zaman hangi bakanlığa gitsek -ister Sağlık Bakanlığına gidelim, ister alıŐma Bakanlığına gidelim, ister Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gidelim- karŐımıza engel olarak sizin Bakanlığınız ıkıyor. "Otomobil zerindeki TV limiti artırılsın." diyoruz, diyorlar ki: "Maliye Bakanlığı bürokrasisi izin vermiyor." "SUT'taki demeler artırılsın." diyoruz, Sağlık Bakanlığı diyor ki: "Maliye bürokrasisi izin vermiyor." Engellilerin aldığı maaŐların asđari ücret limitine çıkarılması istiyoruz, yine deniyor ki: "Maliye Bakanlığı izin vermiyor." nk Maliye Bakanlığı diyor ki: "Btcemiz buna yeterli değil." ve biz anladık ki temel yetkili sizsiniz ama aynı zamanda temel engel de sizsiniz. Sayısı 10 milyonu bulan engelliden söz ediyoruz; aileleriyle beraber bu nüfusun kaç ettiğini çok rahat hesaplayabilirsiniz ve btçeden ayrılan para yüzde 1; nüfusun, 80 milyonun 10 milyonuna btçeden sadece yüzde 1 ayrılıyor ve ne zaman bir düzenleme talep edilse ne yazık ki Bakanlığınızın engeline çarpıp geri dönüyoruz. Engelli kurumları geldi Plan ve Bt Komisyonuna bakanlıkları ve kurumları gezdiler, partileri gezdiler ama hiÇbir Şey alamadan geri döndüler çünkü bize söylenen Şu: "Maliye bürokrasisi önümüze engel." Bakanlığınız acaba bu konuda birtakım adımlar atmayı düşünüyor mu? Örneğin, vergi indirimini, memurların, çalışanların vergi indirimini konusunda hastanelerin sağlık raporları var ama hastane sağlık raporları vergi indirimini konusunda yetkisiz çünkü alınan rapor sizin Maliye Sağlık Kuruluna geliyor ve Maliye Sağlık Kurulu sadece hastanelerin en dipte verdiği zrl oranını biraz daha düŐürüyor ve büyük oranda vergi indirimleri iptal ediyor.

Hastane raporlarına güvenmiyor musunuz? Sizin sağlık kurulunuz diğer bütün hastanelerden, üniversitelerden, devlet hastanelerinden daha yetkili, daha kıdemli ve daha yetkin mi? Bizim engelli planlarımızı, engelli durumumuzu saptama konusunda özel uzmanlarımız mı var ki hastane raporlarını bile geçersiz kılıyorsunuz ve kendinizi yetkili kılıyorsunuz?

Ben bir dizi soruyla devam etmek istiyorum. Bir: Engelliler TV'yle, TV indirimıyla araç alamıyorlar. Araçların bize verilen bugünkü limiti 400 bin lira ama biz biliyoruz ki en hafif araç bile 600 binden baŐlıyor. TV indirimini yükseltecek, engellilerin araç almasını sağlayacak adımları bu bt döneminde atacak mısınız?

Engelliler SUT nedeniyle neredeyse temel ihtiyaç maddelerini karŐılayamıyorlar; alt bezi, sonda ve benzeri Şeyler almakta zorlanıyorlar. SUT'un yükseltilmesi, güncellenmesi konusundaki engelleri kaldırmayı düşünüyor musunuz? Engellilerin maaşları açlık sınırını bırakın, asđari ücretin bile çok dibinde, 1.200 lira civarında maaş alıyorlar, açlık sınırı 7.500 lirayı bulmuş. Engellilerin insanca yaŐayacađı bir ücret sağlanması için önündeki engelleri kaldırmayı düşünüyor musunuz? Sayısı 10 milyonu bulan engellinin btçeden aldığı payı arttırmayı düşünüyor musunuz? Hazır seçim dönemi herkese para dağıtırken "Bütün birimlere vergi indirimleri ve benzeri kolaylıklar sağlayacağız." gibi iddialara çıkmıŐken yani aslında oy avına çıkmıŐken sayısı 10 milyonu bulan engellinin temel taleplerini karşılama konusunda bu bt döneminde bir adım atmayı düşünüyor musunuz?

Ve szn z, Şöyle bağlayayım: Diğer bütün bakanlıkların önünde engel olmaktan vazgeçmeyi düşünüyor musunuz? Engellilerin hayatını kolaylaŐtırmak için bir adım atmayı ve gelen talepleri karşılama konusunda, yol gösterici olma konusunda çaba göstermeyi düşünüyor musunuz? 10 milyon engellinin sesini duyacak mısınız? Bu sese uygun adımlar atacak mısınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Metanet Çulhaoğlu, İYİ Parti, buyurun lütfen.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakan Yardımcıları, bürokratlar, basınımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, AK PARTİ iktidarının 2022 hedeflerini ve bütçesini değerlendirerek 2023 bütçesine geçmek istiyorum. Geçen yıl eylül ayında açıklanan orta vadeli programda 2022 yılı için enflasyon hedefi yüzde 9,8 idi, bu yıl ekim ayında geldiğimiz nokta tüketici enflasyonu iktidarın koruyucu TÜİK'e göre bile yüzde 85,5 çıktı, dolar kuru da 9 lira 27 kuruş olarak öngörülmüştü, şu anda dolar 18 lira 60 kuruş seviyelerinde. 2022 yılı cari açığı 18,6 milyar lira olarak planlanmıştı ancak yılın sadece eylül ayında 40 milyar dolar cari açık çıktı. Yine, 2022 yılında bütçe açığının 278 milyar lira olmasını hedefleyen bu iktidar şimdi bütçe açığının 461 milyar lira olacağını söylüyor. Ayrıca, AK PARTİ'nin açıkladığı rakamlardan yüksek bütçe açıklarının önümüzdeki aylarda şahlanarak devam edeceğini de anlıyoruz. 2022 yılı bütçesinde toplam harcamalar için verilen ödenek 1 trilyon 751 milyar liraydı, şimdi ise önümüze getirilen dokümanlarda bu harcamaların 3 trilyon 134 milyar liraya ulaşacağı ifade ediliyor. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bütçede böyle bir sapma görülmedi değerli arkadaşlarım. Aslında bundan da anlaşılacağı üzere öngörüsüzlüğün ve beceriksizliğin kitabını yazdı AK PARTİ iktidarı. Bir de "Faize karşıyız." diyenlerin faiz ödemeleri var tabii. 2022 yılı için devlet borçlanması, genel giderler dâhil, toplam faiz ödemesi için konulan ödenek 242 milyar lira iken bu yılın sonunda 341 milyar lirayı aşması bekleniyor. Buna bir de kur korumalı mevduattan gelecek 300 milyar lira yükü eklersek toplam faiz ödemesi 640 milyar lirayı aşacak. Hani nas vardı? Hani faize savaş açmışlardı? Rakamlar ortada arkadaşlar. "Devletin bütçesinden beş kuruş çıkmıyor." diye pazarladıkları kamu-özel iş birliği projelerine ödenecek parayı da 42 milyar lira öngördüler. Onun da yıl sonunda 53 milyar lirayı bulması bekleniyor. Tüm bu harcamalar milletimizin sırtına yüklenen ağır ceza ve vergilerle karşılanacak. Artan fiyatlar nedeniyle vatandaşlarımız daha fazla vergi, çalışanlarımız vergi dilimlerinin sabit olmaması nedeniyle daha fazla vergi ödeyecek. Esnaf ve sanayicimiz reel bir kazancı olmasa da enflasyon nedeniyle düşük fiyattan girişlerin yüksek fiyattan çıkmasından dolayı daha fazla vergi ödeyecek. Özetlemek gerekirse, vatandaşlarımızın omzuna yüklenen ağır vergi ve cezalar sayesinde yandaşları zenginleştirmeye devam edecek bu iktidar.

İktidarın yarattığı işsizlik ve enflasyon sonucu ülkemiz Sefalet Endeksi'nde de 93,3 puanla şampiyon oldu. Ne yazık ki 2023 yılı bütçesi de 2022'den farklı değil. 2023 yılında bütçe harcamalarının 4 trilyon 470 milyar lira, bütçe gelirlerinin 3 trilyon 810 milyar lira, bütçe açığının da 660 milyar lira olması öngörülmüyor. Harcamalar içinde 566 milyar lira faiz ödemelerine, 103 milyar lira da kamu-özel iş birliği ödemelerine ayrılmış. İşin ilginç tarafı, 2023 sonuna kadar uzatılmasına rağmen bütçede kur korumalı mevduata ödenek de ayrılmamış. Bu da bütçenin ne kadar samimiysiz olduğunu gözler önüne seriyor. Ayrıca, bu bize gösteriyor ki toplam faiz ödemelerinin 1 trilyon lirayı bulması işten bile değil. Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre önümüzdeki yıllardaki iç borç faiz ödemesi yükümlülüğümüz anapara ödemelerini geçmiş yani faizlerin borcun aslını geçmesi demek, hazinemizin tefecilerin eline düşmüş olması demektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmak üzeredir.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Teşekkür ediyorum.

Bu bütçe milletimizin hayrına olmayan, fakirden alıp zengine hizmet edecek bir faiz bütçesidir diyor, beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi yeni bir liste oluşturacağım. Arkadaşlarımızın hazırlanması bakımından da ilan edeceğim.

Sayın Neslihan Hancıoğlu Cumhuriyet Halk Partisinden, sonra Sayın Ekrem Çelebi AK PARTİ’den, İYİ Partiden Sayın Durmuş Yılmaz, daha sonra Cumhuriyet Halk Partisinden Ömer Fethi Gürer şeklinde 4 arkadaşımızı ilan etmiş olayım bu aşamada.

Şimdi Neslihan Hanım’a söz veriyorum.

Buyurun.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünün 84’üncü yıl dönümünde rahmet ve minnetle anıyor, en değerli mirası olan cumhuriyetimizi 2’nci yüzyılında demokrasiyle taçlandırma sözümüzü bir kez daha yineliyoruz. Sayın Bakan, sizlerin de sunum kitapçığınızdaki “Türkiye Yüzyılı” ifadenizi “Türkiye Cumhuriyeti Yüzyılı” olarak değiştirmenizi öneriyorum.

2023 yılının bütçesini müzakere ediyoruz ancak bunu yapmamız için önce geride bıraktığımız yirmi yılın bir bilançosunu çıkarmamız gerekiyor. Adalet ve Kalkınma Partisi 3 Kasım 2002’de iktidara geldi, bu partinin kurduğu hükümetler yirmi yıllık süre boyunca 2,5 trilyon dolar vergi topladı; yetmedi, 131 milyar dolar borç kullandı; bu da yetmedi, mülkiyeti bu millete ait olup devlete emanet edilmiş olan 63 milyar dolarlık malı mülkü sattı. Soruyorum: Hazineye giren bu paralara ne oldu? Ya lüks için, şatafat için, saraylar, uçak filoları kurmak için har vurup harman savruldu ya da 5’li çetelere gelir garantili yandaş operasyonları kullanıldı. Peki, bu süreçte vatandaşımızın payına ne düştü? Ağır bir borç yükü. 2002’de 132 milyar dolar olan dış borcumuz 444 milyar dolar, yirmi yıl önce doğan her bebek 2 bin dolar borçla hayata merhaba diyordu, şimdi her birimizin payına 5.200 dolar borç düşüyor.

İç borçlanma konusuna gelince, elimde Hazinesin Kasım 2002-Ocak 2023 İç Borçlanma Stratejisi var yani bu yılın son çeyreğine ilişkin borçlanma planınız; kasımda 31,2 milyar liralık iç borç servisi için 57 milyar lira yeni bir iç borç bulacaksınız, aralıkta 24,2 milyar liralık borcu ödemek için 49,4 milyar lira daha borçlanacaksınız; dış borç, onu, zaten bulamıyoruz. Strateji Belgesi’nde bu da var, orada o hanede “sıfır” yazıyor. Özetle, borcu çevirme stratejiniz devleti yani milletimizi neredeyse 2 kat maliyetle yeniden borçlandırmak. İktidar bu borç sarmalını sanki bile isteye büyütüyor. “Seçimi ya biz kazanırız ya da bizden sonrası tufan, ekonomiyi yangın yerine çeviririz.” diye düşünüyorsanız sizi uyarıyoruz, o yangın hepimizi yakar.

Son olarak da şunu söylemek istiyorum: Bu iktidarın “makroihtiyati tedbirler” diye adlandırdığı ve uyguladığı program büyük yıkımı tetiklemek üzere. Üretmek isteyen, yatırım yapmak isteyen, istihdam yaratmak isteyen, ihracat yaparak ülkeye döviz kazandırmaya çalışan herkes uygulanan bu program yüzünden finansman erişim krizi yaşıyor. Bu iktidar yolun sonuna geldi ama giderayak ülkemizi de uçurumun kenarına getirdi. Neyse ki güçlü bir ülkeyiz, milletimiz de bugün ödediği ağır bedelle bu iktidarın ülkemizi nasıl bir batağa sürüklediğini görüyor ve kurtulmak için hep beraber gün sayıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekrem Çelebi. Yine vakti tasarruflu kullanan bir arkadaşımız.

Buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Anadolu'nun yiğit evladı yani ben sizinle gurur duyuyorum Sayın Bakanım, onu söyleyeyim. Şöyle, ben şimdiye kadar sizin gibi böyle kendisini de konuşturan, bir cümleyle bütün piyasalara gerçekten düzgün bir anlamda onlara bilgi aktaran, bilgi veren ama her şeyden önce vücut dilini çok iyi kullanan, sizin gibi Anadolu'nun bağrından çıkan -Tayyip Bey'den hariç- Bakan olarak bir insan daha görmedim, onu da söyleyeyim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Direkten döndünüz...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yok, yok, bak, bunu bütün samimiyetimle söylüyorum. Şimdi, şöyle ağabey, doğrusu neyse onu söyleriz. İşte, şu, bak, vücut dili bu; işte, AK PARTİ bu; bak, halkın adamı, gönül adamı; mesele bu. (CHP sıralarından gürlütüler)

Gerisi, bak, ağabey, gerisi hiç önemli değil.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Diğerleri değildi, değil mi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yok. Mesele, bak, diğerleri... Kamil Hocam, bak şöyle...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Önceki bakanlar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, mesele...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şey yapmayalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum...

Ekrem Bey, siz...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, mesela, CHP Grubundan -her zaman için söyleriz- Bülent ağabey konuştuğu zaman devlet diliyle konuşur. Diyelim ki Niğde Milletvekilimiz konuştuğu zaman benim köylü dilimle konuşur, Cavit Bey konuştuğu zaman hukukçu diliyle konuşur, Sayın İlhan Bey konuştuğu zaman bir akademisyen diliyle konuşur, hocam konuştuğu zaman bir belediye başkanı diliyle konuşur. Dolayısıyla şudur: Cenab-ı Allah herkese farklı bir şey vermiştir, bak onu söyleyeyim. Tabii, Anadolu'nun bağrından çıkmış gerçekten, İstanbul'a gitmiş, kendisini yetiştirmiş, milletvekilliğinden -yani 24'üncü Dönemde de beraberdik- bakanlığa kadar gelmek kolay bir şey değil ama her şeyden önce, geldiği yerde de gerçekten pozitif bir enerji vermek kolay bir şey değil. Onun için Sayın Bakanım, biz, sizinle, ekibinizle gurur duyuyoruz; Cenab-ı Allah sizin yolunuzu, bahtınızı açık eylesin.

Değerli milletvekillerimiz, tabii, ben bunu her zaman derim, elbette ki muhalefet bizi taşılayacak, muhalefet bize bir şeyler söyleyecek, bizim de kendi önümüze bakmamız lazım. Ama biraz önce de bir arkadaş dedi ki: "Ya, beni dinlediğiniz için hakkınızı helal edin." Evet, hakkımızı helal ediyoruz ama hani, biz o kadar da kötü değiliz arkadaş. Ya, şimdi, şuraya bakıyorum yani kötü olursak AK PARTİ yirmi yıldır seçim kazanıyor. Arkadaş, şunu söyleyeyim: Eğer biz kötüysek yirmi yıldır bu millet nasıl Recep Tayyip Erdoğan'ı ve AK PARTİ kadrolarını seçiyor sizin yerinize? Buyurun siz gelin bizim yerimize. Yapabiliyorsanız, hanımefendi, demin Sayın Vekilim söyledi: "Vizyon." Ya, AK PARTİ'den önce Türkiye'de ne vizyonerliği vardı? Yüzyıl vizyonerliğini AK PARTİ çıkardı, bir TOGG'u AK PARTİ çıkardı, bir AKM'yi AK PARTİ çıkardı. Şunu arz edeyim, bak ben sizi dinledim ama şöyle: Şimdi bizim yaptıklarımıza da şunu söyleyin, deyin ki: "Ya, biz AKM'yi, doğru, sizi eleştirdik." Dediniz ki: "Bu AK PARTİ bunu yapmayacak, bunun yerine bina diyecek." Ama siz geldiniz, müthiş bir proje çizdiniz. Ha, "Biz bu projenin ya şurasını beğenmiyoruz, keşke böyle olsaydı." Biz o zaman kendimizi size göre ayarlardık ama şöyle, geliyorsunuz, değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri, sadece ve sadece...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Ülkeyi batırdınız, kendinizi kaldırdınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yirmi yıldır yaptığımız bu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir şeyi arz edeyim...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sırası geldiğinde fikirlerinizi ifade edin lütfen.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – O zaman anlatsın, bizimle muhabbet eder gibi konuşmasın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müdahale etmeyelim. Bakın, size de böyle yapılsa hoşunuza gitmez. Rica ediyorum...

Devam edin lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şöyle, şimdi, eğer AK PARTİ yani sabahtan beri arkadaşları dinledim de bir iki tane hususa geçmek isterim. Sayın Bekaroğlu keşke burada olsaydı, “Kelimelerle takla attırıyorsun.” Ya, bizim kelimelerle takla attırmamıza gerek yok. Sosyal konut projesi yapıyoruz. Sosyal konut projesi şimdiye kadar Türkiye’de... Bakın, alan itibarıyla -Nejat ağabey de burada- neredeyse bir Gaziantep’in alanı kadar biz Türkiye’de sosyal konut yapıyoruz. Dün arkadaşlar söyledi, Sayın Bakanımız da açıkladı, arz edeyim Hocam.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Yirmi yıldır...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hocam, arz edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı diyalog usulümüz yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Arz edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Karşılıklı diyalog usulümüz yok. Lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Otuz sekiz yıldır bu ülkede TOKİ var, TOKİ Başkanlığı var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ekrem Bey kısa konuşacaktı ama müdahaleler nedeniyle galiba uzun konuşacak.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Engellenmeye çalışılıyor Ekrem ağabey.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – TOKİ’de... Başkanım, bunları size havale ediyorum, insicamınızı bozuyorlar.

Şöyle: TOKİ otuz sekiz yıldır bu ülkede var; AK PARTİ Hükûmeti geldiği zaman, 2002’ye kadar, bakın, TOKİ’nin bu ülkede yaptığı sadece 50 bin konut, AK PARTİ geldiği zamandan bugüne kadar 1 milyon 174 bin konut. Ya, şöyle baktığımız zaman, arkadaşlar, hani, eleştirebilirsiniz, gerçekten eleştirin, ya, deyin ki “Arkadaş, biz gelirsek, efendim, 2 milyon konut yaparız, biz gelirsek akıllı şehirler yaparız, biz gelirsek şunu yaparız.” Ya, siz bunu dediğinizde AK PARTİ olarak benim hoşuma gider. Niye? Ya, burası benim ülkem, benim devletim, fark eden bir şey yok, yeter ki bu devlet ileriye gitsin. Eğer AK PARTİ hükûmetleri yerine siz gerçekten alternatifseniz zaten bu millet, inanın, sizi getirir. Ama şöyle bakıyorum, vallahi yok, olsa benim canım kurban. Mesela, demin de söyledim, işte, bir Bülent Bey konuştuğu zaman ben hakikaten devlet lisanı eliyle gurur duyuyorum, bir Sayın Kesici konuştuğu zaman ekonomik anlamda feyzalıyorum; bunlar doğru olan şeylerdir.

Şimdi, bakın, bir arkadaş yine söyledi: “Türkiye ikiz açığa doğru gidiyor.” Ya, şöyle baktığımız zaman... Gerçi söyleyen arkadaş da bizde yok şu anda, bizim de eski bürokratımızdı. Bütçe açıklarına baktığımız zaman, bizim ülkemizin bütçe açığı şu anda 2011’e göre çok daha düşük, dolayısıyla bizim böyle bir ikiz açığa doğru gitme gibi bir şeyimiz yok, bu doğru da değil. Hani, bunu söyleyen bir iktisat erbabı olduğundan dolayı aslında bu cümleyi söylüyorum. Yine, bir arkadaş söyledi: “Faiz

anaparayı geçti.” Ya, arkadaşlar, şu andaki bizim faizin milli gelir içerisindeki payı 2002’de yüzde 14,3 iken şu anda 2,5. İşte, burada Merkez Bankası Başkanımız var. Yani bunlar, rakamlar söylüyor. Yine bir şey daha söyledi: “Euro bandında yüzde 10 faizle mi borçlandık?” Bakın, şu anda yüzde 600,25’lerdeyiz biz. “Para politikamız yok.” Ya, bizim niye para politikamız olmasın? Yani bizim para politikamız olmasaydı... Sabah bizi eleştiriyordunuz “Ya, siz Merkez Bankası Başkanı getirip de bize bilgilendirme yapmıyorsunuz.” diye. Ki Cevdet Bey Sayın Başkanımızla konuştu, her altı ayda bir gelecekler, önümüzdeki süreç içerisinde kendileri gelecek.

Dolayısıyla şunu arz edeyim...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biraz açar mısınız?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben şunu arz edeyim Hocam...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, birazdan size söz vereceğim, o zaman ifade edersiniz. Rica ediyorum, karşılıklı konuşmayalım. Böyle bir usulümüz yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Uluslararası kuruluşlar büyüme beklentilerini artırmaktadır. 2022’ye baktığımızda bizim büyüme oranımız yüzde 5. Şu ana kadarki büyüme oranımız yüzde 7,5 yani ihracatımız bir tarafta rekor kırıyor, turizm gelirlerimiz 40 milyar, inşallah, biz yıl sonuna kadar 44 milyarın üzerinde bir hedef beklemekteyiz. Şimdi, istihdama baktığımız zaman, biz 31,4 milyon istihdam seviyesine ulaştık.

Bir de şunu söyleyeyim değerli arkadaşlar -bir dakikam var Başkanım- pandemi sonrası -birçok insanımız da sabah söyledi- Avrupa’ya göre kıyas yaptıklarında... Avrupa’ya göre biz baktığımızda, Avrupa’nın resmi şu: Neredeyse iflas eden bir Avrupa var. Pandemi iki yıl boyunca bunlar gerçekten çalışmadı, üretim yapmadı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Almanya bizi kısıyor (!)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kendi enerjisini Rusya’ya bağlamış, kendi üretimini Çin’e bağlamış, kendi güvenliğini Amerika’ya bağlamış ama hamdolsun, bakın, bu ülkenin ne güvenliği Amerika’dadır, Avrupa’dadır ne enerjisi Avrupa’dadır ne başka bir yerde; bizim her şeyimiz şu anda kendimizde, biz çıkarıyoruz. Enerjimize bakıyoruz, bak, Akkuyu’yu bir Ağrılı yapıyor, Karadeniz’e bakıyoruz, şu anda bizim doğal gazımız orada çıktı, inşallah, 2023’ün başlarında geliyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Enerji ithalatından haberiniz yok sanırım sizin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Üretimimize bakıyoruz, hamdolsun, özellikle, bakın, gelin Ağrı’ya... Şunu söyleyeyim: 2018’de 75 trilyon lira parayı biz Sayın Cumhurbaşkanımızla aldık götürdük, şu anda tekstilde 3.500’ün üzerinde üretimimiz var bizim. Bu, gelişen bir ülke. Bakın, ben geçen gün burada domates ikramı yaptım, özellikle Plan ve Bütçe Komisyonundaki herkese gönderdim. Bakın, şu anda Ağrı’da serada biz bu sene 5 bin ton domates üretiyoruz. Şunu arz edeyim: Bu sadece gelişen bir il, bir de siz Türkiye geneline baktığımız zaman, hamdolsun, bizim hiçbir sıkıntımız yok.

Değerli Bakanım, ben sizin ve Bakan Yardımcılarımızın, bürokratlarımızın 2023 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, bu anlamda, hepimize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sabah grup adına konuşan arkadaşımızın yaptığı analizin hiçbir noktasını anlamayan ve enflasyona endeksli tahvilden dolayı hazinenin elde ettiği gelirlerin ne olduğunu bilmeyen ve dolayısıyla da bir taraftan borçlanırken gelir yazan hazinenin bu iç borç stokunun nasıl geliştiği konusunda fikir beyan eden bir arkadaşımızın bu derin analizinden sonra konuşmaktan feragat ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size de bu yakıştırdı Sayın Yılmaz, doğru yaptınız!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, cevap verebilir miyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cevap verecek bir şey yok bence, fikrinizi söylediniz.

Sayın Ömer Fethi Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakan, 28 Aralık 2021’de “Enflasyon Ocak 2022’de zirve yapacak, sonra da düşecek.” dediniz, 3 Şubat 2021’de “Enflasyon Nisan 2022’de zirve yapacak, sonra düşecek.” dediniz, 4 Kasım 2022’de “Enflasyon aralıktan itibaren düşecek.” dediniz; düşmedi, arttı, ENAG’a göre de yıllık enflasyon yüzde 185’e dayandı. Sunumunuzda ise ülkemizin ekonomisini dünyada neredeyse örnek bir başarı gerçekleştirmiş gibi yansıttınız. İyi de vatandaş neden bunu hissetmiyor? İntihar eden, kendini yakan, yüzde 40’a dayanan boşanmayla yuvasını dağıtanların yanı sıra, 4 çocuktan 1’inin okula aç gittiği, her 5 kişiden 1’inin sosyal yardıma muhtaç olduğu, Suriye ve Afganistan’dan sonra Avrupa’ya en çok iltica edenlerin Türk vatandaşı olduğu bir noktada isek “ekonomimizin başarı hikâyesi” diye nasıl anlatıyorsunuz? 2 milyon üniversite mezunu işsiz ya da mezunu olduğu eğitimin dışında iş arıyor. Taşeronda kalan yüzde 70 hizmet sözleşmesine takılanlar mağdur. Düşük ücretle geçinmeye zorlanan modern köle olarak ucuz işçilikle çalıştırılmanın, kayıt dışılığın patladığı bir dönemdeyiz. Tarlasını ekemeyen çiftçiden, süt ineğini kestiren besiciden, ev kirasının dahi altında emekli maaşı alan vatandaşlarımızın varlığından haberiniz yok mu? Neden emekliler için intibak düzenlemesi yapmıyorsunuz? Sosyal medya çalkalanıyor “15 Ocakta EYT tamam.” demişsiniz, bu bağlamda, konuşmanızda yer vermediniz. EYT’de durum nedir? EYT’lileri oyalamayın, hakkımı verin.

Her alanda sorunlar derinleşiyor, siz ise algıyla, ortalıkta sorun yok gibi anlatıyorsunuz. Asgari ücreti artırmakla övünüyorsunuz da alım gücü olarak bugünkü asgari ücretin 2019 yılının gerisine düştüğünün herhâlde farkında değilsiniz. Küçük ve orta boy işletmelerde yani KOBİ’lerde bankacılık sektörüne olan kredi borçları eylülde 103 milyar lira artarak 1 trilyon 771 milyar liraya kadar yükselmiş durumda. KOBİ borçlarında geçen yılın sonuna göre 640 trilyonluk artış yaşanmış. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun verilerine göre, tarım sektörünün bankacılık sistemine olan kredi borçları eylülde 16,5 milyar lira daha artarak 261 milyar liraya çıkmış. Sektörün banka borçlarında yılbaşından eylül sonuna kadar olan zaman diliminde ise 93 milyar liralık artış kaydedilmiş. Vatandaş, bankalara borçlarını döndürerek ödemeye çalışıyor. Bireysel kredilerin ve kredi kartı borçlarının artışı hızlanarak devam ediyor. Vatandaşların bankalara borcu 21-28 Ekim haftasında 23 milyar lira daha artmış. Bireylerin bankalara, finansman şirketlerine olan konut, taşıt, ihtiyaç kredileri ve kredi kartı borcu takiptekiler dâhil, 28 Ekim itibarıyla 1 trilyon 935 milyar olarak görülüyor. Risk Merkezi verilerine göre bu yıl ocak-eylül döneminde toplam 819.547 vatandaş bireysel kredi borcunu, 706.557 vatandaş da kredi kartı borcunu zamanında ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alındı. Hem kredi

kartı hem de tüketici kredisi borcu yüzünden takibe alınanlardan borcu hâlen devam edenlerin sayısı da eylül sonunda 4 milyon 165 bin 902 kişi oldu. İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise son bir yılda 451 bin adet artarak 4 Kasım itibarıyla 23 milyon 560 bine çıktı.

Vatandaşı kuru ekmeğe muhtaç kıldınız, rafta her gün etiket değişiyor, rafta ürün var ama vatandaş gidip ürünü alamıyor. Fiyat istikrarı için de ilginç açıklamalar yapıyorsunuz. Gübre yüzde 342 artmış Bakan Bey'in verdiği yanıtı göre, elektrik, ilaç, akaryakıttaki artış yüzde 200'lere ulaşmış, sizin fahiş fiyat timleri kurduğunuzu açıkladığınız süreden bu yana fahiş fiyat timlerini gören yok. Vatandaşın alım gücü daraldığı gibi, raftaki ürüne erişmek için yeterli geliri yok. Bu sorunlar orta yerde dururken ekonomide bu kadar parlak tablo çizmek yerine halkın sorunlarına yönelik çalışmalarınızı yoğunlaştırmanız ve özellikle, işçilerin, esnafın, çiftçinin, emeklinin sorunlarıyla hemhâl olsanız ve bunlar için de çözüm üretseniz ülkeye daha yararlı işler yapmış olursunuz diyor, heyetinizi selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Ünal Bey, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Bakanlığınızın 2023 yılı bütçesinin tüm milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, tabii, ekonomi iyi gitmiyor, bunu hepimiz görüyoruz, hissediyoruz sokakta. Peki, neden bu hâle geldik, önce onu açıklamak istiyorum. Türkiye bugün itibarıyla, hiçbir bilimsel temeli olmayan ekonomi politikaları nedeniyle ekonomisi giderek daralan, dış borçları ve faiz yükü giderek artan, dış ticaret açıkları ve enflasyon rakamları rekorlar kıran, vatandaşların giderek yoksullaştığı bir kısır döngünün içine girmiştir. Bu kısır döngü, özellikle, tek adam rejiminin yürürlüğe girdiği 2018 yılından itibaren hızlanmış ve geçtiğimiz yıl yaşadığımız kur şokuyla çok daha fazla derinleşmiş, sonuç olarak da ortaya yüzde 185'lere varan gerçek enflasyon rakamları çıkmıştır ve yoksulluk da giderek derinleşmiştir. Türkiye'de, makyajlı TÜİK verilerine göre bile, TÜFE yüzde 85,4; ÜFE yüzde 157,69'a çıkmıştır. TÜFE ile ÜFE rakamları arasındaki bu fark yüzde 72 olmuştur ama cumhuriyet tarihinde TÜFE ile ÜFE arasındaki makasın bu kadar açıldığı bir dönem hiçbir zaman yaşanmamıştır. TÜİK'in makyajlı vermiş olduğu yüzde 85'lik enflasyon oranının ÜFE'yle arasındaki makasın açılmasıyla birlikte aslında gerçek bir enflasyon olmadığını, TÜİK'in gerçek enflasyonu gizlediği ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, net hata noksan kalemi yani kaynağı belirsiz yani sahibi belli olmayan döviz girişi 28 milyar dolarla cumhuriyet tarihinin rekorunu kırmıştır. Yine, Türkiye'nin dış borç stoku 444 milyar dolara çıkmıştır. Merkez Bankasının net rezervi de eksi 58 milyar dolar olmuştur. Bugün, Türkiye net hata noksan kalemindeki bu fahiş artışlar nedeniyle gri listeye girmiştir. Yine, bugün Türkiye, bu kötü ekonomik tablo nedeniyle dünyada ekonomisi en kırılgan ülke olarak gösterilmekte ve her an bir ödemeler dengesi kriziyle karşı karşıya kalabilecek yani dış borçlarında temerrüde düşebilecek ülkeler arasında gösterilmektedir. Türkiye, savaşta olan Rusya'nın ve Konya'dan daha küçük bir nüfusa ve yüz ölçüme sahip Katar'ın gönderdiği bir avuç dolara muhtaç hâle gelmiş ve çarkını oralardan gelen kaynağı belirsiz paralarla döndürecek hâle gelmiştir.

Peki, Sayın Bakan, nasıl bu hâle geldik yani Türkiye nasıl bu noktaya geldi? 2018 yılında başlayan ekonomik kriz, ne oldu da ekonomik buhrana döndü? Faizi düşürmek ve kuru tutabilmek için vatandaşları bu sefaletle nasıl sürüklediğinizi hatırlatmakta yarar görüyorum. Merkez Bankası, tek adamın talimatıyla 23 Eylül 2020 tarihinde faiz indirmeye başladı ve o zaman, bir kur şoku yaşadık ve 8,67 olan dolar kuru 18,53'e fırladı, bugün itibarıyla 18,65 ama gerçek rakam bu mu? Gerçek rakam, bugün bu rakam değil. Bunu, özellikle, arka kapıdan sattığımız dövizlerle bu noktada tutuyorsunuz, gerçek rakam dolar bazında

25-30 liralara olması gerekirken bu seviyelerde tutuyorsunuz şimdilik. Ama dediğim gibi, az önce ifade ettiğim gibi, Türkiye her an yeni bir kur şokuyla karşı karşıya gelebilir. Peki, döviz bu rakamlarda tutabilmek için ne yaptınız? “Kur korumalı mevduat” diye bir şey getirdiniz. Evet, kendi içinde belki tutarlı bir politika gibi gözükse de kur korumalı mevduatın, hakikaten, hazineye ve milletimize yükü çok ağır olmuştur. Kur korumalı mevduatla, aslında, yoksullardan zenginlere bir gelir transferi sağlanmıştır. Yani kur korumalı mevduattan yararlanan insanlar, zaten geliri olan, bankada birikim ve tasarruf yapabilen insanlardır. Dolayısıyla, burada yanlış bir uygulama vardır, bu uygulamadan yani kur korumalı mevduattan nasıl çıkılacağı da belli değildir şu anda. Bu uygulamanın Türkiye’ye maliyetinin önümüzdeki dönemde çok çok daha ağır olması beklenmektedir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Sibel Özdemir’de.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de Sayın Bakanı, değerli Komisyon üyelerini, değerli bürokratları saygıyla selamlıyorum.

Sanırım bir yıl oldu Sayın Bakanım, göreve başlayalı, geçen yıl aralık dönemiymi, yine bir görev değişimiyle beraber göreve başladınız ve göreve geldiğinizde -dikkatimizi çeken de- özellikle, rekabet verimliliği ve yapısal politikalara çok önem vereceğinizi söylediniz, bunlar çok kıymetliydi tabii ki. Sizin bugün Bakanlığınızın sorumluluğu altındaki, gördüğümüz kurumlar, gerçekten, ekonomik anlamda çok önemli kurumsal yapılar ki bunların en önemli özellikleri, düzenleyici ve denetleyici kurumlar olmaları, özerk, bağımsız yapılar olmaları, bağımsız karar alabilme yeteneklerinin olması ve ülkenin ekonomik beklentileri anlamında ve sizin bahsettiğiniz, yapısal sorunların çözümü noktasında kritik kurumlar olmaları. Ne oldu son bir yılda, yapısal reformlar anlamında burada neler oldu? Çünkü –geçen yıl da söylemiştim- Avrupa Birliğinin raporlarına yansıyan en önemli eleştiri, bu kurumsal yapıların siyasallaşmasıyla ilgili ve operasyonel ve kurumsal bağımsız karar alabilme yeteneklerindeki zayıflığa işaret ediyor. Siz de biliyorsunuz Sayın Bakanım, biz Avrupa Birliği uyum sürecinde en önemli atılımı, özellikle 2005 sonrasında düzenleyici ve denetleyici kurumlardaki yapısal dönüşümle gerçekleştirdik ve onun sonuçlarını da ekonomik anlamda aldık gerçekten. Ama şimdi yeni bir sistem var tabii ki karşımızda, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle bu kurumsal yapıların büyük çoğunluğunun atamaları Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılıyor ve bu da gerçekten, uluslararası raporlar ve Avrupa Birliğine uyum noktasında da ciddi sorun alanı olarak gözüküyor. Siz neler yapabildiniz yani son bir yılda, dediğiniz o yapısal reformlar noktasında müdahale edebildiniz mi bu sistem içerisinde?

Tabii, önemli olan şöyle bir şey var: Bu sistemle siyasallaşmasıyla beraber kurumların -tabii ki küresel faktörler var ama- bizim içsel, yapısal sorunlarımız ciddi bir krizle bizi karşı karşıya getirdi. Bunlardan en önemlisi de yine, kişisel yapılan ekonomik tercihler ve kullanılan para politikası araçları; işte, faiz tercihi ve giderek artan üretici, tüketici enflasyonları arasındaki açık ve ciddi yüksek enflasyon rakamı. Dış denge konusundaki ciddi yapısal sorunlarla bu açığı kapatabilecek miyiz? Düşük döviz rezervlerimiz var ve rezervlerimizin çoğunluğu yabancı para ve TL’nin ciddi değer kaybı var. Siz bir araç geliştirdiniz önleme noktasında, o ne kadar sürdürülebilir olacak? Kısa vadede etkisi olabilir ama uzun vadede ihracattaki yapısal dönüşümü sağlayamadan ve döviz rezervlerimizi güçlendirmeden ekonomiyi bu sarmaldan çıkarabilecek misiniz?

Güven, şeffaflık ve istikrar, ekonomideki beklentiler ve -siz de çok iyi biliyorsunuz- verilerin şeffaf açıklanması; bunlarda ciddi sorunlar var. 4 Merkez Bankası Başkanı, 3 Hazine Bakanı, 5 TÜİK Başkanı değişti yani bu şeffaflığı sağlayacak kurumsal yapılarda ciddi sorunlar var. Kamu İhale Kurumu, yine Avrupa Birliği raporlarına en çok yansıyan... Ve bizim en başarılı olduğumuz alan, serbest işleyen piyasa mekanizmasıydı. Şimdi burada da ciddi, endişe verici bir noktaya ulaştığını söylüyor Avrupa Birliği raporu. Bunu iyi detaylandırmak lazım, buradaki yapısal sorunlara iyi bakmak lazım. Biz Kamu İhale Kurumunda gerçekten hâlâ o şeffaflığı sağlamadık. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunda, Sayıştay raporlarında bu kurumla ilgili çok ciddi sorun alanları ortaya konuluyor. Ve kırılmalık; bunu da aşamadık biz.

Diğer bir önemli konu, devlet destekleriyle ilgili konu. Burada Rekabet Kurumu konuşulurken de ben gündeme getirdim, bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi açıklandı, devlet destekleri ve özelleştirmelerde ciddi sorun alanları var. Devlet desteklerinin Rekabet Kurumunun altında ve özelleştirmenin de rekabet hukuku altında olması gerekirken Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olması ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yeni kurulan müdürlüklere verilmesi de ciddi sorun alanı olarak gözüküyor.

OVP, yeni ekonomi paketleri... Hiçbir veriyi biz gerçekleştiremedik, bu da beklentiler anlamında çok ciddi bir tahribat olarak geriye dönüyor, bunları dikkatinize sunmak istedim.

KKM'yle ilgili ne düşünüyorsunuz Sayın Bakanım? Söylediğim gibi, dış şoklar, bu kadar kırılmalık varken, risk primi yüksekken, düşük rezervler varken siz bu kısa vadede bu sorun alanlarını ve bu yapısal sorunları nasıl aşacaksınız?

Çok teşekkür ederim Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Özdemir.

Söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisinden Sayın Ravza Kavakçı Kan'da.

Buyurun Sayın Kan.

Süreniz beş dakika.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Saygıdeğer Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarım ve kıymetli Bakanım, hoş geldiniz. Size ve Bakanlıktan size refakat eden arkadaşlarınıza tekrar, hoş geldiniz demek istiyorum.

Tabii, küresel kriz, global ekonomik kriz bütün dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de etkiledi. Ben, aynı zamanda, Parlamentolararası Birlik Uluslararası Komisyon Başkanlığı vazifesini de yapıyorum Sayın Bakanım. Geçtiğimiz günlerde Ruanda Kigali'deydik, 145'inci Parlamentolararası Birlik Genel Kurulu vesilesiyle oradaydık. Orada ve ondan evvel uluslararası alanda katıldığımız toplantılarda dünya parlamentolarından farklı temsilcilerle bir araya geldiğimizde ortak konumuz ekonomik kriz ve bunun bütün dünyayı etkilediğini biliyoruz, bizi de aynı oranda etkiledi. Birçok ülkede temel gıda ürünlerine -bebek maması dâhil, İngiltere'den parlamenter arkadaşların ifadesini burada tekrarlıyorum- ulaşmakta sıkıntı yaşandığını da biliyoruz. Allah'a şükür, ülkemizde böyle bir durum yok. Tabii ki bu krizden, inşallah, çıkılacak; hepimizi etkiledi, en çok da dar gelirli vatandaşlarımızı etkiledi ama bununla beraber, verilen büyük destekler de var. Esnafa, sanatkârlara, çiftçilerimize verdiğiniz desteklerden dolayı ben teşekkür etmek istiyorum. Asgari ücretlilerimize asgari ücret hususunda yaptığımız artırımlar ve verilen destekler; yine, fiyatlarında yükseliş olan -bu da bu global krizin, Ukrayna'daki savaşın da sebebiyet verdiği- doğal gaz, elektrik gibi enerji kaynaklarıyla alakalı verilen destekler vatandaşımız için çok kıymetli, aynı şekilde bunlar olurken tabii yatırımlar da devam ediyor. Eskiden benim gençliğimde ya da çocukluğumda belirli krizler yaşandığında memurlarımızın maaşlarını vermekte zorlandığımız zamanlar da görmüştük. Şu anda öyle bir şey söz konusu değil, ihtiyaç sahibi ve sosyal destek alan

vatandaşlarımızın aldıkları desteklerin de hiç kesintisiz devam ediyor olması krize rağmen bunu da hatırlamak lazım, bu da çok kıymetli. Bunun için de ayrıca şahsınızda bütün emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

“Yatırımlar devam ediyor.” dedik, bir yandan da üretime destek devam ediyor. Bu manada, ekseriyetini kadınların oluşturduğu, evde üreten kadınların internet üzerinden yaptıkları satışlara da destekler verilmesi, vergilerin düşürülmesi, vergi muafiyeti sağlanması, gıdada, temel gıdalarda KDV indirimi olması bu süreçte, bu zorlu süreçte, bizi de etkileyen global kriz sürecinde çok kıymetli. Ben bunları ifade etmek istedim, çalışmalarınızda size ve çalışma arkadaşlarınıza kolaylıklar diliyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kan.

Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Süleyman Bülbül’de.

Sayın Bülbül, süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2002 yılından bugüne kadar toplam 226 işletme, içinde HES’ler, JES’ler, fabrikalar var; özelleştirildi, 151 hisse satışı yapıldı, 12 tane otel, sosyal tesis satışı var. Bunların içinde Emekli Sandığının -o dönem olan- Bayındırlık Bakanlığının, Karayollarının sosyal tesisleri var.

Sayın Bakan, 2.915 varlık satışı olmuş, taşınmazların toplamı 4.571. İçinde Şeker Fabrikalarının, Sümer Holdingin, Devlet Demiryollarının varlıkları ve Maliye hazinesi varlıkları var. Sadece varlık satış devir bedeli 16 milyar 269 milyon 26 bin 754 TL yapıyor. Dolar bazında ise, 4 milyar 352 milyon 863 bin 316 dolar yapıyor. Bu sayılar, hem ülkenin karış karış nasıl satıldığını belgelemek için önemli hem de birazdan yaptığımız yasaya aykırı usulsüzlüğün boyutunu gözler önüne sermek için önemli.

Geçtiğimiz yıl, Özelleştirme İdaresinin içinde bulunduğumuz 2022 yılı bütçesini ve 2020 yılı kesin hesabını 12 Kasım’da görüşmüşüz yine burada. Üç yüz altmış üç gün olmuş ve hiçbir şey değişmemiş. Geçen yıl “Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, çeşitli sektörlerde çok sayıda özelleştirme uygulamasını şeffaf bir şekilde gerçekleştirdi.” diye açıklamada bulundunuz Sayın Bakan. Oysa, 2020 Sayıştay Raporu’nun 34’üncü sayfasında şöyle bir bulgu tespit edilmişti: Özelleştirme işlemlerine ait değer tespit sonuçlarının kamuoyuna duyurulmaması bulgu olarak açıklanmıştı yani bu özelleştirdiğiniz Şeker Fabrikaları, TÜRK TELEKOM, SEKA ve özelleştirilen kurumlara biçilen değer neydi? Kaça satıldı, aradaki fark nedir? Bunları hiç kimse, millet bilmiyor demek anlamına geliyor.

Sayıştay 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da “Değer tespit komisyonu tarafından gerçekleştirilen işlemleri kapsayan değer tespit sonuçlarının kamuoyuna duyurulması gerekmektedir.” diye açıklamada bulunuyor ve not tutuyor ama duyuruluyor mu? Hayır.

Peki, geldik 2021 yılına. Şimdi, Sayıştayın 2021 yılı Özelleştirme İdaresi Denetim Raporu’nun 32’nci sayfasında Sayıştay diyor ki: “Özelleştirme programına alınan kuruluşların özelleştirilmesinde komisyonlarca belirlenen değer tespit sonuçlarının kamuoyuna duyurulmadığı görülmüştür.” 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun’un “Özelleştirme Yöntemleri, Değer Tespiti, İhale Yöntemleri” başlıklı 18’inci maddesinin değer tespit komisyonunun görevleriyle ilgili bölümünde; değer tespit sonuçlarının, kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulacağı, özelleştirme programındaki kuruluşun özelleştirme işlemlerini bu kanunun 4’üncü maddesinin son fıkrasına istinaden yürütmesi

durumunda ise değer tespiti işlemlerinin ilgili kuruluşun karar almaya yetkili organlarının kararıyla kuruluş ita amirinin başkanlığında oluşturulacak komisyon tarafından bu bentle belirtilen esaslar çerçevesinde yapılacağı hüküm altına alınmıştır yasaca. 4046 sayılı Kanun'a dayanarak çıkarılan Özelleştirme Uygulamalarındaki Değer Tespiti ve İhale Yönetmeliği'nin Değer Tespit Sonuçları başlıklı 7'nci maddesinde ise, yine aynı şekilde değer tespit sonuçlarının, kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulacağı belirtilmiştir. Bu itibarla, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda konu edildiği üzere "Değer tespit komisyonu tarafından gerçekleştirilen işlemleri kapsayan değer tespit sonuçlarının yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulması gerekmektedir." Yani kanun hükmü açık, net bir şekilde değer tespit sonuçlarının açıklanmasını emretmekte. Sayıştay yedi yıldır "Bunu açıklayın." diye uyarmakta, Türkiye Cumhuriyeti devleti için "hukuk devleti" diyorsunuz ama çadır devleti gibi yönetiyorsunuz Sayın Bakan. Öncelikle, hukukun gereğinin yerine getirilmesi gerekir. Kanuna uymamak, Sayıştayın uyarısını umursamamak ne demek? Özelleştirme İdaresine ait raporlar 2014'ten beri Meclise geliyor ve her raporda bu konuda ne yazık ki bu bulgu ve uyarı var. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bu uyarı ve tespitleri değerlendirmeyecek mi? Özelleştirme İdaresi Başkanlığı neden değer tespit raporlarını açıklamıyor? Neyi, kimden saklıyorsunuz? Hırsızlık mı oldu, yolsuzluk mu oldu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Bülbül, toparlar mısın lütfen.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Toparlıyorum.

Peşkeş mi çekildi bu işlemler yapılırken? Bu basit sorunun net bir cevabını bir milletvekili olarak istiyorum. Bu tespit sonuçları nedir, niçin açıklamıyorsunuz Sayın Bakan?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Bülbül.

Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Abdurrahman Tutdere'de.

Süreniz beş dakika

Sayın Tutdere, buyurun lütfen.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Başkan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sabahki konuşmanızı dikkatlice dinledim, özellikle konuşmanızın 22'nci sayfasında asgari ücrete yüzde 95 oranında zam yaptığınızı, memur emeklilerine yüzde 85, BAĞ-KUR, SSK emeklilerine de yüzde 78'e varan zamlar yaptığınızı söylediniz. Siz, iktidar olarak sürekli 2002'yle 2022'yi kıyaslıyorsunuz. Ben de yapmış olduğunuz bu zamları asgari ücret üzerinden 2002'yle 2022'yi kıyasladığımızda; bakınız, 2002 yılında asgari ücret 184 lirayken bir vatandaş -çeyrek altın 27 lira-yaklaşık 7 çeyrek altın alıyor. 2022'de asgari ücret şu anda 5.500 lira, çeyrek altın 1.700 lira. 2002 Tüketici Fiyat Endeksi'ne göre yıllık enflasyon yüzde 29,8 TÜİK verisi, 2022'de Tüketici Fiyat Endeksi yıllık yüzde 85,51. Velhasıl, sizin yapmış olduğunuz zamlar vatandaşın cebine girmeden eriyor, bitiyor. Dolayısıyla sizin sunmuş olduğunuz ekonomi modeli, ekonomi politikası, Türkiye ekonomi modeli -şu anda sahada gördüğümüz- iflas etmiş durumda Sayın Bakan. Esnafa destek verdiğinizi söylüyorsunuz, çiftçiye verdiğinizi söylüyorsunuz, büyük büyük rakamlar var burada ama sahada bunun yansımaları yok. Bu paraları ya birileri hortumluyor ya da enflasyon canavarı yutuyor.

Sayın Bakan, vatandaş zamlarınızın altında inim inim iniyor. Sizin yapmış olduğunuz bu destekler, yapmış olduğunuz bu artışlar kesinlikle vatandaşın yoksulluğunu, işsizliğini ortadan kaldırmıyor; vatandaş sizden çözüm bekliyor. Çözüm için ne yapacaksınız? Bu bütçeden vatandaşa ne kadar pay vereceksiniz? Millet bunu bekliyor.

Sayın Bakan, yine sabahki konuşmanızda 21'inci sayfasında şöyle dediniz: "Doğal gaza yüzde 80, elektriğe yüzde 50 sübvansiyon sağladık, 2,1 milyon haneye de 150 kilovatsaate kadar tüketim desteği verdik." Bakınız, ben çok önemli bir şey söylüyorum, Sayın Bakan bunu lütfen dikkate almanızı istiyorum: Anadolu'da, özellikle içme suyunu kuyulardan, sondajdan sağlayan köyler suya hasret. Sondaj var, kuyu var, yüksek elektrik fiyatları nedeniyle artık vatandaş ödeyemiyor.

Bakınız, ben burada birkaç köyden örnek vereyim: Adıyaman'ımızın Kâhta ilçesi Alıdam köyü 210 hane, 50.929 lira gelmiş. Muhtar diyor ki: "Ben bunu nasıl ödeyeceğim. Köylüyle karşı karşıya geliyorum, sürekli aylığıma üstüne koyuyorum ancak ödeyemiyorum." Köylerde su, Anadolu'nun birçok köyünde su, koladan, süttten pahalı Sayın Bakan. Bakınız, bunu özellikle not almanızı istiyoruz ve bu konuda köylülerin desteklenmesi lazım. İçme suyu en temel insan hakkıdır. Eğer Hükümet olarak siz yurttaşımıza bir bardak su veremiyorsanız ülkeyi bu ayıptan kurtaramıyorsunuz; kurtaramazsanız yazıklar olsun diyorum. Bu büyük bir travmadır ve vatandaşımız, köylülerimiz sizden bu konuda acilen çözüm bekliyor. Valiliklere veya mahallî idarelere aktaracağınız destekle buralara güneş panoları filan da kurulabilir.

Bakınız, Adıyaman'da Valilik muhtarlara böyle bir çözüm önerisi getirmiş, gerçekten çok komik. Türkiye Cumhuriyeti devleti köylüye diyor ki: "GES için yarısını sen ver, yarısını ben vereyim." Bu mu sizi uçurduğunuz Türkiye? Bu mu şu anda G20'de olduğunu iddia ettiğiniz Türkiye'nin hâli? Bu işi mutlaka çözmenizi bekliyoruz. Bütün yurttaşlarımız Anadolu'nun dört bir yanında bu konuda sizden çözüm bekliyorlar. Bu konuyu lütfen ciddiye alalım ve üzerinde duralım.

Sayın Bakan, bir de benim seçim bölgem olan Adıyaman başta olmak üzere, Türkiye'nin birçok bölgesinde biliyorsunuz bu sarmalık tütün meselesi var ve uzun süredir de aslında iktidarınızın gündeminde ama siz sürekli cezaları artırarak, vergiyi artırarak gündeminizde tutuyorsunuz. Oysaki sizden önceki bakanlar, bu konuda, özellikle sarmalık tütünde vergiyi düşüreceklerini söylemişlerdi. AK PARTİ modeli olarak siz, üretici kooperatiflerine ilişkin bir düzenleme yaptınız, yönetmelik çıkardınız, yerli tütün ile yabancı tütünü aynı kefedede değerlendirdiniz ancak şu an kooperatifler ve üretici birlikleri bu ağır vergi yükünün altından kalkamıyorlar. Naci Ağbal söylemişti "Vergiyi düşüreceğiz." diye. Sayın Cumhurbaşkanı 27/5/2022 tarihinde yüzde 40 olan ÖTV'yi yüzde 55'e çıkardı Sayın Bakan yani siz indireceğinize bindirdiniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Tutdere, lütfen toparlar mısınız.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Adıyaman'da ve tüm Türkiye'de üreticiler bu konuda sizden de vergi indirimi bekliyorlar. Özellikle, milli ve yerli olan tek başına içim özelliğine sahip tütündeki vergiyi indirmenizi bekliyorlar.

Bakınız, Avrupa ülkelerinde ÖTV yüzde 11 ile yüzde 18 aralığında ama Türkiye'de yüzde şu anda ciddi anlamda yüzde 78 bandında.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Tutdere.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Başkanım, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisinden Sayın İsmail Güneş'te.

Süreniz on dakika.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, çok değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Maliye Bakanlığımızın ve bağlı kuruluşlarımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabii, 2020 yılının başında başlayıp 2021 yılının sonuna kadar devam eden Covid süreci gerçekten de hem bizi hem de tüm dünyayı etkiledi. İşte, buradaki navlun fiyatlarının artmış olması, diğer taraftan emtia fiyatlarının artmış olması, petrol ürünlerinin ve arkasından da çıkan Ukrayna-Rusya savaşıyla doğal gaz fiyatlarının artmış olması gerçekten de tüm dünya ekonomileri gibi bizi de etkiledi. Tabii, bizim ülkemizin bir önemli özelliği var, farklılığı var. Tabii ki Amerika Birleşik Devletleri'nin doları dünyada rezerv para olmasından bu yana bizim gibi ülkeler bazı sıkıntılarla karşılaşılıyor. Cari açık verdiğimiz müddetçe dönem dönem bu sıkıntılarla karşılaşmaktayız.

Şimdi, geriye dönüp baktığımız zaman, 1932'ye kadar Türkiye yine cari açık veriyor, 1932'den 1947'ye kadar da cari fazla veriyor. Tabii ki eski dönemin Türkiye'si ile son dönemlerin Türkiye'si çok daha farklı. Eskiden daha çok dünyaya kapalı bir Türkiye var ve döviz buldurmanın yasak olduğu bir Türkiye var, dolayısıyla da ithalatın son derece de kısıtlı olduğu bir Türkiye var. Daha sonra rahmetli Turgut Özal'la beraber, özellikle bu dövizin buldurulmasının serbestleştirilmesinden sonra tabii ihracatımız çok artmış, bunun karşılığında da ithalatımız da artmış. Ne zaman biz cari açık veren bir ülkeyiz? Dışarıdan bir döviz gelişi olmadığı dönemlerde hep aynı krizlerle karşılaşmışız ve 1994'te Sayın Tansu Çiller'in Başbakan olduğu dönemde yaşanan kriz bunun bir örneğidir. Yine, 2001 yılında çıkan kriz bunun bir örneğidir ve ne zaman döviz girişi azaldığında biz bunu yaşıyoruz. Günümüzde 1970'li yıllarda Türkiye 70 sente ihtiyaç duymuştur ve bu gibi durumlarda hep şu yol izlenmiştir, demişler ki: Biz faizleri yükseltelim, dışarıdan para gelsin, dolayısıyla da enflasyonu düşürelim. Bu yol izlenmiştir fakat bu yolun şöyle bir sakıncası var arkadaşlar: Bu, aslında siz talebi azaltıyorsunuz ve dolayısıyla da faizleri yükseltiyorsunuz. Dışarıdan size para geliyor ama Türkiye'nin küçülmesine neden oluyor. Burada esas problem işsizliğin artmasına neden oluyor. Biz dedik ki bu dönemde: "Bu sarmaldan kurtulmak istiyoruz, buna katılırsınız, katılmazsınız; o sizin bileceğiniz." Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde dedik ki biz: "Faizleri düşürelim, paranın maliyetini azaltalım ve dolayısıyla da iş insanları, iş adamları paraya kolay ulaşsın ve elinde parası olan insan da daha çok bankaya koşmak yerine daha çok yatırıma koşsun ve neticede amacımız yatırım, üretimi artırma, ihracatı artırma, istihdamı artırma." Bunda başarılı olmuş muyuz biz? İşte, geçtiğimiz dönemde, 2021 yılında bakıyorsunuz, yüzde 11,4 büyümüşüz, dünyaya göre çok daha iyi durumdayız, dünyanın ortalaması yüzde 6'lardayken. Bu dönemde de dünyanın ortalaması aşağı yukarı yüzde 3,8 beklenirken bu ilk iki çeyrekte yüzde 7,5 civarlarında büyümüşüz.

Buradaki esas problem nedir? Enflasyondur. Tabii ki bizim temel amacımız vatandaşımızın enflasyona ezdirilmesini önlemek. Burada enflasyonun olmasını biz de istemeyiz ama enflasyon olmasına rağmen biz, vatandaşımızın satın alma gücünü koruyabiliyorsak -diyelim ki- memurlarımızın, esnafımızın, çiftçimizin satın alma gücünü koruyabiliyorsak onlar için bu çok problem oluşturmuyor

arkadaşlar. Burada daha çok önemli olan ne var? Şimdi, Sayın Bülent Başkanım da söyledi “Yahu, elimde para var ben ne yapacağım şimdi?” diyor, parası olanlar için de bu sistemin sorun olduğunu dile getiriyor.

Arkadaşlar, biz diğer taraftan, aynı zamanda bu kadar zor bir süreçten geçerken demişiz ki: “Çalışanlardan, asgari ücretten biz vergi almıyoruz.”

CAVİT ARI (Antalya) – Biz demesek olmayacaktı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, muhalefet tarafından bir kardeşimiz dedi ki milletvekili arkadaşımızı: “Ya, bu yüzde 15’lik vergi dilimini de kaldırın.” Biz zaten asgari ücretten vergi şeyisini kaldırmışız.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz demesek olmayacaktı, CHP sayesinde.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, arkadaşlar, bizim geldiğimizde vergi diliminde taban yüzde 20’ydi, tavan yüzde 45’ti, bunu yüzde 15’e çeken, üst tavanı da yüzde 35’e düşüren Adalet ve Kalkınma Partisidir.

Sadece bununla mı kalmışız? Hayır. Diyelim ki basit usulde vergi veren esnaflarımızın, 850 bin esnafımızın biz vergiden muaf etmişiz.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, esnafı mahvettiğiniz doğru.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, hatibe müdahale etmeyin lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, 1,5 milyon çiftçimizin 2,7 milyar liralık vergisini iade etmişiz.

Diğer taraftan, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri vasıtasıyla vatandaşlarımızın 116 milyar hazine faiz destekli kredi kullanmasını sağlamışız, bunun da yüzde 70’ini biz sağlamışız arkadaşlar.

Baktığımız zaman, hem tarımla uğraşan kardeşlerimizden olsun, çiftçilikle uğraşan kardeşlerimizin, esnaflarımızın, diğer çalışanlarımızın ve memurlarımızın, tüm kesimlerin hakkını hukukunu korumak için biz elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Buna rağmen diyorsunuz ki: “Sizin bütçe açığınız 460 milyar lira.” Bunun yüksek olduğunu iddia ediyorsunuz. Bakın, bu kadar vergi gelirinden vazgeçmemize rağmen bizim bütçe açığımızın gayrisafı millî hasılaya oran ne? 3,4. Biz bunu kaçtan almışız? Yüzde 11’den almışız. Peki, bu dönemde diğer ülkelerin bütçe açığının gayrisafı millî hasıla oranları ne? Arkadaşlar, Japonya’da 7,9, Fransa’da 5,1, İngiltere’de 4,3, Hindistan’da 9,9, Çin’de 8,9. Yani her anlamdan baktığınız zaman, borçluluk oranı anlamında baktığınız zaman, hane başına borçluluk oranına, ondan sonra Avrupa tanımlı borç stoku anlamında baktığınız zaman Türkiye’nin ekonomik verileri çok daha iyi. İnşallah önümüzdeki dönemde bu para daha da bollaşacak arkadaşlar.

Biz kur korumalı mevduata geçtiğimiz zaman siz şöyle demiştiniz: “Öldük, bittik, yandık ve Türkiye bitti. Bunu uygulayanlar hep mahvoldu, siz de mahvolacaksınız.” Ama umduğunuzu bulamadınız arkadaşlar. Ben ümit ediyorum ki yine de umduğunuzu bulamayacaksınız çünkü Sayın Bakanımız ne dedi? Döviz mevduatı, yüzde 69’lara çıkmış olan mevduatı... O günlerde birileri vatandaşlara uyarıda bulunuyordu “Gidin kardeşim döviz alın, dövizin nerede duracağı belli değil.” diye millete bu takım tüyolar veriyordu. Onların da tutmadığını hep beraber müşahede ettik.

Neticede şu arkadaşlar: Bizim uyguladığımız politikaya katılırsınız veya katılmazsanız arkadaşlar. Biz bunun doğru olduğuna inandığımız için bu politikayı izliyoruz ama ben isterdim ki bugün... Muhalefet partisindeki ve özellikle de Millet İttifakı’ndaki ekonomiden sorumlu arkadaşları ben can kulağıyla dinledim. Gönül isterdi ki “Ya, bunlar gerçekten de bizde olması gerekip de olmayanları dile

getiriyor ama bunun alternatifi ne, yerine ne koyuyorlar?" diye baktığımda gerçekten de "Hah, şunlar haklı, ya bizim bunları böyle yapmamız lazım gerekir." diye bir politika önerdiklerini de görmedim ben arkadaşlar. Dolayısıyla da arkadaşlar, şöyle bir şey, neticede sizin iddia ettiğiniz ve açıklamadığımız, tam açıklamadığımız politikalar daha önce denenmiş politikalar. Şimdi, işte, Sayın Kılıçdaroğlu daha seçim olmamış, kazanmamış, İngiltere'ye gitmiş, "Oradan para istiyorum, para bulmaya gittim ben." diyor. Arkadaşlar, geçtiğimiz dönemlerde biz IMF'ye muhtaçtık, IMF size para veriyor ama verdiği parayı nereye harcayacağınızı da emrediyor. Para alan emir de alıyor arkadaşlar ve Allah'a şükür biz kimseye borçlu değiliz, istediğimiz yerden para alabiliyoruz arkadaşlar. Daha önce de ben size söyledim arkadaşlar, işte, hazinenin borçlanma şeylerini söyledim. Peki, yüzde 85 enflasyon olan bir ülkede bir devlet kaçla borçlanabilir arkadaşlar? En aşağı yüzde 85'le borçlanır, değil mi? Yüzde 85'le. Peki, biz kaçla borçlandık arkadaşlar, kaçla borçlandırdılar? İktidara geldiğimizde yüzde 60'la borçlanıyorduk, en son ekim ayındaki borçlanmamız yüzde 10 küsurlarda. Bu neyi gösterir arkadaşlar? Eğer sizin dediğiniz politikayı uygulaysaydık biz 85-90'larla borçlanacaktık, gelecek nesillerimizi çok daha borçlu hâle...

CAVİT ARI (Antalya) – Daha ne kadar borçlandıracaksınız?

RIDVAN TURAN (Mersin) – Hocam, Eurobond cinsinden yüzde kaçla borçlandınız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arkadaşlar, sizinle bizim aramızdaki fark bu ve dolayısıyla ben diyorum ki biz Türkiye'yi büyüteceğiz, üreteceğiz ve dolayısıyla ekonomimizi daha çok büyüteceğiz ve Türkiye kalkınacak, görecekseniz ilerideki yıllarda daha çok para gelecek ve ekonomimiz daha da düzelecek. 2023'de de biz, inşallah, yola devam etmek isteyeceğiz.

Sayın Bakanım, bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Güneş.

Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Okan Gaytancıoğlu'nda, ondan sonra da Kamil Okyay Sındır'da, hazırlanmanız için söyledim.

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar; GÜBRETAŞ'ın halka açık hisselerinin yarısı bir buçuk yıl önce bir kişi tarafından toplandı ve bunu yazan gazetenin haberine erişim yasağı getirildi. GÜBRETAŞ'a ait maden sahasında altın bulunduğu dair haberlerle hisselerin değeri 20 kat arttı. Sermaye Piyasası Kurulunca bir inceleme başlatılıp başlatılmadığını, hisseleri toplayan kişinin kim olduğunu ve bu kişiyle o dönem Tarım Kredi Kooperatiflerinin Genel Müdürlüğünü yapan Fahrettin Poyraz arasındaki ilişkiyi sormuştum, soru önergemin tarihi Aralık 2020. Dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan tarafından Mart 2021'de soru önergeme yanıt verildi, denildi ki: "GÜBRETAŞ'ın Söğüt Altın Madeni Projesi'yle ilgili Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yürütülen inceleme devam ediyor." Geçtiğimiz haziran ayında GÜBRETAŞ'ın Söğüt altın madeni sahasının Cengiz Holdinge devredileceği iddiaları basına yansınca bu kez size sordum Sayın Nebati, bir soru önergesi verdim ve geçmişteki soru önergesine konu olan incelemelerin sonuçlanıp sonuçlanmadığını sordum. Ona da yanıt geldi, "GÜBRETAŞ hisselerine ilişkin şirket tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yapılan açıklamalara ve söz konusu dönemde şirket pay piyasasında gerçekleştirilen işlemlere yapılan incelemeler hâlihazırda devam etmektedir." Ne kadar uzun süre sürüyor bu incelemeler! Ayrıca, altın sahasının Cengiz Holdinge satılacağına dair haberlerle ilgili olarak da tebliğe aykırı şekilde "GÜBRETAŞ tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda herhangi bir özel durum açıklaması

yapılıp yapılmadığı ve şirketten fiili hakkında savunması talep edildiği ve gerekli açıklamanın ivedilikle yapılması gerektiği bildirilmiştir.” denildi. Yaklaşık iki yıldır bir soruşturmayı tamamlayamayan SPK -son günlerde kamuoyuna yansıyan olaylara da baktığımızda görüyoruz ki- iktidara yakın birilerinin yaptıklarını görmezden gelmektedir. Birileri milyonları götürürken küçük yatırımcı soyulmaktadır. Biz, çiftçi kuruluşu olan Tarım Kredi Kooperatiflerini son zamanlarda çiftçiye haciz gönderirken görüyorduk. Yine, sözde “indirim” adı altında çiftçiye gitmesi gereken kaynakların Tarım Kredi Marketlerinde çarçur edildiğini görüyoruz. Birileri Tarım Kredi Kooperatiflerinin şirketi olan GÜBRETAS’ın hisselerini içeriden bilgi olarak topladı, GÜBRETAS’ın Bilecik Söğüt’teki maden sahasında altın bulunduğu haberleriyle hisseler 20 kat arttı, o zaman “Bu hisseleri kim topladı?” diye sorduk; hâlâ SPK inceliyor. Aradan yirmi üç ay geçti, ne bitmez bir incelememiş bu! Ne zaman bu inceleme bitecek? Bu hisseleri kim topladı? Bunu yapanlara karşı bir yaptırımınız olacak mı? Çiftçinin, küçük yatırımcının soyulması sizin iktidarınızda olağan bir durum mu? Bunları merak ediyorum.

Çiftçiye haciz gönder, yüksek rakamlardan birkaç yerden maaş al, çiftçiye pahalı gübre sat, hisseleri yandaşa toplat, olmadı haber yap, hisseler uçsun, sonra da yandaşa altın sahasını devretmeye hazırlan; kaç koldan soygun bu? Bu soygunu yapanlar hesap vermeyeceklerini düşünmeye devam etsinler, hesap ilk seçimden sonra acı şekilde kesilecektir.

Siz, Bakan olduğunuzda bir açıklama yaptınız, AKP Genel Başkanı da sizin açıklamanıza devam etti; Çin modeli uygulayacaktık. Çin modeline ne oldu? Emekli açlık sınırının altında bir gelire sahip; esnaf borç içinde, alışverişler düştü; asgari ücretli açlık sınırının altında; devlet memurları, kamuda işçi olarak çalışanlar, özel sektörde uzun yıllardır çalışan deneyimli insanların gelirleri düştü. Çiftçiler borçlarını çevirebilmek için ineklerini, tarlalarını, traktörlerini ya satıyor ya ipotekli krediler kullanıyor. Az önce bir banka müdürüyle görüştüm, bir yılı aşan krediler verilmiyor. Peki, nasıl finansman sağlayacaksınız şirketlere? O şirketler nasıl bu kredileri alacaklar, istihdam sağlayacaklar? Hani bankalara güven vardı, hani ekonomiye güven vardı. Bankalar kredi vermezse yatırımlar nasıl olacak? İstihdam nasıl yaratılacak? Bunları soruyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Gaytancıoğlu, toparlar mısınız lütfen.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sürem de bitti.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Kamil Okyay Sındır.

Buyurun Sayın Sındır.

Süreniz on dakikadır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Hazine ve Maliye Bakanlığımıza bağlı kuruluşlar, bağımsız kurumlar ve çok değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün ölümünün 84’üncü yıl dönümü dolayısıyla, cumhuriyetimizin ve tam bağımsız bir ülkede özgür birer yurttaş olmamızın ve bu kutsal çatı altında milletimizin iradesini ifade edebilme onurunu, özgürlüğünü yaşıyor olabilmemizin müsebbibi olan Büyük Önder’imiz Mustafa Kemal Atatürk’ü ölüm yıl dönümünde saygıyla, özlemlerle, rahmetle anmak istiyorum.

Sözüme başlamadan önce -Ravza Hanım burada değil- Sayın Ravza Kavakçı Kan, konuşmasının bir kısmında “Memurlara maaş ödenmeyen günleri de gördük.” demişti, ben 85 yılından beridir devlet memurluğu yapan bir kardeşinizim, annem, babam kamu çalışanıdır -birisi memur, birisi işçi emeklisi- ben bir gün olsun maaşlarında bir gecikme olduğuna hiç şahit olmadım, kendim de dâhil.

Sayın Bakanım, siz bir televizyon konuşmanızda -bu hâlâ gündemde aslında- “Gözlerime bakar mısınız? Ne görüyorsunuz?” diye sordunuz, “Ekonomi gözlerdeki ışıltıdır.” dediniz. Şimdi, Sayın Bakanım, ben sizin gözlerinize bakıyorum -buradan biraz uzak kalsanız da- evet, o ışıltıyı, o parlaklığı görüyorum ama o ışıltı ve o parlaklık aslında toz pembe bir ekonomi, umut veren bir ışıltı gibi görüne de acaba gerçekten aynı ışıltıyı başkalarında da görüyor muyuz?

Sayın Bakanım, bakın, sizin gözlerinizde gördüğümüz ışıltıyı aslında, geçmiş beş yılda 120 milyar lirayı kuruş eksik etmeden ödediğiniz ve önümüzdeki üç yılda da yaklaşık 374 milyar lirayı bulacak olan ödemeleri ellerini ovuşturarak bekleyen KÖİ projeleri müellifleri, müteahhitleri aynı ışıltıyı gösteriyorlar gözlerinde. İktidarınızda 9 kez getirdiğiniz varlık barışıyla kaynağı belli olmayan suç geliri mi, kara para mı, uyuşturucu mu, kaçakçılık geliri mi belli olmayan mevduat hesap sahiplerinde belki aynı ışıltıyı görüyoruz. Bu ışıltıyı, aynı zamanda, kur korumalı mevduatla fakirin, dar gelirlinin, çiftçinin, esnafın borç yükü altında ezilen vatandaşlarımızın, ezcümle hepimizin hakkı olan bir paranın hazineye aktararak mevduatlarını kabarttığınız KKM mevduat sahiplerinde de görüyoruz. Ama bu ışıltıyı ne yazık ki açlık sınırının altında ücrete mahkûm olan işçimizde, memurumuzda, çoluğuna çocuğuna, torunlarına bir bayram şekeri bile almaktan imtina eden emeklilerimizde göremiyoruz. Her pazar alışverişe çıktığında akşamı bekleyip pazar atıklarıyla evine sebze, meyve götürmeye çalışan vatandaşlarımızda göremiyoruz bu ışıltıyı ne yazık ki. Evladının beslenme çantasına yiyebileceği hiçbir şeyi koyamadığı için, evladının üstüne başına bir elbise, ayakkabı dahi alamadığı için, evine ekmek, peynirden başka bir gıda ürünü bile götürmeyen gözü yaşlı annelerde ve babalarda bu ışıltıyı göremiyoruz. Sayın Bakanım, 1,5 trilyon liraya varan bir borcu olan vatandaşımızda göremiyoruz bu ışıltıyı. Yaklaşık 1 trilyon 800 milyar lirayı bulan borcu olan KOBİ’lerde, esnafımızda ve borcu takibe düşmüş 354 bin esnafımızda bu ışıltıyı göremiyoruz. Sadece bankalara kredi borcu 261 milyar 414 milyon lirayı bulmuş olan ve sizin iktidara geldiğiniz 2002’den bu yana 110 kat -hani, siz hep cari değerlerle konuşuyorsunuz, ben de cari fiyatlar üzerinden konuşayım- artmış olan -ki bunda Tarım Kredi ve veresiye borçlarını saymıyorum, 120’yi, 130’u bulacak- bir borca sahip olan çiftçimizde o ışıltıyı göremiyoruz.

Sayın Bakanım, TÜİK enflasyon oranını TÜFE olarak yüzde 85,5 olarak açıkladı, gıda enflasyonu yüzde 99,05 -hadi 100 demeyelim, 3 basamaklı rakama çıkmayalım- Üretici Fiyatları Endeksi yüzde 157,7. Tabii, bu Üretici Fiyatları Endeksi çok yakın bir gelecekte TÜFE’ye de doğrudan yansiyacak olan bir endeks. “ENAG” diyoruz, ENAG’a bakıyoruz, yüzde 185. Şimdi, ben burada TÜİK’e devletin bir kurumu olarak güvenmek istiyorum. Ben yıllarca TÜİK verilerini bilimsel çalışma, araştırma, geliştirme faaliyetlerinde kullandım, güvenmek istiyorum ama güvenemiyorum. Neden güvenemiyorum? Bir kere, enflasyon hesaplanmasındaki verileri TÜİK neden paylaşmaz? O enflasyon sepetindeki ürünlerin fiyatlarını neden yayınlamaz? Yayınlasın, biz de görelim, bilelim, diyelim ki: “Ya, hakikaten TÜİK doğru söylüyor, bu enflasyon oranı doğrudur.”

CAVİT ARI (Antalya) – Hepsi yanlış.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Niye yayınlamıyorsunuz? Yayınlayın Sayın Bakanım, siz bu durumda “ENAG doğru söylemiyor, söyledikleri yanlıştır.” diyebilirsiniz. E, bunu diyebileceksen bunu bile dememek adına... Çünkü diyemeyeceğinizi -zannederim- görüyorsunuz ki bu rakamları yayınlamıyorsunuz. Tabii, siz yayınlamadıkça bu milletin TÜİK’e ve devletine olan güven de

sarsılıyor. Hadi diyelim ENAG yayınladı yüzde 185, diyelim ki TÜİK yayınladı, ENAG'ın verisi yüzde 185 değil de yüzde 120, TÜİK rakamları da yüzde 120'ye çıktı. Bu yüzde 35'lik bir hak gasbı olmuyor mu? Vatandaşın, ücretlinin yarın maaşlarına yapacağınız zam üzerinden bir hak gasbı olarak değerlendirmiyor musunuz?

Şimdi, bu TÜİK'in diğer verilerine de bakalım, güvenerek bakalım. Örneğin, işsizlik, bugün açıkladı TÜİK; 15 yaş üstü işsiz sayısı bu yıl eylülde geçen aya göre yani ağustosa göre 120 bin kişi artmış, işsiz sayısı 3 milyon 482 bin kişi olmuş; 15-24 yaş arası genç işsizlik 1,2 puan artışla yüzde 19,6'ya çıkmış; kadınlarda yüzde 25,4. Sizin atıl iş gücü oranı olarak ki kanımca bu terim, işsizliği hoş göstermeye çalışan bir terim, "genişletilmiş işsizlik oranı" yani işsiz, eksik istihdam ve umutsuzlar yüzde 20,3'e ulaşmış. Böylesi bir işsizlik ortamında işsiz olan, iş arayan vatandaşın da gözlerinde o ışıltıyı görmemiz biraz zor.

2021 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nde, 2021 yılına devreden borcun 1,96 trilyon lira olduğu, 2021 yılında ancak 890 milyar 780 milyon ödendiği ve 2022'ye 3 trilyon lira devrildiği ifade ediliyor. Yani 2022'ye devreden toplam borcun, 2022'ye 2021'den devreden toplam 3 trilyon 21 milyar lira borcun -bu iç borç, dış borç ve hazine garantili borç toplamı- üçte 1'i sadece 2021 yılında oluşmuş yani 3 trilyon lira toplam borcun üçte 1'i sadece bir yıl içerisinde 2021 yılında oluşmuş; bunu nasıl açıklayabiliriz?

Bir de sözlerimin sonuna geliyorum, tabii, 2022'nin ilk on ayında 91,102 milyar dolar bir dış ticaret açığı vermişiz ithalat-ihracat farkı olarak. Bunu da herhâlde gözlerde ışıltı sağlayacak bir değer olarak ifade etmek biraz zor. Aynı zamanda, dolaylı-dolaysız vergiler üzerinden ki dolaysız vergilerin toplam vergi gelirleri içerisinde yüzde 32,27'lik bir paya sahip olduğunu, dolaylı vergilerin de yüzde 67,73'lük bir paya sahip olduğunu görerek, bilerek; OECD ülkelerinde bunun tersi bir oranda olduğunu da bilerek, bu vergideki adaletsizliği de görerek gerçekten gözlerimizde gelecek adına, umut adına bir ışıltı olmasının pek mümkün olmadığını düşünüyorum.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sizin yönettiğiniz bu bütçe, yöneteceğimiz bu bütçe hepimizin bütçesi; devletimizin, vatandaşımızın, milletimizin bütçesi o nedenle hepimiz adına hayırlı olsun diyorum ama lütfen iyi, doğru yönetin ve vatandaşımızın genel menfaatini gözetin diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Türabi Kayan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, geldiğinizde özellikle bazı arkadaşlarımız size sürekli olarak methiyeler, mersiyeler düzdüler, işte "Şöyle yetenekli, böyle yetenekli." ama bizim bildiğimiz en iyi yeteneğiniz damada yakın olmanız; inşallah, diğer meziyetlerinizi de bundan sonra görürüz. Hazine elinizde, Maliye elinizde. Siz "Ben bu işi biliyorum, şu şu hocaların elinde yetiştim." diyorsunuz, çok değerli hocalarımızı kendinize referans gösteriyorsunuz fakat Türkiye'yi batırıyorsunuz ama farkında değilsiniz.

TEKEL'i sattınız 292 milyon dolara; alan 900 milyon dolara sattı, ondan alan da sadece yüzde 49'unu 1,5 milyar dolara sattı yani gerçekte 3 milyar dolardı. Şimdi bu durumda ne oluyor? 10 katı zararına satmış oluyorsunuz, daha amiyane bir tabirle söylemem gerekirse Türkiye'yi 10 katı kazıkladınız Sayın Bakan.

Aynı şekilde, TÜRK TELEKOM'u da sattınız. TÜRK TELEKOM'u sattınız; adam için boşalttı, şimdi geri almak zorunda kaldınız. Kaç milyar dolar zararlar? Onu dahi açıklayamıyorsunuz. Sayın Bakan, Süt Endüstrisi Kurumunu sattınız. Süt Endüstrisi Kurumuna yüksek fiyat vermişti Koç Holding, vermediniz, daha düşük fiyat verene verdiniz, işletemediler sonra Koç Holdinge sattılar. Siz direkt satsaydınız, devleti kazandırsaydınız, ne geçirdi elinize? Çok kötü bir şey mi geçirdi? Niye bunları denemiyorsunuz? Aynı zamanda SEKA'yı sattınız, Azot Sanayi'sini sattınız, gübre fabrikalarını sattınız; hiçbir gübre fabrikası kalmadı devletin elinde, TÜPRAŞ'ı sattınız, limanları sattınız, devlet çiftliklerini sattınız, şeker fabrikalarını sattınız. Sizden önceki iktidarlar ne yapmışlar ise hepsini haraç mezat sattınız; yok pahasına.

Sayın Bakan, bu ülkeye düşmanlığınız mı var? Yirmi yıldan beri Türkiye'yi zarar ettirmek için elinizden gelen her şeyi ardınıza koymadınız. Nedir bu ülkeden sizin bu kadar nefretiniz? Bize bir anlatın da biz de öğrenelim hiç olmazsa gerçekleri.

Değerli arkadaşlar, şehirlerin en kıymetli yerlerini ya sattınız yahut da AVM'ler yaparak inşaattan para kazandık, ülkeyi kazandırdık sanıyorsunuz. Yandaşlarınızı ve kandaşlarınızı doyurdunuz. TÜRK TELEKOM'u sattığınızı anlattım zaten teker teker. Yabancı ülke vatandaşlarına gayrimenkul satıyorsunuz. Değerli arkadaşlar, yabancı ülke vatandaşlarına satılan gayrimenkullerde karşılıklılık ilkesi vardır; siz bunu kaldırdınız ortadan. Ne varsa satmaya çalışıyorsunuz, ne varsa satmaya çalışıyorsunuz. İnşaat dışarıya satarak para kazanılmaz, döviz elde edilmez, inşaat kendi ülkenizin insanının ihtiyacı için yapılır, üretim aracı olarak kullanılır veya konut olarak kullanılır veya barınma olarak kullanılır ama siz dışarıya satıp döviz elde etmek için yapıyorsunuz. Değerli arkadaşlar, dışarıya gayrimenkul sattığınız zaman hiç farkında olmadan vatana ihanet etmiş olursunuz. Yarın öbür gün satacak bir şey kalmadığı zaman da burasının sahipleri "Senin işin buraya kadar. Artık senin neyin kaldı? Buradan bas git." dediği zaman uyanırsınız ama iş işten geçmiş olur.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yirmi yıldır iktidardasınız. Hiçbir konuda teşvik edip özel sektöre sağlıklı bir yatırım yaptırdınız mı? Fabrika kurdunuz mu? Ben Türkiye'nin sanayisinin en yoğun olduğu bölgeden geliyorum, Trakya'dan, Kırklareli'nden. Bizim bölgede siz geldiğinizden beri bir tane fabrika kurulmadı değerli arkadaşlar. "Yapıyoruz, yapıyoruz." diyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? Köprü, yol yapmaktan bahsediyorsunuz, AVM yapmaktan bahsediyorsunuz. Bunlar çok mu ihtiyaçtı? AVM çok mu ihtiyaçtı Türkiye'de?

Geldiniz, hastaneleri beğenmediniz, şehir hastaneleri kurdunuz, mevcut hastanelerin içini boşalttınız, bütün makineleri aldınız...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur.

Teşekkür ediyorum.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – ...her şeyi yeni hastaneye taşıdınız. Ne fark oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Tüرابi Bey.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Türk insanını borca batırdınız ama yandaşlarınıza yirmi yıl-otuz yıl daha bu ülkeyi borçlandırdınız, onları kazandırmaya çalışıyorsunuz. Yirmi yıllık bilançonuz bu.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Fikret Şahin, hazırsanız size söz vereceğim.

Sayın Fikret Şahin, buyurun lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; ben de 2023 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesinin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

İsmail Bey burada yok ama ona atıfta bulunacağım. Biraz önce “Muhalefetin herhangi bir ekonomi modelinde yeni bir önerisi olmadı.” dedi. Şimdi, ben buradan Sayın Bakana tabii, öneride bulunup sormak istiyorum: kamu-özel işbirliği projelerinin ödemelerini dövizden Türk lirasına neden çevirmiyorsunuz Sayın Bakan? Şu dönemde çok yoğun şekilde döviz sıkıntısı yaşıyoruz, devletin yüklü projelerini hâlen dövizle ödemeye devam ediyorsunuz. Üstelik de “Biz, yerli ve milli ekonomiden yanayız.” diyorsunuz, vatandaşlara dönüyorsunuz “Alışverişlerinizi dövizle yapmayı yasaklıyoruz. Türk lirasıyla yapacaksınız.” diyorsunuz. Hatta, vatandaşların yastıkaltındaki dövizlerini ekonomiye katmalarını istiyorsunuz ama devlet olarak, Maliye olarak siz ödemeleri dövizle yapıyorsunuz. Bu, sizin iktidarınızın büyük bir çelişkisi değil midir? Yine kur korumalı mevduat hesabı getiriyorsunuz. Ben sormak istiyorum: Neden kuru korumaya kalkıyorsunuz? Neden yabancı para birimlerini koruyorsunuz da Türk lirasını korumuyorsunuz? Keşke kur korumalı mevduat hesabı yerine Türk lirası korumalı mevduat hesabı yapsaydınız da Türk lirasını korusaydınız. Yani bunun mantıklı açıklamasını lütfen getirin bize. Bu daha doğru olmaz mıydı? Yani Türk lirasını yerle bir ettiniz, iyice değersiz hâle getirdiniz bu sayede.

Aralık 2021 tarihinde döviz kurunda bir düşüş yaşadık; geçici bir düşüştü tabii. Bakınız, sizin açıklamanız, orada “Küçük yatırımcı çarpıldı.” diye bir söyleminiz oldu, bir itirafınız oldu daha doğrusu. Yani bir Maliye Bakanı olarak çarpılanın küçük yatırımcı olduğunu biliyorsanız, çarpanın da kim olduğunu biliyorsunuzdur ve bunu engellemek sizin göreviniz değil mi? Yani küçük yatırımcının çarpılmasına niçin izin verdiniz Sayın Bakan?

Yine, efendim, Haziran 2022’de ekonomi modeli için diyorsunuz ki: “Dar gelirli hariç, üretici, ihracatçı kâr ediyor.” Oysa Maliyenin, devletin görevi geliri tabana yaymak değil midir? Dar gelirliyi bu darboğazdan kurtarmak değil midir? Yani şu anki uyguladığımız ekonomi modeli dar gelirlinin aleyhine çalışan bir model; bu da bir itirafınız.

Tabii, sizin farklı bir ekonomi terminolojiniz var, farklı bir yaklaşımınız var. Efendim, gözlerdeki ışıltıyı, içinizdeki kıpırtıyı anladık ama son zamanlarda bir açıklama yaptınız “Neoklasik ekonomi düşüncesinden epistemolojik bir kopuşu temsil eden heterodoks yaklaşım, günümüzde giderek ön plana çıkan davranışsal ekonomi ve nöroekonomiyle daha fazla önem kazanmıştır.” dediniz. Şimdi, Sayın Bakan, ben bir şey anlamadım vallahi. Lütfen, bir açıklar mısınız, burada ne söylemek istediniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Bizim ekonomi modelimiz heterodoks mudur, epistemolojik midir, neoklasik midir? Buna bir açıklık getirirseniz sevineceğim.

Ben tekrar bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Tamer Osmanağaoğlu.

Buyurunuz.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcılarımız, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Sözlerimin başında, seksen dört yıl önce ebediyete uğurladığımız, yaşamı bugün dahi azmimizin kaynağını oluşturan, İzmir'imizin hemşehrisi olmakla övündüğü, devletimizin kurucusu Gazi Paşa'mız Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum. Onun, istiklal mücadelemizin kahramanlarının manevi şahsiyetleri karşısında hürmetlerimi sunuyorum.

Türk milletinin maddi sermayesinin ve ekonomik dinamiklerinin en etkin şekilde kullanılması devletimizin yaşam kaynağının kesilmemesiyle eş değerdir. Bu sebeple ki beytülmalin layıkıyla kullanılması, onun korunması, gelir dağılımında adaletin mütemediyen tesis edilmesi için çaba sarf edilmesi Türk devletlerinde Maliye teşkilatının en önemli sorumluluklarının arasında yer almıştır. Dolayısıyla unutulmaması gereken en önemli husus, devletin hazinesinin vekili ve milletin cümle malının nazırı olan Hazine ve Maliye teşkilatının bu mukaddes sorumluluğunun her zaman farkında olmasıdır. Elbette, küresel etkileri beraberinde getiren hadiseler, meydana gelen jeopolitik gelişmeler, hadiselerin ve gelişmelerin doğrudan içinde olmasa da ülkemizi birincil dereceden ilgilendirmekte ve etkilemektedir. Müsebbibi olmasak da çıkan sorunları derinleştirmek yerine çözüm odaklı yaklaşımlar sergilesek de küresel sistemin önemli aktörlerinden biri hâline gelen devletimizin harici gelişmelerin tesiri altında kalması kaçınılmazdır.

Bu gerçekler ışığında, şimdiye kadar eşi ve benzeri görülmemiş tehditlerle mücadele eden devletimizin her şeye rağmen ilkelerinden taviz vermeyerek, esas hedeflerine yani sürdürülebilir ekonomik büyümeye ve istikrarlı bir refah sistemine kavuşma kararlılığını sergiliyor olması önemsenmesi gereken bir iradedir. Bu iradenin en önemli ayaklarından biri olan, belki de yegâne temel unsuru olan beşerî sermayenin sürece entegrasyonunun sağlanmasına yönelik adımlardan taviz verilmemesi de önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, 2022 yılının ikinci yarısında ek bütçe yapılarak destek, teşvik, çalışan ve emeklilerimizin ekonomik refahının korunmasına yönelik atılan adımlar devletimizin bu konudaki kararlılığının en somut örneğidir.

Ekonomide istikrar için gerekli olanın her şeyden evvel siyasi istikrar ve kararlı bir siyasi irade olduğunu ise rakamlara baktığımızda çok daha iyi idrak edebileceğimizi düşünüyorum. Karşımızda 2020 yılında OECD ülkelerinin içinde Çin'in ardından yüzde 1,8 ile en çok büyüyen, 2'nci olan bir Türkiye vardır. Bu oranın siyasi, ekonomik ve toplumsal etkileri hâlen devam etmekte olan küresel salgının en belirsiz döneminde yakalandığı kamuoyunun da malumudur. Ulusal ve uluslararası bütün otoritelerin teyit ettiği 2021 yılında yakalanan yüzde 11'lik büyümeyle, dengeli, istikrarlı ve sağlıklı bir büyüme süreci içinde olan ülkemiz küresel resmin içindeki varlığını sağlamlaştırmıştır. Yüzde 11'lik büyüme oranının yakalandığı 2021 yılının tüm dünyada "toparlanma süreci" olarak adlandırıldığı söylenecekse de aslında çok gelişmiş bir ülke için bu dönemin afallama süreci olduğu bugünkü ekonomik verilere bakıldığında net bir şekilde anlaşılmaktadır. Elimizdeki verilere baktığımızda, 2022 yılında da bu büyümenin devam ettiği, daha önce gelişmiş ülkelere dair büyüme tahminlerinin negatif yönlü revize edilirken Türkiye'yle ilgili tahminlerin pozitif yönlü revize edilmesi 2023 yılına dair beklentilerin işaretini de vermektedir. Çünkü küresel tedarik zincirinin bozulduğu en zor dönemlerde dahi tedarikçisi olduğu ülkelerin güvenini ve takdirini kazanan bir Türkiye vardır. Çünkü küresel arz güvenliğinin ortadan kalktığı en karanlık dönemde dahi sistem çarkının dönmesini sağlayan, mali disiplinden taviz vermeyen, dost ve kardeş milletler başta olmak üzere mazlum coğrafyaların umudu olan bir Türkiye vardır.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Rusya ve Ukrayna arasında küresel salgının hemen ardından çıkan savaşla birlikte ekonomik dalgalanmaların zirveye ulaştığı bir gerçektir. Enerji arz güvenliğinin ortadan kalktığı, alışlagelmiş tedarik zincirinin bozulduğu, güven ve teamüllere dayalı milletlerarası

ilişkilerin rafa kaldırıldığı bir ortamdan geçildiği de ortadadır. Özellikle Batı'nın Rusya'ya karşı gösterdiği refleksin Ukrayna'yı desteklemekten öte savaşın kızışmasına, barış ortamının tesis edilmesinden öte çatışma ortamının derinleşmesine, ekonomik istikrarsızlığı ortadan kaldırmaktan ziyade daha da belirsizleşmesine sebep olduğu kabul etmemiz gereken şeydir. Elbette, devletimiz, tüm organlarıyla tahıl koridorunun açılması, enerji arzı konusunda güvenli bir rotanın merkezinde olduğunu göstermesi ve bölgeye sükûnetin gelmesi için attığı adımlardaki emin tavıyla küresel ekonominin belini doğrultmasına da katkı sunma gayreti taşımaktadır. Önümüzdeki süreçte ekonomik büyümemizi devam ettirecek istikbalimizin teminatı, ekonomik bağımsızlığımızın temini noktasında önem arz eden mali politikaların devam etmesi de büyük önem arz etmektedir.

Hiç şüphe yok ki Türkiye, bu önemli hedefe ulaşılması için attığı adımlarla tüm dünyadan farklı bir yol izleyerek ayrılmaktadır. Bu ayrışmayı önemli gördüğümüzden altını çizmek istiyorum. Çünkü enflasyon oranlarının tüm dünyada artması, insanların alım güçlerinin ciddi bir şekilde düşmesi, yaşam kalitelerinde sosyal patlamalara sebep olacak derecede gerilemelerin meydana gelmesi hükümetleri sıkı para politikalarına sevk etmiş, üretimin azalmasına sebep olacak önlemler almaya yönlendirmiştir. Bu önlemlerle birlikte, küresel çapta üretimin önümüzdeki yıllarda da düşmesini beklemek, küresel işsizlik oranlarının artmasını beklemek, yeni küresel sorunların ve çıkmazların doğacağını beklemek gerçekçi bir okuma olarak önümüzde durmaktadır. Böylesine tehlikeli bir sürece girilirken Türkiye ekonomisi 2022 yılında özgün karakteriyle güven vermeye devam etmektedir. Enerji fiyatları başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışların olumsuz etkileri inkâr edilemeyecek olsa da ihracat rakamlarının yükselen seyri ekonomik büyümemizin istikrarlı bir şekilde devam edeceğinin sinyallerini de vermektedir. Tüm bunların yanında, yeni pazarların devreye girmesi, reel sektörün dinamik yapısını koruması, ihracatçılarımızın devletimizin de teşvik ve desteğiyle gücünü koruması gelecek açısından ümit verdiği gibi Türk ekonomisine de güvenin bir göstergesidir.

Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey'in ifade ettikleri gibi, Türkiye, büyüyen, güçlenen ve zenginleşen bir ülkedir. Dönemsel sorunlar geçicidir, her şey eskisinden daha iyi olacaktır.

Sayın Bakanım, bir vesileyle seçim bölgem İzmir'de gerçekleştirdiğim çalışmalar esnasında şoför esnafımızın sıklıkla dile getirdiği bir talebi sizlerin takdirine sunmak istiyorum. Malum olduğu üzere, şehir içi ulaşımda önemli bir yeri olan ticari taksilerde ÖTV oranı yüzde 45'tir. Ticari taksilerde bu oranın kaldırılması ya da en azından yüzde 15'lere çekilmesi esnafımızın beklentileri arasındadır. Elbette, uzman değerlendirmeleriniz olacaktır. Ancak, on iki yıllık yasal sınırının dolması beklenmeden üç yıl içinde araç değiştirme zorunluluğu getirilirse devletimizin bir vergi kaybına uğramayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur. Bir iki cümleyle toparlayalım lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Bakanım.

Böylelikle, vatandaşlarımızın daha kaliteli bir hizmet almasının önünün açılacağı muhakkaktır. İzmir'imizde 3.815, yurt genelinde ise 130 bine yakın ticari taksinin faaliyet gösterdiği göz önünde bulundurulursa bu sektörden ekmek yiyen ve bu sektörün hizmet ettiği milyonlarca vatandaşımızın beklentilerinin karşılanması için gerekli hassasiyeti göstereceğinizden şüphem yoktur.

Sözlerime son verirken bütçemizin devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Osmanağaoğlu.

Sayın Ali Şeker, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, Sayıştay raporlarında 10 önemli bulgu tespit edilmiş. Sadece bunların 2’si düzeltilmiş, o da kısmen düzeltilmiş, yerine getirilmiş. Oysaki şeffaflık gereği bunların tamamının düzeltilmesi gerekiyordu.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte Bakan üstüne Bakanın değiştiği Hazine ve Maliye Bakanlığında işler günden güne daha da kötüye gider oldu maalesef. Adı artık veri karartma, saptırma yol ve yöntemleriyle anılan TÜİK verilerine göre dahi enflasyon ekimde aylık bazda yüzde 3,54; yıllık bazda da yüzde 85,51 oldu. Gerçek enflasyon, sokağın, dar gelirlinin, emekçinin, öğrencinin, işsizin, emeklinin, memurun enflasyonu ise bunun neredeyse 2 katından fazla yani yüzde 185 olarak tespit ediliyor. O yüzde 100’lük bir artışı yok sayıyorsunuz. Hâlbuki, halk bunu satın alma gücündeki düşmeyle her alışverişe çıktığında, pazara gittiğinde, markete gittiğinde bunu iliklerine kadar hissediyor.

Çalışan kesim üzerinde enflasyonla birlikte diğer önemli bir yük vergi dilimleri yükü. Çalışma Bakanı Sayın Vedat Bilgin dahi vergi dilimlerinin çalışanlar üzerinde yarattığı baskıyı kabul etmek durumunda kaldı. Çalışanların birinci vergi dilimi 32 bin TL, oysa yeniden değerlendirme oranına göre belirlenmiş olsaydı vergi dilimi 32 bin değil 86.600 TL olacaktı ya da asgari ücrete yapılan artış oranına göre belirlenmiş olsaydı 32 bin yerine 110 bin TL olacaktı; oysaki 32 binde tutunuz. Vergi dilimleri gerektiği gibi güncellenmediği için örtülü olarak çalışanlar üzerinde bir vergi zammı da yapmış oluyorsunuz. Zengin daha zengin, yoksul daha yoksul oluyor maalesef.

Çalışma Bakanlığının talebi üzerine bu vergi dilimlerinin değiştirilmesiyle ilgili siz 200 milyar lira kadar yük getireceğini düşündünüz. Hâlbuki, diğer konularda halkın üzerine yükler getirirken yoksulun, ücretlinin üzerindeki bu yükü alma konusunda istekli davranmıyorsunuz.

OECD ülkelerinde vergilerin daha çok gelir vergisi, kurumlar vergisi, emlak vergisi gibi toplam vergi gelirleri içerisindeki ağırlığı yüzde 65 iken Türkiye’de OECD’nin aksine, doğrudan vergiler yüzde 35, dolaylı vergiler yüzde 65 düzeyinde. Bu da yoksulu daha da çok ezen bir durum.

Kur korumalı mevduat garabetiyle o gün “Döviz düşecek.” demiştiniz, maalesef çok kısa bir süre sonra döviz yine o ilk günlerdeki rakamına gelmiş oldu. Enflasyonun yüzde 185’e geldiği bir ortamda kur korumalı mevduat gelirleriyle ilgili 85 milyarlık bir ödeme yaptınız hazine, hâlbuki daha önce “Hazinede para yok...” “Bir öğün yemek verelim öğrenci çocuklarımıza.” demiştik, bunu maalesef siz çok gördünüz.

TÜİK maalesef verileri karartma konusunda mahir. “Ölümden başkası yalan” diye trajik bir şarkı vardı, sizin döneminizde ölüm de yalan oldu, üç yıldır ölüm istatistikleri açıklanmaz oldu. Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri 2020, Uluslararası Göç İstatistikleri, 2020; Hayat Tabloları, 2018-2020; Ölüm ve Ölüm Nedenleri İstatistikleri, 2021; Hayat Tabloları, 2019-2021 ve Uluslararası Göç İstatistikleri... Haber bültenlerinin içinde yer alan istatistikleri kamuoyuna açıklamaya niye yanaşmıyorsunuz? Biz Sağlık Bakanlığına sorduğumuzda “Bunları biz TÜİK’e gönderdik, onlar açıklayacak.” diyorlardı ama siz hâlâ açıklamamaya devam ediyorsunuz. Biliyoruz ki Covid nedeniyle çok ciddi can kayıpları oldu ama siz bunların görünmesini istemiyorsunuz. Sizin bir tek tuşla bunları dökebileceğiniz bir durum söz konusuysen, Almanya bir hafta içerisinde bir önceki yılın istatistiklerini açıklıyorken sizin bu kadar uzun süreli açıklamamanız manidar.

Az önce arkadaşımız dedi ki: “Biz Gaziantep kadar yer yaptık.” Sizin iktidarınız döneminde nüfus 22 milyon artmış, Gaziantep’in nüfusu 2 milyon; sadece 2 milyon için mi konut yapabilirsiniz?

Tefecilerden borç alıyorsunuz yani Merrill Lynch, Goldman Sachs, J.P. Morgan gibi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şeker, süreniz bitmiştir, bir iki cümleyle bağlayın lütfen.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yüzde 10 döviz bazında getirisi olan tahviller ihraç ediyorsunuz, IMF'nin neredeyse 2 katı bedelle borçlanıyorsunuz. Tefeciden borçlanmak marifet değil, bunun yüksek bedelini de halka ödetmek marifet değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de öncelikle hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sözlerimin başında aramızdan ayrılışının 84'üncü yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, özlem ve minnetle andığımı ifade etmek istiyorum.

Öncelikle, bu iktidara mensup olan milletvekili arkadaşlarımızın tavrını bugüne kadar defalarca eleştirdik, daha doğrusu anlatmaya çalışıyoruz, diyoruz ki: “Bakın, bizim eleştirilerimizin hepsi siyasi, biz siyasi kimlik taşıyan kişileri eleştiririz.” Başta örneğin burada olduğu gibi Sayın Bakanı ve Sayın Bakan tarafından atanmış, bana göre siyasi kimlik taşıyan Sayın Bakan Yardımcılarını da eleştirebiliriz ancak arka tarafta duran, bugüne kadar yine buraya hep gelip görevini üstlenmiş olan, dairelerinde görevini yapan “devlet memuru” sıfatını taşıyan bütün memurlar AKP'nin memuru değildir; bunu hem AKP'li milletvekillerinin bilmesi gerektiğini ifade etmek isterim hem de değerli bürokratlarımızın aman ha ve sakın ha böyle bir izlenime de kapılmamaları gerektiğini ifade etmek isterim; onlar bizim devletimizin memurlarıdır, çalışanlarıdır, yarın iktidara geldiğimizde biz de onlarla çalışacağız; görevini yapan, görevini layıkıyla yapan, liyakatli olan bütün çalışanlarla biz de çalışacağız ama biz burada eleştirdiğimizde arkadaşlarımız sanki biz bürokratları eleştirmiş gibi bir algı operasyonu hep yönlendirme yapmaya çalışmaktalar; bu konuyu tekrarlamak gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Onun ötesinde de şunu söylemek istiyorum bu değerli milletvekili arkadaşlara: Bakın, değerli arkadaşlar, biz şu an muhalefetteyiz, muhalefetin birinci görevi iktidarın yapmış olduğu yanlışları ortaya koymaktır, bugüne kadar da muhalefet olarak biz iktidarın bu memlekete vermeye çalıştığı zararları “Yapmayın arkadaşlar, zarar veriyorsunuz, yanlış yapıyorsunuz.” diyerek önlemeye çalıştık; bizim asli görevimiz bu. İkincisi de yine Cumhuriyet Halk Partisi olarak ülkenin ihtiyaçlarıyla ilgili çok sayıda önerilerimiz oldu, Sayın Genel Başkanımızın gerek seçim süreçlerinde gerekse diğer zamanlarda önerdiği farklı projeler oldu; iktidara bu anlamda da şunu söyleyeyim: Zaman zaman bizim projelerimizi gerçekleştirdiniz yani bizim önerilerimiz gerçekten uygulanabilir, vatandaşın lehine, emeklinin, işçinin lehine, çalışanın, öğrencinin lehine olduğu için de iktidar bizim bu önerilerimizi değerlendirdi, fırsatı kaçırmak istemedi “Cumhuriyet Halk Partisi iktidara gelmeden biz yapalım.” dedi, evet, bunların bir kısmını gerçekleştirdiniz. Örneğin Sayın Bakanın sunmuş olduğu bu kitapçık içerisinde “Yaptık.” diye söylediği bazı düzenlemelerde bunlardan birkaç tane örnek var. Yani evet, bizim de bu ülkenin menfaatine, vatandaşın yararına çok sayıda önerimiz var ve iktidar tarafından bugün bunların bir kısmının yapılmış olması bizi memnun eder, geri kalanları da biz yapacağız inşallah, kısa bir süre sonra. Yani çok sayıda yapıcı önerimiz var, bizim önerilerimizi bugüne kadar iktidara mensup olan arkadaşlarımız dikkate almış olsalardı belki bugün içine düştüğümüz bu duruma düşmemiş olacaktık.

Şimdi, sözlerime şöyle devam etmek istiyorum: Sayın Bakanım, bakın, sizin sunuş kitapçığımızda 10'uncu sayfada turizmle ilgili bazı rakamlar var ve buradaki şu oranlar benim dikkatimi çekti: Bakın, ilk üç çeyrekte ziyaretçi sayısında yıllık yüzde 94 artış gerçekleştiğine ve yine gelir yönüyle de yüzde 68 artış gerçekleştirdiğinize dair rakamlar var. Sayın Bakan, bu kitapçığı ilk defa okuyan bir şahıs şöyle zanneder: “Ya bu iktidara helal olsun, turizmi o kadar geliştirmiş ki normal seyrinde giderken

ülkeye gelen turist sayısını bir anda yüzde 94 artırmış, geliri de bir anda yüzde 68 artırmış.” der ve inanır. Bakın, sizin bu kitapçığınız böyle bir algıya yol açan yanlış ifadeler taşımakta. Neden? Şimdi, rakamlar artmış mı? Artmış, ama neye göre artmış? Geçen yıla göre artmış Sayın Bakanım. Yani buradaki cümlelerinizle bu ülkede turizmi siz böyle göklere çıkarmış, ileriye götürmüş falan değilsiniz, zaten buradaki rakamlar 2019’da fazlasıyla gerçekleşmiş rakamlardı, siz pandemi döneminde yaşanan sıkıntılarla aşağıya düşmüş olan, pandeminin koşulları nedeniyle turizmdeki hem sayısal hem de gelir boyutuyla yaşanan eksiklikler şartlar normale dönünce normalleşmiş; yani sizin buradaki ifadenizi eğer bu kadar yanlış görüyorsak ben kitapçığın geri kalanlarına da inanmıyorum artık böyle bir durumda, inandırıcılığını baştan kaybetmiş ifadeler içerdiğini buradan söylemek istiyorum.

Şimdi, iktidara mensup arkadaşlar şöyle bir şey kullandılar: “Biz iktidar olduk, yirmi sene önce iktidara geldik, bu millet bizi yirmi yıldır da iktidarda tuttu, tutmaya devam etti.” falan. Değerli arkadaşlar, sizin iktidara geldiğiniz dönemdeki söylemleriniz arasında işte enflasyonla mücadele edeceğiniz gibi birtakım ifadeler var mıydı? Vardı ve bu ülkede bir dönem enflasyonun -artık inandırıcılığını da kaybetti ama- TÜİK verilerine göre tek hanelere kadar indiğini kabul edelim, bir aralar indiğini kabul edelim ancak son yıllarda ekonomiyle ilgili her attığınız adım artık bu ülkeye zarar verir hâle geldi. Şimdi, tek haneli enflasyonu geçmiş yıllarda arayın, bugün enflasyon ortalama yüzde 85, gerçek enflasyon da yüzde 185’lere kadar çıkan bir durumda yani sokaktaki vatandaş bunun ne olduğunu aslında biliyor vaziyette. Dolayısıyla, bize hâlâ “Tek rakamlı enflasyon, işte biz o nedenle iktidarda kalacağız.” falan... Bunların inandırıcılığı kalmadı. Değerli arkadaşlar, iktidardan gidiyorsunuz; bunu bir kez daha sizlere hatırlatmak isterim.

Sayın Bakan, geçtiğimiz yıl, Bakan olduktan sonra Plan ve Bütçe Komisyonu olarak davetiniz üzerine biz sizi ziyaret etmiştik. Ben bizzat kendim size bu kur korumalı mevduat sistemini sormuştum. “Sayın Bakan, bu kur korumalı mevduat sisteminin maliyeti ne olacak?” demiştim, siz de aynen şöyle dediniz: “Ya, çok önemli bir rakam olmaz, 30-35 milyar.” Bakın, ben sizin o gün söylediklerinizi o gün gibi hatırlıyorum ve ayrıca enflasyonla ilgili de dediniz ki: “Şu an enflasyon yüzde 35’ler dolayında, aralıkta yüzde 40’lara çıkacak, sonra da aşağı inecek.” Değil mi Sayın Bakan? O gün ne dediyseniz bugün hiçbiri tutmadı Sayın Bakan, yani bu başarınızı burada bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bakın, kur korumalı mevduat sistemi, bugünkü sizin vermiş olduğunuz rakamlara göre sadece hazineden çıkan para 91,6 milyar, vazgeçilen vergi de yaklaşık 20 milyar seviyelerinde yani neredeyse 110 milyar seviyelerinde hazineye yük. Bir de Merkez Bankasına -saklanılan- maliyeti var yani bugün ortalama bu verilere göre bakarsak sizin “30-35 milyar, ne olacak.” gibi dediğiniz rakam bugünden 200 milyar dolayında Sayın Bakanım, yani ülkeye vermiş olduğunuz maalesef ki böyle ciddi zararlar olduğunu görüyoruz. Daha doğrusu, sizin söylediğiniz ne kur korumayla ilgili tahminlerinizin ne de enflasyonla ilgili tahminlerinizin maalesef ki tutmadığını açıkça görüyoruz Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu da ekonominin, daha doğrusu şu altı aylık süreçte ülkenin ekonomiyle ilgili gidişatının daha da kötüye gideceğine maalesef ki işaret olarak karşımızda duruyor.

Bütçeniz hayırlı olsun, inşallah altı ay daha zararlı işler yapmayın da gelince bizi fazla uğraştırmayın diyorum Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, sadece İbrahim Aydemir Bey kaldı, sonra soru-cevaba geçeceğiz. O da herhâlde bir, iki dakika toparlayıcı kısa bir konuşma yapacak.

Buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet Başkanım, öyle yapayım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanımız şahsında buradaki bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Bir defa şunu gördük sabahtan beri, konuşmacılar çok makul ifadeler kullandılar. Sebebi şu: Değerli Bakanımızın sahaya, zemine yaydığı, koyduğu icraatları kabul görüyor. Aslında muhalefet zimnen kabul ediyor gibi, biraz önceki konuşmacı bile “Biz geleceğiz, bunu devam ettireceğiz.” kabîinden şeyler söyledi.

CAVİT ARI (Antalya) – Nasıl dinliyorsun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi arkadaşlar, şunu söyleyeyim, ara ara yeri geldiğinde söylüyorum: 20 Aralık 2021 çok önemli bir zaman dilimidir. O gün biz Plan ve Bütçe Komisyonunda bir kanun görüşüyorduk. Muhalefette çok böyle neşve, sürur, keyif zirve yapmıştı. Sebep şuydu: Döviz kurları almış başını gidiyor 17, 18; işte öğleden sonraki süreç filan. Sonrasında bir karar açıklandı, bir anda 18’lerden 11’lere inince şöyle bir yakarış, şöyle bir serzeniş geldi: “Ya, batacağız biz, yok olacağız; birkaç ay sonra göreceksiniz, mahvolacak bu ülke.” filan. Şimdi aradan geçti bir yıl arkadaşlar, geldiğimiz noktada alınan karar ne kadar sahiyimiş, ne kadar doğruymuş, hep beraber yaşadık, gördük. Ben Nureddin Nebati Bakanına teşekkür ediyorum, ekibine çok teşekkür ediyorum. Hakikaten Allah razı olsun, zaten hep beraber çalışıyoruz, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak ekibindeki arkadaşlarımızla beraberiz, kanun yapma süreçlerinde mütemadiyen bir araya geliyoruz, katkıları çok yüksek. Bu bütçe de Allah’ın izniyle sonuçları itibarıyla ülkemize katkı sunacak. Ben getirdiği bütçenin geçmişten çok daha özel bir hâli zemine yatacağından eminim.

Hayır uğur getirmesini temenni ediyorum ve hepinize de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz İbrahim Bey.

Rıdvan Turan Bey, söz talebinde bulundu, başka talep olmazsa son konuşmacı olacaktır.

Buyurun lütfen.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi “Yandık, bittik.” falan deniyor da yani fiilen memleketin yanması falan gerekmiyor. Eğer toplumu farklı gelir gruplarından oluşmuş bir bütün olarak değerlendirirseniz yani benim terminolojimle sınıflar farkının olduğunu ön kabul olarak alırsanız, burada gerçekten yanan biten birileri var, ihya olan birileri de var. Dolayısıyla, buna nereden baktığınızla alakalı yani yukarıdan bakıyorsanız, gerçekten yanan biten bir şey yok. Dolar 11’e düştü, oradan 18’e geri çıktı; niye düşürüldü, niye çıktı, ayrı tartışma konusudur da yani o kadar kamu kaynağı nasıl harcandı, bu ayrı bir tartışma konusu ama nihayetinde bir meseleye nereden baktığınızla alakalı bir durum var. Bu, tabii bu hadisenin bilinemez olduğu anlamına gelmiyor yani yarısı dolu bardağın, yarısı boştur bir taraftan bakıldığında; bu, öyle bir mesele değil. Bu, tam tersine farklı gelir gruplarına ait olan kesimlerin bu uygulamalardan ne türden sonuçlar elde ettikleri, hayat kalitelerini ya da kalitesizlikleri ne düzeyde artırdığıyla ilişkili bir meseledir.

Oradan bakarak devam edelim o zaman, daha önce söylemiştim. Sayın Bakan, biz geçtiğimiz haftalarda, daha henüz Plan ve Bütçe başlamamışken İstanbul’un bazı semtlerinde, Güngören, Bağcılar, Esenler gibi semtlerinde yani gelir skalasında en altta olan insanlarla -ki bunlar çalışıyorlar aynı zamanda- onlarla bir araya geldik, bazı atölyeleri ziyaret ettik -tekstil atölyelerini ya da başka atölyelerini- ne kadar inanırsınız bilmiyorum ama insanlar arasında, vatandaşlar arasında şöyle bir şey var: Akşam saatinde hangi semtin pazarına gidilirse daha fazla sebze toplanılabilir atıklardan. Zannediyorum daha önce duymamıştınız böyle bir şeyi, ben de duyduğumda gerçekten çok utandım bundan. Ama ne yazık ki insanlar sekiz-beş çalıştıkları işten çıkınca akşam saatinde -ki hangisinin daha fazla atık sebze, meyve verdiğini bildiklerinden dolayı- birtakım pazarlara gidip oradan sebze meyve topluyorlar, oradan biçin.

Şimdi, dolayısıyla, birileri yanmış, hani kimi der ya: “Cennet de ve cehennem de bu dünyadadır.” diye; birbirleri için cennet olan bu dünya, birileri için de cehennem. Peki, bu bir kader mi? Bu, bir kader değil, bu, bir tercih; bu, sizin tercihiniz. Kapitalist devletlerin genellikle bütün mekanizmaları şunun üzerinedir: Bir tür baskı ve tahakküm aygıtıdır devletler, öyle herkesin devleti falan diye bir şey de yoktur. Baskı ve tahakküm aygıtı sadece fiili, siyasi baskı açısından değil, aynı zamanda bir ekonomik baskı aracıdır, bir toplumsal ve siyasi baskı aracıdır. Bu sebeple, devletler ekonomik fonksiyonlarını yerine getirirken bir tür parayı, serveti yeniden dağıtma aygıtı olarak çalışırlar. Böyle çalışırlarken de mütemadiyen alt sınıflardan, yoksullardan üst sınıflara doğru gelir transfer ederler. Bu yalnızca sizin kabahatiniz değil, sizin ait olduğunuz sınıfın kabahati Sayın Nebati. Dünyanın bütün demokratik devletleri de böyledir, bizim gibi demokrasiyle arası bozuk olan devletlerde de böyledir. Nihayetinde işçiler, “işçiler” derken içine memurları da katıyorum, yoksullar büyük bir değer yaratırlar. Bu yaratılan değer içerisinden sanayi kârı çıkar, ticari kâr çıkar, finansal kâr çıkar yani bu artı değer sömürsüdür her şey yani aslında canlı insanın emek gücüdür bütün bu kaynakların ve değerlerin sebebi. Şimdi meseleye buradan bakınca şu oturduğumuz salon, üzerine bastığımız parkeler, konuştuğumuz mikrofon, kameralar, onlar bunlar, bunların hepsi emekçilerin yarattığı şeylerdir. Öyledir ama günün sonunda nedir? Bizim memleketimizde gayrisafi milli hasıladan emekçilerin aldığı pay yüzde 30 küsurlardan yüzde 25'lere, eğer niceliksel artışı da dikkate alırsanız yüzde 18'lere kadar bir düşüş seyri izliyor ama sermayenin buradan aldığı pay giderek artma eğiliminde. Özellikle bu bütçeden ve sizin Bakanlığımızın icraatlarından da anlaşıldığı üzere yoksulların ve emekçilerin daha fazla sömürüldüğü, iktidara yakın bir kısım sermaye kesimininse daha fazla zenginleşeceği bir siyasi ortamı “Türkiye ekonomi modeli” adı altında piyasaya sürdünüz.

Değerli arkadaşlar, ne bu Türkiye ekonomi modeli? Vallahi, ben olsam artık savunamam yani çöktüğü çok belli. Bu kadar devasa ancak 28 milyar dolar gibi kaynağı belirsiz bir fon bulmak suretiyle finanse edilen bir cari açıkla -Türk lirasının değerinin gittikçe düştüğü, bununla birlikte varsayılan ihracatın ciddi biçimde artması- böyle bir durumla karşı karşıya vatandaş.

Sayın Başkan, siz bana beş dakika süre mi verdiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – On dakika.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Ne kadar çabuk bitti zaman.

İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 88'lerden yüzde 70'lere kadar düşmüş, enflasyonu konuşmaya gerek yok. Size özellikle sormak istediğim... Acayip bir şey var, para ve maliye politikalarında şöyle bir grafik var: Bu grafikte G20 ülkeleri içerisinde hem parasal genişleme hem mali genişleme konusunda Türkiye'den başka bir ülke daha yok, o kadar kendine özgü bir iş yapıyoruz yani. Bu bütçede 4,5 trilyon lira gider; 3,8 trilyon lira gelir var; 659 milyarlık öngörülen bir bütçe açığı var ki bu, önümüzdeki dönemde yoksullara dönük bir enflasyon faktörü olarak geri gelecek. Şimdi, bu enflasyonla mücadele etmemek gibi bir tutumunuz var. Zannediyorsunuz ki enflasyon bir biçimiyle çözümlenecek. Özellikle baz etkisiyle giderek düşmeye başlayacağı öngörülürse enflasyonun zaman içerisinde sorun olmaktan çıkacağını düşünüyorsunuz fakat enflasyon, artık bir enflasyon vergisi hâline dönüşmüş, son derece adaletsiz bir vergi dilimi hâline gelmiş ve işin daha kötüsü, alt sınıflardan üst sınıflara varlığın hortulanmasının bir yöntemi hâline gelmiş bir enflasyon olgusuyla karşı karşıyayız. Bütün bunların üzerine bir de tabii, kur korumalı mevduat heyulasıyla karşı karşıyayız.

Ya, şimdi, burada birtakım sorular var. Örneğin, ihracata dayalı bir kalkınma olacağını var sayıyorsunuz; evet, daha önce yapıldı, 80'lerle birlikte ihracat temelli bir kalkınma perspektifi oluştu ama şu anda dünyadaki rüzgârlar böyle değil yani kriz sebebiyle, Covid sebebiyle, savaş sebebiyle bu rüzgârlar tamamen geriye dönmüş durumda. Cari açığın sürekli artmaya başladığından, emeğin gayrisafi

milli hasıladan aldığı payın giderek azalmakta olduğundan bahsettik. Diyorsunuz ki: “İstihdam ciddi arttı, yüzde 47,6'lara ulaştı.” Ya, var ya bu, sefalet rakamı. Avrupa'da yüzde 70'lerde olan istihdam rakamını siz daha yüzde 50'ye çıkaramamışsınız, ondan sonra gelip diyorsunuz ki: “Bizde istihdam böyle arttı.”

Turizm paralarından, turizm gelirlerinden bahsediyorsunuz; doğru, turizm gelirleri arttı ama bu gelirler artarken bu uygulamış olduğunuz enflasyonist politikalar sebebiyle memlekette vatandaş tatil yapamaz hâle geldi. Yazmışsınız, diyorsunuz ki: “114,2 milyar dolar seviyesine ulaşmış brüt rezervler var.” Oysaki biz çok iyi biliyoruz ki eksi 60 milyarlar dolayına düşmüş bir rezerv erimesi söz konusu. KKM'yle sermayeye, zenginlere doğru olağanüstü derecede bir servet transferi devam ediyor.

Günün sonunda şu: Yani siz oturduğunuz yerde ve gördüğünüz perspektifte işlerin yolunda gittiğini düşünüyor olabilirsiniz ama halkın çok büyük bir kısmı ciddi bir yoksullukla karşı karşıya, çocuklar aç, insanlar yarım yamalak yaşıyor ve bunun tek bir müsebbibi varsa Erdoğan'ın ekonomi politikası ve sizin de devam ettirdiğiniz, devam ettirme inadında olduğunuz iktisadi gidişattır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Bir konuda bir açıklama yapayım, bu, herkes için geçerli doğrusu. Komisyon Başkanı olduktan sonra daha iyi anladım, zaman relatif bir kavram, görelî; konuşan için zamanın akış hızı ile dinleyen için akış hızı kesinlikle aynı değil, ondan emin olun, farklı oluyor, bu zamanlar farklı hakikaten.

Değerli arkadaşlar, böylece müzakerelerimizi tamamlamış olduk. Şimdi soru-cevap bölümüne geçeceğiz.

Biliyorsunuz, on beş dakika süremiz var soru-cevapta. Bu sürenin on dakikası üyelerimiz için ayrılmış durumda, geri kalan beş dakika ise Komisyonumuzu teşrif eden diğer vekillerimiz için kullanılıyor. Tabii, üyelerimizin kullanmadığı zamanı da biz, diğer arkadaşlarımıza kullanıyoruz.

Şimdi, on beş dakikalık soru işlemini başlatıyorum.

Sayın Kuşoğlu, sizinle başlayalım.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sorduğum sorular geçerli, onları tekrar etmeyeyim ama ilaveten, bu Hazine Finansman Programı çerçevesinde yaptığımız borçlanmalarda sizin yetkinizde olan doğrudan satışlar var. Onlarla ilgili, doğrudan satışlarla ilgili şimdiye kadar nasıl bir tavır sergilediniz, kimlere yapıldı bu satışlar, ne kadar tutuyor; bunlarla ilgili bilgi verebilerseniz memnun olurum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bu net hata, noksan 28 milyar dolar ve bununla ilgili pek çok şayia var, buna açıklık getirmiyorsunuz. Şimdi, diyorlar ki: “Uyuşturucu parası, kara para, oligark parası.” Buna açıklama getirin Sayın Bakan, bakın, milletin vekilleri bunu merak ediyorlar, siz açıklama getirin ki biz de bu şekilde açıklayalım. Bu, kara para mıdır, uyuşturucu parası mıdır, turizm parası mıdır, nedir; bir açıklık getirin buna.

Sayın Bakanım, ikincisi, bu vergi cennetleri, bakın, listeleri açıklamadınız. Vergi cennetlerinde 150-200 milyar dolar olduğuna dair ciddi iddialar var ve bunun üzerine gitmiyorsunuz. Bu konuda neden bunların üzerine gitmiyorsunuz, bunu soracağım. MASAK bu konuda devrede mi?

Üçüncü olarak da Sayın Bakan, kur garantili mevduat için 25 milyar TL bütçe ayırmışsınız -bakın, burada- “hane halkına transfer.” Hangi hane halkıysa artık? “Transfer” diye; adı “faiz” değil ya, “hane halkına transfer” diyor; 25 milyar. Bu hesaba göre, bugünkü kurla gelecek yıl doların 18 lira 80 kuruş olmasını öngörüyorsunuz yani yalnızca yüzde 1,5 artmasını öngörüyorsunuz. Bu nasıl bir öngörü Sayın Bakan? Doları iki aydır sabit tutuyorsunuz, bir yıl daha sabit mi tutacaksınız doları enflasyon bu anlamda sürerken?

Dördüncüsü, KKM'den çıkış planınız nedir Sayın Bakan? KKM'den bir çıkış planınız var mı yoksa KKM'ye sapanıp kaldık mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Rıdvan Turan, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Ben, bu Borsa İstanbul'a yapılan manipülasyona ilişkin bir soru sormak istiyorum. Şimdi, burada bir problem var, bir türlü aydınlatılmayan bir problem var. Sayın Bakan, siz de çıktınız, dediniz ki: “Borsa İstanbul en iyi getiriyi sağlıyor.” Size de güvenerek insanlar, Borsa İstanbulun içerisine doluştular, deyim yerindeyse önce civcivleri bir araya toplayıp ondan sonra kedileri saldınız ve orada inanılmaz bir gelir kaybı meydana geldi. Şimdi, bu, suçtur bir taraftan. Buna ilişkin atılan herhangi bir adım var mı, bu hangi raddededir; bunu bir sormak istiyorum.

İkincisi, SPK'nin de işin içerisine karıştığı SPK Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu, kardeşi ve aynı zamanda AKP Milletvekili olan Zehra Taşkesenlioğlu ile Cumhurbaşkanı Danışmanı Serkan Taranoğlu'nun da içinde bulunduğu bir şebekenin yapmış olduğu bir yolsuzluk var -yani, en azından kamuoyuna yansıyan biçimiyle bunu soruyorum- buna ilişkin herhangi bir araştırmanız, soruşturmanız, kovuşturmanız var mı? Özellikle, SPK Başkanı da burada, ona da sormak istiyorum. Nedir? Yani, bu işler böyle gayya kuyusu gibi oluyor, bitiyor, iddialar oluyor ve kimse bunun arkasından bir açıklama yapmıyor; bu, ne devlet yönetimine ne ekonomi yönetimine sığar. Nedir bu işin gerçekliği, bir açıklayın da biz de anlayalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakan, iki sorum var. Birinci sorum, 2022 yılında hazinemiz ne kadar faiz geliri bekliyor, toplam faiz geliri? İkinci sorum, uygulanmakta olan para politikasının yanına bir sürü makroinisiyatif tedbir politikaları konuldu ve bunlardan bir tanesi de bankalara “off saat” denilen -İngilizceden hareketle Türkçe karışımı bir şey- saatte bankaların döviz işlemi yapmamasının söylenmesi, piyasanın açık olduğu saatlerde işlem yapılması yönünde. Fakat son iki gecedir --bu gece de olacak mı bilmiyorum- sosyal medyada ekran görüntüleri paylaşılıyor. Gece saat on ile on bir, dokuz buçuk ile on buçuk arasında kurlar 15 kuruş, 20 kuruş düşüyor, yarım saat kadar devam ediyor, ondan sonra eski seviyesine tekrar dönüyor. Şimdi, vatandaşın buna bir yorumu var fakat benim öğrenmek istediğim; devletin, Hazinesinin burada bu işe yorumu ne, niye bu oluyor ve bunun arkasında ne var? Eğer spekülasyon ise bunu önlemenin yolları nedir?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Cınslı, buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, SPK'de büyük skandallar olurken neden müdahale etmediniz? Ve ben de aynı soruyu soracağım: Soruşturmayı düşünüyor musunuz, herhangi bir adım atıldı mı?

Yine, borsada büyük vurgun vurulurken siz neden beyanatlarınız ve “tweet”lerinize yangına âdeta benzin döktünüz? Bunu çok yadırgadığımı buradan ifade etmek isterim.

Bir başka sorum: Altın ithalatı neden artıyor? Bu altın ithalatındaki artış bizim dikkatimizi çekti.

Son sorum: Merkez Bankasındaki net hata, noksanındaki bu 28 milyar dolar kara para kimin parasıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Emine Gülizar Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, sunumunuzda “2022 yılında enflasyonla mücadele kapsamında 276,8 milyar TL vergi gelirinden vazgeçiyoruz.” dediniz, ancak 2022 yılı vergi harcamaları miktarını açıkladığımızda 335 milyardı. Bu arada, 276 ile 335 arasında çok fark var. Ek bütçeyle beraber bu harcamanın daha fazla olmuş olması gerekmez miydi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Süleyman Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 4/C'den 4/B'ye geçirilen personelin maaş farklılıklarını gidermek için ek protokol yapmayı düşünüyor musunuz? 4/C'den 4/B'ye geçirilen personelin yıl içinde arazi tazminatı, seyyar görev, kontrol görevi gibi ek ödeme alabilmesi için bir çalışmanız var mı? 696 sayılı KHK'de yer alan sözleşmeli personel pozisyonlarına atananların yaşlılık ve malullük almaya hak kazandıkları tarihte kapı önüne konulması hükmünü kaldıracak mısınız? Yine KHK'yle taşeronla geçirilen işçilerin emekliliğini hak ettiği gün kapı önüne konulması hükmünü kaldıracak mısınız?

Son olarak, tüm ücretlileri kapsayacak şekilde, gelir vergisi ilk diliminin geçmiş yıllardaki vergi kayıplarını da dikkate alarak yeniden değerlendirme oranında 2023 yılı için birinci dilimin 182.109 liraya çıkarılıp diğer dilimlerin bunun üzerine başlaması için bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ali Şeker, buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Vergi dilimleriyle ilgili bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz? Gerçek enflasyon oranına göre bunları güncellemeyi düşünüyor musunuz?

Ölüm istatistikleriyle ilgili rakamları ne zaman açıklamayı düşünüyorsunuz? İşsizlik ve göç istatistikleriyle ilgili açıklamadığınız sonuçları ne zaman açıklamayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Fikret Şahin, buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sağlık hizmetlerinde çalışan taşeron çalışanlarının uzun süredir bir kadro beklentisi var. Sağlık hizmetlerinde çalışan taşeronlara bu kadroyu verecek misiniz?

Bir de ayrıca, yine sağlık çalışanlarının giyim yardımı güncel ücretlerin bir hayli altında, bunu güncellemeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Sayın Abdurrahman Tutdere.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Bakan, özellikle Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun faturasını ödeyemeyen vatandaşların mağduriyetlerine dikkatleri çekmek için başlattığı eylemden sonra kaç tane abonenin parasını ödediniz?

Tek başına içilme özelliğine sahip yerli sarmalı tütünde vergiyi, KDV'yi indirmeyi düşünüyor musunuz? Bu konuda Bakanlığınızın bir çalışması var mı?

Sayın Bakan, Türkiye'de sayıları yaklaşık 80 bine varan geçici köy koruyucuları enflasyon karşısında gerçekten çok ciddi anlamda bir mağduriyet yaşıyorlar; bunların maaşlarında bir artış düşünüyor musunuz?

EYT kapsamında kaç kişinin emekli olma durumu söz konusu? Sağlıkta, millî eğitimde, adalette atama bekleyen gençlerimiz var. Bu atama bekleyen gençlerin atanmaları için bu bütçeden kaynak ayıracak mısınız Sayın Bakan?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sibel Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, KKM uygulamasında Merkez Bankasının üstlendiği bir yük var. Ancak, bu Merkez Bankası Kanunu'na göre kamu sektörünün Merkez Bankası tarafından finansmanı ve kamu sektörünün finansal kuruluşlara imtiyazlı erişiminin yasaklandığı bir durum var; bunu nasıl açıklayacaksınız?

Bir de özelleştirmelerle ilgili, özellikle Varlık Fonunun TÜRK TELEKOM'un yüzde 55'lik bir kısmını alarak o piyasaya müdahalesi özelleştirme ya da serbestleştirme noktasında bir sorun olarak gözüküyor. Aynı zamanda, Hükûmetin kilit sektörlerde de fiyatlara müdahalesi -işte, konut sektöründe, enerji piyasasında ya da tüketici sepetindeki ürünlerde- bu da bir serbest piyasa anlamında bir risk olarak gözüküyor.

Bir de özel tüketim vergisinde bir düzenlemeye gidilecek mi? Yani para politikası araçlarını kullanıyorsunuz ama maliye politikası araçlarında da ciddi bir reforma ihtiyaç var, doğrudan, dolaylı vergiler... İşte, jet yakıtında bir vergi uygulanmıyor, özel tüketim uygulanırken sıfır vergi var ama diğer taraftan da adaletsiz bir yapı var. Burada bir reform düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünal Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 2021 yılı kesin hesabına göre Sosyal Güvenlik Kurumuna 175,2 milyar TL kaynak ayrılmış. 2023 yılı bütçesinde de Sosyal Güvenlik Kurumuna 405 milyar lira transfer yapılacağı ifade ediliyor. Bu orana baktığımız zaman 2,3 oranında bir artış söz konusu ama diğer kalemlerde de benzer artışlar var. Bu anlamda, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili 2023 yılı bütçesine bir kaynak aktarılmamış gibi anladım ben; bu doğru mudur? Kaynak aktaracak mısınız EYT'yle ilgili? Eğer aktaracaksanız ne kadar miktarda aktaracaksınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tüرابi Kayan...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bizim bölgemizde hakkınızda çok konuşulan bir söz var. Bizim bölgemizde, orada ailenize ve yakın akrabalarınıza arazi aldığımız konuşuluyor. Bunun bir aslı var mıdır yok mudur? Çünkü daha önceden de burada bakan ve yakın akrabalarının...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sizin bölge dediğiniz neresi? Bir açıklık getirin.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Kırklareli bölgesi.

Daha önce de hayvan çiftlikleri kuruldu. “Bu bizim değil.” filan dediler ama 15 Temmuz gecesi bunları nasıl satacaklarını filan şaşırıldılar. Bundan dolayı, o bölgedeki insanımız bu şaibeli sözlere -şaibe midir değil midir doğru mudur- yani sizin ağzınızdan bir bilgi almak isterler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Bir saniye Sayın Başkanım.

Bir de Lüleburgaz Hastanesinden olduğu gibi makineler alınıp Kırklareli hastanelerine ve Edirne hastanelerine gönderiliyor. Bunun için “Niye şey yapıyorsunuz?” dediğimizde “Para yok. Maliye bize para aktarmıyor, dolayısıyla bir hastaneden diğerine malzemeler aktarılıyor.” deniliyor Sayın Bakanım. Bunlara da bir cevap verirsiniz memnun oluruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Garo Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakanım, bu ÜFE bazlı reel efektif döviz kuru biliyorsunuz, çok yükseldi ve ihracatçılar şikâyet etmeye başladılar ve ihracat düşüyor. Ama biz sabit kur sistemine geçtiniz yani iki aydır dolar 18,50 civarında dolaşiyor. Şimdi, bu şikâyetler artacak ve ihracat düşecek. Yani bununla ilgili... Kuru, Merkez Bankası yönetmiyor, siz yönetiyorsunuz, bunu biliyoruz yani bir kişiniz var orada, bu kuru yönetiyor. İhracatı artırmaya devam etmek için veya enflasyon dengesini yönetmek için bu kuru nasıl yöneteceksiniz?

İkinci sorum da EYT çıkacak ya Sayın Bakan, bugün de müjdesini vermişsiniz “15 Ocakta yürürlüğe girecek.” diye. Vallahi basına düştü. O zaman siz de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ona bir açıklık getirir Sayın Bakanımız az sonra.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, bütün basın yazdı. Basın mensupları orada. Milyonlarca insan da “Helal olsun Bakana, 15 Ocakta yürürlüğe girecek.” dedi. Şimdi siz bunu yalanlıyorsanız büyük bir hayal kırıklığı olur.

Sayın Bakan, EYT yürürlüğe girecekse ne zaman girecek; onu söyleyin o zaman, ne zaman yürürlüğe girecek? Meclis irade koyacak da sizin göndereceğiniz teklif ne olacak?

Üçüncüsü, EYT’yle ilgili konu bu bütçede var mı? Yani EYT’nin neden olacağı bir yük var. Bu yükü ne olarak hesaplıyorsunuz ve bu bütçede var mı? EYT’nin çıkıp çıkmayacağını, bütçede bu yükün olup olmayacağı da gösterir Sayın Bakan. Bu yük var mı yani bu bütçeye maliyeti burada var mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Böylece sorular tamamlanmıştır, teşekkür ediyorum.

Gün boyunca görüş, eleştiri, sorularıyla katkıda bulunan tüm vekillerimize teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sizin için de bir sakıncası yoksa ara vermeden devam edeceğiz.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Nureddin Nebati’ye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, galiba hazır değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir beş dakika ara verelim mi Sayın Bakanım, yoksa hazır mısınız?

Hazır olan cevaplarla başlayalım, o ara cevap akıőı olur bürokrasiden.

Yine de isterseniz bir beş on dakika ara verelim, siz bilirsiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, beş dakika ara verirsiniz yani arkadaşları zorda bırakmamak için...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, beş dakika ara veriyorum.

Ayrılmayalım ama arkadaşlar, dağılmayalım.

Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:19.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.26****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 14’üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Soru işlemlerimiz tamamlanmıştı.

Şimdi Sayın Bakanımıza gün boyu ifade edilen görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere otuz dakika süre veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle, bugünkü toplantının ve bütçemizin Türkiye’ye, ulusumuza, milletimize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan tekrar diliyorum.

En sonda yapacağım teşekkürü şimdi yapayım müsaade ederseniz. Çok seviyeli, oldukça güzel bir toplantı oldu; 46 arkadaşımız söz aldı ve 14 kişi de soru sordu. Çok teşekkür ediyorum, oldukça da iyiydi; inşallah toplantı sonu da öyle olur.

Sayın Başkanım, çok değerli bürokrat arkadaşlarımız bizim işaretleri alarak iyi bir hazırlık yaptılar. Bizim bürokratlara hep söylerim “Milletvekillerine çok değer verin çünkü milletvekili olmak çok zor geçen bir sürecin sonunda gerçekleşiyor, feleğin sillesini yiye yiye buraya kadar geliyorlar. Dünyadaki, daha doğrusu Türkiye’deki en zor mesleklerinden bir tanesi, onun için milletvekillerimize her zaman saygılı olun ve bu seviyeli ilişkiyi sürdürün.” Genellikle de bürokrasiyle pek anlaşılamazdım ama Hazine ve Maliye Bakanlığındaki o muhteşem Maliye bürokrasisini -Bülent Bey iyi bilir- görünce, Türkiye’nin ne kadar kadim bir devlet olduğunu ve Hazine tarafına geçince de insan kalitesi açısından ne kadar güçlü bir hazinenin başında olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Az önceki geç kalışlarını da onlara bir nazar olarak kabul ediyorum. Gerçekten çok büyük emek sarf ediyorlar, iyi çalışıyorlar ve hangi meşrepten olursa olsun da ülkenin menfaatine ilişkin her türlü adımları attıkları için de özellikle Hazine ve Maliye tarafı, diğer bakanlıklar tarafından adres gösterilen, dolayısıyla da az önce milletvekillerimizin büyük bir kısmının “Çözülüyor çünkü Hazine ve Maliye işin odağında.” denilen bir yeri, Bakan Yardımcılarımızla beraber aslında açıkça koruyan bir ekip; ellerine sağlık.

Bütün gün boyunca sağladığınız tüm katkılar için teşekkür ediyorum. Tüm eleştirileri dikkatle dinledim, dinledik. Belirli alanlarda yoğunlaştığını gördüğümüz için de konular itibarıyla eleştirilerek ve görüşlerinize toplu cevap vermeye karar vermiştik arkadaşlarla.

Cevaplara geçmeden önce bir kez daha söylemek isterim ki ekonomimiz büyüyerek istihdam sağlıyor, işsizlik geriliyor, yatırımlarla sanayimiz geliyor, rekabet gücümüz her geçen gün iyileşiyor, ihracatımız rekorlar kırıyor, dünya ticaretinden aldığımız pay artıyor ve bütçemiz sağlam görünümünü koruyor. Son dönemde, güven endekslerinde görülen yükselme eğilimi de reel sektör başta olmak üzere, ekonomi aktörlerinin önümüzdeki günlere daha olumlu baktığını da gösteriyor. Salgından bu

yana, dünya tümüyle zorlu bir süreç geçiriyor, bu süreç Rusya-Ukrayna savaşıyla daha da zorlaşıyor. Tüm bunlara rağmen, kararlılıkla attığımız adımların olumlu sonuçlarını görüyoruz. Bu azimle, hep birlikte gelecekte ülkemizi daha iyiye taşıyacağız, bundan kimsenin kuşkusu olmasın.

Ortak olarak Erhan Usta, Garo Paylan, Bülent Kuşoğlu, Zeki Hakan Sıdali tarafından gelen “Enflasyon çok yüksek.”le ilgili birkaç şey söylemek isterim. Enflasyon ve hayat pahalılığı üzerinde eleştirilerini dile getirdiler. Enflasyon, konuşmamda da belirttiğim gibi dünyanın da ülkemizin de ana gündem konusudur. İçinde bulunduğumuz bu dönemde şu ana kadar görülmemiş zincirleme negatif şoklarla, uzun yıllar sonra, bırakın gelişmekte olan ülkeleri, gelişmiş ülkeler bile çift haneli enflasyonla karşı karşıyadır. Enflasyonla mücadeleyle yönelik dünyada atılan agresif sıkılaştırma adımları Almanya, İtalya ve İngiltere gibi birçok büyük ekonomiyi resesyona riskiyle de karşı karşıya bıraktı. Biz ise Türkiye ekonomisi modelimiz... Parantez açayım bugüne kadar hiçbir şekilde benim “Çin ekonomisi modeli” diye bir ifade geçmedi. Türkiye ekonomisi modelinden önce zaman zaman “Kore” zaman zaman “Çin modeli” diye ifadelerde bulunuldu ama bizim modelimiz Türkiye ekonomisi modeli. Türkiye bu ismi hak eden bir modeli taşımakla da öncülük yapacak ülkelerin başında. Ülkemize, nüfusumuza, potansiyelimize, geçmişten tevarüs eden kültürümüzle ortaya koyacağımız performansımıza güvenerek Türkiye ekonomisi modelinin dünyada da önemli bir argüman geliştireceğine inanarlardan birisiyim ve teorik altyapısı da özellikle birçok mahfilde konuşularak geliştirilmiş, sonra bir modele dönüştürülmüş, girdileri ve çıktılarının da ne olduğu çok açık olan ve şeffaf bir model. Dolayısıyla da bu çerçevede, konuşmamda da belirttiğim gibi enflasyonla mücadelede üretim kapasitesini azaltmadan ve istihdam kayıplarına yol açmadan kalıcı fiyat istikrarını tesis etmeye yönelik politikaları tercih ettik. Diğer ülkeler gibi faizleri artırsaydık büyümemiz duracak, istihdam kayıpları yaşanacaktı. Faiz artışlarıyla üretimi aksatmayı, yatırımları ertelemeyi ve bu ülkenin potansiyelini sınırlamayı istemedik.

Buradan bir soruyu da burada bulunan milletvekillerimize sormak istiyorum. Dünyada 190 ülke var merkez bankaları üzerinden ve 165 ülke de faiz enstrümanını kullanıyor. Sadece basit bir soru sorayım, cevabı kendinize saklayın, inşallah tahminleriniz doğru olur. 165 ülke içerisinde kaç ülke manşet enflasyonunun altında faiz kullanıyor? Bir araştırma yapmanızı isterim, eğer merak ederseniz toplantının sonunda da ben rakamları vermiş olacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Az sayı da mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Tam sayıyı da vereceğim. “Az sayıda.” Açık artırma yapalım, “165 ülke içerisinde az sayıda.” dedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eksi faiz kaç ülkede?

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Onunla ilgili, özellikle şöyle bir Google hazretlerine bakıp sonra toplantı sonunda ben size izah edeceğim.

İçinde bulunduğumuz dönemde en yüksek seviyesine çıkan yıllık enflasyonun aralık ayından itibaren belirgin bir gerileme kaydedeceğini öngörüyoruz. Son dönemde, küresel enerji ve gıda fiyatlarında görülen gevşeme eğiliminin de ülkemizdeki fiyatlara olumlu yansımalarına da şahit olacağız. Şundan kimsenin şüphesi olmasın ki hükümetlerimiz süresince en önemli önceliğimiz her zaman vatandaşlarımız olmuştur. Bu kapsamda, 2002’den bu yana ücret ve maaşlarda yaptığımız artışlarla çalışan ve emeklilerimizin alım güçlerinde önemli iyileşme sağladık. Bakım, 2002 Aralık-2022 Ekim döneminde reel olarak net asgari ücret yüzde 142,3; aile yardımı dâhil en düşük memur maaşı yüzde 88,6; ortalama memur maaşı yüzde 53,6 ve en düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı yüzde 129,2 artış kaydetmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – TÜİK rakamlarına göre mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Buradaki net ifademiz “Gerçekten enflasyonun karşısında hiç kimseyi ezdirmedik.” dediğimizdeki ifade net olarak budur. İstihdam olsun, alım güçlerinde iyileşme olsun, yoksulluğun azaltılması olsun her zaman gerekli politikaları uyguladık, önümüzdeki dönemde de bu politikaları kararlılıkla uygulayacağımızdan vatandaşlarımız emin olsun.

Sayın Bülent Kuşoğlu ve Mehmet Bekaroğlu, özellikle Sayın Bülent Bey’e ve diğer hazırandaki... Çünkü Maliye Bakanlığında günlerini geçirmiş; burada, Merkez Bankasında yıllarını geçirmiş dostlarımız var. Mehmet Bey’e de aynı şeyi söyleyeyim. 2021 yılı başından itibaren ÜFE-TÜFE makasının küresel ölçekte olduğu gibi ülkemizde de arttığını gözlemliyoruz. Avrupa bölgesinde ÜFE yüzde 41,9 olmuşken TÜFE yüzde 10,7’ye yükselmiş yani ÜFE, TÜFE’nin 4 katı; bizim ülkemizde şu anda 2 katı bile değil. Bunun yanında, ÜFE ve TÜFE aslında kapsam olarak birbirinden farklıdır. TÜFE sepetinin yaklaşık yüzde 30’u hizmetler sektörünü içerirken ÜFE’de ise hizmetler grubu yoktur. Ayrıca, tüketici fiyatları vergi dâhil nihai fiyatlar iken üretici fiyatlarında vergiler yer almamaktadır. Şu ana kadar ÜFE artışlarının büyük ölçüde TÜFE’ye yansdığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle, mevcut ÜFE seviyesinin önümüzdeki dönemde TÜFE enflasyonunda öngördüğümüz düşüşü bozacak bir baskı oluşturmasını beklemiyoruz.

Sayın Kuşoğlu “Enflasyonu arz yönlü hangi politikalarla düşürüyorsunuz?” diye sormuştu, birkaç milletvekilimiz de ifade ettiler. Arz yönlü politikalarımız kapsamında yatırımı ve üretimi destekliyoruz. Bu kapsamda, tarımsal üretimi desteklerle ve hazine destekli kredilerle finanse ediyoruz. Örneğin, tarım sektörünün kritik önemi çerçevesinde yeterli ve güvenilir gıda arzının sağlanması için 2022 yılında 39,2 milyar lira ödenek ayırdık, 2023 yılında tarımsal destek bütçesini 54 milyar lira seviyesine yükselttik. Ayrıca, konuşmamda da belirttiğim üzere, Hazine faiz destekli kredilerle ve tarımsal sulama yatırımlarını hızlandırmak suretiyle tarımsal üretimi destekliyoruz, mazot ve gübre desteklerini artık ekiliş dönemi başında veriyoruz. Çok şükür ki verdiğimiz desteklerin karşılığını da alıyoruz. Ülkemizde 2022 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin üretiminin yüzde 14,3 artarak yaklaşık 70 milyon ton, meyve ve içecek bitkileri üretiminin yüzde 3,8 artarak yaklaşık 25,8 milyon ton olacağı da öngörülmektedir.

Özellikle, selektif kredilere yönelik adımlarımız ve yatırım odaklı politikalarımızla sanayi üretiminde de birçok ülkeden pozitif ayrılmış durumdayız ve güçlü bir üretim ekonomisi olma yolunda ilerliyoruz. Sanayi üretimi 2022 yılının ilk yarısında yüzde 8 artış kaydetmiş durumda ve millî gelire katkısı uzun dönem ortalaması olan 1,2 puanın üzerinde kalmaya da devam ediyor. Salgın öncesine göre, sanayi üretimini en çok artıran ülkelerin başında Türkiye geliyor. Üretimi ve ihracatı teşvik etmek amacıyla, kredilerin bu alanlara aktarılmasına yönelik olarak adımları da atmaya devam ediyoruz.

Gene “Vergilerle enflasyonu düşüren tek ülkeyiz.” eleştirisi geldi. Öncelikle, Türkiye, vergi indirimleri yoluyla enflasyonla mücadele eden tek ülke değildir. Birçok ülke uyguladığı vergi indirimleriyle hem enflasyonla mücadeleyi hem de vatandaşını yükselen maliyetlerden korumayı amaçlamıştır. Enerji krizinin başladığı Eylül 2021’den bu yana hane halklarını enflasyona karşı korumak için Avrupa ülkeleri çok sayıda ve büyük tutarlı genişleyici mali önlem uygulamaya koydular ve bunların içerisinde de ülkeler her türlü açıklamalarını yapıyorlar.

TÜİK verileri ve enflasyon hesaplamasına yönelik eleştiriler çok sık olarak geliyor. Şimdi, değerli dostlar, değerli milletvekillerimiz, Sayın Başkanım; Türkiye’deki kurumların her birinin bir değeri vardır. Parlamentomuz değerlidir, Merkez Bankamız değerlidir, SPK’miz, BDDK’miz, ilgili tüm kurumlarımız değerlidir, önemlidir; TÜİK de bunlardan biridir ve çok değer verdiğimiz, önem verdiğimiz, Türkiye’nin istatistiğini en iyi şekilde derleyen kurumlarımızın da korunması gerektiğine inananlardanım. Elbette, şeffaf olunması gerekiyor, bu şeffaflık çerçevesi içerisinde yapılan tüm işlem

ve eylemlerin de belli bir standartlar içerisinde olması lazım. Veri toplamak, derlemek ve kamuoyuyla paylaşmak gerçekten ciddi bir iştir. Enflasyon virisi, TÜİK tarafından tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde, Avrupa Birliği ve dünya genelinde kullanılan uluslararası tanım, kavram ve yöntemlerle hesaplanmaktadır. EUROSTAT başta olmak üzere, uluslararası kuruluşlar bu hesaplamaları sürekli bir şekilde incelemekte ve raporlarında TÜİK'in tüm istatistiklerinin uluslararası kriterlere uyumlu olduğunu defaatle ifade etmiştir. Sonuçta bu kriterleri belirleyen ve kriterlere uyumunu denetleyen bir kurum bir şey söylüyor. Türkiye genelinde yaygın organizasyon yapısı, teknik imkânları, bütçesi, personeliyle TÜİK'in ürettiği resmî istatistiklerin masabaşında ve birkaç kişilik bir ekiple hiçbir akreditasyonu olmayan ENAG tarafından gerçekçi bir şekilde hesaplanması mümkün değildir. Böyle bir iddiası varsa ENAG gider EUROSTAT'tan ve ilgili uluslararası kuruluşlardan akredite olur. Olması mümkün değil. Yapmayın, TÜİK gerçekten değer verdiğimiz bir kurum. TÜİK'e değer vermeliyiz. Tüm kurumlarımızı koruyup kollamalıyız. Ya, uluslararası kriterler tarafından, kuruluşlar tarafından akredite edilmiş bir kuruluşu kayıt dışı olarak belirlemek...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimse inanmıyor ama TÜİK verilerine ama.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ - Kimsenin inanmaması bunun gerçek olmadığı anlamına gelmez.

Şimdi, bakın, şuna dikkat edin lütfen: TÜİK, 2022 yılı itibarıyla hesaplamalarını her ay Türkiye'nin 81 ilinden 225 ilçesinden, 27.261 iş yeri, 4.274 konuttan -kira modeliyle de 409 madde- 904 madde çeşidi için yaklaşık 560.392 fiyatı derlemektedir. Ya, bunu TÜİK yapıyor değerli arkadaşlar. Bu verilerin derlenmesi ve sunulmasını birkaç kişilik ekiple değil, tam 2 bin kişilik bir ekiple gerçekleştiriyor. Bu kuruma lütfen gerçekten saygı gösterin. Sadece benimle ilişkili bir kurum olduğu için söylemiyorum, kurumlarımıza sahip çıkalım.

Tüm dünyada tüketicilerin ödediği konut kiralalarının artışları belirli sayıda bir örnek veriyor. Konut kiralalarının artışları belirli sayıda daire takip edilerek belirlenir. Bakın, ancak ENAG sanki tüm kiracılar her ay ev değiştiriyormuş gibi hesaplama yapmakta ve kira artışlarını olduğundan yüksek göstermektedir. Ancak, tüm kiracıların her ay ancak yüzde 8'i ev değiştirmekte ve kira artışına maruz kalmaktadır. Dolayısıyla zaman içerisinde enflasyona yansımaları gereken kira artışları ENAG tarafından bir ay içerisinde ve sonraki aylarda yanlış şekilde üst üste eklenerek hesaplama yapılmaktadır. Yapmayın, etmeyin, eğlenmeyin. Naçizane tavsiyem, metodolojisi bilinmeyen, şeffaf olmayan, veri değerlendirme yöntemi belli olmayan hesaplamalara itibar etmek yerine emeğin, bilimin ve teknolojinin gücüyle çalışan, uluslararası standart ve denetime tabii olan TÜİK'e güveninizi göstermenizdir.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – TÜİK Başkanını niye değiştirdiniz o zaman? 4 defa Başkan değiştirdiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dinleyin ama ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sorularımızı sorduk. Rica ediyorum, dinleyeceğiz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ - Diğer bir eleştiri de hissedilen ile açıklanan enflasyon arasındaki farka yöneliktir. Bunu eleştirenler Avrupa Merkez Bankasının verilerini takip etmemekte ve onlarda da hissedilen ve açıklanan enflasyon arasında fark olduğunu görmemektedirler. Avrupa Merkez Bankası tarafından uzun dönemdeki verilerle yapılan çalışmalara göre tüketici eğilimi anketine katılan hane halklarının yüzde 73'ü açıklanan enflasyonun en az 5 kat daha fazlasını hissediyor olduklarını ifade etmişlerdir. Bu oran ülkemiz için sadece 2 kattır; siz söylüyorsunuz.

Şimdi TÜİK'in madde fiyatlarını yayınlamadığı hususlarında eleştiriler gelmiştir. TÜİK tarafından aylık bazda açıklanan ortalama madde fiyatlarının yayınlanması 2020 yılı Mayıs ayından itibaren fiyatların yanlış yorumlanması kaynaklı durdurulmuştur ancak endeksler daha detaylı olarak kamuoyuyla paylaşılmaya başlanmıştır. Madde fiyatlarının yayınlanması uygulamasıyla uluslararası düzeyde karşılaşılmamaktadır. Ülkemiz veri yayınlama konusunda AB üye ve aday ülkeler, EFTA ülkeleri, ABD ve Kanada'nın yer aldığı 33 ülke içerisinde en şeffaf olan ülkelerin başında yer almaktadır. Ayrıca, umumi verilere dayalı olarak müşahede de edilmektedir. TÜİK'e saygı!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yayınlamasını niye kaldırdınız o zaman?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sepeti niye yayınlamıyor?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, dinleyin ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar “İstediğim cevabı almazsam beğenmem.” anlayışı doğru değil. Rica ediyorum... Dinleyeceğiz cevapları.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Enflasyon eziyor. Enflasyon kayıpları giderilmiyor. Refah kaybı, azalan alım gücü ve ücretlilerin milli gelirden aldığı payın düşüşü...”yle ilgili Sayın Erhan Usta, Garo Paylan, Zeki Hakan Sıdali...

Bu arada, Garo Bey'le ilgili bir sırrı paylaşmam gerekiyor Sayın Başkanım, müsaade ederseniz. Şimdi ben Bakırköy'de, kapatılan Refah Partisinin İlçe Başkanıydım; aynı zamanda, İstanbul Bakırköy'de, kapatılan Fazilet Partisinin de İlçe Başkanıydım ve Yeşilköylü olmamız hasebiyle de Sayın Garo Paylan ve mensup olduğu cemaatle de çok önemli iletişimlerimiz olmuştur. Hatta Fazilet Partisi İlçe Başkanıyken kendi ilçe listemizden de bir Ermeni kardeşimizi il genel meclisi üyeliğine de aday göstermiştik. Dolayısıyla da gerek Kumkapı'daki gerek Yeşilköy'deki ve Bakırköy'deki Ermeni cemaatlerinde oldukça büyük ikramlarla da karşı karşıya kalmış birisi olarak, kendisinin de... O dönemde mensup olduğum partiye de oy verdiğini açık yüreklilikle ifade eden bir kardeşimiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O dönem verdim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Şimdi, büyümeden kaynaklanan refah artışının toplumun her kesimine yansımaları hükümetlerimiz döneminde öncelikli politikamız olmuştur. Bu yıl asgari ücrette yüzde 95, kamu görevlilerinin ve memur emeklilerinin aylık ücretlerinde yüzde 85,5; SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarında ise yüzde 78,6'lık artışlar yaptık. Ek olarak, asgari ücretten gelir ve damga vergisi kesintisini kaldırdık ve bu uygulamayı tüm ücret gelirleri için geçerli kıldık. Böylece çalışanlarımızın maaş ve ücretlerinde ilave artış sağlamış olduk. Diğer taraftan, emeklilerimizin en düşük emekli aylığı tutarını 3.500 liraya yükselttik. Bu yıl yaptığımız ek gösterge düzenlemeleriyle yaklaşık 5,3 milyon memur ve memur emeklimizin mali haklarında önemli artışlar sağladık. Yeni getirdiğimiz uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik unvanlarıyla öğretmenlerimizin mali haklarında önemli artışlar sağlandı. Ayrıca, sağlık çalışanlarımızın maaşlarında da ciddi artışlar sağlanırken intern eğitimi alan öğrencilerimizin ve muhtarlarımızın ücretlerini de net asgari ücret seviyesine yükselttik. Nitekim, önümüzdeki dönemde bu iyileştirmeler her türlü alanda rakamlara yansiyacaktır.

“En zengin yüzde 5'in aldığı pay yüzde 50. Yoksulluk önleyici politikalar üretmiyorsunuz.” diye Sayın Milletvekilimiz Emine Gülizar Emecan'dan bir eleştiri geldi. Yoksullukla mücadele en fazla önem verdiğimiz başlıklardan biri olup sosyal kesimleri desteklemeye devam ediyoruz. Engellilerimizden 65 yaş üstü yaşlılarımıza, sosyal güvenliği olmayanların sağlık primlerinden ailenin korunmasına ilişkin programlara kadar geniş bir yelpazede sunduğumuz sosyal harcamalara ayırdığımız kaynağı 2023 yılında 258,4 milyar liraya çıkarıyoruz. Böylece 2022 yılında yüzde 1,3 olan sosyal harcamanın bütçe içindeki payını yüzde 5,8'e yükseltiyoruz. Ayrıntıları da daha sonra veririm ki buradan vakit gitmesin.

Şimdi, gini katsayısıyla ilgili Sayın Bülent Kuşoğlu'nun bir ifadesi vardı. Gini katsayısına yönelik daha önceki konuşmamdan da alıntı yaparak açıklama istedi. TÜİK, gelir dağılımı göstergesi olarak hane halkı kullanılabilir gelire göre ve eş değer hane halkı kullanılabilir fert gelirine göre olmak üzere 2 farklı yöntemle gini katsayısı hesaplanmaktadır. Hane halkı kullanılabilir gelire göre gini katsayısı, kapsayıcı büyümeye yönelik uygulanan politikalarla 2006'daki 0,403 seviyesinden 2019 yılında 0,387'ye gerilemiş ancak 2020 yılında salgının olumsuz etkileri nedeniyle 0,402 seviyesine yükselmiştir. 2021 yılında ise 0,391 seviyesine doğru bir iyileşme gerçekleşmiş olup eş değer hane halkı kullanılabilir fert geneline göre gini katsayısı ise 2006'daki 0,428 seviyesinden 2021 yılında 0,401 seviyesine düşmüştür. Görüldüğü üzere her iki yöntemle de hesaplanan gini katsayısında geçmiş yıllara göre iyileşme sağlanmıştır.

“Ekonomiye ilişkin kurumlarda bir koordinasyon sorunu var.” dedi Sayın Milletvekilimiz Erhan Usta Bey. Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlık ettiği Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemimizde Ekonomi Koordinasyon Kurulunun yanı sıra yasası da gelecek olan -CBK'yle çıkmıştı, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olan ve şimdi yasayla tekrar gündeme gelen- Fiyat İstikrar Komitesi, aynı zamanda Gıda Komitesi ve Finansal İstikrar Komitesi gibi yapılarımız vasıtasıyla koordinasyonu güçlü bir hâlde yürütüyoruz. Bu bütüncül yaklaşımımız sayesinde, sadece karşılaşılan değişken durumlara zamanında ve etkin bir şekilde yanıt vermekle kalmıyor, aynı zamanda proaktif bir duruş da sergiliyoruz.

“Türkiye ekonomi modelinin teorik altyapısı yok, enflasyonla mücadele modeli değildir. Cari açık nasıl düşecek? Cari açık 60 milyar dolar olacak mı?” Sayın Erhan Usta, Garo Paylan, Bülent Kuşoğlu, Abdüllatif Şener ve Emine Gülizar Hanımefendi'nin sorusu. Değerli Komisyon üyeleri, bugün ülkeler hızla değişen küresel ekonomik konjonktürde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara cevap vermekte zorlanan Ortodoks politikaları sorgulamaya başlamıştır.

Tabii, ben ne zaman “Ortodoks politikası” desem Garo Bey “Benim Ortodoks mezhebenden olduğumu biliyorsunuz, bunu mu sorguluyorsunuz?” diyor. Hayır, haşa, öyle bir yetkimiz yok. Ama her ülkenin dinamikleri farklı olduğundan dolayı bir ülkede başarılı olan politika diğer ülkelerde de aynı performansı gösterememektedir. Bu sebeple, her ülke kendi ekonomik ve toplumsal koşullarına göre farklı politika ve tedbirleri birer birer uygulamaya almaktadır. Bizler de salgın sonrası ortaya çıkan fırsatları en iyi şekilde değerlendirmek, ülkemizi küresel üretim merkezi hâline getirmek amacıyla Türkiye ekonomi modelini devreye aldık. Toplumumuzun dinamiklerini, ülkemizin ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alarak modelimizi oluşturduk. Kur korumalı mevduat uygulamasıyla döviz kurlarında ortaya çıkan yüksek oynaklığı önemli derecede azalttık. Biz tutmuyoruz, oynaklığı kur korumalı mevduat tutuyor. Uygulamaya aldığımız selektif kredi politikasıyla kaynakların ülkemiz ekonomisi için etkin ve verimli alanlarda kullanılmasını hedefliyoruz. Ekim itibarıyla toplam kredi hacmi yıl sonuna kıyasla 2 trilyon lira artarak 7 trilyon liraya ulaştı. Bu artışın yüzde 83'lük kısmı reel sektörümüze açılan ticari kredilerden sağlanmıştır. Türkiye ekonomi modelinin ortaya koyduğu kazanımları finansal sektörün yanı sıra reel sektörde de görüyoruz ve ekonomimiz sekiz çeyrekten büyüyor. Büyüme rakamlarında yakaladığımız olumlu seviyeyi ihracatta da sürdürüyoruz. Türkiye, OECD ülkeleri arasında salgın öncesi döneme göre de istihdamda en fazla artışı sağlayan ülke olmuştur. Vergi politikamız Türkiye ekonomi modelimizin önemli bir girdisidir. Sağladığımız vergisel destekler ile yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik düzenlemeler sayesinde Türkiye'nin vergisel açıdan dünyadaki en rekabetçi ülkelere biri hâline geldiğini görüyoruz.

“Millî gelir milyar dolar olarak büyümedi.” dedi Sayın Abdüllatif Şener. Küresel ekonomik koşullarda meydana gelen değişimler ekonomik parametrelerin değişmesine neden olmaktadır. Ortalama büyüme yaşanan, salgına rağmen 2017-2021 döneminde yüzde 4,9 olarak gerçekleşirken 2021 yılında yüzde 11,4'lük büyümeyle son elli yılın en yüksek büyüme hızına ulaştık. Gayrisafi yurt içi hasıla 2002-2021 döneminde 3,4 katına, kişi başına gayrisafi yurtiçi hasıla 2,6 katına çıkmış durumdadır. AB ortalaması yüzde 42,8'den yüzde 71 seviyesine çıkmış olan satın alma gücü paritesine göre de makas önemli ölçüde azalmıştır.

“28 milyar dolar net hata, noksan nedir? Kaynağı belirsiz paranın kaynağı nedir?” Sayın Erhan Usta ve aynı zamanda birçok milletvekilimiz de bu soruyu sordular. Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; net hata, noksan kalemiyle ilgili eleştiriler yoğun olarak geliyor. Ödemeler dengesi istatistiklerinde ana ilke olarak çift kayıt muhasebe sistemi benimsenmiştir. Ödemeler dengesinin her bir işlemi o işlemin giriş ve çıkış kayıtlarını gösterecek şekilde 2 ayrı kaleme eşit değerde ve karşılıklı olarak kaydedilmektedir. Başka bir deyişle, çift kayıt muhasebe sistemine göre her ekonomik işlemin 1 alacak 1 de borç olmak üzere 2 kaydı gerekmektedir. Bu kapsamda cari işlemler dengesi ile sermaye hesabı ve finans hesabı kalemlerinin toplamının sıfır olması gerekmektedir. Toplamın sıfır olmadığı durumlarda kalan tutar net hata ve noksan olarak hesaplanmaktadır. Yeni bilgiler ve veriler geldikçe istatistikler tüm ülkelerde güncellenir ve bu tutarlar net hata, noksan kaleminden düşülerek ilgili kalemlere işlenir. Bu kalemin oluşmasına çeşitli faktörler neden olabilir. Bunlardan biri, dış ticaret mal hareketi ve finansman dönemi zaman uyumsuzluğu; yani ihracatı gerçekleşen bir malın ödemesi üç ay sonra geliyorsa, bu kalem, üç ay boyunca net hata, noksanda giriş olarak görünür, öte yandan bazı veriler istatistiklere gecikmeli yansır. Özel sektörün yurt dışı mevduatları Uluslararası Ödemeler Bankası tarafından dört ay gecikmeli yayınlanıyor, verilerin gelmesiyle birlikte net hata, noksan kalemine yansıyor. Anket yoluyla toplanan verilerde ölçüm hataları olabiliyor. Buna en iyi örnek sanırım turizmdir. Gelen turistlere anketle sorularak yapılan gelir hesaplamaları tam ölçümü yansıtmamaktadır. Biliyorsunuz, daha yeni bir güncelleme yapıldı. TÜİK tarafından turizm istatistiklerinde yarın açıklanacak eylül ayı ödemeler dengesi verilerinde de bu güncellemeyi göreceğiz. Bu güncellemeyle de net hata, noksan kaleminden daha önce tam olarak ölçemediğimiz giriş de düşmüş olacak. Diğer taraftan, beyan yanlışlıkları veya hataları; bunlar da tespit edildikçe ilgili kaleme güncellenerek net hata, noksana yansımaktadır. Bunun dışında “yastıkaltı varlık” diye tabir ettiğimiz bankacılık dışında efektif olarak tutulan tasarrufların bankalara TL karşılığı satılması durumunda bu işlemin bir karşılığı ödemeler dengesinin ilgili kalemine kaydedilirken herhangi bir beyanda bulunulmadığı sürece diğer karşılığı net hata ve noksan kalemine yansıtılmaktadır, döviz kuru ve parite hareketleri nedeniyle muhasebe farklılıklarıdır. Diğer taraftan da sadece bizde değil pek çok ülkede dönem dönem net hata noksan kalemi yüksek seviyelere ulaşmıştır. 2021 yılında net hata noksan en yüksek pozitif olan ülke 159,3 milyar dolarla ABD olurken en yüksek negatif ülke olan 167,4 milyar dolarla Çin'dir. Gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak ise 2021 yılında net hata, noksan ABD'de yüzde 0,6, Almanya'da yüzde 1,4, Çin'de ise yüzde eksi 0,9 seviyesindedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Bakanım, normal süreniz bitti, on beş dakika ek süre veriyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyorum.

Şu konulardan birkaç tanesi çok önemli Sayın Başkanım, müsaadenizle...

Türkiye için söz konusu oran yüzde 1. Yani Almanya'da da aynı şey oluyor, ABD'de de oluyor, dünyanın birçok ülkesinde de oluyor. Şimdi, buradaki 2022 yılı ilk yarısında Amerika'ya 159,3 milyar dolar ve Almanya'ya 87,9 milyar dolar net hata, noksan olarak kaynağı belirsiz döviz girişi, Çin'de ise 44,8 milyar dolar döviz çıkışı olmuştur, Türkiye'de ise ocak-ağustos döneminde 28,3 milyar dolarlık

bir giriş gözlenmiştir. Buradaki problem şu: Biz düşük bir cari açık öngörmüştük. Dış ticaret açığımız tamamen enerjiden kaynaklanıyor malum, ihracatımız artıyor. “Cari açığı bunlar nasıl dengelediler?” İşte, Türkiye'nin gücü. Oranlar burada, izah edilemiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden geliyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Hayır, izah edilemiyor. Şunu izah edemiyorsunuz: “Türkiye bu işten de nasıl sıyrıldı?” Ya, Türkiye her işten sıyrılır. Üstüne üstlük...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bakın “Nasıl?”ı söylüyorum. Siz ABD'deki yüzde 0,6'yı ya da Almanya'daki yüzde 1,4'ü nasıl yorumluyorsanız, Türkiye'deki net hata, noksanın yüzde 1'lik kısmını da bu şekilde yorumlama gibi bir zorunluluğunuz var. Almanya'ya hak gördüğünüz şeyi Türkiye'ye de göreceksiniz, Amerika Birleşik Devletleri'nde kabul ettiğiniz bir yöntemi, bir oranı Türkiye için de kabul edeceksiniz. Türkiye; şeffaf, açık, net, ne yaptığı belli olan bir ülke ve sebeplerini de açıklıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz Zarrab'ı yaşadık Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, sorularımızı sorduk, dinleyelim lütfen, rica ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Değerli Başkanım, bu konular da önemli, şu iki konu birbiriyle bağlantılı: Göreve geldiğimiz ilk günden itibaren gerek yurt içi gerekse yurt dışı piyasa aktörleriyle toplantılar gerçekleştiriliyor. Ülkemizin ekonomide devreye aldığı uygulamaları aktararak her platformda olduğu gibi güçlü yatırım potansiyelimizi vurguluyoruz. Övünerek gidiyorum değerli dostlar, ben yurt dışına övünerek gidiyorum; Türkiye Cumhuriyeti'nin Hazine ve Maliye Bakanı olarak gidiyorum, Türkiye gibi bir ülkenin Kabine üyesi olarak gidiyorum. Türkiye güçlü bir ülke, Türkiye saygın bir ülke ve bu toplantılardan bir tanesini de Londra'da uluslararası finans şirketlerinin üst düzey yöneticileriyle ve yatırımcılarıyla da gerçekleştirdik. Şimdi, bakın, Hazine ve Maliye Bakanı olarak Londra'da sadece bir gün içerisinde portföy yönetim şirketleri, Uluslararası Kalkınma ve Yatırım Bankası ile özel sermaye ve altyapı fonlarının 40'a yakın en üst düzey yöneticisiyle görüşmeler gerçekleştirdim. Bu görüşmelerde görüşme talebi bizden gitmedi. Türkiye Cumhuriyeti'nin Hazine ve Maliye Bakanı Londra'ya gittiği için oradaki fon yöneticileri ve banka yöneticileri “Biz sizinle toplantı yapmak istiyoruz.” diyerek sıraya girdiler ve bizim büyükelçiliğimizde bu toplantıları basına açık bir şekilde gerçekleştirdik. Bu görüşmeler neticesinde piyasa aktörlerinin uyguladığımız ekonomi modeliyle ilgili kararlılığımızı görmesi Türkiye ekonomisine olan güveni artırmıştır. Türkiye ekonomi modeli bir modeldir, teorik altyapısı nettir, anlaşılırdır ve ciddi bir şekilde de takip ediliyor. En önemlisi, bizim önceliğimiz kararlılık, dik duruş ve uluslararası normlara uygun şeffaf politikaları hayata geçirmektir. Bu kapsamda gerçekleştirdiğimiz ikili görüşmeler dâhil olmak üzere katıldığımız tüm konferanslar kamuoyunun bilgisi dâhilinde olup tüm görüşmeleri ülkemizin menfaati ve çıkarlarını gözetme hedefiyle gerçekleştirmekteyiz. Bakın, 539 maddelik 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Hazine ve Maliye Bakanının görevi açıkça belirtilmiştir. Buna göre Hazine ve Maliye Bakanı ikili ve çok taraflı dış ekonomik ilişkiler, uluslararası ekonomi kuruluşlarıyla ilişkiler gibi işlemleri yürütecektir. Ülkemizin çıkarları ve menfaatlerini gözeterek vatandaşlarımızın refah seviyesini yükseltmek, uluslararası arenada saygınlığımızı artırmak için var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz fakat ne yazık ki uluslararası toplantılarda ilgili kuruluşların ve kişilerin “tefeci” olarak nitelendirilmesi Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarını zedelemekten başka bir şey değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben güçlü bir ülkenin sıradan vatandaşıydım, şimdi Kabinesinin bir üyesiyim. Ben ülkeme güveniyorum, ülkenin güçlü olduğuna inanıyorum. Kıymetli mesai arkadaşlarımla birlikte gerek yurt içi gerekse yurt dışındaki görüşmeler için yoğun bir tempoda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Uluslararası kuruluşlarla gerçekleştirilen tüm görüşmelerde uzman yardımcılarımızdan daire başkanlarımıza ve genel müdürlerimize kadar Bakanlığımızın tüm çalışanları üstün gayretleriyle ülkemizin ve milletimizin yararına yönelik çalışmalarda bulunmaktalar. Uluslararası toplantılardaki süreçlerin gerek öncesi gerekse sonrasındaki çalışmaların ne kadar meşakkatli olduğunu bu salonda şu an karşımda oturan ve zamanında devletimizin ilgili kademelerinde görev yapan sayın milletvekilllerimiz, bakanlarımız çok iyi bilmektedir. Bu meşakkatli sürece ilişkin olarak “Para dilenmeye gidiyorlar.” ifadesini yine devletimizde görev yapmış tüm sayın milletvekillerimizin takdirine bırakıyoruz. Biz dilenci olmadık, olmayacağız; elimizi açmayacağız. Biz günün koşullarına uygun bir şekilde işimizi yapıyoruz.

Bakın, yapmayın şunu: Gri Liste... “FATF’ın Gri Liste’sine niçin girdi?” Öncelikle belirtmek gerekir ki ülkemizin Gri Liste sürecinin varlık barışı düzenlemeleriyle herhangi bir bağlantısı bulunmamaktadır. Varlık barışı düzenlemeleri Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü tarafından takip edilmekte ve 4 temel ilke kapsamında sıkı bir biçimde değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, 9 Eylül 2022’de FATF’la yapılan görüşmelerde ülkemizdeki varlık barışı uygulaması hakkında bir soru yöneltilmiştir. Buna yönelik olarak varlık barışı uygulamasının Mali Eylem Görev Gücü tarafından belirlenen 4 temel ilkeye uygun olduğu hususu açıkça ifade edilmiş ve söz konusu rapor Mali Eylem Görev Gücü Genel Kurulunca da kabul edilmiştir. Günümüze dek yürürlüğe konulan varlık barışı düzenlemeleri bağlamında Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü tarafından ülkemize yönelik herhangi bir eleştiri de yöneltilmemiştir. Ayrıca ülkemize yurt dışından gelen transferler varlık barışı kapsamında olsun veya olmasın, ilgili mevzuatı kapsamında MASAK tarafından inceleme ve araştırmaya tabi tutulmaktadır. Bunun yanı sıra Mali Eylem Görev Gücü sürecinde atılması gereken adımlar kararlılıkla atılmaktadır. Ülkemizin FATF Dördüncü Tur Karşılıklı Değerlendirme Raporu Ekim 2019’da kabul edilmiş olup anılan raporda ülkemiz 12 tavsiye bağlamında “kısmen uyumlu-uyumsuz” seviyesindeyken atılan adımların sonucunda günümüzde bu rakam 6’ya indirilmiştir. Ayrıca ülkemiz özel önlem atfedilen Mali Eylem Görev Gücü standartlarının tamamına asgari olarak “geniş ölçüde uyumlu” olarak kabul görmektedir. FATF tarafından Ekim 2022’de yayınlanan basın bildirisinde ülkemizin konuyla ilgili ilave ve olumlu adımlar attığı FATF tarafından açıkça kabul edilmiştir. Bakanlığımızca FATF tavsiyelerinin gereklerinin yerine getirilmesi ve Gri Liste sürecinin sonlandırılması için gerekli tüm adımlar kararlılıkla atılmaktadır.

“Vergi kanunlarında servet affıyla ne kadar döviz unsuru girdi?” Bakın, bir “8” dendi, bir “9” dendi; 2008-2022 yılları arasında 7 adet varlık barışı düzenlemesi yapılmıştır. Gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının milli ekonomiye kazandırılması için gerekli adımlar atılmıştır. Mesela varlık barışı uygulamalarından 2022 yılında ülkemize gelen döviz tutarları karşılığı 25,5 milyar lira, bu yılın ortalama dolar kuruyla da 1,57 milyar dolardır. En son Temmuz 2022 tarihinde yürürlüğe giren varlık barışı uygulamasıyla yurt içinden toplam 4,7 milyar lira varlık beyan edilmiş, yurt dışından 12,3 milyar lira, bu yılın ortalama dolar kuruyla 760 milyon dolar varlık ülkemize getirilmiştir.

“Faizleri düşürmediniz.” Yapmayın bunu lütfen. Takip etmiyor musunuz? Şimdi, bakın, Merkez Bankasının uyguladığı politika setiyle parasal aktarım mekanizmasını güçlendirmeye çalıştığı ve politika faiziyle açılmakta olan piyasa faizlerinin de birbirine yakınsamasını hedeflediğini görüyoruz. Son dönemde devreye aldığımız ilave makroihtiyati tedbirlerin etkisiyle politika-kredi faizi makası ağustos başında 4,8 puan azalmıştır. Temmuz ayında yüzde 29,7’yle bu yılın en yüksek seviyesine ulaşan ticari

kredi faiz oranı ekim ayı sonu itibarıyla yüzde 18,3 seviyesine gerilemiştir. TEM çerçevesinde selektif kredi politikası yaklaşımıyla uyumlu bu gerilemenin önümüzdeki dönemde sürmesini ve politika-kredi faizi makasının daha da yakınsamasını bekliyoruz.

“Kur korumanın maliyeti 300 milyar lira.” dedi. “Merkez Bankasını niye söylemiyorsunuz? Bu bilinmiyorsa çok tehlikeli bir durumdur.”

Bakın, kur korumalı mevduat eleştirilerine yanıt vermeme izin verir misiniz Sayın Başkanım, sürem var mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Farklı çevrelerce bu uygulamaya getirilen en önemli eleştiri kamuya bir maliyetinin olduğudur. Bakınız, ekonomide istikrarı korumak ve finansal istikrarı sağlamak devletin ana görevlerindedir. Finansal istikrarın çeşitli nedenlerle tehdit altında olduğu her dönemde ülkeler belirli bir maliyete katlanmak suretiyle istikrarı temin etmek için çaba gösterir. Bu sadece ülkemize mahsus değildir, tüm dünyada örnekleri mevcuttur. 2008 yılında ABD’de finansal istikrarı sağlamak amacıyla uygulamaya konulan Sorunlu Varlık Destek Programı kapsamında ABD hazinesi 475 milyar dolarlık bir destek paketi açıklamış, paketin 347 milyar doları doğrudan bankacılık ve finans sektörünü desteklemek için kullanılmıştır. Böylece ABD hazinesi finansal istikrarı sağlamak için yüksek bir maliyete katlanmıştır. Benzer şekilde Avrupa’da da finansal piyasalarda istikrarı korumak amacıyla pek çok tedbir alınmıştır. 2008-2015 döneminde Avrupa yaklaşık 5 trilyon avro tutarında desteğe onay vermiş ve bu miktarın yaklaşık 2 trilyon avroluk kısmı kullanılmıştır. Söz konusu desteklerin 466 milyar avrosu finansal sisteme doğrudan sermaye aktarımı, 189 milyar avrosu sorunlu varlık alımları ve 1,2 trilyon avrosu yükümlülükler üzerinde garantileri içermektedir. Türkiye’de uygulamaya koyduğumuz KKM ürünü de finansal sistemin istikrarını sağlamış ve ortaya çıkabilecek sorunları büyümeden engellemiştir. KKM ürünü, döviz kurlarındaki yüksek oynaklığın azalmasına ve öngörülebilirliğin artmasına çok önemli bir katkı sağlamıştır. 2021 Aralık ayında yüzde 70’i gören mevduat dolarizasyonu KKM neticesinde yüzde 52’ye gerilemiştir. KKM yalnızca döviz kurunda ve makroekonomik göstergelerde oynaklığı azaltmamış, bankaların temel fonlanma kaynağı olan TL mevduatların vadesini de uzatmıştır. 2021 yılı Kasım ayında TL mevduatların ortalama vadesi yirmi dört günken bu yıl eylül ayında kırk dört güne yükselmiştir. KKM uygulaması, temelsiz bazı iddiaların aksine yalnızca belirli bir kesime sunulan bir araç olmayıp tüm vatandaşlarımıza ve şirketlerimize sunulan tasarruf tabanına yayılan bir enstrümandır. Ekim 2022 sonu itibarıyla Bakanlığımızca destek sağlanan KKM hesaplarındaki anaparası 1 milyon lira ve altında olan hesapların payı yaklaşık yüzde 53 düzeyindedir. Bankacılık sistemindeki tüm gerçek kişi mevduatlarının ise yaklaşık yüzde 48’i 1 milyon lira ve altında kalan hesaplardan oluşmaktadır; aynı. Bu açıdan, Bakanlığımızca destek sağlanan hesapların bankacılık sisteminin genelinden daha fazla tabana yayıldığını da iddia edebiliriz. KKM hem makroekonomik büyüklüklere hem finansal istikrara katkısı inkâr edilemez bir şekilde ortada olan bir enstrümandır. KKM’nin maliyeti, genel makroekonomik göstergelere olan pozitif katkısıyla birlikte değerlendirildiğinde oldukça sınırlıdır. KKM uygulamasının Bakanlığımıza maliyeti 91,6 milyar lira.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Seneye 25 milyar mı öngörüyorsunuz Sayın Bakan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Değerli milletvekillerimiz, Merkez Bankası Başkanıyla görüştüm -Sayın Başkanımızın da ifade etmiş olması lazım- 2 Aralıkta buraya gelecek. Size, Plan ve Bütçede TCMB’nin maliyetine ilişkin bilgilendirme yapacak, bununla ilgili bilgileri verecek. Şimdi açıklayamıyor, şundan dolayı açıklayamıyor -daha önce de birkaç defa izah ettik- söyleyeyim: Merkez Bankasının sistemi hazineden farklı bir şey uyguluyor. Biz başlarken dedik ki: Arkadaşlar, bu konuda şeffaf olun, gerekirse günlük olarak giren rakamı verelim ve bize

maliyetini de paylaşalım. Bununla ilgili Merkez Bankası bunu yapamıyor çünkü bir sürü rakamları var. Tüm kalemlerin ve sistemin nasıl çalıştığını gelip burada açıklayacak; bir. İkincisi: Yıl sonunda zaten bilanço rakamlarını açıklayacağı için, Merkez Bankası Kanunu, bilançonun kâr zararının ilgili rakamları açıklamasına müsaade etmiyor. Yani gelecek, size burada ilgili rakamları kendisi verecek. Şunu da söyleyebilirim: Bizim rakamlarımızın altında bir rakamı açıklayacağına dair bir öngörude de bulunmuş olayım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Biliyorsanız, söyleyin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Şimdi, vergi istisnası tutarı da sorulmuş olup bu istisna kapsamında 18,8 milyar lira vergiden vazgeçileceği tahmin edilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, ek süreniz de bitti. Bir beş dakika daha veriyorum, geriye kalanları yazılı cevaplayalım.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, buradaki şey şudur: Bizim baktığımız şey fayda-maliyet, toplam fayda ile toplam maliyet arasındaki farka bakıyoruz. Toplam fayda toplam maliyetin çok çok çok üstünde. Şu anda şunu söyleyeyim: Kur korumalı mevduat hesabımız yatay bir seyre dönmüş durumda. Önümüzdeki yılın sonuna kadar, zaten bununla ilgili yasada bir değişiklik yaparak uzattık, ondan sonrasını hep beraber çıkış seviyesinde görmüş olacağız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Planınız ne?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Şimdi, buradaki amacımız milletin ortak menfaati.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çıkış planınız ne?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Bütçenin faiz bütçesi... Hayır, değil.

Hızlı hızlı geçeyim Sayın Başkanım, bunlarla ilgili yazılı olarak cevap veririz.

“Engellilerin önündeki en büyük engel hazine.” Yok, yok, biz değiliz ya, sürekli destek veriyoruz. “Çiftçiye enflasyona karşı koruyamadınız.” Yok, koruduk.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Desteklemelerden vergiyi de kaldırdınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, şimdi şunlara bakayım, acil bir şey varsa onlara cevap vereyim.

Çiftçilere destek sağlıyoruz, borç para ve ana faiz ödemelerimizde herhangi bir sıkıntımız yok. Borç istatistiklerini nominal veriler üzerinden değerlendirerek analiz etmenin doğru bir yaklaşım olmadığı, değerlendirmenin gerçekçi ve karşılaştırılabilir olabilmesi için uluslararası literatürde olduğu gibi, kamu borç verilerinin millî gelire oranının temel gösterge olarak kabul edilmesi önem arz etmekte olup bizim, millî gelir olarak ortaya koymuş olduğumuz rakamlar ve oranların kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğunu söyleyeyim.

Borçlanmamız şu andaki koşullar içerisinde oldukça verimli, günün koşulları içerisinde borçlanıyoruz. CDS’lerimiz 840 puan değil, şu anda 620 seviyesinde, 600’ler seviyesinde. İç borç servisimiz bu ay 57 milyar. 49 milyar borç bulacaksınız; bununla ilgili herhangi bir sıkıntımız yok. Vergi müfettişleriyle ilgili; bizim kendi Maliyedeki bürokrasimizi, Bakan Yardımcılarımızı aşabilesek gerekeni yapacağız da...

Milletvekillerimizden, vergilerin yüksekliğine, vergi yükünün ve dolaylı vergilerin yüksekliğine ilişkin... Şu anda, Avrupa ve OECD ülkeleri içerisindeki en düşük vergileri kullanıyoruz, dolaylı vergilerde de öyle. “Vergi harcamasında sermaye geliri ne kadar?” diye... Bu sorulara yazılı olarak cevap vereyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir zahmet Sayın Bakanım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vergi dilimleri...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İstatistikler...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bir saniye... Çok özür dilerim...

Vergi dilimleriyle ilgili çok net olarak söyleyeyim: Yüzde 122,9 yeniden değerlendirme var. Vergi dilimleri kendiliğinden düzelmiş olacak. Elbette bu yılın sonlarına doğru bir sorun yaşandı çünkü enflasyon yüksekti. Enflasyonla mücadelede inşallah, başarılı bir şekilde, aralık ayından itibaren, baz etkisiyle de olsa beklentileri kıracağı yönünde, çok iyi bir şekilde, aşağı yönlü gideceğini ve atmış olduğumuz adımların semeresini çok yakın bir zamanda göreceğimizi ifade etmek istiyorum.

Sayıştayla ilgili bilgileri yazılı olarak vereceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Borsa İstanbul...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Evet, Borsa İstanbul...

Sayın Başkanım, bir...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir iki soruya da cevap verip tamamlarsak...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Lütfen... Şu önemli: “Borsa İstanbul hakkında kayıplar yaşandı. SPK konu hakkında ne yapmaktadır? Araştırma, soruşturma var mıdır?” Müsaade ederseniz, bunu izah edeyim çünkü iki tane önemli olay yaşandı biliyorsunuz. Bir milletvekilimizin masum olduğuna yüzde yüz inandığım ve maalesef...

RIDVAN TURAN (Mersin) – Soruşturma mı yaptınız Sayın Bakanım? Nereden belli ki?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Evet, onlarla ilgili her türlü çalışma yapılıyor, zaten şu anda gözaltılar ve mahkeme safahatında.

Herhangi bir hazine ve maliye bakanının kendi para birimi cinsinden yatırım araçlarının değer kazanmasından memnuniyet duyması gayet doğaldır. Benim de Hazine ve Maliye Bakanı olarak TL cinsi yatırım araçlarının gelişmesine, değer kazanmasına seviniyor olmam gayet doğal bir şey. O dönemde de birçok yabancı ve yerli kuruluş tarafından, değerlemeler açısından, ucuz olarak görülen borsaya profesyonellerden bireyselene kadar tüm yatırımcıların ilgi gösterdiğini gördük. Biz de herhangi bir tahmin ve yönlendirme yapmadan, yalnız ve yalnızca yatırımcının ilgisine şahit olmanın sevincini yaşadık. Borsaya karşı bizim temel bakış açımız buydu. Diğer taraftan, maalesef, aynı dönemde spot ve vadeli piyasalar arasındaki fiyat ilişkisini kullanarak manipülatif işlemler yapan bir grup, piyasada, bir iki günde işlem miktarlarını çok artırmıştır. Biz zaten pozisyonların artışından itibaren devreye girdik. Piyasaları sakinleştirmek için bizzat Bakanlığımız koordinasyonunda yapılan çalışmalarla piyasalarda bu sürecin minimum, hatta sıfır hasarla atlatılmasını sağladık. Zarar yok, herhangi bir kişi “Ben zarar gördüm.” diyemez. Bu olayı çözümlene şeklimiz ve hızımız piyasa paydaşları tarafından takdir edilmiştir. Sektördeki aracı kurumlarımız ve piyasa altyapı kuruluşlarımız bizlere teşekkür etmişlerdir. Ayrıca, konuya ilişkin olarak, Sermaye Piyasası Kurulu, piyasa dolandırıcılığı suçu kapsamında 10 kişi hakkında cumhuriyet savcılığında suç duyurusunda bulunmuş, gözaltına alınan 8 şüpheliden 5’i de tutuklanmış durumdadır. Adli süreç devam ediyor. Diğer konular ise zaten yargıya intikal etmiş olup süreç yargı aşamasındadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, son... Lütfen... Bitiriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – EYT...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İstatistikleri niye açıklamıyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Söyleyeceğim, onları da söyleyeceğim. 567'ymiş CDS'ler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – EYT, EYT...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ona da geleceğim.

Sayın Başkanım, CDS'ler şu anda 567 yani şunu gösteriyor...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Daha da düşer inşallah.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Daha düşecek, düşecek; siz rahat olun.

Şimdi, Sayın Başkanım, anlaşılıyor ki gözlerimdeki ışıltı çok güçlüymüş çünkü bugün herhâlde 10-15 milletvekilimiz bundan bahsettiler. Şundan kaynaklanıyor aslında: Türkiye ekonomisine ben güveniyorum, Türkiye toplumuna güveniyorum; 85 milyon insan, bu işin üstesinden her işin üstesinden geldiği gibi geldiğini kanıtıyor şu anda. Geçen yılın havasını lütfen hatırlayın. Geçen yıl Bakan olarak atandığımda 2 Aralıkta, doğum günümde atandım, bir Bakan Yardımcısıydım. Bakan olduğumdaki hava şuydu: Muhalefet “Tamam, oldu, oluyor, bitti.” havasında, bizler de attığımız adımlarla Türkiye ekonomisinin ne kadar kısa bir süre içerisinde toparlayabileceğimizin hesap kitabında. Yirmi günde 3,5 kilo verdik, 7/24 çalıştık; teorisini, modelimizi, altyapısını, çıktılarını oluşturduk. İddia ediyorum, Türkiye'nin en güvenilir insanı olan Sayın Cumhurbaşkanımız -yirmi yıldır bu ülkeyi yönetiyor, 21'inci yıla girdi- çıkıp manifestoyu açıkladığında çok hızlı bir şekilde etki gösterdi. Bir parantez açıyorum; hayatım boyunca kimseye “lan” demedim, “la” demişimdir. Biz Urfalıyız, bizim oradaki laftır; “da...” der birileri, öbürü bilmem ne der ama ben “lan” demem kimseye. Hakikaten -tekraren söylüyorum, daha önceki görüşmelerimizde, buradaki bütçede de söylemişim- Türkiye’de, o gün, o akşam, hiçbir şekilde, hiçbir kurum tarafından müdahale olunmadan, Sayın Cumhurbaşkanımızın manifestosu, Türkiye ekonomi modelinin gücü kendisini gösterdi ve sonuçları oldu.

Sayın Paylan, buradaki değerli hazırun; özellikle sizlere söyleyeyim: Sayın Başkan, “ekonomi” dediğiniz şey, otomobilin direksiyonunu çevirirseniz döner ama ekonomiyle ilgili olacak şeyler bir gemi, bir tekneyi kullanma gibidir, benim sizin oradan dönebilmem için buradan dümeni çevirmem lazım ama dümeni çevirirken sadece dümeni çevirmek teknenin, geminin, şilebin, vapurun oradan döneceği anlamına gelmez çünkü sizin, rüzgârın sancaktan mı, iskeleden mi geldiğini hesaplamamız gerekiyor. Yetmez, o da yetmiyor.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Çeviremediniz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Dalganın boyutu, gücü, geldiği yön sizi etkiler. O da yetmez; İstanbul Boğazı'nda gidiyorsanız -alt, üst akıntılar- sizin hangi anda ne zaman karar vereceğinizi iyi belirlemeniz gerekiyor. O da yetmez Sayın Başkanım; bir de kullandığınız araç şilep mi, gemi mi yani boyutu da önemli.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Mazot bitti, mazot.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bizim, bunları hesap ederek aralık ayından itibaren bu işlerin toparlanacağını, enflasyonun baz etkisiyle de olsa düşeceğini ifade etmemizdeki kararlılığımız şundan kaynaklanıyor...

(Gürültüler)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben izah edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu, son konu olsun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bitiriyorum.

Arada birkaç defa güncelleme yapmamızın özelliği şudur... Bakın, burada Merkez Bankası Başkanlığını yapmış, Hazineye çalışmış, bakanlık yapmış beyefendiler var. Dünyada en temel özellik şudur: Sürekli güncelleme yaparsınız çünkü güncelleme yapmazsanız gider toslarsınız, birtakım sıkıntıları görmezlikten gelmeye başlarsınız. Sıkıntılar varsa sıkıntıların üstesinden gelebilmek için attığınız adımların hangi alanda nasıl olması gerektiğine ilişkin yeni politikalar oluşturmanız gerekiyor, paradigma değişikliği yapmadan yeni yeni enstrümanları koymanız gerekiyor. Dolayısıyla da şimdi aralık ayıyla ilgili bu konuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son Sayın Bakan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Millet...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Dolayısıyla da özellikle değerli muhalefet milletvekillerine teşekkür ediyorum. Yani samimiyet, artı Nureddin Nebati'nin olduğu yerde ve AK PARTİ'nin olduğu yerde kolay kolay manipülasyon olmaz. Problem şu sayın milletvekillerimiz; asık surat şunun belirtisidir: Müesses nizamın ceberut devlet bakışını ortaya koymaktır. Biz yirmi yıldır, efendi olmaya değil, hizmet etmeye geldiğimiz için suratımızı, yüzümüzü de içselleştiriyoruz, güler yüzlü hâle getiriyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu, son cümle olsun Sayın Bakanım, gayet güzel.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Herkese hakaret eden bakanları mı dinleyeceğiz Kabinenizde?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Dolayısıyla da değerli kardeşlerimize ben bir tane daha şeyi kullanmış olayım; toplumla ontolojik uyumsuzluğun giderilmesi noktasında birlikte çalışmakta fayda var.

Şu anda değerli ortağımız ve AK PARTİ milletvekillerine çok açık bir şey söyleyeyim, kızmayın lütfen: Rahat olun, psikolojik üstünlük bizde, saha bizden yana; işleri toparladık, sizi seçime kadar çok iyi bir seviyede götüreceğiz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, siz öyle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyor, saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, açık yüreklilikle birçok soruya cevap verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – EYT, EYT...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ha, EYT, Sayın Başkanım, özür dilerim...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – EYT'yle ilgili kısa bir şey...

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Hemen, çok özür diliyorum.

Şimdi, bugün bir şey yayınlandı; kesinlikle hiçbir şekilde, hiçbir surette -zaten bütün gün buradaydım- hiç kimseye benim bir ifadem, sözüm, bakışım, duruşum olmamıştır. Çalışma Bakanlığından da bizim Bakanlığımızdan da açıklama yaptık ama EYT konusu önemli bir konu. Çalışma Bakanlığımız bu konu üzerinde önemli bir şekilde çalışıyor, ayrıntılı bir şekilde çalışıyor; bizler de iş birliğiyle beraber yürütüyoruz. Son kararı; mutlak surette, Çalışma Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının koordinasyonunda yürüten bu işten sonra Kabinede gündeme gelir ve Sayın Cumhurbaşkanımız da bunu açıklayacaktır. Dolayısıyla da bugün yapılmış olan açıklamanın bir karşılığı yoktur.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı arz ediyorum, Allah razı olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, buna da açıklık getirmiş oldunuz.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; böylece gündemimizdeki kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, SPK'den sorular var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu söyleyeceğim şimdi, vaktimiz kalmadı, onlar yazılı cevap versinler.

Sayın Bakanım, bir ricada bulunacağım; bir hafta, on gün içinde yazılı cevaplar Komisyonumuza gelirse Genel Kurul öncesinde sayın vekillerimize cevapları iletmiş oluruz Komisyonumuz aracılığıyla. Tabii, aynı şey düzenleyici, denetleyici kurumlarımız için geçerli; hepsinden, burada sorulan sorulara yazılı cevapları Komisyonumuza iletmelerini bekliyoruz.

Şimdi oylamalara geçiyoruz. Sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2023 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

YIL: 2023

ÖDENEK (A) CETVELİ

Program	Kurumsal	Finansman	Ekonomik Kod	Artırılan Miktar
11	12.32	01	05.04	100.000.000.000 TL

Rıdvan Turan

Garo Paylan

Mersin

Diyarbakır

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, galiba izah edeceksiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bizi kara bir kış bekliyor ve milyonlarca dar gelirli yurttaşımız kombilerini çalıştırmaya korkuyor. Yurttaşlarımızı bu ağır doğal gaz faturalarından kurtarmayı öneriyoruz ve her bir haneye, Sayın Bakan, ihtiyaç sınırına kadar doğal gazın ücretsiz olarak sağlanmasını öneriyoruz. Bakın, yurttaşlarımız, dar gelirli zor durumda ve sizin getirdiğiniz bütçe yüzde 1'i zenginleştiriyor. Şimdi dar gelirli düşünme zamanı ve bu kış, zor bir kış geçirecek yurttaşlarımıza doğal gazı ihtiyaç sınırına kadar sağlamak için bütçenizin 100 milyar TL artırılmasını öneriyoruz ve tüm milletvekillerinin buna destek olmasını bekliyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2023 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hazine ve Maliye Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gelir İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Gelir İdaresi Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Gelir İdaresi Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Türkiye İstatistik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamu İhale Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kamu İhale Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kamu İhale Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir, hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, milletvekillerimize, bürokratlara ve bütün katılımcılara katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 11 Kasım 2022 Cuma günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.32

